ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА

С А Д Р Ж А Ј

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ПЕТИ РАЗРЕД 3
А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ 4
Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ 64
В. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ 87
Г. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА 127
ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД 168
А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ 169
Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ 245
В. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ 267
Г. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА 304
ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА СЕДМИ РАЗРЕД 350
А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ 351
Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ 427
В. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ 447
Г. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА 483
ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ОСМИ РАЗРЕД 536
А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ 537
Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ 609
В. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ 632
Г. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА 666
СЕКЦИЈЕ ОД 5.-8. РАЗРЕДА 715
ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ 778
СТАНДАРДИ ЗА КРАЈ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА 786

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ПЕТИ РАЗРЕД

А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: Српски језик и књижевност Годишњи фонд часова: 180 Недељни фонд часова: 5
РАЗРЕД: ПЕТИ

Циљ: Оспособљавање ученика да правилно користи српски језик у усменом и писаном изражавању. Ученик ће овладати основним законитостима српског књижевног језика и научити да их примењује у активној комуникацији. У току наставе ученик стиче знања о улози и значају језика унутар националне културе; читајући и тумачећи дела развија своју функционалну писменост, емоционалну интелигенцију, критичку и истраживачку мисао. Ученик богати свој вредносни систем, учи морално да просуђује и асоцијативно увезује различите појмове. Тумачећи књижевна дела, открива различите културолошке слојеве, разумевајући значај и улогу језика у српској и светској култури. Ученик развија најшира хуманистичка знања и уме функционално да повезује садржаје из различитих предметних области**.**

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**Књижевност (школска лектира, домаћа лектира)**	**70**	Ученик разликује књижевни и некњижевни текст; пореди фикционални и нефикционални текст; Ученик чита са разумевањем; Савлађује терминологију неопходну за књижевну интерпретацију текста; Одређује књижевни род и књижевну врсту; Разликује карактеристике усмене и писане књижевности; Анализира елементе композиције; Уочава мотивску структуру лирских дела;	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција;	Између предмета: Историја - друштвено-историјска локализација књижевних текстова и ликова који се у њима појављују, историјски оквири језичког развоја. Географија-географско-демографске одлике средине за које се везују

			Стиче основна версификаторска умећа; разликује врсте стиха, строфе и риме Разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца Разликује облике казивања у прозном делу Одређује стилске фигуре и тумачи њихову улогу у уметничком тексту Одређује тему књижевног дела Разликује главног од споредних јунака; уочава њихову међузависност, аргументовано вреднујући њихове поступке Повезује тему из књижевног дела са животом/ издваја асоцијације које дело отварају ка другим културолошким слојевима Повезује књижевност са осталим уметностима Напредује у стицању читалачких компетенција Ученик у властитом писању примењује знања стечена у току читања и интерпретације Ученик користи савремене медије за прикупљање података важних за тумачење дела; ученик користи основне методе за интерпретативно-истраживачки рад	Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини;	радње књижевних текстова, легенде.

2.	**Језик (граматика, правопис)**	**70**	Разликује врсте речи/ промењљиве од непромењљивих речи Разликује граматичке категорије рода, броја, падежа именских речи Зна падеже и употребљава их у складу са језичком нормом Разликује граматичке категорије глагола и глаголске облике употребљава у складу са језичком нормом Разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима) Доследно примењује правописну норму у употреби великог слова, сатављеног и растављеног писања речи; правилно користи интерпункције знакове Користи правопис (школско издање) Правилно изговара речи, водећи рачуна о месту акцента и интонацији Течно и разговетно чита текст	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу.	Између предмета: Историја - друштвено-историјска локализација књижевних текстова и ликова који се у њима појављују, историјски оквири језичког развоја. Географија-географско-демографске одлике средине за које се везују радње књижевних текстова, легенде. Ликовна култура илустрације књижевних текстова. Музичка култура-мотивски. Страни језици- тумачење непознатих речи, порекло речи у нашем језику, поређење граматичких особина. Математика- математички модели у служби сликовитости, рад са табелама. Посете Градској галерији, Народном музеју, Сајму књига, праћење
3.	**Језичка култура (говорно изражавање, писмено изражавање)**	**40**	Користи различите облике казивања Разликује нарацију и дескрипцију, као и њихове подврсте (приповедање у првом и трећем лицу, дијалог, монолог, портрет, пејзаж) Издваја делове текста и организује их у смисаоне целине, водећи рачуна о унтрашњој структури Саставља говорни и писани текст Издваја информације из уметничких и неуметничких текстова Казује напамет одређене лирке песме	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња;	

			Савладао/ла је основне реторичке вештине Учи се култури слушања другог и аргументованог одговарања Пише целовит, разумљив и писмен писмени задатак	Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу	позоришних представа, биоскопских пројекција, књижевних вечери и свих других културних дешавања у локалној средини

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
Планира и припрема, организује, реализује, презентује, изабира садржаје, методе и технике, наставне објекте и средства, израђује дидактички материјал, подстиче и усмерава ученика, мотивише, навикава ученике да износе ставове и аргументовано их бране, осмишљава помоћ ученику, преноси информације, развија индивидуалне способности ученика, вреднује ученичка постигнућа у свим облицима активности, упућује ученика на самостално стваралаштво, успоставља корелацију (вертикалну и хоризонталну), користи савремене технологије (видео-бим, паметну таблу, електронске уџбенике), прати и вреднује резултате напредовања ученика, процењује ниво знања, формативно и сумативно оцењује, развија код ученика одговарајуће компетенције, усклађује рад са индивидуалним способностима ученика с обзиром на узрасне и развојне карактеристике, континуирано прати и вреднује властити рад.	Посматра, слуша, прати, пише, приповеда, описује, чита усклађено с природом различитих текстуалних жанрова, запажа појава и законитости у језику и књижевности, уочава детаље писања различитих облика текстова (школски и домаћи задаци), вреднује, користи различите изворе информација, истражује (рад на тексту), ствара, презентује, израђује паноа и power point презентације, прикупља податке, критички анализира, синтетише, размењује, критички процењује, исказује и образлаже ставова, повезује са свакодневним животом, користи технологије, решава различите задатке уз примену стеченог знања, игра улоге, чита и тумачи текст, пише, упоређује, препричава, глуми, драматизује текст, илуструје, рецитује, препричава, црта, демонстрира, закључује, разуме потребе других, помаже, договара се, планира са групом, поштује правила, вреднује, образлаже, одговара.
НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,

ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	Принципи, циљеви и стандарди постигнућа биће реализовани, пре свега, кроз: **Општу** предметну компетенцију наставе српског језика и књижевности која подразумева примену основних знања о српском језику и основних начела тумачења књижевног дела; поштовање књижевно језичке норме у усменој и писаној комуникацији; **Специфичну** предметну компетенцију у области књижевности, језика и језичке културе, уважавајући наведене захтеве стандарда основног, средњег и напредног нивоа у оквиру сваке наведене теме; **Међупредметну** компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката (развијање 1) естетичке компетенције (развијање свести да се естетичка вредност не везује само и искључиво за уметност, већ и за природне, социолошке, идеолошке, емотивно-афективне и практичне садржаје); 2) комуникације; 3); решавања проблема 4); сарадње; 5) дигиталне компетенције (оспособљава ученике да користе одређена средства из области информационо-комуникационих технологија (ИКТ)); 6) одговорног учешћа у демократском друштву; 7) компетенције за учење; 8) рада са подацима и информацијама; 9); одговорног односа према околини 10); одговорног односа према здрављу 11) предузимљивости и оријентације ка предузетништву); **Организовање** активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе; **Компаративни** и аналитичко-синтетички приступ остварењу програмских садржаја; **Оперативно** планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални, кооперативно учење, диференцирани рад, индивидуализација, тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, драматизација текстова), као и методе (монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика; **Прилагођавање** динамике рада могућности ученика; **Употребљавање** расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава (видео-бим, паметна табла, електронски уџбеници);**Коришћење** искустава ученика стечених из других наставних области – корелација (музичка и ликовна култура, историја, географија, страни језици, вреска настава, грађанско васпитање...);**Прецизним** упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком

	раду;**Посвећивање** потребне пажње ученицима који спорије напредују, ученицима који раде по ИОП-у, као и ученицима који брзо и лако уче;**Остварити** сарадднички однос са ученицима у комуникацији.**Континуирано** праћење и вредновање напредовања ученика остваривати у процесу наставе и учења, у оквиру одељења и индивидуално, уз вођење посебне, одговарајуће документације (портфолио ученика). **Адекватним** темама у оквиру четири школска писмена задатка проверити усвојеност обрађених садржаја, стил, језик, правопис – културу изражавања.**Организовати** иницијално тестирање; тематске квартално, полугодишње и годишње провере знања; као и континуирано формативно оцењивање ученике.**За оптималну** активност ученика у самосталном раду користити диференциране задатке према предзнању и способностима ученика . **Оцењивање** у контексту повезаности наставе и учења мора садржавати фазе као што су: планирање, праћење тока наставе и учења, регистровање напредовања ученика, саопштавање повратних информација и вредновање реализованих активности.**Континуирано** праћење и вредновање властитог рада .

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК **Годишњи фонд часова 72** **Недељни фонд часова:2**

РАЗРЕД: Пети

Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалног знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	Уводни јунит- интересовања, хобији; школа, предмети, ствари (личне заменице, упитне речи, глагол бити)	6	-разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење / давање информација личне природе; – поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставна језичка средства; -примени прикладне облике форнмалног и неформалног говора -разуме конвенционалне молбе, захтеве, исказује захвалности, извињења, жаљења и саосећања једноставним језичким средствима	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција;	Српски језик (објашњења за непознате речи, порекло речи у нашем језику, поређење граматичких особина); други страни језик - Немачки језик (поређење граматичких и лексичких особина); Историја, (друштвено-историјска локализација текстова и ликова)
2.	Места у граду (Садашње време, придеви); Рутина, планови и предлози	17			

			-разуме и пружи једноставно формулсана обавештења у познатим комукативним ситуацијама -разуме једноставније честитке и позивнице и уме да упути пригодне честитке -уме да опише способности и умећа, радње и ситуације у садашњости и прошлости и разуме једноставније текстове на ове наведене теме -разуме једноставнија обавештења о хронолошком времену, описује дневни/недељни распоред активност -разуме једноставније формулисана питања у вези са оријентацијом, положајем објеката и бића у простору и уме да одговори на њих -описује положај, предмета и објеката у простору, правац и смер кретања -разуме једноставнија обавештења о хронолошком времену, описује дневни/недељни распоред активност	Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу	

			– постави и одговори на једноставнија питања личне природе; – у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима; -разуме једноставни опис места и упореди опште карактеристике места и окружења у коме се налази; -препознаје и употребљава одговарајући вокабулар; разуме и да кратко упутство; користи и препознаје садашње време и временске прилоге; употребљава упине заменице: *Who, What, Where…*		
3.	Живи свет око нас, наше животно окружење (Компарација придева)	**7**	разуме једноставни опис биљака, животиња и упореди основне карактеристике живих бића коришћењем једноставнијих језичких средстава; изрази молбу и обавештење; користи и препознаје одговарајући вокабулар у сврху описивања (придеви); схвати важност очувања животне средине, разложи и аргументује; препознаје и користи језичке изразе за описивање- компарација придева	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу	Српски језик (објашњења за непознате речи, порекло речи у нашем језику, поређење граматичких особина); други страни језик - Немачки језик (поређење граматичких и лексичких особина); Историја, (друштвено-историјска локализација текстова и ликова)

4.	Школе и школски системи, активности (Садашње трајно време); Храна и здрав начин исхране, здрав однос према животу	**17**	да разуме и користи вокабулар који се односи на храну, намирнице, пића; да разуме и користи језичке изразе за изражавање количине (*some, any, a lot of, a/an…*); да искаже молбу, свиђање и несвиђање, изразе који се користе у ресторану; да изгради и искаже критички став и свест о важност здравог живота; користи израз *There is/are*	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу	
5.	Спортови; одрастање; путовања (култура света) -Србија, језик, традиција и обичаји, школски систем	**25**	да разуме краће текстове у којима се описују догађаји у прошлости; да сам опише и да кратак садржај о догађају или личности из прошлости коришћењем прошлог времена *Past Simple;* изрази и искаже мишљења и осећања употребом адекватног вокабулара --разуме информације које се односе на упозорења, правила понашања и обавезе у школи и ван ње -разуме једноставније садржаје (текстуалне, визуелно-текстуалне и мултимедијалне) у вези са наведеним темама у школи и ван ње	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу	Српски језик (објашњења за непознате речи, порекло речи у нашем језику, поређење граматичких особина); други страни језик - Немачки језик (поређење граматичких и лексичких особина); Историја, (друштвено-историјска локализација текстова и ликова)

			-уме да изрази и размени мишљење (искаже слагање и неслагање); затражи додатно појашње о изнетом мишљењу, уочи најчешће стереотипе у другим и матерњем језику -разуме најједноставнија пропратна невербална средства		

тивности	
Активности наставника	**Активности ученика**
- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада	- Ученици током часова: слушају, пишу, повезују, цртају, боје, праве паное, презентације... На часовима ће се често реализовати вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.), као и игре примерене узрасту. Посебно се реализују активности везане за писмено и усмено изражавање: Разумевање писаног језика: – уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); – препознавање везе између група слова и гласова; – одговарање на једноставна питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; – извршавање прочитаних упутстава и наредби. Писмено изражавање: – повезивање гласова и групе слова; – замењивање речи цртежом или сликом; – проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза”, осмосмерке, укрштене речи, и слично); – повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; – попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг); – писање честитки и разгледница; – писање

	краћих текстова. Увођење дечије књижевности и транспоновање у друге медије: игру, песму, драмски израз, ликовни израз.
НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду); формативно оцењивање ● кроз индивидуални рад кроз формативно оцењивање и сумативно оцењивање ● кроз групни рад и комуникацију;кроз провере усвојености садржаја;кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;

НАЗИВ ПРЕДМЕТА:ЛИКОВНА КУЛТУРА **Годишњи фонд часова 72** **Недељни фонд часова:2**
РАЗРЕД: Пети
Циљ Циљ учења *Ликовне културе* је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**Ритам**	**10(8-2)** **-уводни део.Значај ликовне уметности и рукаовање материјалом и прибором**	– опише ритам који уочава у природи, окружењу и уметничким делима; – пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте ритма; – гради правилан, неправилан и слободан визуелни ритам, спонтано или с одређеном намером; – користи, у сарадњи са другима, одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналног визуелног ритма; – разматра, у групи, како је учио/ла	Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини	музичка култура, српски језик, историја, географија, информатика и рачунарство, техника и технологија, математика

2.	**Линија**	**28(22-6)** **-у склопу линије 6 часова уметничког наслеђа** **2- уметност праисторије** **2- уметност Месопотамије и Персије** **2- уметност старог Египта**	о визуелном ритму и где та знања може применити; – направи, самостално, импровизовани прибор од одабраног материјала; – искаже своје мишљење о томе зашто људи стварају уметност; – опише линије које уочава у природи, окружењу и уметничким делима; – пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте линија; – гради линије различитих вредности комбинујући материјал, угао и притисак прибора/материјала; – користи одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналних цртежа; – црта разноврсним прибором и материјалом изражавајући замисли, машту, утиске и памћење опаженог; – разматра, у групи, како је учио/ла о изражајним својствима линија и где се та знања примењују; – искаже своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на	Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини	музичка култура, српски језик, историја, географија, информатика и рачунарство, техника и технологија, математика
3.	**Облик**	**28(24-4)** **-у склопу облика 4 часа уметнич**		Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација	музичка култура, српски језик, историја, географија, информатика и рачунарство, техника и технологија, математика

		ког наслеђа **2- уметност старе Грчке(Античка уметност - КЛАСИКА)** **2- уметност старог Рима- КЛАСИКА**	развој уметности; – пореди облике из природе, окружења и уметничких дела према – гради апстрактне и/или фантастичне облике користећи одабране садржаје као подстицај за стваралачки рад; – наслика реалне облике у простору самостално мешајући боје да би добио/ла жељени тон; – обликује препознатљиве тродимензионалне облике одабраним материјалом и поступком; – преобликује предмет за рециклажу дајући му нову употребну вредност; – комбинује ритам, линије и облике стварајући оригиналан орнамент за одређену намену; – објасни зашто је дизајн важан и ко дизајнира одређене производе; – разматра, у групи, како је учио/ла о облицима и где та знања примењује;	Одговоран однос према околини	
4.	**Визуелно споразумевање**	**6**		Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини	музичка култура, српски језик, историја, географија, информатика и рачунарство, техника и технологија, математика

			– искаже своје мишљење о томе зашто је уметничко наслеђе важно; – пореди различите начине комуницирања од праисторије до данас; – обликује убедљиву поруку примењујући знања о ритму, линији, облику и материјалу; – изрази исту поруку писаном, вербалном, невербалном и визуелном комуникацијом;		

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно води евиденцију.	Ученик је у стању да: дефинише, наброји, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани ставодучи, изведе, процени.
НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,

ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду); ● кроз индивидуални рад; ● кроз групни рад и комуникацију; ● кроз провере усвојености садржаја;кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: МУЗИЧКА КУЛТУРА **Годишњи фонд часова 72** **Недељни фонд часова:2**
РАЗРЕД: Пети

Циљ учења *Музичке културе* је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус,као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**Слушање музике**	**20**	- вербализује свој доживљај музике и како елементи музичке изражајности (мелодија,ритам,темпо,динамика) утичу на тело и осећања -анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте -понаша се у складу са правилима музичког бонтона -наведе начине и средства музичког изражавањаа у праисторији и античком добу - објасни како друштвени развој утиче на начине и облике музичког	Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини	Током целе школске године, најмање три пута месечно, корелација – историја, географија, ликовна култура, веронаука.
2.	**Човек и музика**	12		Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција - Комуникација	Музика праисторије – историја, географија,биологија Музика античке цивилизације – историја,

			- искаже своје мишљење и значају и улози музике у животу човека -идентификује утицај ритуалног понашања у музици савременог доба класификује инструменте по начину настанка звука - опише основне карактеристике удараљки - препозна везу између избора,врсте инструмента и догађаја односно прилике када се музика изводи	Одговоран однос према околини	географија, биологија, веронаука Музички инструменти - историја
3.	**Музички инструменти**	8		Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Компетенција за учење - Естетичка компетенција - Комуникација - Одговоран однос према околини	
4.	**Извођење музике**	26	- пева и свира самостално и у групи - примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање тела, артикулација) - кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и моторику - користи различита средств изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције	Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Компетенција за учење - Естетичка компетенција - Комуникација - Одговоран однос према околини	*У току целе школске године , сваког месеца, обрађују се песме раличите тематике. Корелација: српски језик, историја, веронаука, грађанско васпитање, биологија (код песама које описују природу и животиње)

			Искаже своје осећање у току извођења музике - примењује принцип сарадње и међусобног потстицања у заједничком музицирању		
5.	**Музичко стваралаштво**	**6**	- користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање,свирање и покрет - изражава своје емоције осмишљавањем мањих музичких целина – комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом - учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; - користи могућности ИКТ-а за музичко стваралаштво	Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Компетенција за учење - Естетичка компетенција - Комуникација - Одговоран однос према околини	Корелација са другим предметима: Ликовна култура-ритмичко компоновање

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Кроз обраду песама информативно обрадити: појам C-dura и a - molla,разлике између дура и мола, предзнаке, предтакт, различите тактове и друге елементе.

Упознати ученике са основним карактеристикама музике праисторије и старог века кроз групни рад. За слушање музике, пуштти композиције различитих епоха, жанра, различите инструменталне саставе, домаћих и страних композитора.

Учење песама по слуху и по нотном тексту(за певање и свирање), различитог садржаја и расположења традиционалне и уметничке, које су примерене могућностима и узрасту ученика</td><td>Писање мелодија у облику реченице и периода,

Пажљиво слушање музичког дела, одређивање његовог ванмузичког садржаја уколико га има, илустрација, препознавање муз.састава, препознавање различитих тема у оквиру једног става, препознавање карактера.

Извођење свирањем на блок флаути, или металофону, народне, уметничке и дечје песме, по слуху и по нот.тексту

Певање песама различитих жанрова, по слуху и по нотном тексту. Певање у хору.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја ;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ИСТОРИЈА **Годишњи фонда часова 36 часова** **Недељни фонд часова:1**

РАЗРЕД: Пети

Циљ наставе и учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културноисторијском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	**6**	- разликује основне временске одреднице (годину, деценију, век, миленијум, еру); - лоцира одређену временску одредницу на временској ленти; - разликује начине рачунања времена у прошлости и садашњости; - именује периоде прошлости и историјске периоде и наведе граничне догађаје; - разврста историјске изворе према њиховој основној подели;	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникација;	Унутар предмета: -корелација са градивом из предмета Познавање природе и друштва кроз: обнављање појмова и садржаја који се односе на увод у историју (појам времена, прошлости, рачунање времена, основне временске одреднице-деценија, век, миленијум), обнављање кључних појмова и наставних садржаја који се односе на државно и друштвено уређење у прошлости

			- повеже врсте историјских извора са установама у којима се чувају (архив, музеј, библиотека);		(аристократија, демократија, монархија, република и сл).
2.	ПРАИСТОРИЈА	**2**	- наведе главне проналаске и опише њихов утицај на начин живота људи у праисторији; - разликује основне одлике каменог и металног доба	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Комуникација	-српски језик и књижевност – израда домаћих задатака есејског типа, рад са текстом и обрада текста приликом израде презентација, читање и разумевање текста, издвајање кључних речи и најважнијих појмова, корелација са текстовима који се налазе у читанкама (попут оних из народне књижевности, грчких митова и сл). -информатика и рачунарство – примена ИКТ технологија у изради домаћих задатака, прикупљању података и информација, фотографија и видео клипова -ликовна култура – обнављање и продубљивање градива из историје уметности старог века (праисторијска уметност, доба антике, ранохришћанска уметност и архитектура), израда паноа, плаката, цртежа, модела;
3.	СТАРИ ИСТОК	**5**	- лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе Старог истока; - користећи историјску карту, доведе у везу особине рељефа и климе са настанком цивилизација Старог истока; - одреди место припадника друштвене групе на графичком приказу хијерархије заједнице; - пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева на Старом истоку; - наведе најважније одлике државног уређења цивилизација Старог истока; - идентификује основна обележја и значај религије у цивилизацијама Старог истока; - разликује врсте писама цивилизација Старог истока; - илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Сарадња; Дигитална компетенција; Комуникација; Одговоран однос према здрављу;	

			достигнућа народа Старог истока на савремени свет; - користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум или век; - изложи, у усменом или писаном облику, историјске догађаје исправним хронолошким редоследом; - прикупи и прикаже податке из различитих извора информација везаних за одређену историјску тему; - визуелне и текстуалне информацијповеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом;	Компетеницција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуниикација; Одговорно учешће у демократском друштву;	-географија – употреба географских и историјских атласа и карти за одређивање распрострањености одређених држава, народа, појава... - грађанско васпитање- обнављање и продубљивање знања на садржајима који се односе на теорију друштва, рад на појмовима и друштвеним процесима (монархија, република, демократија, аристократија, устав и сл). - верска настава- обнављање и продубљивање основних знања из историје најраспрострањенијих светских религија (хришћанство-православно и католичко, ислам, јудаизам). - музичко- обнављање и подсећање на поједине личности и теме значајне за историју музике (музика у праисторији, музика у време антике и сл); - физичко- подсећање на важне догађаје из историје спорта (нпр. образовање младих Египћана, Спартанаца и Римљана,
4.	АНТИЧКА ГРЧКА	**13**	- опише особености природних услова и географског положаја античке Грчке; - лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе античке Грчке; - приказује друштвену структуру и државно уређење грчких полиса на примеру Спарте и Атине; - пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античкој Грчкој; - идентификује узроке и последице грчкоперсијских ратова и Пелопонеског рата; - истражи основна обележја и значај религије старих Грка;	Компетеницција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Компетеницција за учење; Рад са подацима и информацијама;	

			- разликује легенде и митове од историјских чињеница; - наведе значај и последице освајања Александра Великог; - илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античке Грчке и хеленистичког доба на савремени свет; - користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античке Грчке и хеленизма у одговарајући миленијум, век или деценију израчуна временску удаљеност између појединих догађаја; - користи основне историјске појмове;	Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуниикација; Одговорно учешће у демократском друштву;	Олимпијске игаре у Старој Грчкој сл.)
5.	АНТИЧКИ РИМ	**10**	- лоцира на историјској карти простор настанка и ширења Римске државе; - наведе основне разлике између античке римске републике и царства; - разликује узроке од последица најзначајнијих догађаја у историји античког Рима; - истражи основна обележја и значај религије античког Рима; - илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних	Компетеницију за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуниикација; Одговорно учешће у демократском друштву;	

			достигнућа античког Рима на савремени свет; - пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античком Риму; - наведе најзначајније последице настанка и ширења хришћанства; - лоцира на карти најважније римске локалитете на територији Србије; - користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античког Рима у одговарајући миленијум, век или деценију		

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>- описивање, посматрање, примењивање,меморисање, запажање, илустровање, истраживање, анализирање,препричавање,аналитичко- синтетичке вежбе, логичко закључивање, повезивање са свакодневним животом, уочавање, играње улога, прикупљање података,вредновање</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА:ГЕОГРАФИЈА **Годишњи фонд часова:36** **Недељни фонда чсаова:1**

РАЗРЕД: ПЕТИ

Циљ наставе и учења *географије* је да ученик изучавањем географских објеката, појава и процеса у природном и друштвеном окружењу и међусобној повезаности са њима развије одговоран однос према себи, природи и будућности планете Земље

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА**	**1**	- повеже постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком; - повеже географска знања о свету са историјским развојем људског друштва и научно-техничким прогресом; - на примерима покаже значај учења географије за свакодневни живот човека; - разликује одговорно од неодговорног понашања човека према природним ресурсима и опстанку живота на планети Земљи;	Компетеницја за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуниикација; Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу	Историја
2.	**ВАСИОНА**	**4**	разликује појмове васиона, галаксија, Млечни пут, Сунчев систем, Земља; - објасни и прикаже структуру Сунчевог система и положај Земље у њему; - разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике; - одреди положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мене;.		Математика Ликовна култура

3.	**ПЛАНЕТА ЗЕМЉА**	**31**	***Облик Земље и структура њене површине***	- помоћу глобуса опише облик Земље и наведе доказе о њеном облику; - помоћу карте опише распоред копна и воде на Земљи и наведе називе континената и океана; - примерима објасни деловање Земљине теже на географски омотач;	Компетеницција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуниикација; Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу	Математика
			Земљина кретања	- разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице; - повеже смер ротације са сменом дана и ноћи; - повеже нагнутост земљине осе са различитом осветљеношћу површине Земље; - повеже револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти и појавом топлотних појасева;		Математика Ликовна Култура

3.	**ПЛАНЕТА ЗЕМЉА**	**31**	***Унутра-шња грађа и рељеф Земље***	- разликује деловање унутрашњих сила (сила Земљине теже, унутрашња топлота Земље); - разликује основне омотаче унутрашње грађе Земље; - наведе спољашње силе (ветар, вода) Земље; - помоћу карте и цртежа опише начине и последице кретања литосферних плоча (вулканизам, земљотреси, набирање и раседање); - разликује хипоцентар и епицентар и наведе трусне зоне у свету и у Србији; - наведе поступке које ће предузети за време земљотреса ; - опише процес вулканске ерупције и њене последице; - помоћу фотографија или узорка стена разликује основне врсте стена, описује њихов настанак и наводи примере за њихово коришћење; - помоћу карте, цртежа и мултимедија објашњава настанак планина и низија	Компетеницција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуниикација; Одговорно учешће у демократском друштву	Биологија Ликовна култура Биологија Ликовна култура

				и разликује надморску и релативну висину; - разликује ерозивне и акумулативне процесе; - наведе примере деловања човека на промене у рељефу (бране, насипи, копови);	Одговоран однос према здрављу	
3.	**ПЛАНЕТА ЗЕМЉА**	**31**	***Ваздушни омотач Земље***	- опише структуру атмосфере; - наведе временске промене које се дешавају у тропосфери (ветрови, падавине, облаци, загревање ваздуха...); - разликује појам времена од појма клима; - наведе климатске елементе и чиниоце и основне типове климе; - графички представи и чита климатске елементе (климадијаграм) користећи ИКТ; - користи дневне метеоролошке извештаје из медија и планира своје активности у складу са њима; - наводи примере утицаја човека на загађење атмосфере и предвиђа последице таквог понашања;	Компетеницција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуниикација; Одговорно учешће у демократском друштву	Биологија Ликовна култура

				- наводи примере о утицају атмосферских непогода на човека (екстремне температуре и падавине, град, гром, олуја);	Одговоран однос према здрављу	Информатика
			Воде на Земљи	- уочава и разликује на географској карти океане, већа мора, заливе и мореузе; - наведе и опише својства морске воде; - помоћу карте прави разлику између речне мреже и речног слива; - наведе и опише елементе реке (извор, ушће, различити падови на речном току); - разликује типове језерских басена према начину постанка; - наведе узроке настанка поплава и бујица и објасни последице њиховог дејства; - наведе поступке које ће предузети за време поплаве и након ње; - наведе примере утицаја човека на загађивање вода и предвиђа последице таквог понашања;	Компетеницција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуниикација;	Биологија Ликовна култура

					Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу	
			Биљни и животињски свеИт на Земљи	- помоћу карте повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на Земљи; - помоћу карте наведе природне зоне и карактеристичан живи свет у њима; - опише утицај човека на изумирање одређених биљних и животињских врста; - наведе примере за заштиту живог света на Земљи		

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>- слушају,упоређују,утврђују календар, посматрају,разговор- користећи већ стечена знања,посматрају,описују,уочавају и демонстрирају,размењују сопствена знања и мишљења, истражују утицај сфера на живи и неживи свет у природи користећи знања из биологије и примењујући своја стечена из географије у биологији,читају, анализирају,израђују дијаграме,пишу ,читају и анализирају,реферате и самосталне радове,самстално проналазе и анализирају географке информације</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће,,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава,; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: МАТЕМАТИКА **Годишњи фонд часова:144** **Недељни фонда чсаова:4**
РАЗРЕД: ПЕТИ

Циљ наставе и учења математике је да ученик овлада математичким појмовима,знањима и вештинама,да развија основе апстрактног и критичког мишљења, позитиван став према математици, да развија способности комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања у даљем школовању ирешавању проблема из свакодневног живота.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	Природни бројеви и дељивост	35	-Израчуна вредност једноставнијег бројевног израза; -реши једноставнију линеарну једначину или неједначину и помоћу њих реши неки проблем из свакодневног живота. -примени правила дељивости са 2,3,5,9,4,25 и декадним јединицама. - Разликује просте и сложене бројеве одреди и примени нзд и нзс. -Правилно користи скуповне ознаке и изводи скуповне операције.	За целоживотно учење, за комуникацију, За рад са подацима и садржајима Дигитална компетенција.	Унутарпредметна

2.	Основни појмови геометрије	17	-Уочава,анализира односе геометријских објеката и запише их математичким писмом. -Опише основне појмове у вези са кругом и одреди положај тачке и праве у односу на круг. -Правилно користи геометријски прибор,нацрта паралелне праве,сабира и одузима дужи. -Преслика дати геометријски објекат централном симетријом и транслацијом..	За целоживотно учење, за комуникацију, За рад са подацима и садржајима Дигитална компетенција.	Унутарпредметна Техника и технологија Ликовна култура
3.	Угао	18	-идентификује врсте и опише својства углова(суседни,упоредни,унакрсни,углови на трансверзали,углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе; -нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор; -измери дати угао и нацрта угао задате мере -упореди,себаре и одузме углове рачунски и конструктивно, -реши једноставан задатак применом основних својства паралелограма(једнакост наспрамних страница и наспрамних углова)	За целоживотно учење, за комуникацију, За рад са подацима и садржајима Дигитална компетенција.	Унутарпредметна Географија ТиТ Ликовна култура
4.	Разломци	62	-прочита,запише,упореди и представи на бројевној полуправој разломке и децималне бројеве и преводи их из једног записа у други;	За целоживотно учење, за комуникацију,	Унутарпредметна Музичка култура Географија Биологија

			-одреди месну вредност цифре у запису децималног броја; -заокругли број и процени грешку заокругљивања; -израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставнију линеарну једначину и неједначину; -реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз,линеарну једначину или неједначину; -одреди проценат дате величине; -примени размеру у једноставним реалним ситуацијама; -примени аритметичку средину датих бројева; -сакупи податке и прикаже их табелом и кружним дијаграмом и по потреби користи калкулатор или расположиви софтвер;	За рад са подацима и садржајима Дигитална компетенција.	ТиТ Ликовна култура
5.	Осна симетрија	12	-идентификује осносиметричну фигуру и одреди њену осу симетрије; -симетрично преслика тачку,дуж и једноставнију фигуру користећи геометријски прибор; -конструише симетралу дужи,симетралу угла и примењује њихова својства;	За целоживотно учење, за комуникацију, За рад са подацима и садржајима Дигитална компетенција.	Ликовна култура Биологија

			-конструише праву која је нормална на дату праву или паралелна датој прави.		

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада	- описивање, посматрање, примењивање,меморисање, запажање, илустровање, истраживање,анализирање, логичко закључивање, повезивање са свакодневним животом, уочавање, прикупљање података,вредновање.
НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, пројектна настава, индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду); ● кроз индивидуални рад; ● кроз групни рад и комуникацију; ● кроз провере усвојености садржаја ; кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО Годишњи фонд часова: 36 Недељни фонда чсаова:1
РАЗРЕД: ПЕТИ

Циљ наставе и учења информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	ИКТ	**9**	– наведе примену информатике и рачунарства у савременом животу – правилно користи ИКТ уређаје – именуј еосновне врсте и компоненте ИКТ уређаја – прави разлику између хардвера,софтвера и сервиса – прилагоди радно окружење кроз основна подешавања – креирадигиталнисликуи примениосновнеакцијеедитовањаи форматирања(самосталнои сарадници)–креира текстуални документи примени основне акције едитовања и форматирања(самосталнои сарадници	Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Компетенција за учење Естетичка компетенција Одговоран однос према околини	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ Може се предвидти помоћу израде пројекта – сарадничко осмислишљавање и спровођење фаза пројектног задатка, самовредновње своје улоге у оквиру пројектног задатка/тима, као и развијањем дигиталних компентенција у оквиру свих других предмета.

			– примени алате за снимање и репродукцију аудио и видеозаписа –креира Мултимедијалну Презентацију и примени основне акције едитовања и форматирања(самостално и сарадници) – сачува и организује податке – разликује основне типове датотека		**Музичка култура** -музичко стваралаштво **Техничко образовање** -Техничка и дигитална писменост **Луковна култура** -Медијска писменост и комуникација
2.	Дигитална писменост	**5**	– реагује исправно када дође у потенцијално небезбедну ситуацију у коришћењу ИКТ уређаја; – доводи у везу значај правилног одлагања дигиталног отпада и заштиту животне средине – разликује безбедно од небезбедног,пожељно од непожељног понашања на интернету – реагује исправно када дођу у контакт са непримереним садржајем или са непознатим особама путем интернета -приступа интернету,самостално претражује,проналази информације у дигиталном окружењу и преузима их на свој уређај	Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Компетенција за учење Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Одговоран однос према околини	**Техничко образовање** -Техничка и дигитална писменост **Физичко и здравствено васпитање** -Физичка и здравствена култура **Биологија** -Човек и здравље

			– информацијама на интернету приступи критички – спроводи поступке за заштиту личних података и приватности на интернету – разуме значај ауторских права – препознаје ризик зависности од технологије и доводи га у везу са својим здрављем – рационално управља временом које проводи у раду сатехнологијом и на интернету.		
3.	Рачунарство	**16**	– сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме,прикупљању и обради материјала у вези са темом,формулацији и представљању резултата и закључака – одабира и примењује технике и алате у складу са фазама реализације пројекта	Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација	**Музичка култура** -музичко стваралаштво **Математика** -Природни бројеви и дељивост -Основни појмови геометрије
4.	Пројектна настава	**6**	– наведе кораке и опише поступак решавања пројектног задатка – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен	Рад с подацима и информацијамав Решавање проблема Сарадња Одговоран однос према здрављу	**Музичка култура** -музичко стваралаштво **Физичко и здравствено васпитање** -Физичка и здравствена култура **Биологија**

			– поставља резултат свог рада на интернет, ради дељења са другима,уз помоћ наставника	Компетенција за учење Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Комуникација	-Човек и здравље

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
организатор и реализатор наставног процеса -демонстрација - помаже ученицима у извршавању задатака - мотивише, подржава и развија интересовања ученика - контрола усвојених знања. -Да би сви ученици остварили предвиђене исходе, потребно је да наставник упозна специфичности начина учења својих ученика и према њима планира и прилагођава наставне активности. -Наставник треба да осмисли активности тако да укључују практичан рад уз примену ИКТ-а, повезивање различитих садржаја из других тема унутар самог предмета, као и са другим предметима. -Пожељно је да планиране активности ученика на часу прати сажето и јасно упутство за реализацију задатка, уз евентуалну претходну демонстрацију поступка од стране наставника. -Оставити простор за ученичку иницијативу и креативност – кроз дискусију са ученицима одабирати адекватне алате, концепте и стратегије за реализацију одређених активности.	самостално раде на рачунару - слушају - изводе вежбе - сарађују међусобно - постављају питања - проналазе нове начине извршавања команди Прати излагања и упутства наставника, -Усваја знања о ИКТ уређајима као и онима који нас окружују, добробитима која доносе, начину рада, могућим опасностима, усваја знања о програмима за обраду слика и текста, за израду презентација и примењује их у настави и ван ње. Усваја знања о орг.података на рачунару, типовима података, чувању и преношењу на спољ.меморије. -Усваја знања о употреби ИКТ уређаја на безбедан и сигуран начин,приступа интернету и самостално га претражује тражећии информације које преузима на свој уређај.Усваја знања о заштити

-У току реализације планираних активности радити на успостављању и неговању навика и понашања као што су поступност, аналитичност, истрајност, самосталност у раду, али и спремност на сарадњу и одговоран приступ тимском раду.	приватности и својих података. Стиче знања о ризику зависности од технологије,и заштити личног здравља. -Усваја знања о скуповним операцијама, Усваја знања о алгоритмима аритметике редоследу корака алгоритма у решавању једноставних проблема,програмским структурама. Примењује научено за креирање једноставних програма у визуелном окружењу. Проналажи и отклања грешке. -Прати излагање и упутства наставника Примењује стечена знања , бира технике и алате у складу са фазама прој.задатка. Усваја знања о значају тимског рада .
НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРИНЦИПА, ЦИЉЕВА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	**Препоруке за реализацију наставе** Узети у обзир предзнање са којим ученици долазе у пети разред и при томе бирати: – за примере из свакодневног живота изабрати проблеме који симулирају ситуације и проблеме из предмета које изучавају у школи или реалних ситуација из живота – едукативне игре за развијање алгоритамског начина мишљења. – Решења логичких задатака анализирати, тестирати и нагласити значај исправљања грешака приликом израде задатка. Посветити потребну пажњу ученицима који спорије напредују, као и ученицима који раде по ИОП-у. Посветити потребну пажњу ученицима који брзо и лако уче.

ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	**Облици наставе** Предмет се реализује кроз следеће облике наставе: ● теоријске основе у кратким цртама, кроз упутства за реализацију задатака, објашњења основних појмова, концепата, стратегија у циљу развијања поступности, препознавања и установљавања личних стратегија учења код ученика ● практичан рад у групама или индивидуално, индивидуализација је неопходна код конкретног задатка за проверу остварености исхода **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз: ● праћење остварености исхода у стицању ● праћење развоја вештина при изради практичног рада ученика и активност на часу ● пројектни задатак

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: БИОЛОГИЈА **Годишњи фонд часова:72 часа Недељни фонда чсаова:2**

РАЗРЕД: ПЕТИ

Циљ наставе и учења биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошких процеса развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	**34**	– истражује особине живих бића према упутствима наставника и води рачуна о безбедности током рада; – групише жива бића према њиховим заједничким особинама; – одабира макро-морфолошки видљиве особине важне за класификацију живих бића;	– компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; –предузимљивости оријентација ка предузетништву;	-географија -информатика и рачунарство -ликовна култура
2.	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТ	**11**	– идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење; – једноставним цртежом прикаже биолошке објекте које посматра и истражује и означи кључне детаље;		-географија -информатика и рачунарство -ликовна култура

				– рад са подацима и информацијама; – решавање проблема; –сарадња;–естетичка компетенција.	
3.	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	**7**	– прикупља податке о варијабилности организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке; – разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине, на моделима из свакодневног живота; – поставља једноставне претпоставке, огледом испитује утицај срединских фактора на ненаследне особине живих бића и критички сагледава резултате; – користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата;	– МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ: – компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву;	-географија - информатика и рачунарство
4.	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	**12**	– доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсности живих бића на Земљи;		-информатика и рачунарство - географија

			– направи разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима у непосредном окружењу; – предлаже акције бриге о биљкама и животињама у непосредном окружењу, учествује у њима, сарађује са осталим учесницима и решава конфликте на ненасилан начин; – илуструје примерима деловање људи на животну средину и процењује последице таквих дестава;	– рад са подацима и информацијама; – решавање проблема; – сарадња; – естетичка компетенција.	
5.	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	**8**	– идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања.		- географија - информатика и рачунарство - физичко и здравствено васпитање

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>-слушање, писање, читање, закључивање, описивање, посматрање, примењивање,меморисање, запажање, илустровање, истраживање,анализирање, логичко закључивање, повезивање са свакодневним животом, уочавање, играње улога, израда вежби, израда паноа, решавање укрштеница, учествовање у квизовима, одговарање на питања,прикупљање података,вредновање.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">Принципи, циљеви и стандарди постигнућа биће реализовани, пре свега, кроз:

Општу предметну компетенцију наставе биологије која подразумева примену основних знања о биологији;Специфичну предметну компетенцију у биологији, уважавајући наведене захтеве стандарда основног, средњег и напредног нивоа у оквиру сваке наведене теме;

Међупредметну компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката;

Организовање активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе;

Компаративни и аналитичко-синтетички приступ остварењу програмских садржаја;

Оперативно планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални, кооперативно учење, диференцирани рад, индивидуализација, тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, драматизација текстова), као и методе (монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика;

Прилагођавање динамике рада могућности ученика; Употребљавање расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава (видео-бим, паметна табла, електронски</td></tr>
</table>

	уџбеници); **Коришћење** искустава ученика стечених из других наставних области – корелација (музичка и ликовна култура, историја, географија, страни језици, вреска настава, грађанско васпитање...); **Прецизним** упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду;**Посвећивање** потребне пажње ученицима који спорије напредују, ученицима који раде по ИОП-у, као и ученицима који брзо и лако уче; **Мотивисање** ученика похвалама;**Упућивање ученика** да користе додатне изворе информација (часописе, стручне књиге, речнике, правопис, интернет...);**Израђивање** наставних материјала заједно са ученицима. **Развијање** 1) естетичке компетенције (развијање свести да се естетичка вредност не везује само и искључиво за уметност, већ и за природне, социолошке, идеолошке, емотивно-афективне и практичне садржаје); 2) комуникације; 3); решавања проблема 4); сарадње; 5) дигиталне компетенције (оспособљава ученике да користе одређена средства из области информационо-комуникационих технологија (ИКТ)); 6) одговорног учешћа у демократском друштву; 7) компетенције за учење; 8) рада са подацима и информацијама; 9); одговорног односа према околини 10); одговорног односа према здрављу 11) предузимљивости и оријентације ка предузетништву; **Планирање и реализовање посете** Ботаничкој башти, Бањичкој шуми, парковима, музејима.
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	**Остварити** сараднички однос са ученицима у комуникацији.**Континуирано** праћење и вредновање напредовања ученика остваривати у процесу наставе и учења, у оквиру одељења и индивидуално, уз вођење посебне, одговарајуће документације (портфолио ученика).**Организовати** иницијално тестирање; као и континуирано формативно оцењивање ученике.**За оптималну** активност ученика у самосталном раду користити диференциране задатке према предзнању и способностима ученика.**Оцењивање** у контексту повезаности наставе и учења мора садржавати фазе као што су: планирање, праћење тока наставе и учења, регистровање напредовања ученика, саопштавање повратних информација и вредновање реализованих активности.**Континуирано** праћење и вредновање властитог рада.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА **Годишњи фонд часова:72 часа Недељни фонда чсаова:2**
РАЗРЕД: ПЕТИ

Циљ наставе и учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	Животно и радно окружење	6	• описује улогу технике, технологије и иновација у развоју заједнице и њихово повезивање • разликује основна подручја човековог рада, производње и пословања у техничко-технолошком подручју • наводи занимања у области технике и технологије • процењује сопствена интересовања у области технике и технологије • организује радно окружење у кабинету • правилно и безбедно користи техничке апарате и ИКТ уређаје у животном и радном окружењу	компетенција за учење одговорно учешће у демократском друштву естетичка компетанција комуникација одговоран однос према околини одговоран однос према здрављу предузимљивост и оријентација ка предузетништву рад са подацима и информацијама решавање проблема сарадња дигитална компетенција	Историја Географија Природа и друштво

2.	Саобраћај	14	процени како би изгледао живот људи без саобраћаја ● класификује врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени ● наводи професије у подручју рада саобраћаја ● направи везу између савременог саобраћаја и коришћења информационих технологија ● разликује безбедно од небезбедног понашања пешака, возача бицикла и дечијих возила ● правилно се понаша као пешак, возач бицикла и дечијих возила у саобраћају ● користи заштитну опрему за управљање бициклом и дечијим возилима ● аргументује неопходност коришћења сигурносних појасева на предњем и задњем седишту аутомобила и увек их користи као путник ● повеже место седења у аутомобилу са узрастом ученика ● одговорно се понаша као путник у возилу ● показује поштовање према другим учесницима у саобраћају ● анализира симулирану саобраћајну незгоду на рачунару и идентификује ризично понашање пешака и возача бицикла	компетенција за учење одговорно учешће у демократском друштву одговоран однос према околини одговоран однос према здрављу решавање проблема сарадња	Географија Ликовна култура Биологија Математика Рачунарство и иинформатика

3.	Техничка и дигитална писменост	16	• самостално црта скицом и техничким цртежом једноставан предмет • правилно чита технички цртеж • преноси податке између ИКТ уређаја • примењује основне поступке обраде дигиталне слике на рачунару • користи програм за обраду текста за креирање документа са графичким елементима • користи Интернет сервисе за претрагу и приступање online ресурсима • преузима одговорност за рад • представи идеје и планове за акције које предузима користећи савремену информационо-комуникациону технологију и софтвер	компетенција за учење одговорно учешће у демократском друштву естетичка компетанција комуникација одговоран однос према околини одговоран однос према здрављу предузимљивост и оријентација ка предузетништву рад са подацима и информацијама решавање проблема сарадња дигитална компетенција	Математика Рачунарство и иинформатика
4.	Ресурси и производња	20	• повезује својства природних материјала са применом • објасни технологије прераде и обраде дрвета и коже, производње текстила и папира • сече, спаја и врши заштиту папира, текстила, коже и дрвета • правилно и безбедно користи алате и прибор за ручну механичку обраду (маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега...) • направи план израде једноставног производа и план управљања отпадом	компетенција за учење одговорно учешће у демократском друштву естетичка компетанција комуникација одговоран однос према околини одговоран однос према здрављу	Природа и друштво Биологија Ликовна култура

			• самостално израђује једноставан модел	предузимљивост и оријентација ка предузетништву рад са подацима и информацијама решавање проблема сарадња дигитална компетенција	
5.	Конструкторско моделовање	16	• самостално проналази информације потребне за израду предмета/модела користећи ИКТ и Интернет сервисе • одабира материјале и алате за израду предмета/модела • мери, обележава и оцртава предмет/модел • ручно израђује једноставан предмет/модел користећи папир и/или дрво, текстил, кожу и одговарајуће технике, поступке и алате • користи програм за обраду текста за креирање документа реализованог решења • самостално представља пројектну идеју, поступак израде и решење/производ • показује иницијативу и јасну оријентацију ка остваривању циљева и постизању успеха • планира активности које доводе до остваривања циљева укључујући оквирну процену трошкова	одговорно учешће у демократском друштву естетичка компетанција комуникација одговоран однос према околини одговоран однос према здрављу предузимљивост и оријентација ка предузетништву рад са подацима и информацијама решавање проблема сарадња дигитална компетенција	Ликовна култура Информатика и рачунарство

			• активно учествује у раду пара или мале групе у складу са улогом и показује поштовање према сарадницима • пружи помоћ у раду другим ученицима процењује остварен резултат и развија предлог унапређења		

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада	- Садржаји ће се реализовати поступно (активност ученика – уочавање, усвајање, планирање, примењивање, решавање, цртање, израда, обнављање..) кроз индивидуални, фронтални, у пару, групни облик рада, са тежиштем на практичан рад и акцентом на развој индивидуалних способности и вештина. Ученик ће бити мисаоно максимално активан, вршиће повезивање новог са већ постојећим знањем, биће у стању да направи план и преглед градива које је обрађивано. Ученик записује, посматра, уочава, репродукује, меморише, разликује, групише, упоређује, црта слободном руком и прибором, прави модели, орјентише се.

НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	Математичка писменост и основна знања из науке и технологије - Решавање проблема. -Вештина сарадње. -Знања из екологије. -Знања из естетике. -Дигитална знања. Наставни садржаји ће се реализовати у оквиру индивидуалног рада, фронталног, рада у пару и групног облика рада са акцентом на диференцирану наставу, тимски рад и употребу ИКТ у настави кроз: -Повезивање познатог са новим наставним садржајем -Записивање основних појмова -Графичко приказивање наставних садржаја -Препознавање узорака материјала -Увежбавање теоретских садржаја -Излагање наставног садржаја путем реферата -Развијање вештина руковања прибором за цртање -Одабир и примена одговарајуће размере. -Увежбавање примене правила техничког цртања. -Развијање вештина осмишљавања радних операција -Увежбавање правилног преношења мера на радни материјал -Увежбавање сечења и обраде радног материјала. -Осмишљавање украшавања предмета.

	Овим активностима јачаће се ученичке компетенције: Предузетништво и смисао за иницијативу, Естетске компетенције.
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду); ● кроз индивидуални рад; ● кроз групни рад и комуникацију; ● кроз провере усвојености садржаја; ● кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ + ОФА

РАЗРЕД: ПЕТИ Годишњи фонд часова: 72+54 Недељни фонд часова : 2 +1 (кумулативно офа 18)

Циљ учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**АТЛЕТИКА** + тестирање и мерење	25	Примени комплексе простих и опште припремних вежби у већем обиму и интензитету у самосталном вежбању -упоређује резултате тестирања са вредностима за свој узраст -разликује атлетске дисциплине -развија своје моторичке способности применом вежбања из атлетике	- Компетенција за учење –Вештина комуникације -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема –Сарадња -Одговоран однос према здрављу	-Математика - Физика -Музичко
	АТЛЕТИКА ОФА	18			
2.	**ГИМНАСТИКА ВЕЖБЕ НА тлу и СПРАВАМА**	25	-користи научене вежбе у спорту,рекреацији и различитим животним ситуацијама -одржава равнотежу у различитим кретањима , изводи ротације тела	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама	- Математика - Биологија - Физика

	офа **МАЛИ ФУДБАЛ**	**18**	-схвати вредност спортске гимнастике за сопствени развој -Правилно се понаша на вежбалиштима као и на спортским манифестацијама -изведе елементе у фудбалу -примени основна правила у фудбалу -примени основне елементе тактике у одбрани и нападу -учествује на унутаро дељењским такмичењима	Комуникација - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња -Дигитална компетенција Одговоран однос према здрављу	Математика - Биологија - Физика
3.	**СПОРТСКА ИГРА-РУКОМЕТ**	22	-Правилно се понаша на вежбалиштима као и на спортским манифестацијама -изведе елементе рукометне технике -примени основна правила рукомета -користи елементе рукомета у игри -примени основне елементе тактике у одбрани и нападу -учествује на унутаро дељењским такмичењима	- Одговоран однос према околини - Рад са подацима и информацијама -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња - Одговоран однос према здрављу	Математика Физика Историја
	ОФА СПОРТСКЕ АКТИВНОСТИ	18			
4.	**ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ**	Заступљено на свим часовима	представљање неопходности одржавања личне хигијене у циљу превенције болести и очувања личног здравља;	- Одговоран однос према околини - Рад са подацима и информацијама	Биологија Ликовно

			- разуме значај одржавања личне хигијене и хигијене свог непосредног окружења; -укаже на врсте намирница које постоје и врсте намирница које су неопходне за очување личног здравља и правилан раст и развој детета у адолесцентском узрасту; -представи пирамиду правилне исхране; -наведе примере поремећаја у исхрани (гојазност, булимија, анорексија...) и њиховим последицама; - може да осмисли свој јеловник у складу са правилима здраве и избалансиране исхране; - укаже на неопходност очувања менталне хигијене и менталног здравља; - упознати ученика са методама борбе против стреса и негативних утицаја околине(интернет, медији...) - да зна да је неопходно да заштити свој ментални систем и прихвата културне активности као метод борбе против лоших утицаја средине; - укаже на неопходност редовне, умерене физичке активности усклађене са физичком спремношћу,	-Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња - Одговоран однос према здрављу	

			потенцијалима, могућностима и афинитетима;		

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање, ,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, организовање спортских активности,	ходање, трчање, скакање, бацање, играње, хватање, провлачење, гађање, дизање, ношење, слушање, облачење, везивање пертли, пузање, котрљање, имитирање покрета, пењање, решавање проблема, договарање,

НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	- групни рад, кооперативно учење, диференцирани рад , индивидуализација,тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад, одлазак у природу, међуодељењски сусрети, пројектна настава; ИОП
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (ангажовање, однос према раду); ● кроз групни рад и комуникацију; кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;евалуација мотивисаности и активности ученика

Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ВЕРСКА НАСТАВА **Годишњи фонд часова: 36 Недељни фонда чсаова:1**

РАЗРЕД: ПЕТИ

Циљ наставе православног катихизиса је да пружи ученицима православни поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). Циљ је да се и хришћанско виђење живота и постојање света излаже ученицима у толерантном дијалогу са осталим наукама како би ученици систематаски упознали православну веру

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**УВОД**	1	Моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току петог разреда основне школе	Компетенција за учење •Има позитиван и одговоран однос према учењу. Комуникација •Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. Сарадња	По садржајима верске наставе, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета: Српски језик, Историја, Географија, Грађанско васпитање, Ликовна
2.	**РЕЛИГИЈА И КУЛТУРА СТАРОГ СВЕТА**	3	Моћи да именује неке политеистичке религије; моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе старог века		

3.	**ОТКРИВЕЊЕ-СВЕТ БИБЛИЈЕ**	4	Моћи да уочи да се Бог откривао изабраним људима, за разлику од паганских божанстава; моћи да објасни да је Рођење Христово догађај који дели историју на стару и нову еру -моћи да разликује Стари и Нови завет	•доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе. Компетенција за учење •Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје. Естетичка компетенција •Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања. Комуникација •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. Одговоран однос према околини	култура, Музичка култура.
4.	**СТВАРАЊЕ СВЕТА И ЧОВЕКА**	8	Моћи да преприча библијску причу о Постању и доживи је као дело љубави Божије -моћи да увиди да је Бог поред видљивог света створио и анђеле -моћи да преприча неку од библијских прича до Аврама		
5.	**СТАРОЗАВЕТНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА**	7	Моћи да наведе неке од старозаветних личности и догађаја -моћи да уочи везу старозаветних праотаца и патријараха са Христом-моћи да извуче моралну поуку из библијских приповести		По садржајима верске наставе, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета: Српски језик, Историја, Географија, Грађанско васпитање, Ликовна култура, Музичка култура.
6.	**ЗАКОН БОЖИЈИ**	4	Моћи да преприча библијски опис давања Десет Божијих заповести Мојсију -моћи да наведе и протумачи на основном нивоу Десет Божијих заповести		

7.	**МЕСИЈАНСКА НАДА**	9	Моћи да препозна на слици Ковчег завета и Скинију и да у једној реченици кажу шта је „мана“ -моћи да именује најважније личности јеврејског народа у Обећаној земљи	•Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. Решавање проблема •Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем различитих предмета и ваншколским искуством	

<table>
<tr><th colspan="3">АКТИВНОСТИ</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>Слободно изражавање мишљења и ставова; усваја-сазнаје; развијање вештина комуникација; повезивање сопственог искуства са тематиком; дискусија; слуша посматра; црта; рецитује; упоређује; смишља; доцртава; слаже; разговара; решава; испуњава; пише; посећивање верских институција; организовање квизова; израда радова и паноа.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА:ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ **Годишњи фонд часова: 36 Недељни фонда чсаова:1**
РАЗРЕД: ПЕТИ

Циљ наставе и учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа,вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности,осетљив за потребе појединца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	Људска права / Права детета	8	-разликује жеље од потребе и наведе примере везе између потреба и људских права; -препозна своје потребе,као и потребе других и да их уважава;-штити своја права на начин који не угрожава другр и њихова права; -учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; -аргументује потрбу посебне заштите права детета; -на примеру препозна уграђеност права деце у основним документима која уређују рад школе;	Компетенција за учење •Има позитиван и одговоран однос према учењу. Комуникација •Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. Сарадња •доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе. Компетенција за учење •Мотивисан је и	По садржајима грађанског васпитања, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета:Српски језик, Историја, Географија, Ликовна култура, Музичка култура.

			-наводи примере и показатеље остварености и кршења дечијих права;- наводи чиниоце који утичу на остварење дечијих права;- поштује права и потребе ученика који су у инклузији у његовом одељењу/школи; - препозна ситуације кршења својих права и права других; - идентификује кршење људских права на примеру неког историјског догађаја;	оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје. Естетичка компетенција •Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања. Комуникација •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. Одговоран однос према околини •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. Решавање проблема •Решава проблем	
2.	Демократско друштво / Школа као заједница	8	поштује правила одељењске заједнице и правила на нивоу школе; - поступа у складу са моралним вредностима грађанског друштва; - искаже свој став о значају правила у финкционисању заједнице; - понаша се у складу са правилима и дужностима у школи; - наводи начине демократског одлучивања; -препозна одговорност одраслих у заштити права деце;		По садржајима грађанског васпитања, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета:Српски језик, Историја, Географија, Ликовна култура, Музичка култура.

			-објасни улогу појединца и група у заштити дечијих права; - реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечији права и зна коме да се обрати за помоћ;	према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем различитих предмета и ваншколским искуством. Компетенција за учење •Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. Одговорно учешће у демократском друштву •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. Одговоран однос према околини •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. Сарадња •активно и конструктивно	
3.	Процеси у савременом свету / сукоби и насиље	10	- препозна и анализира сличности и разлике између ученика у групи; - прихвата друге учемике и уважава њихову различитост; - проналази примере моралних поступака у књижевним делима које чита, у медијима и у свакодневном животу; -наводи примере из свакодневног живота предрасуда,стереотипа,дискриминације,нетолеранције по различитим основама; - проналази примере нетолеранције и дискриминације у књижевним делима која чита; - у медијима проналази примере предрасуда,стереотипа,нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; - препозна и објасни врсте насиља;		По садржајима грађанског васпитања, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета:Српски језик, Историја, Географија, Ликовна култура, Музичка култура.

			- прави разлику између безбедног и небезбедног понашања на друштвеним мрежама;- заштити од дигиталног насиља; - анализира сукоб из различитих углова(препознаје потребе учесника сукоба) и налази конструктивна решења прихватљива за све стране у сукобу;-аргументује предности конструктивног начина решавања сукоба;	учествује у раду групе или пара. Одговорно учешће у демократском друштву •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. Естетичка компетенција Комуникација •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. Одговоран однос према околини •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе.	
4.	Грађански активизам	10	-исказује позитиван став према томе; -идентификује проблеме у својој школи; -прикупља податке о проблему користећи различите изворе и технике; -осмишљава акције,процењује њихову изводљивост и предвиђа могуће ефекте; -активно учествује у тиму,поштујући правила тимског рада (у групној дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима,		По садржајима грађанског васпитања, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета:Српски језик, Историја, Географија, Ликовна култура, Музичка култура.

			комуницира на неугрожавајући начин); - учествује у доношењу одлука у тиму/групи поштујући договорене процедуре и правила; - учествује у извођењу акције; - процењује ефекте спроведене акције и идентификује пропусте и грешке;-презентује,образлаже и аргументује изабрану акцију и добијене резултате за унапређивање живота у школи;		

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>- описивање, посматрање, примењивање,меморисање, запажање, илустровање, истраживање,анализирање, рецитовање,измишљање приче,препричавање,аналитичко- синтетичке вежбе, причање по слици,логичко закључивање, повезивање са свакодневним животом, уочавање, играње улога, прикупљање података,вредновање</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: НЕМАЧКИ ЈЕЗИК **Годишњи фонд часова: 72 Недељни фо часова :2**
РАЗРЕД: ПЕТИ

Циљ учења наставног предмета немачки језик је: усвајање функционалних знања о језичком систему и култури и развијање стратегија учења страног језика те оспособљавање за основну писмену и усмену комуникацију и стицање позитивног односа према другим језицима и културама као и према сопственом језику и културном наслеђу.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**Поздрављање** **Wer bist du ?**	12	**Поздрављање** и отпоздрављање; Представљање: давање и тражење информација о себи; давање и тражење информације о другима. Исказивање времена; Именовање дана и делова дана; Навођење активности у току дана/ недеље; Давање и тражење информација о хобијима Изражавање допадања /недопадања именовање одевних предмета.	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција и сарадња -Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Одговоран однос према околини;	српски језик (правопис, врсте речи) - енглески језик (поздрави, бројеви, дани у недељи, месеци, годишња доба) - математика (природни бројеви) - информатика и рачунарство (правопис)

			-глаголи у једнини -wohnen, kommen, heißen , sein - питања са упитном речју -предлози in, aus -кратки и дуги самогласници, -самогласник + h -абецеда -умлаути ä, ö,ü -- Изрази и речи које се односе на тему: Ich bin; Ich heiße; Mein Name ist; Ich bin ___ Jahre alt; Ich komme aus____; Wer bist du? Wie heißt du? Wie ist dein Name? Wie alt bist du? Woher kommst du? - Презент глагола heißen, sein, kommen у првом и другом лицу једнине - Упитне речи: Wer? Wie? Woher? - разумеју различите облике поздрављања - користе различите облике поздрављања - представе себе - питају друге за име, старост и земљу порекла, здравље, место становања	Одговоран однос према здрављу	

			-да наведу своје име и презиме слово по слово - именују бројеве до 20 -именују бројеве до 100		
2.	**Исказивање молбе, захтева и захвалнсти** **Именовање хобија** **Lektion 1.2. Ich mag das** -тражење и давање инфмација , име, старост, земља п	7	-да представи себе и друге -да разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и да одговара на њих - представе себе - питају друге за име, старост и земљу порекла -разуме кратке једноставне молбе и захтеве и реагује на њих, -упути кратке ,једноставне молбе и захтеве -исказе и прихвати захвалност на једноставан начин -именовање хобија -питати шта неко воли а шта не воли да ради и да то опише -да научи да именује музичке инструменте	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција и сарадња -Одговорно учешће у демократском друштву; -Естетичка компетенција; - Решавање проблема; -Одговоран однос према околини; - Одговоран однос према здрављу	- енглески језик - српски језик - географија

			-да опише активности у слободно време -правилни глаголи у јенини презента -mögen у једнини -негација са nicht -питања без упитне речи -везници und, aber, oder -да наведу хобије -питају шта неко воли или не воли да ради -питају некога шта посебно воли и да то опишемо -да искажу коју музику слушају, омиљене бендове, врсте музике -да именују инструменте -да кажу да ли свирају неки инструмент -да кажу шта раде у слободно време -именују спортове -опишу друга и другарицу и кажу одакле је -именују земље и језике		

3.	**Lektion 1.3.Wir sind der Globus** Моји другови и ја **Активности у оквиру вршњачке групе**	16	**-Активности у оквиру вршњачке групе** -да искаже осећања, именује активности којима се бави у слободно време -да тражи и даје податке о некој особи и себи -да каже мкоји језик говори он или неко други -да тражи и даје адресу, број мобилног телефона, имејл адресу, број поштанског броја -да нешто процени -да броји до 2000, изражава допадање , недопадање, - представе другове и кратко их опишу	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција и сарадња -Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу	- енглески језик - српски језик
4.	**Школа/ изражавање припадања /неприпадања , поседовања /непоседовања** **Schule**	8	- именују боје, глаголи у множини - заменице mein/-e, dein/e -заменица ман -глагол sprechen -инверзија -генитив код личних имена	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална	

	Lektion 2.1.- Was hast du am Montag?	11	Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности. Представљање и описивање пријатеља; Шта пријатељи раде заједно; Позивање на заједничке активности и одговор на позив – прихватање/одбијање; -да разуме упутства , реагује на њих - разуме једноставно исказана правила понашања(сугестије, препоруке, забране) и реагује на њих уз визуелну подршку(знакови ,симболи и сл.) - разуме једноставне исказе којима се изражава припадање , неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих -тражи и да једноставне исказе којима се изражава припадање неприпадање, поседовање/ непоседовање Разумевање и давање једноставник упутстава и налога.	компетенција и сарадња -Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу	

	Lektion 2.2.-Was brauchst du heute ?		Именовање школског прибора; Именовање школских активности, предмета; Замолити за нешто и захвалити се; Разумевање налога/упутства -да опише школу и школске просторије -да именује дане у недељи -да говори о школским предметима -да опише наставне активности -да говори о распореду часова -да разговара о наставницима /придеви -да пита за мишљење -да каже своје мишљење - одређени члан, -am +дан -um+ час -von -bis -глаголи unterrichten, rechnen , reden --да именује и опише ствари за школу -да персира одраслима, облики Sie -да именује боје -да води разговоре на школском одмору -да говори о школи - неодређени члан -члан за негацију kein/-e -акузатив, - предлози für, in		

			-одређени и неодређени члан у номинативу и акузативу -негација ницхт -негација kein/keine -именовање школског прибора -једнина и множина именица /школски прибор		

5.	**Essen und Trinken/ Feste und Bräuche** **Lektion 2.3.-Schon wieder Eintopf!**	16	- изрази основне потребе (глад, жеђ) ,осете и осећања једноставним језичким средствима - разуме једноставен исказе који се односе на количину (број особа, соба, животиња и предмета количина приликом куповине) реагује на њих, -тражи и пружи основне информације у вези са количинама и бројевима тражи присуство и одсуство нечега /некога -разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих - упути једноставне честитке - позову на ручак/вечеру - направе списак за куповину да именује јело и пиће -да води кратак дијалог у мензи -immer, oft, manchmal, selten, nie -möchten +акузатив -es gibt +акузатив -неправилни глаголи nehmen , essen	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција и сарадња -Одговорно учешће у демократском друштву; -Естетичка компетенција; - Решавање проблема; -Одговоран однос према околини; - Одговоран однос према здрављу	-Енглески језик - Српски језик
6.	**Одећа /описивање живих бића , једноставних предмета појава.**	2	-разуме једноставн опис живих бића, - предмета, места и појава -опише жива бића, предмете и места и појаве једноставним језичким средствима	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална	-Енглески језик - Српски језик

	Kleidung /Landeskunde		- разуме једноставне исказе који се односе на количину предмета приликом куповине -изрази свиђање /несвиђање, мишљење -кажу шта имају на себи -опишу друга или другарицу -кажу одакле су	компетенција и сарадња -Одговорно учешће у демократском друштву; -Естетичка компетенција; - Решавање проблема; -Одговоран однос према околини; - Одговоран однос према здрављу	

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">-повезивање са знањима из других предмета
-анимирање ученика/ ученица на часу
-подстицање ученика/ ученица да постављају питања кад им нешто није јасно
-подстицање интеракције наставник-ученик/ ученица
-проверавање колико су ученици разумели изложено градиво
-објашњавање, испитивање и оцењивање ученика/ ученица
-прилагођавање градива различитим развојним потребама и способностима ученика/ ученица-организује и реализује наставни процес кроз планиране садржаје, средства, наставне облике и методе рада, као и време потребно за реализацију
-вођење педагошке документације-мотивисање ученике/ ученица за стицање нових сазнања из области лексике и граматике -прегледавање домаћих/ писмених задатака и вођење евиденције-подстицање ученика/ ученица да износе своје мишљење</td><td>- слушање, писање, читање, закључивање, реаговање на команде наставника или са снимка,
-рад у пару, у групи
-повезивање звучног материјала са илустрацијом или текстом, повезивање наслова са текстом или именовање наслова
-израда паноа, презентација, зидних новина, постера
- вежбе слушања
-учествовање у игри/глума/
-„превођење“ исказа у гест и обрнуто</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">Принципи, циљеви и стандарди постигнућа биће реализовани, пре свега, кроз:
Општу предметну компетенцију наставе немачког језика која подразумева примену основних знања о немачком језику;
Специфичну предметну компетенцију у области језика, уважавајући наведене захтеве стандарда основног, средњег и напредног нивоа у оквиру сваке наведене теме;
Међупредметну компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката;
Организовање активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе;
Компаративни и аналитичко-синтетички приступ остварењу програмских садржаја;
Оперативно планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални, кооперативно учење, диференцирани рад, индивидуализација, тематско</td></tr>
</table>

	планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, драматизација текстова), као и методе (монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика; **Прилагођавање** динамике рада могућности ученика; вршњачко подучавање **Употребљавање** расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава (видео-бим, паметна табла, електронски уџбеници); **Коришћење** искустава ученика стечених из других наставних области – корелација (музичка и ликовна култура, историја, географија,српски језик, енглески језик, вреска настава, грађанско васпитање...); **Прецизним** упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду; **Посвећивање** потребне пажње ученицима који спорије напредују, ученицима који раде по ИОП-у, као и ученицима који брзо и лако уче; **Мотивисање** ученика похвалама; **Упућивање ученика** да користе додатне изворе информација (часописе, стручне књиге, речнике, правопис, интернет...); **Заједнички** правити програме за ваннаставне активности (литерарна, лингвистичка, новинарска, рецитаторска и драмска секција); **Израђивање** наставних материјала заједно са ученицима, израда паноа и стрипова, прављење илустрованих материјала, успостављање позитивне и пријатне атмосвере у учионици. **Развијање** 1) естетичке компетенције (развијање свести да се естетичка вредност не везује само и искључиво за уметност, већ и за природне, социолошке, идеолошке, емотивно-афективне и практичне садржаје); 2) комуникације; 3); решавања проблема 4); сарадње; 5) дигиталне компетенције (оспособљава ученике да користе одређена средства из области информационо-комуникационих технологија (ИКТ)); 6) одговорног учешћа у демократском друштву; 7) компетенције за учење; 8) рада са подацима и информацијама; 9); одговорног односа према околини 10); одговорног односа према здрављу 11) предузимљивости и оријентације ка предузетништву; **Планирање и реализовање посете** позориштима, музејима и културним центрима ,

ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	**Остварити** сарадднички однос са ученицима у комуникацији. **Континуирано** праћење и вредновање напредовања ученика остваривати у процесу наставе и учења, у оквиру одељења и индивидуално, (знање, ангажовање, однос према раду) **Организовати** иницијално тестирање; годишње провере знања; као и континуирано формативно оцењивање ученике. Кроз усмене провере и кроз контролне и писмене задатке **За оптималну** активност ученика у самосталном раду користити диференциране задатке према предзнању и способностима ученика . **Оцењивање** у контексту повезаности наставе и учења мора садржавати фазе као што су: планирање, праћење тока наставе и учења, регистровање напредовања ученика, саопштавање повратних информација и вредновање реализованих активности. **Континуирано** праћење и вредновање властитог рада , и вредновање ИОПа. **Преузимање** улоге наставника **Учити** ученике да повезују наставне садржаје из различитих области .

В. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ЧУВАРИ ПРИРОДЕ **Годишњи фонд часова:36** **Недељни фонда часова:1**
РАЗРЕД: ПЕТИ

Циљ учења слободне наставне активности је да ученици стекну знања, понашање, ставове и вредности који су потребни за очување и унапређење животне средине, биодиверзитета, природе и одрживог развоја.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	УПОЗНАЈ ЖИВИ СВЕТ СВОЈЕ ОКОЛИНЕ Биодиверзитет и његов значај. Истраживање биодиверзитета непосредне околине. Мапирање врста.	**6**	-препознаје проблем, планира стратегију решавања и решава проблем примењујући знања и вештине стечене у оквиру различитих предмета и ваншколског искуства. – прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и здравља, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником; – користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања;	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња	-биологија - географија - физичко и здравствено васпитање -техника и технологија -географија -информатика и рачунарство -ликовна култура
2.	ЗНАЧАЈ ЖИВОГ СВЕТА ЗА ЧОВЕКА Лековите биљке. Самоникле јестиве биљке. Зачинске биљке Аутохтоне расе и сорте. Значај биљног покривача.	**12**			

	Утицај климатских промена на живи свет.		– вреднује утицај својих навика у заштити животне средине и биодиверзитета; – активно учествује у акцијама које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу животне средине и биодиверзитета; – повеже значај очувања животне средине и биодиверзитета са бригом о сопственом и колективном здрављу; – одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу; – аргументује своје ставове према еко-култури и култури свакодневног живљења; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању задатог циља; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи;- критички се односи према употреби и злоупотреби природе.	Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Естетичка компетенција	
3.	ПОМОЗИМО ДА ПРЕЖИВЕ Угроженост врста. Значај опрашивача. Утицај пестицида на живи свет.	**6**			биологија - географија - физичко и здравствено васпитање -техника и технологија -географија -информатика и рачунарство -ликовна култура
4.	ЈА ЧУВАМ ПРИРОДУ Природни ресурси. Рационална употреба енергије. Рационална употреба воде. Понашање у природи. Заштићене природне вредности. Позитиван и негативан утицај човека на животну средину.	**12**			

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>-слушање, писање, читање, закључивање, описивање, посматрање, примењивање,меморисање, запажање, илустровање, истраживање,анализирање, логичко закључивање, повезивање са свакодневним животом, уочавање, играње улога, израда вежби, израда паноа, решавање укрштеница, учествовање у квизовима, одговарање на питања,прикупљање података,вредновање.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">Принципи, циљеви и стандарди постигнућа биће реализовани, пре свега, кроз:

Општу предметну компетенцију наставе чувари природе која подразумева примену основних знања о развијању пожељног понашања у складу са принципима одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину, природу и биодиверзитет;Међупредметну компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката; Организовање активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе;Оперативно планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални, кооперативно учење, диференцирани рад, индивидуализација, тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, драматизација текстова), као и методе (монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика;Прилагођавање динамике рада могућности ученика; Употребљавање расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава ;Прецизним упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду;Упућивање ученика да користе додатне изворе информација (часописе, стручне књиге, речнике, правопис, интернет...); Планирање и реализовање посете Ботаничкој башти, Бањичкој шуми, парковима, музејима.</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">Остварити сараднички однос са ученицима у комуникацији. Континуирано праћење и вредновање напредовања ученика остваривати у процесу наставе и учења, у оквиру одељења и индивидуално, уз вођење посебне, одговарајуће документације. Континуирано праћење и вредновање властитог рада.</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У ПРОШЛОСТИ **Годишњи фонд часова:36** **Недељни фонда чсаова:1**
РАЗРЕД: ПЕТИ

Циљ изучавања слободне активности је проширивање знања из области опште културе и оспособљавање ученика да, кроз упознавање с начином живота људи у прошлости, боље разумеју свет и време у коме живе и развију свест о континуитету и укорењености. Ученици би требало да се упознају са специфичностима динамике културних промена и да науче како да сагледају себе у контексту "другог", да би сопствени идентитет што потпуније интегрисали у шири контекст разуђене и сложене садашњости.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	УВОД	**2**	Разумевање појма свакодневни живот Разумевање појма прошлост Разумевање значаја проучавања свакодневног живота у прошлости	компетенција за учење;комуникација; дигитална компетенција; одговоран однос према околини; одговоран однос према здрављу; одговорно учешће у демократском друштву;предузимљивости оријентација ка предузетништву;рад са подацима и информацијама;решавање проблема;сарадња;естетичка компетенција.	-географија -информатика и рачунарство -ликовна култура
2.	ИГРЕ У ПРОШЛОСТИ	**8**	Идентификовање актуелних дечјих игара Упознавање са дечјим играма у прошлости Увидети разлику између игара некад и сад		
3.	СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У ПРАИСТОРИЈИ И СТАРОМ ВЕКУ	**26**	Упознавање са свакодневним животом људи у праисторији Упознавање са животом Старих Грка, Римљана и народа Старог Истока		

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>-слушање, писање, читање, закључивање, описивање, посматрање, примењивање,меморисање, запажање, илустровање, истраживање,анализирање, логичко закључивање, повезивање са свакодневним животом, уочавање, играње улога, израда вежби, израда паноа, решавање укрштеница, учествовање у квизовима, одговарање на питања,прикупљање података,вредновање.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">Принципи, циљеви и стандарди постигнућа биће реализовани, пре свега, кроз:

Општу предметну компетенцију наставе биологије која подразумева примену основних знања о биологији;

Специфичну предметну компетенцију у биологији, уважавајући наведене захтеве стандарда основног, средњег и напредног нивоа у оквиру сваке наведене теме;

Међупредметну компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката;

Организовање активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе;

Компаративни и аналитичко-синтетички приступ остварењу програмских садржаја;

Оперативно планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални, кооперативно учење, диференцирани рад, индивидуализација, тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, драматизација текстова), као и методе (монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови, демонстрација,</td></tr>
</table>

	практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика; **Прилагођавање** динамике рада могућности ученика;**Употребљавање** расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава (видео-бим, паметна табла, електронски уџбеници); **Коришћење** искустава ученика стечених из других наставних области – корелација (музичка и ликовна култура, историја, географија, страни језици, вреска настава, грађанско васпитање...);**Прецизним** упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду; **Посвећивање** потребне пажње ученицима који спорије напредују, ученицима који раде по ИОП-у, као и ученицима који брзо и лако уче;**Мотивисање** ученика похвалама;**Упућивање ученика** да користе додатне изворе информација (часописе, стручне књиге, речнике, правопис, интернет...);**Израђивање** наставних материјала заједно са ученицима. **Планирање и реализовање посете** Бањичкој шуми, парковима, музејима.
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	**Остварити** сарадднички однос са ученицима у комуникацији. **Континуирано** праћење и вредновање напредовања ученика остваривати у процесу наставе и учења, у оквиру одељења и индивидуално, уз вођење посебне, одговарајуће документације (портфолио ученика). **Организовати** иницијално тестирање; као и континуирано формативно оцењивање ученике. **За оптималну** активност ученика у самосталном раду користити диференциране задатке према предзнању и способностима ученика. **Оцењивање** у контексту повезаности наставе и учења мора садржавати фазе као што су: планирање, праћење тока наставе и учења, регистровање напредовања ученика, саопштавање повратних информација и вредновање реализованих активности.**Континуирано** праћење и вредновање властитог рада.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА:Хор и оркестар **Годишњи фонд часова:36** **Недељни фонд часова: 1**

РАЗРЕД: Пети или Шести

Циљ предмета хор и оркестар је развој музичке културе, упознавање са хорским песмама уз неговање националне традиције хорског певања , развијању музикалност и креативност, активно учешће у музичком животу школе и локалне средине

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**Извођење музике** а) Певање и свирање песама (учење по слуху и учење песме са нотног текста) б) Основе музичке писмености	**25**	-развој естетског доживљаја слушања хорске музике, развијање способности слушања и репродуковања мелодија -неговање способности извођења музике певањем и свирањем - неговање смисла за колективно музицирање (певање и свирање) -развијање способности за доживљај музичког дела - подстицање стваралачког ангажовања ученика - развијање музичке креативности - развијање способности за импровизацију мелодије развија музучке способности и жељу за активним музицирањем/певањем и	Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини	Током целе школске године, најмање три пута месечно, корелација – историја, географија, ликовна култура, веронаука.
2.	**Слушање музике** а) Слушање вокално-инструменталних и инструменталних композиција б) Уочити облике – музичка реченица, период, дводелна песма	5		Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција - Комуникација Одговоран однос према околини	Музика праисторије – историја, географија,биологија Музика античке цивилизације – историја, географија, биологија, веронаука

			суделовањем у школским ансамблима; -да подстиче креативне способности ученика и смисао за колективно музицирање; -да развиј навике слушања музике,подстиче доживљај и оспособљеност за разумевање музичких порука; -да подстиче стваралачко ангажовање у свим музичким активностима (извођење,слушање,истраживање и стварање музике); -да развија критичко мишљење.		Музички инструменти - историја
3.	**Музичко стваралаштво** а) импровизација мелодије на задани текст б) импровизација мелодије на задани ритам	6		Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Компетенција за учење - Естетичка компетенција - Комуникација - Одговоран однос према околини	

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Кроз обраду песама информативно обрадити: појам C-dura и a - molla,разлике између дура и мола, предзнаке, предтакт, различите тактове и друге елементе.

Упознати ученике са основним карактеристикама музике праисторије и старог века кроз групни рад. За слушање музике, пуштти композиције различитих епоха, жанра, различите инструменталне саставе, домаћих и страних композитора.

Учење песама по слуху и по нотном тексту(за певање и свирање), различитог садржаја и расположења традиционалне и уметничке, које су примерене могућностима и узрасту ученика</td><td>Пажљиво слушање музичког дела, одређивање његовог ванмузичког садржаја уколико га има, илустрација, препознавање муз.састава, препознавање различитих тема у оквиру једног става, препознавање карактера.

Извођење свирањем на блок флаути, или металофону, народне, уметничке и дечје песме, по слуху и по нот.тексту

Певање песама различитих жанрова, по слуху и по нотном тексту. Певање у хору.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ЦРТАЊЕ, ВАЈАЊЕ И СЛИКАЊЕ Годишњи фонд часова:36 Недељни фонда часова:1
РАЗРЕД: ПЕТИ

Циљ учења слободне наставне активности Цртање, вајање и сликање је да ученик кроз ликовни рад развија стваралачко мишљење и унапређује визуелно опажање, естетичке критеријуме и способност ликовног изражавања.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	ЦРТАЊЕ Својства линија. Врсте цртежа. Цртачке технике.	**12**	– црта креирајући линије различитих вредности комбиновањем материјала, угла и притиска прибора/материјала; – црта према задатом моделу приказујући односе величина које опажа; – илуструје причу, бајку или песму одабраном цртачком техником; – обликује, према моделу, фигуре од меког материјала стилизујући сложени облик; – обликује, у самосталном и тимском раду, скулптуре или употребне предмете од материјала за рециклажу;	Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	Српск музичка култура, српски језик, историја, географија, информатика и рачунарство, техника и технологија, математика

2.	ВАЈАЊЕ Својства облика. Стилизовање облика. Вајарске технике.	**12**	– наслика ликовни рад према задатом или одабраном моделу приказујући тонове које опажа; – обликује стварне и имагинарне текстуре и облике одабраном цртачком, сликарском или вајарском техником; – изрази цртежом, сликом и скулптуром машту, сећање, емоције, интересовања или утисак о уметничком делу; – обликује употребне предмете примењујући најмање једну хоби технику; – разликује цртачке, сликарске и вајарске технике, материјал и прибор; – чисти радну површину, простор и прибор по завршетку сваког рада; – учествује у активностима које доприносе добробити школе и локалне заједнице.	Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини	музичка култура, српски језик, историја, географија, информатика и рачунарство, техника и технологија, математика
3.	СЛИКАЊЕ Примарне, секундарне и терцијарне боје. Локални тон. Сликарске технике.	**12**		Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини	музичка култура, српски језик, историја, географија, информатика и рачунарство, техника и технологија, математика

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детално води евиденцију.</td><td>Ученик је у стању да: дефинише, наброји, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани ставодучи, изведе, процени.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја ;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: МУЗИКОМ КРОЗ ЖИВОТ Годишњи фонд часова:36 Недељни фонда часова:1
РАЗРЕД: ПЕТИ

Циљ учења слободне наставне активности Музиком кроз живот је да ученик развија стваралачко и креативно мишљење кроз практичан рад, мотивацију, интелектуални, социјални, емоционални и морални развој, свест о сопственом здрављу, опажање, осетљивост за естетику, радозналост и самопоуздање како би био оспособљен за креативно решавање проблема и имао одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ Проширивање знања о музичким елементима. Изражајна својства динамике. Врста, карактер и примена темпа. Тон: боја и текстура Ритам: дводелни, троделни, четвороделни и мешовити. Повезивање звука и ритма. Примена динамике, темпа и ритма у свакодневном животу	**12**	– примењује динамичко нијансирање при извођењу музичких дела; – препознаје елементе динамике у свакодневном животу; – анализира врсте такта и ритам у уметничким делима; – препознаје боју тона у складу са садржајем композиције; – изводи композиције домаћих и страних аутора самостално и у	Компетенција за целоживотно учење Естетичка компетенција Решавање проблема Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама	Током целе школске године, најмање три пута месечно, корелација – историја, географија, ликовна култура, веронаука. Музика праисторије – историја, географија,биологија Музика античке цивилизације –

	Проширивање искуства ученика у коришћењу различитих музичких средстава за рад у процесу музичког изражавања и обликовања; Индивидуално и групно певање. Двоглас. Троглас. Индивидуално и групно свирање.		групи, користећи глас, покрет и инструменте; – изводи двогласне и трогласне композиције домаћих и страних аутора; – искаже своја осећања у току извођења музике; – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; – учествује у манифестацијама; – користи различите технике телесних перкусија самостално и у групи; – примењује технике правилног дисања у свакодневном животу; – препознаје говор тела, свој и своје околине; – контролише покрете користећи концентрацију; – сарађује са члановима групе којој припада, поштујући различитости;	Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	историја, географија, биологија, веронаука Музички инструменти - историја
2.	ТЕЛО КАО МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТ Синхронизација различитих менталних и физичких капацитета. Координација различитих менталних и физичких капацитета Правилно дисање. Концентрација. Говор тела. Јачање одређених делова тела. Рефлекс. Пажња. Брзина реаговања на различите захтеве из окружења. Развој свесности о нашем телу, контроли покрета и јачању мишића, као и бољој координацији и балансу.	**12**			

	Стимулација и активација организма на психомоторном и когнитивном нивоу. Истраживање унутрашњег ритма и звука свога тела. Body percussion.		– процени сопствене могућности у примени телесних перкусија; – самостално осмишљава и импровизује покрете за ритмичке аранжмане; – контролише сопствене покрете у циљу боље координације;		
3.	КРИТИЧКО МИШЉЕЊЕ КРОЗ МУЗИКУ Технике критичког мишљења. Дрво проблема. Дебата. Шест шешира. Мозгалица. Трибине. Вештине критичког мишљења: комуникација, сарадња, препознавање проблема, решавање проблема. Вештина постављања питања: меморијска, транслацијска, интерпретацијска, аналитичка, синтетичка, евалуацијска. Обликовање оригиналног мишљења.	**12**	– својим речима објасни значај телесних перкусија на у сваком смислу; – критички анализира своје и туђе извођење; – истражи и објасни шта је музичка критика и која је њена улога; – објасни и примени различите технике критичког мишљења; – самостално поставља питања везана за дату тему; – аргументовано искаже утисак о слушаним делима; – вербализује свој доживљај музике;		Током целе школске године, најмање три пута месечно, корелација – историја, географија, ликовна култура, веронаука. Музика праисторије – историја, географија,биологија Музика античке цивилизације – историја, географија, биологија, веронаука Музички инструменти - историја

	Музичка критика. Анализа композиције Развијање способности и интересовања за целоживотно образовање.		– искаже свој доживљај музике кроз друге уметности. – критички просуђује утицај музике на здравље ; – разуме и користи интеркултурални дијалог – примењује различите врсте писмености (језичке, медијске, културне, научне...); – разуме концепт инклузије и осетљив је према различитостима; – самостално анализира музичка дела, користећи научене технике критичког мишљења;		

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Кроз обраду песама информативно обрадити: појам C-dura и a - molla,разлике између дура и мола, предзнаке, предтакт, различите тактове и друге елементе.

Упознати ученике са основним карактеристикама музике праисторије и старог века кроз групни рад. За слушање музике, пуштти композиције различитих епоха, жанра, различите инструменталне саставе, домаћих и страних композитора.

Учење песама по слуху и по нотном тексту(за певање и свирање), различитог садржаја и расположења традиционалне и уметничке, које су примерене могућностима и узрасту ученика</td><td>Пажљиво слушање музичког дела, одређивање његовог ванмузичког садржаја уколико га има, илустрација, препознавање муз.састава, препознавање различитих тема у оквиру једног става, препознавање карактера.

Извођење свирањем на блок флаути, или металофону, народне, уметничке и дечје песме, по слуху и по нот.тексту

Певање песама различитих жанрова, по слуху и по нотном тексту. Певање у хору.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: САЧУВАЈМО НАШУ ПЛАНЕТУ **Годишњи фонд часова:36** **Недељни фонда часова:1**
РАЗРЕД: ПЕТИ

Циљ учења слободне наставне активности Сачувајмо нашу планету јесте развијање функционалне писмености из области заштите животне средине, разумевање односа човек – природа са циљем бољег схватања света који га окружује, лакше сналажење у природном и социјалном окружењу и формирање одговорног и активног појединца у циљу разумевања и примене концепта одрживог развоја.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	ПОЛОЖАЈ И УЛОГА ЧОВЕКА У ПРИРОДИ Основни појмови из области животне средине. Утицај човека на животну средину. Концепт одрживог развоја. Спровођење акција у заштити и очувању животне средине (мали пројекти).	**6**	– наведе основне појмове о животној средини; – наведе примере утицаја човека на животну средину; – уочи узрочно-последичне везе и односе на релацији човек и животна средина; – препозна проблеме у локалној средини на основу концепта одрживог развоја; – активно и одговорно управља и решава интегративне пројектне задатке; – повезује хоризонтално и вертикално знања о одрживом коришћењу ресурса и користи холистички приступ у решавању проблема одрживог развоја; – развија ставове и вредности о очувању	Компетенција за целоживотно учење Естетичка компетенција Решавање проблема Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама	-биологија -ликовна култура -техника и технологија - физичко и здравствено васпитање -биологија

2.	ПРИРОДНА БОГАТСТВА (РЕСУРСИ) И ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ Природни ресурси (богатства) – дефиниција, подела и значај. Обновљиви и необновљиви природни ресурси. Жива бића као природни ресурс (мали пројекти). Одрживо коришћење ресурса.	**10**	животне средине кроз решавање проблема на локалитету; – емоционално реагује на проблеме локалног окружења; – схвати и разуме поделу и значај природних ресурса – разликује обновљиве од необновљивих природних ресурса; – препозна и наводи примере обновљивих и необновљивих природних ресурса; – критички се односи према нерационалном коришћењу необновљивих природних ресурса – наведе изворе и последице загађења природне средине – разликује изворе и врсте загађења; – анализира из различитих углова утицај загађења на живи свет;	Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	-биологија -ликовна култура -техника и технологија - физичко и здравствено васпитање

3.	ИЗВОРИ И ПОСЛЕДИЦЕ ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ Појам, извори и врсте загађивања. Глобалне промене и глобалне последице. Озонске рупе и последице на животну средину. Смањење загађења од отпада.	**10**	– разврстава изворе загађења; – истражи изворе загађења у локалној средини; – наведе примере последица стварања озонских рупа и других глобалних проблема на животну средину; – уочава узрочно последичне везе између глобалних и локалних проблема загађења и очувања природне средине; – уочи повезаност природних, социјалних и економских фактора у очувању животне средине; – креира решења за смањење загађења од отпада у оквиру пројеката; – користи методе и алате истраживања на терену; – прикупља податке из различитих извора уз критичко сагледавање и доношење закључка;		-биологија -ликовна култура -техника и технологија - физичко и здравствено васпитање

4.	БИОДИВЕРЗИТЕТ И ГЕОДИВЕРЗИТЕТ Дефиниција биодиверзитета и геодиверзитета. Угрожавање биодиверзитета и геодиверзитета. Заштита биодиверзитета и геодиверзитета.	**10**	– разликује биодиверзитет од геодиверзитета; – идентификује и објашњава факторе који доводе до угрожавања биодиверзитета и геодиверзитета; – процењује негативан утицај појединих фактора на биодиверзитет и геодиверзитет у локалној средини; – наводи примере заштите биодиверзитета и геодиверзитета; – креира истраживачке задатке; – користи ИКТ приликом прикупљања информација и представљања резултата истраживања о геодиверзитету и биодиверзитету; – ради у тиму, размењује мишљење и учествује у акцијама очувања животне средине; – објашњава резултате истраживања повезаности геодиверзитета и биодиверзитета.		биологија -ликовна култура -техника и технологија - физичко и здравствено васпитање

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>-слушање, писање, читање, закључивање, описивање, посматрање, примењивање,меморисање, запажање, илустровање, истраживање,анализирање, логичко закључивање, повезивање са свакодневним животом, уочавање, играње улога, израда вежби, израда паноа, решавање укрштеница, учествовање у квизовима, одговарање на питања,прикупљање података,вредновање.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">Принципи, циљеви и стандарди постигнућа биће реализовани, пре свега, кроз:

Општу предметну компетенцију наставе чувари природе која подразумева примену основних знања о развијању пожељног понашања у складу са принципима одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину, природу и биодиверзитет;Међупредметну компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката; Организовање активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе;Оперативно планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални, кооперативно учење, диференцирани рад, индивидуализација, тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, драматизација текстова), као и методе (монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика;Прилагођавање динамике рада могућности ученика;Употребљавање расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава ;Прецизним упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду;Упућивање ученика да користе додатне изворе информација (часописе, стручне књиге, речнике, правопис, интернет...);Планирање и реализовање посете Ботаничкој башти, Бањичкој шуми, парковима, музејима.</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">Остварити сараднички однос са ученицима у комуникацији.Континуирано праћење и вредновање напредовања ученика остваривати у процесу наставе и учења, у оквиру одељења и индивидуално, уз вођење посебне, одговарајуће документације. Континуирано праћење и вредновање властитог рада.</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ЖИВОТНЕ ВЕШТИНЕ **Годишњи фонд часова:36 Недељни фонда часова:1**
РАЗРЕД: ПЕТИ

Циљ учења слободне наставне активности Животне вештине је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове који ће му омогућити да боље разуме различите животне ситуације и изазове, повећа капацитет да на одговоран начин брине о себи, другима и околини и понаша се у складу са културом безбедности.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	ВЕШТИНЕ ЗНАЧАЈНЕ ЗА УЧЕЊЕ, РАД И ДРУШТВЕНИ ЖИВОТ Вештине критичког мишљења, решавања проблема, доношења одлука. Организационе вештине и вештине управљања временом. Социо-емоционалне вештине: сарадња, комуникација, асертивност, решавање сукоба, препознавање сопствених и туђих емоција, превазилажење стреса.	**18**	– на одговоран начин брине о себи и околини и помаже другима у невољи; – проналази релевантне и поуздане изворе информација од значаја за сналажење у свакодневним и ванредним животним ситуацијама; – критички промишља и доноси одлуке уважавајући контекст ситуације, процену последица и најбољи интерес за себе, друге и околину; – јасно изрази сопствене мисли и осећања, са пажњом слуша саговорника и комуницира са другима на конструктиван начин; – сарађује са члановима групе којој припада и одупре се притиску групе на асертиван начин; – организује своје свакодневне активности на продуктиван начин; – препозна опасности и адекватно реагује;	Одговоран однос према здрављу Компетенција за целоживотно учење Сарадња Решавање проблема Одговорно учешће у демократском друштву Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Комуникација	Српски језик Географија Информатика и рачунарство Техника и технологија Грађанско васпитање Физичко и здравствено васпитање

2.	ВЕШТИНЕ ЗНАЧАЈНЕ ЗА ИЗГРАДЊУ КУЛТУРЕ БЕЗБЕДНОСТИ Култура безбедности и надлежности за смањење ризика од катастрофа. Климатске промене и заштита животне средине у контексту културе безбедности. Општа безбедност: безбедност у саобраћају; знаци опасности и упозорења (зрачење, биолошка опасност, ЕОС – експлозивни остаци рата, запаљиво, хемијски производи). План комуникације и евакуације у случају несреће. Елементарне непогоде: пожари, земљотреси, поплаве, екстремни метеоролошки услови. Безбедност на води. Прва помоћ.	**18**	– разликује ризично од превентивног и безбедног поступања пре, током и након елементарне непогоде; – тумачи знакове опасности, посебно ЕОР и поступа у складу са упутствима надлежних служби; – процени сопствене могућности и ограничења у решавању проблема и потражи одговарајућу помоћ кад процени да ситуација превазилази његове могућности; – повезује информације од релевантних институција са потенцијалним ризицима и правилним реаговањем у кризним ситуацијама; – образложи значај солидарности са људима у невољи; – аргументује значај културе безбедности и пружања прве помоћи; – искаже афирмативни став о људима који су активисти Црвеног крста; – наведе које надлежан за одређене ванредне ситуације и симулира позив хитним службама; – доведе у везу заштиту животне средине са климатским променама и културом безбедности; – разликује безбедно, небезбедно и ризично понашање у саобраћају и примењује мере заштите приликом вожње различитим превозним средствима; – наброји правила којих се треба придржавати у комуникацији током несреће, наведе садржај торбе за случај	Одговоран однос према околини	Српски језик Географија Информатика и рачунарство Техника и технологија Грађанско васпитање Физичко и здравствено васпитање

			несреће, поступа према плану евакуације и комуникације; – наброј и објасни мере за ублажавање и смањења ризика од земљотреса, пожара, поплава и екстремних метеоролошких услова; – разликује безбедна од небезбедних купалишта, објасни улогу спасиоца, поступа у складу са правилима понашања на купалиштима и демонстрира поступак самопомоћи у случају грча мишића у води; – наведе принципе и демонстрира пружање прве помоћи на изабраном примеру.		

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно води евиденцију.</td><td>Ученик је у стању да: дефинише, наброј, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани став, изведе, процени.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја ;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Годишњи фонд часова:36 Недељни фонда часова:1
РАЗРЕД: ПЕТИ

Циљ учења слободне наставне активности Медијска писменост је да подстакне развој медијске културе ученика и допринесе јачању способности разумевања, деконструкције и креирања медијских садржаја, које ће ученику помоћи за даљи когнитивни, емоционални и социјални развој у савременом медијацентричном окружењу.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	ПОЈАМ И ФУНКЦИЈЕ МЕДИЈА Медији и публика (корисници). Традиционални медији (штампа, радио, телевизија, филм) и нови медији (интернет). Улога и место медија у савременом друштву. Медијске навике (Мој медијски дан). ДЕКОНСТРУКЦИЈА И КОНСТРУКЦИЈА МЕДИЈСКЕ ПОРУКЕ Медијски садржаји као конструкти стварности. Деконструкција и конструкција медијских порука.	**18**	идентификује/процени комуникацијски процес у односу медији – публика (корисници); – разликује традиционалне и нове медије поредећи начине пласирања порука; – упореди основне особености различитих медија и изводи закључке о функцијама медија; – опише и анализира своје медијске навике; – разликује медијске садржаје од стварности, идентификујући их као конструкте стварности; – деконструише једноставније примере медијских порука;	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са подацима Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња	Грађанско васпитање

				Одговорно учешће у демократском друштву	

2.	ОГЛАШАВАЊЕ Комерцијални медијски садржаји у различитим медијима (рекламе, скривене поруке намењене пласирању одређених идеја, садржаја и животних стилова). Профит као циљ оглашавања. тицај медијских садржаја на осећања, вредности и понашање публике – куповину и потрошњу. МЕДИЈСКИ САДРЖАЈИ НА МОБИЛНИМ ДИГИТАЛНИМ ПЛАТФОРМАМА И ПРЕТРАЖИВАЊЕ НА ИНТЕРНЕТУ Комуникација у дигиталном окружењу. Поузданост и веродостојност информација на интернету. Претраживачи „на мрежи” и агрегатори садржаја. Вредновање и селекција доступних информација. Персонализована претрага на Гуглу. Анализа апликација на мобилном телефону. Зависност од мобилних телефона.	**18**	– одговорно креира једноставније медијске садржаје. критички вреднује оглашавање у различитим медијским садржајима и препознаје профит као основни циљ; – наводи примере манипулације у медијским садржајима којима се подстичу куповина и потрошња, одређена осећања, вредности и ставови потрошача. – разликује функције и могућности мобилних дигиталних платформи; – идентификује недостатке и предности мобилног телефона као уређаја за комуницирање, информисање и забаву; – препознаје сврху и начин функционисања претраживача „на мрежи” и агрегатора садржаја; – вреднује и разврстава једноставније примере информација са интернета према изворима из којег потичу, делећи их на поуздане и непоуздане; – препознаје ризично понашање на друштвеним мрежама.	Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно води евиденцију.</td><td>Ученик је у стању да: дефинише, наброј, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани став,одлучи, изведе, процени.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја ;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ВЕЖБАЊЕМ ДО ЗДРАВЉА Годишњи фонд часова:36 Недељни фонда часова:1
РАЗРЕД: ПЕТИ

Циљ учења слободне наставне активности Вежбањем до здравља је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове и вредности од значаја за одговоран однос према сопственом здрављу, физичком вежбању и здравим животним навикама.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	ВЕЖБАЊЕ, ЗДРАВЉЕ И ЖИВОТНА СРЕДИНА Појам и врсте здравља, начини његовог праћења и чувања. Утицај вежбања на здравље, раст и развој. Људско тело и вежбање – кости, зглобови, мишићи. Специфичности вежбања у и ван спорта. Правилно и неправилно вежбање. Мотивација за вежбање и фактори који утичу на одустајање. Када не треба вежбати. Вежбање и имунитет. Значај вежбања на чистом ваздуху.	**6**	дефинише појам здравља, разликује физичко, ментално и социјално здравље и образлаже утицај вежбања на здравље; – упореди специфичности вежбања у спорту и ван спорта; – разликује правилно од неправилног вежбања и планира сопствене физичке активности у складу са потребама, могућностима и интересовањима; – има увид у сопствене разлоге вежбања и истрајава у вежбању; – препозна ситуације у којима не сме да вежба; – препозна утицај различитих вежбања на физички изглед и здравље; – повеже позитиван и негативан утицај вежбања на имунитет;	– Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Решавање проблема – Сарадња	Физичко и здравствено васпитање Биологија

	Вежбање и очување животне средине. Повреде при вежбању и прва помоћ.		– поштује еколошка правила у средини где вежба; – правилно поступа у пружању прве помоћи при повредама у вежбању; – критички вреднује идеале физичког изгледа који се намећу као и начине за њихово достизање; – користи поуздане изворе информација о утицају исхране и вежбања на здравље и физички изглед; – разликује добро од лошег држања тела и коригује сопствено држање тела; – препозна ризике гојазности и мршавости;	– Одговоран однос према здрављу – Одговоран однос према околини – Одговорно учешће у демократском друштву	
2.	ИСХРАНА И ВЕЖБАЊЕ Исхрана као извор енергије. Карактеристике основних животних намирница важних за вежбање. Гојазност и мршавост – ризици и компликације. Како и где се информишемо о здравом начину исхране. Производи који се рекламирају, а треба их избегавати. Различите врсте дијета и њихови позитивни и негативни ефекти. Правилна исхрана пре и после вежбања.	10			
3.	ВЕЖБАЊЕ И ФИЗИЧКИ ИЗГЛЕД Идеал физичког изгледа некад и сад. Правилно држање тела и физички изглед. Претерана употреба дигиталних технологија и последице на здравље и физички изглед.	**10**	-наведе принципе правилне исхране и примењује их у свом свакодневном животу; – критички се односи према рекламираним производима животних намирница; – аргументовано дискутује о физичким активностима и начину исхране и ризицима неодговарајућих дијета;	– Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад са подацима и информацијама	Физичко и здравствено васпитање Биологија

	Утицај вежбања и здравих начина живота на физички изглед.		– доведе у везу вежбање са правима детета; – аргументује значај вежбања после болести и неких повреда; – поштује потребе и могућности различитих учесника у вежбању и наведе примере равноправности и неравноправности у спорту; – преферира физичке активности на свежем ваздуху са другом децом у односу на седење код куће за компјутером.	– Дигитална компетенција – Решавање проблема – Сарадња – Одговоран однос према здрављу – Одговоран однос према околини – Одговорно учешће у демократском друштву	
4.	У ВЕЖБАЊУ ЈЕДНАКИ Остваривање права детета на раст, развој, здравље, игру и дружење кроз вежбање прилагођено могућностима и потребама. Доступност опреме и простора за вежбање. Родна (не)равноправност у вежбању и спорту. Вежбање после болести и повреда. Значај вежбања за особе са сметњама у развоју и инвалидитетом и спортови прилагођени њиховим могућностима.	**10**			Физичко и здравствено васпитање Биологија

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно води евиденцију.</td><td>Ученик је у стању да: дефинише, наброј, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани став,одлучи, изведе, процени.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја ;кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ДРАМСКА УМЕТНОСТ Годишњи фонд часова:36 Недељни фонда часова:1
РАЗРЕД:ПЕТИ

Циљ учења програма слободних наставних активности *Драмска уметност* је развијање различитих аспеката личности – од когнитивних, моралних, преко естетских, физичких, социјалних и емоционалних. Кроз групни рад, ученици треба да открију и развију све поменуте аспекте личности. Њихов развој, кроз подражавање, пратиће и дубље, присније упознавање са осталим ученицима који су у истој групи и који су одабрали да се баве истом слободном наставном активношћу. Ученици треба кроз учечешће у овој слободној наставној активности да раде на развијању, јачању и дестигматизовању емпатије као врхунске вредности у свим аспектима својих личности.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**ПРЕПРИЧАВАЊЕ, ПРИЧАЊЕ**	**6**	Ученик ће бити у стању да: препричава и тумачи различите драмске текстове, наглашавајући битне догађаје... примењује различите технике препричавања и мења детаље у причи. прича различите приче, користећи правилан редослед догађаја, дијалоге и описе ликова.	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са подацима Дигитална компетенција	СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

			ствара оригиналне приче и адаптира постојеће текстове користи глас, говор тела и изразе лица за приказивање ликова и емоција током причања приче сарађује са другим ученицима како би створио целовито извођење приче	Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву	
2.	**ИЗВОЂЕЊЕ ДЕЛОВА ПРИЧЕ**	**6**	користи глас, говор тела и изразе лица за приказивање ликова и емоција током причања приче. сарађује са другим ученицима како би створио целовито извођење приче	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са подацима Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња	СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ, МУЗИЧКА КУЛТУРА

				Одговорно учешће у демократском друштву	
3.	**ЛУТКАРСКО ПОЗОРИШТЕ**	**6**	израђује и користити лутке за извођење сцена и прича примењује различите технике како би створио уверљиве и интересантне луткарске представе	Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ, ЛИКОВНА КУЛТУРА
4,	**КРАТКЕ ДРАМСКЕ ФОРМЕ**	**8**	изводи кратке драмске форме користећи своју креативност и имагинацију. користи елементе подражавања, као што су мимика, гестикулација и промена гласа... подражава сецне и ликове из јавног живота користећи говор, плес, певање приказује кроз драмски облик ситуације из живота игра сцене из школске лектире и видео-игрица	Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

5.	**РЕЦИТОВАЊЕ И ИЗРАЖАЈНО ЧИТАЊЕ**	**6**	рецитује текстове, наглашавајући правилан ритам, интонацију, дикцију. манифестује сопствени доживљај лирске/епске песме користећи различите технике изражајног читања интерпретира различите врсте драмских текстова изговарањем монолога, дијалога и стихова	Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно води евиденцију.</td><td>Ученик је у стању да: дефинише, наброји, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани став,одлучи, изведе, процени</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирања</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● Принципи, циљеви и стандарди постигнућа биће реализовани, пре свега, кроз:
● Општу предметну компетенцију наставе чувари природе која подразумева примену основних знања о развијању пожељног понашања у складу са принципима одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину, природу и биодиверзитет;Међупредметну компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката;
● Организовање активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе;
● Оперативно планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални, кооперативно учење, диференцирани рад, индивидуализација, тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, драматизација текстова), као и методе (монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад,</td></tr>
</table>

	решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика; ● **Прилагођавање** динамике рада могућности ученика; ● **Употребљавање** расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава ; ● **Прецизним** упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду; ● **Упућивање ученика** да користе додатне изворе информација (часописе, стручне књиге, речнике, правопис, интернет...); ● **Планирање и реализовање посете** Ботаничкој башти, Бањичкој шуми, парковима, музејима ● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду); ● кроз индивидуални рад; ● кроз групни рад и комуникацију; кроз провере усвојености садржаја ;кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;

Г. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

Допунска настава се организује са по једним часом недељно. Циљ допунске наставе је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм наставе и учења у основној школи и омогући ученицима успешшније праћење редовне наставе.Користит прилагођене методе у објашњавању и поједностављивању градива са циљем развијања самопоуздања ученика. Користити технике учења и неговати жељу за успехом.

ДОПУНСКА НАСТАВА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ 5. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА

По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: · повезује граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; · разликује промењиве речи од непромењивих; · разликује категорије рода, броја, падежа речи које имају деклинацију; · разликује основне функције и значења падежа; · препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; · разликује реченице по комуникативној функцији; · доследно примењује правописну норму; · користи правопис (школско издање); · одреди тему и главне и споредне мотиве; · анализира узрочно-последично низање мотива · уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње; · препознаје етапе драмске радње (заплет и расплет); · разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца; · користи различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу; · увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике; · одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; · анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди; · анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста;		36

· препозна хумор у књижевном делу; · илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; · уважава националне вредности; негује културноисторијску баштину			
АКТИВНОСТИ	**АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА**		**АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА**

	- групни рад, индивидуални рад, кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју, одлазак у природу, учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација, ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање		

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање. Праћење постигнућа ученика у допунској настави врши се континуирано, током целе школске године, кроз посматрање рада ученика, анализу њихових усмених и писаних одговора, активност на часу и напредак у односу на почетни ниво знања.

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Наставник прати: редовност доласка ученика на допунску наставу; активност и ангажовање ученика током рада; степен разумевања обрађених садржаја; способност препознавања и примене основних језичких и правописних правила; успешност у решавању једноставнијих граматичких и синтаксичких задатака; разумевање прочитаног текста; способност издвајања теме, ликова, мотива и основне поруке текста; напредак у усменом изражавању; напредак у писању краћих повезаних текстова; тачност, уредност и самосталност у раду; спремност ученика да исправи грешке и примени повратну информацију; развој самопоуздања и мотивације за учење. Праћење се остварује путем: усмених одговора; кратких писаних провера и вежби; домаћих задатака; наставних листића; читања и тумачења краћих текстова;

ДОПУНСКА НАСТАВА МАТЕМАТИКА 5. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА
Утврђивање и продубљивање основних математичких знања из наставних области петог разреда. Отклањање тешкоћа у усвајању математичких садржаја и поступака. Развијање способности примене математичких правила у решавању задатака. Развијање логичког и аналитичког мишљења. Подстицање самосталности, прецизности и сигурности у раду ученика. Развијање математичке писмености и примене математике у свакодневним ситуацијама.	Скупови Природни бројеви и дељивост Разломци Децимални бројеви Основни геометријски појмови Угао Троугао Четвороугао Површина правоугаоника и квадрата Осна симетрија Координатни систем	36 часова годишње (1 час недељно)

АКТИВНОСТИ	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА

	Решава основне и задатке средњег нивоа сложености. Примењује правила дељивости природних бројева. Изводи рачунске операције са разломцима и децималним бројевима. Црта и конструише геометријске фигуре користећи геометријски прибор. Препознаје и примењује особине геометријских фигура. Израчунава површину правоугаоника и квадрата. Користи координатни систем за представљање тачака. Учествује у раду у пару и групи. Образлаже поступак решавања задатка. Уочава и исправља грешке у раду.	Прати напредовање ученика и уочава тешкоће у раду. Прилагођава наставне садржаје и задатке могућностима ученика. Даје додатна објашњења и примере. Подстиче ученике на самосталан рад и активно учешће на часу. Организује индивидуални рад, рад у пару и групни рад. Користи различита наставна средства, наставне листиће и дигиталне алате. Помаже ученицима у примени математичких поступака и правила. Развија код ученика сигурност и тачност у решавању задатака.
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Фронтални рад Индивидуални рад Рад у пару Групни рад Решавање задатака различитог нивоа сложености Практична примена математичких садржаја Усмено образлагање поступака решавања Коришћење геометријског прибора и дигиталних материјала Анализа и исправљање грешака у раду	

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Усмено испитивање Праћење активности ученика на часу Анализа самосталног рада ученика Провера домаћих задатака Кратке писмене провере Формативно праћење напредовања ученика Праћење примене математичких знања у решавању задатака Анализа успешности у савладавању наставних садржаја.

ДОПУНСКА НАСТАВА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК 5. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">-Ученици треба да :

-користе придеве, упоређују, закључују и разговарају о свету око себе

-препознају и користе прилог за учесталост, време, начин

-умеју да искажу количину

-разумеју општи смисао и главне информације из уобичајених текстова које се односе на представљање и тражење/давање информација личне природе; тражи, саопштава и преноси инфорнације личне природе и податке о себи и другима

-користи одговарајући вокабулар да пренесе главне информације које се односе на способност и умеће у прошлости и садашњости

-размењују информације које се односе на дозволе, забране, упозорења и правила понашања у школи и код куће

-уме да искаже допадање и недопадање користећи одговарајући вокабулар</td><td>1. Представљање себе и својих интересовања

2. Моје ближе и шире окружење (места у граду)

3. Рутине, хобији, свакодневица

4. Школа и школски живот

5. Храна и исхрана, здрав начин живота, спорт и рекреација

6. Људи и догађаји

7. Култура, традиција, неговање и уважавање различитих људи, култура и традицаија</td><td>36</td></tr>
<tr><th>АКТИВНОСТИ</th><th>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</th><th colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</th></tr>
</table>

	-слуша -пише и бележи -чита -ради самостално и у пару -увежбава граматичке структуре -проширује лексику -кроз вежбе различитог типа увежбава, утврђује и усваја градиво усмерено ка задатим исходим - води једноставну двосмерну комуникацију -примењује стечена знања кроз све четири језичке вештине (читање, писање, разуевање путем слушања, говори/комуницира)	- додатно објашњава градиво на једноставан начин -поставља питања и проверава разумевање -даје подршку и подстиче ученике - охрабрује и подстиче повезивање претходно стечених знања са са новим садржајима - подстицање ученика да поставља питања - прецизно дефинише нове, непознате појмове - упућује ученике у процес рада, -демонстрира, надзире рад и помаже у реализацији вежби -Пружање индивидуалне подршке ученицима
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	-групни,рад у пару и индивидуални рад, диференцирани рад и вршњачко подучавање, самостални рад и решавање задатака код куће, индивидуализација и ИОП, тематско планирање	

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	-кроз педагошку документацију у изради домаћих задатака, активности на часу, учешћа у групним и индивидуалним активностима; -праћењем креативности и умећа у дебатама; -иницирање учешће у дебатама, креативности и умећа у изради пројеката у тимском раду; -спровођењем писаних индивидуалних провера (писани и контролни задаци); -савладавање нових технологија и примена у наставном процесу; -активно учешће у интегрисаној настави

ДОПУНСКА НАСТАВА НЕМАЧКИ ЈЕЗИК 5. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА

Настава је за ученике који отежано уче и разумевају градиво из немачког језика Да подстакне развијање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење немачког језика Да олакша разумевање различитих култура и традиција Да подстиче употребу немачког језика у личне сврхе и задовољство Разумевање говора, разумевање писаног текста, усмено изражавање, функционално знање о језику Стицање знања неопходних за праћење реализације рада на редовним часовима, односно помоћ при обавезним наставним активностима	Поздрављање Представљање себе и других Разумевање и давање једноставних упутстава и налога Позив и реаговање на позив за учешће у заједничким актиовностима исказивање времена Исказивање молбе захтева и захвалности Исказивање просторних односа и величина Исказивање потреба осета и осећања Честитање Описивање живих бића места и појава Описивање тренутних активности и способности	36

АКТИВНОСТИ	**АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА**	**АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА**
	-слуша -пише -чита -ради самостално и у пару -води једноставну конверзацију -увежбава граматичке структуре -проширује лексику -вежба -одговара на питања -усваја	Презентује наставни садржај и прилагођава методе ученичким способностима, објашњава, мотивише, скреће пажњу на граматичке прецизности текста, помаже, ослобађа треме, охрабрује, проверава, похваљује и сугерише
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Уобличавање и поимање личних аутентичних доживљаја ученика кроз говор у групи и са наставником, именовање предмета и ситуација и личности из непосредног и даљег окружења ученика Вежбање читања и писања као и говора на релацији наставник-ученик и ученик-ученик. Вербална метода Демонстративна Комбинована Хеуристичка Рад на тексту Рад у групи Рад у пару	
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	-Ангажованост ученика на часу -Посматрање и процењивање -Задовољство ученика на часу -Примена стечених знања	

ДОПУНСКА НАСТАВА ГЕОГРАФИЈА 5. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Циљ допунске наставе географије је за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања кључних појмова из географије
- развијање основних географских појмова о планети Земљи као целини
-упознавање ученика са природним појавама и процесима на Земљи
-развијање просторне орјентације и сналажење на географској карти и у простору
-подстицање радозналости и интересовања за свет који нас окружује</td><td>1.ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА
2. ВАСИОНА
3.Планета Земља</td><td>36</td></tr>
<tr><th>АКТИВНОСТИ</th><th>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</th><th colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</th></tr>
</table>

	-слушају, посматрају, бележе , цртају - постављају питања, формулишу одговоре - раде са картом и глобусом -понављају утврђено градиво - исказују своје мишљење, учествују у разговору - изводе закључке, представљају резултате рада -показују ка карти	- додатно објашњава градиво на једноставан начин -поставља питања и проверава разумевање -даје подршку и подстиче ученике - повезивање знања са животним искуством ученика и са претходним знањем - подстицање ученика да поставља питања - прецизно дефинисање појмова и објашњавање нових речи - упућује ученике у процес рада, демонстрира, надзире рад и помаже -Пружање индивидуалне подршке ученицима
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Програм допунске наставе се остварује кроз: - индивидуалан и диференциран рад - обнављање и утврђивање градива - вршњачко подучавање, рад у паровима - учење кроз примере и задатке	
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Остваривање програма прати се кроз континуирано посматрање рада ученика, проверу знања путем задатака и разговора, као и праћење мотивације ученика за даљи рад, подршка у виду похвале њиховог индивидуалног напретка уз вођење евиденције.	

ДОПУНСКА НАСТАВА ИСТОРИЈА 5. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА
Циљеви садржаја програма допунске наставе историје за пети разред основне школе усмерени су на пружање подршке ученицима који имају потешкоћа у савладавању редовног градива. Пети разред је кључан јер се ученици први пут сусрећу са историјом као посебним предметом и прелазе са учења о непосредном окружењу на далеку прошлост (од праисторије до краја старог века). Пошто петаци често имају проблем са апстрактним рачунањем времена, циљеви су: Разумевање временске осе: Оспособљавање ученика да разликују време „пре нове ере“ (п.н.е.) и „нове ере“ (н.е.). Сналажење у вековима и миленијумима: Савладавање технике одређивања ком веку припада одређена година (што је чест проблем код ученика који заостају). Упознавање са историјским изворима: Разликовање материјалних, писаних и усмених извора кроз једноставне, очигледне примере. Праисторија: Разумевање преласка човека са сакупљања хране и лова (старије камено доба) на земљорадњу и сточарство (млађе камено доба). Државе старог истока: Уочавање везе између великих река (Нил, Еуфрат, Тигар) и настанка првих цивилизација (Египат, Месопотамија) кроз појмове као што су фараон, пирамиде, писмо. Античка Грчка: Разумевање разлика између Спарте (војничка држава) и Атине (демократија), као и значаја грчке културе (олимпијске игре, богови са Олимпа). Римска држава: Праћење успона Рима од града-државе до моћног царства, разумевање појмова као што су император, гладијатори, и упознавање са настанком хришћанств	1. Основи проучавања прошлости 2. Праисторија 3. Стари исток 4. Античка Грчка 5. Стари Рим	36

АКТИВНОСТИ	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА

	Слушају кратко излагање наставника и занимљиве историјске приче. Посматрају историјске карте, илустрације у уџбенику, слике старина и кратке видео-записе. Бележе кључне појмове у свеску кроз кратке тезе, симболе или једноставне шеме. Цртају временску ленту, историјске симболе, оруђа и друштвене пирамиде ради лакшег памћења. Постављају питања о непознатим појмовима и нејасним историјским догађајима. Формулишу одговоре на питања наставника користећи кратке и једноставне реченице. Раде са историјском картом и глобусом лоцирајући простор Старог истока, античке Грчке и Рима. Показују на карти токове великих река (Нил, Еуфрат, Тигар), границе старих држава и места важних догађаја. Понављају утврђено градиво кроз решавање асоцијација, укрштеница и кратка тестирања. Исказују своје мишљење о начину живота људи у прошлости и упоређују га са данашњицом. Учествују у разговору у групи или у пару током решавања задатака. Изводе закључке о узроцима и последицама историјских догађаја на основу очигледних примера.	Планира и припрема задатке, прилагођене текстуалне пасусе, очигледна средства и историјске карте за час. Организује и усмерава рад ученика у малој групи или у пару. Приповеда и излаже градиво кроз кратке, занимљиве анегдоте, митове и легенде, избегавајући дуга монолошка предавања. Демонстрира рачунање времена на временској ленти на табли и показује технике одређивања векова помоћу римских бројева. Показује и лоцира на зидној историјској карти и глобусу простор Старог истока, античке Грчке и Римске државе. Упућује и обучава ученике како да користе историјску карту, уџбеник и додатне илустрације. Подстиче и мотивише ученике да постављају питања о непознатим појмовима и сложеним догађајима. Поставља циљана, једноставна питања која помажу ученицима да сами уоче узрочно-последичне везе (метода вођеног разговора). Осмишљава и води дидактичке игре (асоцијације, квизове „Тачно/Нетачно”, укрштенице) за лакше понављање и утврђивање градива. Прати, коригује и усмерава ученике током самосталног рада или решавања наставних листића. Примењује формативно оцењивање кроз пружање повратне информације, похваљивање уложеног труда и бележење индивидуалног напретка сваког ученика. Помаже ученицима у извођењу закључака и подржава их током јавног представљања резултата њиховог рада.

	Представљају резултате рада читањем својих одговоркра или показивањем урађених мапа ума.	
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Програм допунске наставе се остварује кроз: диференцијација и прилагођавање наставних садржаја, примена принципа очигледности, интензивна примена методе вођеног разговора, израда и коришћење прилагођених наставних листића, индивидуализација и флексибилност у раду, употреба дидактичких игара као наставног средства, развијање технике „корак по корак" у рачунању времена, обучавање ученика методама ефикасног учења, рад у малим групама и у паровима (вршњачка подршка), континуирано формално оцењивање и развијање подстицајне средине.	
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Остваривање програма прати се кроз: евидентирање индивидуалног напретка ученика у педагошкој свесци наставника, формативно оцењивање током реализације свих активности на часу, примена почетних и завршних кратких провера знања (иницијално и финално тестирање), евидентирање одржаних часова и наставних јединица у Дневнику образовно-васпитног рада, прикупљање ученичких радова и вођење портфолиа напретка сваког ученика, анализа и евалуација остварености исхода након сваке наставне теме (самоевалуација наставника), размена информација о постигнућима ученика са одељењским старешином и стручном службом школе, информисање родитеља о залагању, редовности и напретку ученика, подношење периодичних извештаја Стручном већу и Наставничком већу о ефектима допунског рада	

ДОПУНСКА НАСТАВА БИОЛОГИЈА 5. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА
Циљ допунске наставе биологије је за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања кључних биолошких појмова . • развијање разумевања о живим бићима и њиховим животним процесима; • уочавање разлика између живе и неживе природе; • оспособљавање ученика за правилно посматрање, описивање и поређење организама; • развијање самопоуздања, навике редовног учења и јачање мотивације ученика за рад; • подстицање интересовања за природу и очување животне средине; • развијање функционалног знања које ученик може да примени у свакодневном животу.	1. ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА 2. ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА 3. НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА 4. ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ 5. ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	36

	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА
АКТИВНОСТИ	-слушају, посматрају, бележе , цртају - постављају питања, формулишу одговоре - пишу кратку поруку описују и упоређују појаве - исказују своје мишљење, учествују у разговору - изводе закључке, представљју резултате рада	- утврђивање знања - повезивање знања са животним искуством ученика и са претходним знањем - подстицање ученика да поставља питања - прецизно дефинисање појмова и објашњавање нових речи - прављење појмовних мапа - упућује ученике у процес рада, демонстрира, надзире рад и помаже

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Програм допунске наставе се остварује кроз: - индивидуалан и диференциран рад - обнављање и утврђивање градива - вршњачко подучавање, рад у паровима - учење кроз примере и задатке - практичан рад и демонстрација
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Остваривање програма прати се кроз континуирано посматрање рада ученика, проверу знања путем задатака и разговора, као и праћење мотивације ученика за даљи рад, подршка у виду похвале њиховог индивидуалног напретка уз вођење евиденције.

Додатна настава организује се са по једним часом недељно. Програмски садржаји ове наставе обухватају:
- изабране садржаје из редовне наставе који се сада обрађују комплексније,
- нове садржаје, који се наслањају на програм редовне наставе, али се односе на сложеније појаве или на појаве за које су ученици показали посебан интерес.

Редослед тематских садржаја у додатној настави прати редослед одговарајућих садржаја у редовној настави. Уколико у школи тренутно не постоје технички услови за остваривање неких тематских садржаја из додатне наставе, наставник бира оне садржаје који могу да се остваре. Поред понуђених садржаја, могу се реализовати и теме за које ученици покажу посебно интересовање. Корисно је да наставник позове истакнуте стручњаке да у оквиру додатне наставе одрже популарна предавања.

ДОДАТНА НАСТАВА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ 5. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА

По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: · повезује граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; · разликује променљиве речи од непроменљивих; · разликује категорије рода, броја, падежа речи које имају деклинацију; · разликује основне функције и значења падежа; · препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; · разликује реченице по комуникативној функцији; · доследно примењује правописну норму; · користи правопис (школско издање); · одреди тему и главне и споредне мотиве; · анализира узрочно-последично низање мотива · уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње; · препознаје етапе драмске радње (заплет и расплет); · разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца; · користи различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу; · увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике; · одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; · анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди; · анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста;		36

<table>
<tr><td colspan="2">· препозна хумор у књижевном делу;
· илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима;
· уважава националне вредности; негује културноисторијску баштину</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>Ученик је у стању да: дефинише, наброји, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истражује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани став, одлучи, изведе, процени..</td><td colspan="2">Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно води евиденцију.</td></tr>
</table>

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање. Праћење постигнућа ученика у допунској настави врши се континуирано, током целе школске године, кроз посматрање рада ученика, анализу њихових усмених и писаних одговора, активност на часу и напредак у односу на почетни ниво знања.

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Наставник прати: редовност доласка ученика на додатну наставу; активност и ангажовање ученика током рада; степен разумевања обрађених садржаја; способност препознавања и примене основних језичких и правописних правила; успешност у решавању једноставнијих граматичких и синтаксичких задатака; разумевање прочитаног текста; способност издвајања теме, ликова, мотива и основне поруке текста; напредак у усменом изражавању; напредак у писању краћих повезаних текстова; тачност, уредност и самосталност у раду; спремност ученика да исправи грешке и примени повратну информацију; развој самопоуздања и мотивације за учење. Праћење се остварује путем: усмених одговора; кратких писаних провера и вежби; домаћих задатака; наставних листића; читања и тумачења краћих текстова;

ДОДАТНА НАСТАВА МАТЕМАТИКА 5. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Проширивање и продубљивање математичких знања у складу са програмом наставе и учења за пети разред.
Развијање логичког, аналитичког и критичког мишљења.
Подстицање интересовања ученика за математику и истраживачки рад.
Оспособљавање ученика за самостално решавање сложенијих и проблемских задатака.
Развијање способности математичког закључивања и аргументовања.
Развијање функционалне математичке писмености и примене математике у свакодневном животу.
Подстицање прецизности, упорности и систематичности у раду.
Припрема ученика за учешће на математичким такмичењима.</td><td>Скупови
Природни бројеви и дељивост
Разломци
Децимални бројеви
Основни геометријски појмови
Угао
Троугао
Четвороугао
Површина правоугаоника и квадрата
Осна симетрија
Координатни систем
Логички и проблемски задаци</td><td>36 часова годишње (1 час недељно)</td></tr>
<tr><th>АКТИВНОСТИ</th><th>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</th><th colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</th></tr>
</table>

	Решава сложеније задатке из аритметике и геометрије. Примењује правила дељивости и операције са разломцима и децималним бројевима. Анализира и упоређује математичке односе и појаве. Конструише и црта геометријске фигуре уз примену геометријског прибора. Уочава и образлаже особине геометријских фигура. Примењује математичка знања у практичним и проблемским ситуацијама. Развија различите стратегије решавања логичких задатака. Самостално образлаже поступак решавања користећи математичку терминологију и симболику. Сарађује са другим ученицима у раду у пару и групном раду. Учествује у математичким дискусијама и анализи решења.	Планира и организује додатни рад у складу са способностима и интересовањима ученика. Припрема задатке вишег нивоа сложености и проблемске ситуације. Подстиче ученике на логичко закључивање и истраживачки приступ раду. Усмерава ученике ка самосталном проналажењу различитих начина решавања. Повезује математичке садржаје са практичним примерима и свакодневним животом. Организује индивидуални рад, рад у пару и групни рад. Користи наставне листиће, геометријски прибор, презентације и дигиталне алате. Прати напредовање ученика и пружа повратну информацију о постигнућима. Припрема ученике за школска такмичења и проверу знања.
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Индивидуални рад Рад у пару Групни рад Истраживачки рад Решавање проблемских и логичких задатака Математичке радионице Усмено образлагање и доказивање математичких тврдњи Практична примена математичких садржаја Коришћење дигиталних алата и наставних материјала Анализа различитих поступака решавања задатака	

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење активности ученика на часу Анализа успешности у решавању задатака Усмено образлагање поступака решавања Самостални и истраживачки радови ученика Праћење примене математичких знања у новим ситуацијама Формативно праћење напредовања ученика Резултати на школским и општинским такмичењима Провера развијености математичког мишљења и логичког закључивања

ДОДАТНА НАСТАВА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК 5. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА		Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА
		1. Представљање себе и својих интересовања 2. Моје ближе и шире окружење (места у граду) 3. Рутине, хобији, свакодневица 4. Школа и школски живот 5. Храна и исхрана, здрав начин живота, спорт и рекреација 6. Људи и догађаји 7. Култура, традиција, неговање и уважавање различитих људи, култура и традицаија	36
АКТИВНОСТИ	**АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА**	**АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА**	

	Ученик уме да: -препозна, уочи и повеже главне информације и идеје, понови, рсзликује, опише и наведе пример, дискутује, реши проблем у новој ситуацију примењујући одговарајућу технику и методу, прилагоди начин рада захтевима задатка - истражује, анализира и процењује у циљу да нађе најбоље решење, доводи у везу, критикује, брани став и одлучује; -дефинише и дубље развија идеје у дискусији, апстрактног и аналитичког размишљања;	-наставник се припрема и организује наставу према циљевима користећи доступне и адекватне ресурсе; -објашњава, разговара, посматра и прати ток наставног процеса, помаже и подстичке ученике у савладавању предвиђених исхода у циљу напредовања, анализира, закључује, вреднује, саопштава и детаљно води евиденцију.
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	-групни,рад у пару и индивидуални рад, диференцирани рад и вршњачко подучавање, самостални рад и решавање задатака код куће, индивидуализација, тематско планирање	
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	- вођење педагошке документације о изради домаћих задатака, активности на часу, учешћа у групним и индивидуалним активностима; -прати креативност и умећа у дебатама; -иницира и води учешће, креативност и умеће у изради пројеката у тимском раду; -савладавање нових технологија и примена у наставном процесу; -активно учешће у интегрисаној настави -подстицај на дидактичко, аналитичко и апстрактно размишљање	

ДОДАТНА НАСТАВА НЕМАЧКИ ЈЕЗИК 5. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА

-Проширивање знања која код ученика подиже ниво комуникације и његово културно-језичко самопоуздање - Развијање рецептивних, продуктивних,вештина у писању, говору и његову примену у говорним ситуацијама у школи и у контакту са особама нем. говорног подручја - Проширивање знања о немачкој култури, традицији и упоређивање са својом	Поздрављање Представљање себе и других Разумевање и давање једноставних упутстава и налога Позив и реаговање на позив за учешће у заједничким актиовностима исказивање времена Исказивање молбе захтева и захвалности Исказивање просторних односа и величина Исказивање потреба осета и осећања Честитање Описивање живих бића места и појава Описивање тренутних активности и способности	36

АКТИВНОСТИ	**АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА**	**АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА**
	-примењује знања са редовног часа -проширује знања и вокабулар -пише исправно према ортографским правилима реченице и текстове - прима и даје информације -прикупља материјал за пано, мозаик, постер	Презентује наставни садржај, објашњава, мотивише, скреће пажњу на грам.прецизности, помаже, усмерава, похваљује, сугерише, подстиче креативност,прилагођава методе организује, коригује
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	-вербална метода -демонстративна -комбинована -хеуристичка -рад на тексту -рад у пару и групи -радионица Комуникација као најприкладнији начин остваривања (полазна тачка нису граматичка правила већ језичке ситуације Помешаност акустике, визуелности и моторике је битна при учењу	
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Ангажованост ученика на часу Посматрање и процењивање Задовољство ученика на часу Примена стечених знања	

ДОДАТНА НАСТАВА ГЕОГРАФИЈА 5. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Додатна настава из географије се организује за ученике који у редовној настави показују изразито интересовање за новим сазнањима , као и за даровите ученике.
Циљ додатне наставе је:
-продубљивање и проширивање знања о Земљи и географским појавама,уз развој истраживачког духа,критичког мишљења
-продубљивање постојећих и стицање нових знања у зависности од индивидуалних потреба, интересовања и способности
-продубљивање знања о васиони, облику,грађи и кретању Земље
-разумевање сложенијих природних процеса(клима,рељеф,вода)
-подстицање радозналости, посматрања и правилног закључивања;</td><td>1.ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА
2.ВАСИОНА
3.Планета Земља</td><td>36</td></tr>
<tr><th>АКТИВНОСТИ</th><th>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</th><th colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</th></tr>
</table>

	-проширивање знања (истражује додатну литературу, енциклопедије, интернет изворе..) - прави белешке -учешће у дискусији (изношење мишљења и закључака, постављање питања) - истраживачки рад - рад на пројектима (израда презентација, плаката, модела кроз групни рад и сарадњу ученика) - повезивање природних појава и процеса на глобалном нивоу -корите географску карту,атлас,глобус	-објашњава сложеније појмове , подстиче дискусију, развија критичко мишљење -развија радозналост и негује одговоран однос према природи и животној средини Подстиче креативност кроз пројекте(плакати,презентације) - врши организацију истраживачког рада, усмерава ученике да поставе проблем и помаже у анализи података
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	- индивидуализација , диференцијација (рад у складу са интересовањима и способностима ученика, рад на тестовима , анализа задатака) - учење путем открића - практичан рад - пројектна настава дебата -коришћење ИКТ средстава у настави (квизови ,едукативни видео материјал, презентације…)	

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење постигнућа и напредак у остваривању постављених образовних циљева додатне наставе, мотивише ученике на даљи рад. Подршка коју наставник пружа током наставе доприноси развоју реалистичне слике ученика о себи и развија вештине самовредновања.

ДОДАТНА НАСТАВА ИСТОРИЈА 5. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Додатнаа настава из историје органузује се за ученике који показују посебно интересовање за предмет као и за даровите ученике.
Циљ додатне наставе је:
- проширивање знања из историје, развијање интересовања за прошлост, учење рада са историјским картама и изворима, развијање, самосталног размишљања и закључивања, упознавање живота људи у праисторији и старом веку, припрема ученика за такмичење и додатне активности</td><td>Основи проучавања прошлости
Праисторија
Стари исток
Античка Грчка
Стари Рим</td><td>36</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>Ученици истражују историјске теме и прикупљају податке, користе карте, слике и историјске изворе, учествују у разговору, квизу, групном раду, излажу своје радове и закључке, решавају задатке и проширују знања из историје, припремају се за такмичења и пројекте</td><td colspan="2">Наставник објашњава и проширује наставне садржаје, подстиче ученике на истраживање и самосталан рад, користи карте, слике, презентације и историјске изворе, организује разговор, квизове и групни рад, прати напредовање ученика и даје упутства за рад, припрема ученике за такмичења</td></tr>
<tr><td>НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА</td><td colspan="3">- индивидуализација , диференцијација (рад у складу са интересовањима и способностима ученика, рад на тестовима, анализа задатака, учење путем открића, практичан рад, пројектна настава, дебата, коришћење ИКТ средстава у настави (квизови ,едукативни видео материјал, презентације)</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА</td><td colspan="3">Праћење постигнућа ученика и напредак у остваривању постављених образовних циљева додатне наставе, мотивише ученике на даљи рад. Подршка коју наставник пружа током наставе доприноси развоју реалистичне слике ученика о себи и развија вештине самовредновања.</td></tr>
</table>

ДОДАТНА НАСТАВА БИОЛОГИЈА 5. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Додатна настава се организује за ученике који у редовној настави показују изразито интересовање за новим сазнањима у биологији , као и за даровите ученике. Циљ додатне наставе је:
• продубљивање постојећих и стицање нових знања у зависности од индивидуалних потреба, интересовања и способности, као и идентификовање даровитих ученика и припрема ученика за такмичење;
• развијање интересовања за биологију кроз истраживање природе и практичан рад;
• уочавање повезаности између живих бића и животне средине;
• подстицање радозналости, посматрања и правилног закључивања;
• оспособљавање ученика за самостално прикупљање података и представљање резултата.</td><td>1. ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА
2. ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА
3. НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА
4. ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ
5. ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ</td><td>36</td></tr>
<tr><td>АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
</table>

	-проширивање знања (истражује додатну литературу, енциклопедије, интернет изворе…) - прави белешке и сажетке -учешће у дискусији (изношење мишљења и закључака, постављање питања) - истраживачки рад - рад на пројектима (израда презентација, плаката, модела кроз групни рад и сарадњу ученика) - посматрање биљака и животиња у природи и прикупљање узорака, микроскопирање препарата -припрема за такмичење	-објашњава сложеније појмове , подстиче дискусију, развија критичко мишљење - показује експерименте и лабораторијске поступке - врши организацију истраживачког рада, усмерава ученике да поставе проблем и помаже у анализи података - припрема ученике за такмичење
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Начини остваривања програма су: - индивидуализација , диференцијација (рад у складу са интересовањима и способностима ученика, рад на тестовима , анализа задатака) - учење путем открића - практичан рад - пројектна настава - теренска настава - дебата -коришћење ИКТ средстава у настави (квизови ,едукативни видео материјал, презентације…)	
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење постигнућа и напредак у остваривању постављених образовних циљева додатне наставе, мотивише ученике на даљи рад. Подршка коју наставник пружа током наставе доприноси развоју реалистичне слике ученика о себи и развија вештине самовредновања.	

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД

А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ **Годишњи финд часова:144** **Недељни фонд часова: 4**
РАЗРЕД: ШЕСТИ

Циљ учења Српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

1.	**КЊИЖЕВНОСТ**	54	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: **– препознаје и повезује књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима са новим делима која чита;** чита са разумевањем; парафразира прочитано и описује свој доживљај различитих врста књижевних дела и научно-популарних текстова; одреди род књижевног дела и књижевну врсту; прави разлику између дела лирског, епског и драмског карактера; разликује ауторску приповетку од романа; анализира структуру лирске песме (строфа, стих, рима); уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње; разликује заплет и расплет као етапе драмске радње;	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу.	Између предмета: Историја - друштвено-историјска локализација књижевних текстова и ликова који се у њима појављују, историјски оквири језичког развоја. Географија-географско-демографске одлике средине за које се везују радње књижевних текстова, легенде. Ликовна култураилустрације књижевних текстова. Музичка култура-мотивски. Страни језици- тумачење непознатих речи, порекло речи у нашем језику, поређење граматичких особина. Математика-математички модели у служби сликовитости,

			разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца; разликује облике казивања; увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике		

			одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди; анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста; уочава хумор у књижевном делу; разликује хумористички и дитирамбски тон од елегичног тона;илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; уважава националне вредности и негује културноисторијску баштину; препоручи књижевно дело уз кратко образложење; упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст;		рад са табелама. Посете Градској галерији, Народном музеју, Сајму књига, праћење позоришних представа, биоскопских пројекција, књижевних вечери и свих других културних дешавања у локалној средини

2.	**ЈЕЗИК**	52	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; препозна делове речи у вези са њиховим грађењем; разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора; разликује врсте гласовних прмена у једноставним примерима и примењује књижевнојезичку норму; одреди врсте и подврсте заменица, као и њихов облик; препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; разликује реченице по комуникативној функцији; доследно примењује правописну норму; користи правопис (школско издање); разликује дуги и кратки акценат у изговореној речи;.	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу.	Између предмета: Историја - друштвено-историјска локализација књижевних текстова и ликова који се у њима појављују, историјски оквири језичког развоја. Географија-географско-демографске одлике средине за које се везују радње књижевних текстова, легенде. Ликовна култураилустрације књижевних текстова. Музичка култура-мотивски. Страни језици- тумачење непознатих речи, порекло речи у нашем језику, поређење граматичких особина. Математика-математички модели у служби сликовитости, рад са табелама. Посете

3.	**ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА**	38	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: употребљава различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање различитих типова текстова, без сажимања и са сажимањем, причање (о догађајима и доживљајима) и описивање; разликује и гради аугментативе и деминутиве; саставља обавештење, вест и кратак извештај; разуме основна значења књижевног и неуметничког текста; проналази, повезује и тумачи експлицитно и имлицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту; драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста; говори јасно, поштујући стандарднојезичку норму; изражајно чита обрађене књижевне текстове	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу.	Градској галерији, Народном музеју, Сајму књига, праћење позоришних представа, биоскопских пројекција, књижевних вечери и свих других културних дешавања у локалној средини

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Планира и припрема, организује, реализује, презентује, изабира садржаје, методе и технике, наставне објекте и средства, израђује дидактички материјал, подстиче и усмерава ученика, мотивише, навикава ученике да износе ставове и аргументовано их бране, осмишљава помоћ ученику, преноси информације, развија индивидуалне способности ученика, вреднује ученичка постигнућа у свим облицима активности, упућује ученика на самостално стваралаштво, успоставља корелацију (вертикалну и хоризонталну), користи савремене технологије (видео-бим, паметну таблу, електронске уџбенике), прати и вреднује резултате напредовања ученика, процењује ниво знања, формативно и сумативно оцењује, развија код ученика одговарајуће компетенције, усклађује рад са индивидуалним способностима ученика с обзиром на узрасне и развојне карактеристике, континуирано прати и вреднује властити рад.</td><td>Посматра, слуша, прати, пише, приповеда, описује, чита усклађено с природом различитих текстуалних жанрова, запажа појава и законитости у језику и књижевности, уочава детаље писања различитих облика текстова (школски и домаћи задаци), вреднује, користи различите изворе информација, истражује (рад на тексту), ствара, презентује, израђује паноа и power point презентације, прикупља податке, критички анализира, синтетише, размењује, критички процењује, исказује и образлаже ставова, повезује са свакодневним животом, користи технологије, решава различите задатке уз примену стеченог знања, игра улоге, чита и тумачи текст, пише, упоређује, препричава, глуми, драматизује текст, илуструје, рецитује, препричава, црта, демонстрира, закључује, разуме потребе других, помаже, договара се, планира са групом, поштује правила, вреднује, образлаже, одговара.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу, учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање.</td></tr>
</table>

ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	Принципи, циљеви и стандарди постигнућа биће реализовани, пре свега, кроз: **Општу** предметну компетенцију наставе српског језика и књижевности која подразумева примену основних знања о српском језику и основних начела тумачења књижевног дела; поштовање књижевно језичке норме у усменој и писаној комуникацији; **Специфичну** предметну компетенцију у области књижевности, језика и језичке културе, уважавајући наведене захтеве стандарда основног, средњег и напредног нивоа у оквиру сваке наведене теме; **Међупредметну** компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката (развијање 1) естетичке компетенције (развијање свести да се естетичка вредност не везује само и искључиво за уметност, већ и за природне, социолошке, идеолошке, емотивно-афективне и практичне садржаје); 2) комуникације; 3); решавања проблема 4); сарадње; 5) дигиталне компетенције (оспособљава ученике да користе одређена средства из области информационо-комуникационих технологија (ИКТ)); 6) одговорног учешћа у демократском друштву; 7) компетенције за учење; 8) рада са подацима и информацијама; 9); одговорног односа према околини 10); одговорног односа према здрављу 11) предузимљивости и оријентације ка предузетништву); **Организовање** активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе; **Компаративни** и аналитичко-синтетички приступ остварењу програмских садржаја; **Оперативно** планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални, кооперативно учење, диференцирани рад, индивидуализација, тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, драматизација текстова), као и методе (монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика; **Прилагођавање** динамике рада могућности ученика; **Употребљавање** расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава (видео-бим, паметна табла, електронски уџбеници);

	Коришћење искустава ученика стечених из других наставних области – корелација (музичка и ликовна култура, историја, географија, страни језици, вреска настава, грађанско васпитање...); **Прецизним** упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду; **Посвећивање** потребне пажње ученицима који спорије напредују, ученицима који раде по ИОП-у, као и ученицима који брзо и лако уче; **Остварити** сарадднички однос са ученицима у комуникацији. **Континуирано** праћење и вредновање напредовања ученика остваривати у процесу наставе и учења, у оквиру одељења и индивидуално, уз вођење посебне, одговарајуће документације (портфолио ученика). **Адекватним** темама у оквиру четири школска писмена задатка проверити усвојеност обрађених садржаја, стил, језик, правопис – културу изражавања. **Организовати** иницијално тестирање; тематске кварталне, полугодишње и годишње провере знања; као и континуирано формативно оцењивање ученике. **За оптималну** активност ученика у самосталном раду користити диференциране задатке према предзнању и способностима ученика . **Оцењивање** у контексту повезаности наставе и учења мора садржавати фазе као што су: планирање, праћење тока наставе и учења, регистровање напредовања ученика, саопштавање повратних информација и вредновање реализованих активности. **Континуирано** праћење и вредновање властитог рада .

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК **Годишњи финд часова:72** **Недељни фонд часова: 2**
РАЗРЕД: ШЕСТИ

Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалног знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	Starter Unit- Уводна тема; описивање себе и других; изражавање припадности	3	разумеју једноставније текстове којим се описују чланови породице, живот у школи и школски простор; - опишу чланове породице, живот у школи и школски простор једноставнијим језичким средствима; - разумеју и формулишу једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање; - питају и саопште шта неко има/нема и чије је нешто; - разумеју сличности и разлике у интересовањима и школском животу деце у земљама циљне културе и код нас.	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу	Српски језик (објашњења за непознате речи, порекло речи у нашем језику, поређење граматичких особина); други страни језик - Немачки језик (поређење граматичких и лексичких особина); Историја, (друштвено-историјска локализација текстова и ликова који се у њима

2.	My Time- изражавање допадања и недопадања; изражавање свакодневних активности и интересовања у садашњости; изрицање дозвола и забрана;изношење предлога и позив на заједничку активност	**8**	разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање допадања и недопадања; размене информације које се односе на допадање и недопадање; -разумеју једноставније текстове којима се изражавају интересовања и описују сталне, уобичајене радње у садашњости; размене информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију; опишу своја интересовања и сталне и уобичајене активности у неколико једноставнијих везаних исказа; - разумеју једноствно исказане дозволе и забране и реагују на њих; формулишу дозволе и забране једноставнијим језички средствима; - разумеју једноставније исказе који се односе на предлоге и позиве на заједничку активност и реагују на њих; упуте предлоге и позиве на заједничку активност; - разумеју и описују сличности и разлике у начину разоноде у земљама циљне културе и код нас.	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу	Српски језик (објашњења за непознате речи, порекло речи у нашем језику, поређење граматичких особина); други страни језик - Немачки језик (поређење граматичких и лексичких особина); Историја, (друштвено-историјска локализација текстова и ликова

3.	Communication- описивање догађаја у садашњости; изражавање чуђења и извињења; исказивање планова и предлога	**9**	разумеју једноставније текстове којима се описују тренутне радње у садашњости; размене информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију; - разумеју и правилно користе емоџије и емотиконе; - разумеју и упућују једноставно исказана чуђења, извињења и реагују на њих; - разумеју, упућују и реагују на предлоге исказане једноставнијим језичким средствима; - разумеју и саопштавају једноставно исказане планове; - спроведу истраживање, сумирају и саопште резултате истраживања о слушању музике на енгелском језику; - напишу блог о свакодневним и тренутиним радњама у садашњости, интересовањима и хобијима, користећи једноставна језичка средства; - разумеју и поштују правила учтиве комуникације у циљној култури.	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу	Српски језик (објашњења за непознате речи, порекло речи у нашем језику, поређење граматичких особина); други страни језик - Немачки језик (поређење граматичких и лексичких особина); Историја, (друштвено-историјска локализација текстова и ликова
4.	The Past- Описивање радњи и догађаја у прошлости; личноости из прошлости	**10**	-разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства и догађаји из прошлости; размене појединачне и/или неколико везаних информација у низу о догађајима из прошлости; опишу у неколико краћих, везаних исказа искуства,	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја;	Српски језик (објашњења за непознате речи, порекло речи у нашем језику, поређење

			догађај из прошлости; опишу неки историјски догађај, историјску личност и сл. - разумеју повезаност прошлости и садашњости.	Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу	граматичких особина); други страни језик - Немачки језик (поређење граматичких и лексичких особина); Историја, (друштвено-историјска локализација текстова и ликова
5.	In the Picture- Описивање радњи и појава у прошлости; изражавање захвалности и интересовања;	**8**	- разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства и догађаји из прошлости; размене појединачне и/или неколико везаних информација у низу о догађајима из прошлости; опишу у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; - разумеју једноставен текстове у којима се описују радње, стања и збивања; опишу појаве, радње, стања и збивања; - разумеју једноставније искзе којима се изражава захвалност интересовање за тему и треагују на њих; изражавају захвалност и интересовање за тему користећи	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини;	Српски језик (објашњења за непознате речи, порекло речи у нашем језику, поређење граматичких особина); други страни језик - Немачки језик (поређење граматичких и лексичких особина); Историја, (друштвено-историјска

			једноставна језичка средства.- разумеју повезаност прошлости и садашњости.	Одговоран однос према здрављу	локализација текстова и ликова
6.	Achieve- изражавање бројева и количина; описивање бића предмета и места; изражавање способности у садашњости и прошлости; изражавање савета	**9**	-Разумеју једноставнике изразе који се односе на бројеве и количине; размене информације које се односе на број и количину нечега; - разумеју једноставније описе бића, предмета и места; упореде и опишу бића, предмете и места користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставнији текст који се односи на изражавање способности у садашњости и прошлости; размене информације у вези са способностима у садашњости и прошлости; саопште спсособности у садашњости и прошлости користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставније искзе којима се износе предлози или савети и реагују на њих; упуте једноставније предлоге и савете; - разумеју и опишу познату личност из циљне културе.	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу	Српски језик (објашњења за непознате речи, порекло речи у нашем језику, поређење граматичких особина); други страни језик - Немачки језик (поређење граматичких и лексичких особина); Историја, (друштвено-историјска локализација текстова и ликова

7.	Survival- описивање способности, будућих радњи и одлука, претпоставки и предвиђања; изрицање правила, обавеза и савета и упутстава	**8**	- разумеју једноставнији текст који се односи на описивање спсобности, будућих радњи, одлука, претпостваки, предвиђања; размене и саопште информције у вези са својим и туђим способностима, будућим радњама, одлукама, претпоставкама и предвиђањима користећи једносатванија језичка средства; - разумеју једноставније формулисана правила, обавезе, савете и упутства и реагују на њих; формулишу једноставнија правила, обавезе, савете и упутства; - разумеју и опишу сличности и разлике у природним лепотама у циљној култури и код нас.	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу	Српски језик (објашњења за непознате речи, порекло речи у нашем језику, поређење граматичких особина); други страни језик - Немачки језик (поређење граматичких и лексичких особина); Историја, (друштвено-историјска локализација текстова и ликова
8.	Music- описивање личности; изражавање мишљења, предвиђања, планова, намера	**11**	- разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање мишљења, предвиђања, планова и намера; размене информације које се односе на изражавање мишљења, предвиђања, планова и намера; саопште своје или туђе мишљење, планове и намере; - разумеју једонставне текстове у којима се описују карактеристике личности; размене информације које се односе на	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња;	Српски језик (објашњења за непознате речи, порекло речи у нашем језику, поређење граматичких особина); други страни језик - Немачки језик (поређење
9.	Scary- описивање догађаја и искустава у прошлости	**6**			

			карактеристике личности; саопште какав је неко; - разумеју и опишу сличности и разлике у популарној музици у циљној култури и код нас.	Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу	граматичких и лексичких особина); Историја, (друштвено-историјска локализација текстова и ликова

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
Планира и припрема, организује, реализује, презентује, изабира садржаје, методе и технике, наставне објекте и средства, израђује дидактички материјал, подстиче и усмерава ученика, мотивише, навикава ученике да износе ставове и аргументовано их бране, осмишљава помоћ ученику, преноси информације, развија индивидуалне способности ученика, вреднује ученичка постигнућа у свим облицима активности, упућује ученика на самостално стваралаштво, успоставља корелацију (вертикалну и хоризонталну), користи савремене технологије (видео-бим, паметну таблу, електронске уџбенике), прати и вреднује резултате напредовања ученика, процењује ниво знања, формативно и сумативно оцењује, развија код ученика одговарајуће компетенције, усклађује рад са индивидуалним способностима ученика с обзиром на узрасне и развојне карактеристике, континуирано прати и вреднује властити рад.	Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.). Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.). Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.). Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...). Решавање „текућих проблема” у разреду, тј. договори и мини-пројекти.

	„Превођење" исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Разумевање писаног језика: – уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...);
НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	Принципи, циљеви и стандарди постигнућа биће реализовани, пре свега, кроз: **Општу** предметну компетенцију наставе немачког језика која подразумева примену основних знања о немачком језику; **Специфичну** предметну компетенцију у области језика, уважавајући наведене захтеве стандарда основног, средњег и напредног нивоа у оквиру сваке наведене теме; **Међупредметну** компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката; **Организовање** активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе; **Компаративни** и аналитичко-синтетички приступ остварењу програмских садржаја; **Оперативно** планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални, кооперативно учење, диференцирани рад, индивидуализација, тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, драматизација текстова), као и методе (монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика; **Прилагођавање** динамике рада могућности ученика; вршњачко подучавање **Употребљавање** расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава (видео-бим, паметна табла, електронски уџбеници); **Коришћење** искустава ученика стечених из других наставних области – корелација (музичка и ликовна култура, историја, географија,српски језик, енглески језик, вреска настава, грађанско васпитање...);

	Прецизним упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду; **Посвећивање** потребне пажње ученицима који спорије напредују, ученицима који раде по ИОП-у, као и ученицима који брзо и лако уче; **Мотивисање** ученика похвалама; **Упућивање ученика** да користе додатне изворе информација (часописе, стручне књиге, речнике, правопис, интернет...); **Заједнички** правити програме за ваннаставне активности (литерарна, лингвистичка, новинарска, рецитаторска и драмска секција); **Израђивање** наставних материјала заједно са ученицима, израда паноа и стрипова, прављење илустрованих материјала, успостављање позитивне и пријатне атмосвере у учионици. **Развијање** 1) естетичке компетенције (развијање свести да се естетичка вредност не везује само и искључиво за уметност, већ и за природне, социолошке, идеолошке, емотивно-афективне и практичне садржаје); 2) комуникације; 3); решавања проблема 4); сарадње; 5) дигиталне компетенције (оспособљава ученике да користе одређена средства из области информационо-комуникационих технологија (ИКТ)); 6) одговорног учешћа у демократском друштву; 7) компетенције за учење; 8) рада са подацима и информацијама; 9); одговорног односа према околини 10); одговорног односа према здрављу 11) предузимљивости и оријентације ка предузетништву; **Планирање и реализовање посете** позориштима, музејима и културним центрима ,
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	**Остварити** сарадднички однос са ученицима у комуникацији. **Континуирано** праћење и вредновање напредовања ученика остваривати у процесу наставе и учења, у оквиру одељења и индивидуално, (знање, ангажовање, однос према раду) **Организовати** иницијално тестирање; годишње провере знања; као и континуирано формативно оцењивање ученике. кроз усмене провере и кроз контролне и писмене задатке **За оптималну** активност ученика у самосталном раду користити диференциране задатке према предзнању и способностима ученика . **Оцењивање** у контексту повезаности наставе и учења мора садржавати фазе као што су: планирање, праћење тока наставе и учења, регистровање напредовања ученика, саопштавање повратних информација и вредновање реализованих активности.

	Континуирано праћење и вредновање властитог рада , и вредновање ИОПа. **Преузимање** улоге наставника **Учити** ученике да повезују наставне садржаје из различитих области .

НАЗИВ ПРЕДМЕТА:ЛИКОВНА КУЛТУРА Годишњи финд часова:36 Недељни фонд часова: 1
РАЗРЕД: ШЕСТИ

Циљ учења *Ликовне културе* је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	БОЈА (уметничко наслеђе) -Средњевековна уметност -Средњевековна уметност у Србији	**16 (14-2)**	-користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад; – прави разноврсне текстуре на подлогама, облицима или у апликативном програму; – користи изражајна својства боја у ликовном раду и свакодневном животу; – обликује, самостално, или у сарадњи са другима, употребне предмете од материјала за рециклажу;	Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини	музичка култура, српски језик, историја, географија, информатика и рачунарство, техника и технологија, математика
2.	КОМУНИКАЦИЈА (уметничко наслеђе) -Византијска уметност и уметност Ислама	**5 (4-1)**		Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација	музичка култура, српски језик, историја, географија, информатика и рачунарство, техника и технологија, математика

			– изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником; – опише свој рад, естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела; – идентификује теме у одабраним уметничким делима и циљеве једноставних визуелних порука; – повезује карактеристичан експонат и одговарајући музеј; – разматра са другима шта и како је учио и где та знања може применити	Одговоран однос према околини	
3.	ТЕКСТУРЕ	**6**		Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини	музичка култура, српски језик, историја, географија, информатика и рачунарство, техника и технологија, математика
4.	УОБРАЗИЉА	**4**		Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини	музичка култура, српски језик, историја, географија, информатика и рачунарство, техника и технологија, математика
5.	ПРОСТОР	**5**			

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детално води евиденцију.</td><td>Ученик је у стању да: дефинише, наброји, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани ставодучи, изведе, процени.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА:МУЗИЧКА КУЛТУРА **Годишњи финд часова:36** **Недељни фонд часова: 1**
РАЗРЕД: ШЕСТИ

Циљ учења *Музичке културе* је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус,као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**Човек и музика**	**7**	-повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; -наведе изражајна средстава музичке уметности карактеристична за период средњег века и ренесансе; -уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у средњем веку и ренесанси; -опише улогу музике у средњовековној Србији;	Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини	Током целе школске године, најмање три пута месечно, корелација – историја, географија, ликовна култура, веронаука.

			-уочи разлике између духовних и световних вокалних композиција средњег века и ренесансе; -издвоји начине коришћења изражајних средстава у одабраним музичким примерима;		
2.	**Музички инструменти**	**3**	-одреди врсту музичког инструмента са диркама по изгледу и звуку; -опише разлику у начину добијања звука код инструмената са диркама; -препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила;објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената;	Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција - Комуникација Одговоран однос према околини	Музика праисторије – историја, географија,биологија Музика античке цивилизације – историја, географија, биологија, веронаука Музички инструменти - историја
			-идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника средњег века и ренесансе; -уочи сличности и разлике између православне и (римо)католичке духовне музике;	Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Компетенција за учење - Естетичка компетенција - Комуникација - Одговоран однос према околини	

3.	**Слушање музике**	**9**	-идентификује елементе средњовековне музике као инспирацију у музици савременог доба;. -разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике сред- њег века и ренесансе; -коментарише слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте ; -критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; -користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво		
4.	**Извођење музике**	**13**	-изводи музичке примере користећи глас, покрет и традиционалне и/ или електронске инструменте, самостално и у групи; -примењује правилну технику певања; -примењује различита средства изражајног певања и свирања у зави- сности од врсте, намене и карактера композиције;	Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Компетенција за учење - Естетичка компетенција - Комуникација - Одговоран однос према околини	*У току целе школске године , сваког месеца, обрађују се песме раличите тематике. Корелација: српски језик, историја, веронаука, грађанско васпитање, биологија (код песама које описују природу и животиње)

			-развије координацију и моторику кроз свирање и покрет; -примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању;		
5.	**Музичко стваралаштво**	**4**	-користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; -комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; -учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; -изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); -учествује у школским приредбама и манифестацијама; -понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; -критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље;	Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Компетенција за учење - Естетичка компетенција - Комуникација - Одговоран однос према околини	Корелација са другим предметима: Ликовна култура-ритмичко компоновање

			-користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво		

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Кроз обраду песама информативно обрадити: појам C-dura и a - molla,разлике између дура и мола, предзнаке, предтакт, различите тактове и друге елементе.

Упознати ученике са основним карактеристикама музике праисторије и старог века кроз групни рад. За слушање музике, пуштти композиције различитих епоха, жанра, различите инструменталне саставе, домаћих и страних композитора.

Учење песама по слуху и по нотном тексту(за певање и свирање), различитог садржаја и расположења традиционалне и уметничке, које су примерене могућностима и узрасту ученика</td><td>Писање мелодија у облику реченице и периода,

Пажљиво слушање музичког дела, одређивање његовог ванмузичког садржаја уколико га има, илустрација, препознавање муз.састава, препознавање различитих тема у оквиру једног става, препознавање карактера.

Извођење свирањем на блок флаути, или металофону, народне, уметничке и дечје песме, по слуху и по нот.тексту

Певање песама различитих жанрова, по слуху и по нотном тексту. Певање у хору.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ИСТОРИЈА **Годишњи финд часова:72 Недељни фонд часова: 2**

РАЗРЕД: Шести разред

Циљ наставе и учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	3	- приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; - на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; - илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; - разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; - илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних,	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникација; Сарадња; Дигитална компетенција;	Унутар предмета: - корелација са градивом петог разреда кроз: обнављања увода у историју (периодизација, рачунање времена, основне временске одреднице- деценија, век, миленијум), обнављање кључних појмова и наставних садржаја који се односе

			научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; -користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе.		на државно и друштвено уређење у прошлости (робовласничко и феудално друштво, аристократија, демократија, монархија, република, олимпијске игре и сл). Између предмета: -српски језик и књижевност – израда домаћих задатака есејског типа, рад са текстом и обрада текста приликом израде презентација, читање и разумевање текста, издвајање кључних речи и најважнијих појмова, корелација са текстовима који се налазе у читанкама (Житије Светог Саве и Светог Симеона, Слобо Љубве деспота Стефана Лазаревића, Живот и
2.	ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	20	- образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; - пореди историјске појаве; - наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем и раном новом веку; - на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); - сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; - приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена;	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Сарадња; Дигитална компетенција;	

	ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У		- на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у средњем и раном новом веку; - идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег и раног новог века; - изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; - пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем и раном новом веку; - разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку; - на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; - образлаже најважније последице научно-техничких открића у периоду средњег и раног новог века; - идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку;	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Комуникација; Сарадња; Дигитална компетенција;	прикљученија-Доситеја Обрадовића). -математика – рад са табелама (нпр. периодизација), рачунање времена у прошлости... -информатика и рачунарство – примена ИКТ технологија у изради домаћих задатака, прикупљању података и информација, фотографија и видео клипова -ликовна култура – обнављање и продубљивање градива из историје уметности средњег и новог века (фрескосликарство, архитектуранајпознатије цркве, манастири, тврђаве и дворови;

	РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ		- илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; - разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; - илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; - користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе; - повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); - учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања.		вајарство у средњем веку; слике и кипови из времена хуманизма и ренесансе, најпознатије катедрале, грб и застава кнежевине/краљевине Србије и сл), израда паноа, плаката, цртежа, модела; -географија – употреба географских и историјских атласа и карти за одређивање распрострањености одређених држава, народа, појава... -грађанско васпитање-обнављање и продубљивање знања на садржајима који се односе на теорију друштва, рад на појмовима и

3.	ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	29	- образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; - пореди историјске појаве; - наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем и раном новом веку; - на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); - сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; - приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; - на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у средњем и раном новом веку; - идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег и раног новог века;	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Сарадња; Дигитална компетенција; Комуникација; Одговоран однос према здрављу;	друштвеним процесима (попут монархија, република, демократија, аристократија, устав и сл). - верска настава-обнављање и продубљивање основних знања из историје најраспрострањенијих светских религија (хришћанствоправославно и католичко, ислам, јудаизам). - музичко-обнављање и подсећање на поједине личности и теме значајне за историју музике; - физичко-подсећање на важне догађаје из историје спорта (нпр. спортови који су се упражњавали у средњем веку, витешке игре и сл.).

	ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ		- изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; - пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем и раном новом веку; - разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку; - на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; - образлаже најважније последице научно-техничких открића у периоду средњег и раног новог века; - идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку; - илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; - разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини;	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Сарадња; Дигитална компетенција; Комуникација; Одговоран однос према здрављу;	

	ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ		- илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; - користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе; - повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); - учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања.		
4.	ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ (Прединдустријско доба)	20	- образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; - пореди историјске појаве; - наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем и раном новом веку; - на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне	Компетеницију за учење; Рад са подацима и информацијама;	

	ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ (Прединдустријско доба)		историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); - сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; - приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; - на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у средњем и раном новом веку; - идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег и раног новог века; - изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; - пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем и раном новом веку; - разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку;	Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуниикација; Сарадња;	

	ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ (Прединдустријско доба)		- на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; - образлаже најважније последице научно-техничких открића у периоду средњег и раног новог века; - идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку; - илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; - разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; - илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; - користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе; - повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом		

			(хронолошки, политички, друштвени, културни); - учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања.		

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада	- описивање, посматрање, примењивање,меморисање, запажање, илустровање, истраживање,анализирање, препричавање,аналитичко-синтетичке вежбе, причање по слици,логичко закључивање, повезивање са свакодневним животом, уочавање, играње улога, прикупљање података,вредновање
НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду); ● кроз индивидуални рад; ● кроз групни рад и комуникацију; ● кроз провере усвојености садржаја; кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;

НАЗИВ ПРЕДМЕТА:ГЕОГРАФИЈА **Годишњи финд часова:72 Недељни фонд часова: 2**

РАЗРЕД: ШЕСТИ

Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демограф- ским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**ДРУШТВО И ГЕОГРАФИЈА**	**2**	- успоставља везе између физичко-географских и друштвено-географских објеката, појава и процеса;.	Компетеницја за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуниикација; Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу	Историја
2.	**ГЕОГРАФСКА КАРТА**	**13**	- одређује математичко географски положај на Земљи; - анализира, чита и тумачи општегеографске и тематске карте; оријентише се у простору користећи компас, географску карту и сателитске навигационе системе;		Историја Математика Информатика Ликовна култура

3.	**СТАНОВНИШТВО**	**10**	- доводи у везу размештај светског становништва са природним карактеристикама простора; - анализира компоненте популационе динамике и њихов утицај на формирање укупних демографских потенцијала на примерима Србије, Европе и света; - анализира различита обележја светског становништва и развија свест о солидарности између припадника различитих социјалних, етничких и културних група;	Компетеницција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуниикација; Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу	Историја
4.	**НАСЕЉА**	**7**	- анализира географски положај насеља; - објашњава континуиране процесе у развоју насеља и даје примере у Србији, Европи и свету; -доводи у везу типове насеља и урбане и руралне процесе са структурама становништва, миграцијама, економским и глобалним појавама и процесима;		Историја
5.	**ПРИВРЕДА**	**12**	- уз помоћ географске карте анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности; - доводи у везу размештај привредних објеката и квалитет животне средине; вреднује алтернативе за одрживи развој у својој локалној средини, Србији, Европи и свету;		Историја Биологија Информатика

6.	**ДРЖАВА И ИНТЕГРАЦИЈСКИ ПРОЦЕСИ**	**15**	- објасни политичко-географску структуру државе; -представи процесе који су довели до формирања савремене политичко-географске карте света;	Компетеницијa за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуниикација; Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу	Историја
7.	**ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ**	**13**	- објасни како се издвајају географске регије; -илуструје уз помоћ карте најважније географске објекте, појаве и процесе на простору Европе.		Историја Биологија Информатика

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>- слушају,упоређују, посматрају,разговор- користећи већ стечена знања,посматрају,описују,уочавају и демонстрирају,размењују сопствена знања и мишљења, истражују утицај сфера на живи и неживи свет у природи користећи знања из биологије и примењујући своја стечена из географије у биологији,читају, анализирају,израђују дијаграме,пишу ,читају и анализирају,реферате и самосталне радове,самстално проналазе и анализирају географке информације</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава,; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ФИЗИКА **Годишњи финд часова:72 Недељни фонд часова: 2**

РАЗРЕД: ШЕСТИ

Циљ наставе и учења физике јесте упознавање ученика са природним појавама и основним законима природе, стицање основе научне писмености, оспособљавање за уочавање и распознавање физичких појава и активно стицање знања о физичким феноменима кроз истраживање, усвајање основа научног метода и усмеравање према примени физичких закона у свакодневном животу и раду

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	Увод у физику	4	Ученик ће бити у стању да: - стекне појам о начину како физика истражује природу - наведе и опише физичке методе проучавања природе, - наведе облике материје и разуме појам физичког тела - зна да разликује појмове физичких тела од супстанција од којих се састоје тела	-Компетенција за учење -Комуникација -Рад са подацим а и информацијама -Решавање проблема -Сарадња	Корелација између предметне наставе (физика) и разредне наставе (свет око нас; природа и друштво)

2.	Кретање	**14**	Ученик ће бити у стању да: - разликује врсте кретања и описује их помоћу појмова и физичких величина - да разуме појам дужине и времена - разликује временски тренутак од временског интервала - користи јединице SI система набројаних физичких величина (m, s, ...) - дефинише брзину тела и опише векторске карактеристике брзине, - зна врсте кретања и описује их помоћу појмова и физичких величина - користи јединицу за брзину у SI систему: m/s - уме да измери и израчуна сталну брзину - нацрта графике зависности пређеног пута и брзине од времена и на основу њих израчуна тражене вредности - опише неравномерно кретање, напише и примени формулу за средњу брзину	-Компетенција за учење -Комуникација -Рад са подацим а и информацијама -Решавање проблема -Сарадња	Математика ; Техника и технологија

3.	Сила	**14**	Ученик ће бити у стању: - Да објасни узајамно деловање те у непосредном додиру и подсреством физичког поља. - Да објасни како узајамно деловање између тела утиче на промену брзине , правца и смера кретања и деформацију тела. - разуме силу као меру узајамног деловања тела, која се мери динамометром - уме да измери силу динамометром - користи јединицу силе у SI систему: N (њунт) - зна да је сила векторска величина	-Компетенција за учење -Комуникација -Рад са подацима и информацијама -Решавање проблема -Сарадња	Математика ; Географија
4.	Мерење	**13**	- зна које су основне физичке величине и њихове мерне јединице - мери следеће физичке величине: дужине, времена и запремине - уме да користи мерила и инструментима за мерење одговарајућих физичких величина лењиром, мерном траком, нонијусом, хронометром, мензуром - правилно записује измерене вредности физичких величина	-Компетенција за учење -Комуникација -Предузимљивост и орјентација ка предузетништву -Рад са подацима и информацијама -Решавање проблема -Сарадња -Дигитална компетенција -	Математика ; Техника и технологија
			- да разуме масу као адитивну величину, да зна да се мери теразијама.		**Математика;географија; Техника**

5.	Маса и густина	**15**	- изрази масу, запремину и густину у одговарајућим мерним јединицама међународног система (SI), користи префиксе мерних и јединица и претвара из мање у већу и обрнуто - да опише густину и зна формулу за густину - решава рачунске задатке(израчунава густину,масу и запремину), измери запремину и масу (чврстог тела или течности) и на основу добијених резултата мерења одреди густину течности. - примењује формулу за средњу густину.	Одговоран однос према здрављу	**и технологија**
6.	Притисак	**12**	- разуме појам притиска који чврста тела врше на подлогу - да зна мерну јединицу за притисак, користи префиксе и претвара мерну јединицу из мање у већу - уме да дефинише хидростатички притисак, занда зависи од густине течности и дубине, притисак чврстих тела и течности; - разликује преношење силе притиска кроз чврста тела и течности и наводи примере примене (хидраулична преса, кочнице аутомобила, ходање по снегу...);	Компетенција за учење -Комуникација - Предузимљивост и орјентација ка предузетништву -Рад са подацима и информацијама -Решавање проблема - Сарадња - Одговоран однос према здрављу	Математика ; историја; билогија;

			- познаје примену хидростатичког притисака (принцип рада водовода, фонтане); - решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (брзина, тежина, густина, притисак чврстих тела и течности...)		

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>-Описује појаве , прати излагање , пита и одговара на питања ,чита и анализира, решава рачунске задатке , прати ток огледа и учествује у групном раду за лабораторијске вежбе , анализира врсте сила , изводи једноставне огледе , изводи закључке , репродукује и описује законе , успоставња однос физичких величина, анализира и усваја нову физичку величину , повезује , примењује законе на нове ситуације , оспособљава се за самооцењивање.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја ;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: МАТЕМАТИКА **Годишњи финд часова:144 Недељни фонд часова: 4**
РАЗРЕД: ШЕСТИ

Циљ наставе и учења математике је да ученик овлада математичким појмовима,знањима и вештинама,да развија основе апстрактног и критичког мишљења, позитиван став према математици, да развија способности комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања у даљем школовању ирешавању проблема из свакодневног живота.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	Цели бројеви	22	прочита, запише упореди и представи на бројевној правој целе бројеве. -одреди суоротан број и апсолутну вредност целог броја -Израчуна вредност једноставнијег бројевног израза,реши једноставнију линеарну једначину или неједначину и помоћу њих реши неки проблем из свакодневног живота.	Динамично и ангажовано комбиновање знања вештина и функционална примена Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција	Унутарпредметна

2.	Троугао	30	-класификује троуглове на основу њихових својстава -конструише углове од 90 и 60 степени и користи њихове делове за конструкцију других углова -примени својства троуглова у једноставнијим задацима -примењује особине централне и осне симетрије и транслације у једноставнијим задацима -уочи одговарајуће елементе подударних троуглова -утврди да ли су дватроугла подударна на основу ставова подударности -конструише троугао на основу задатих елемената -примени својства троугла у једноставнијим задацима -одреди центар описане и уписане кружнице	Динамично и ангажовано комбиновање знања вештина и функционална примена Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција	Унутарпредметна Техника и технологија Ликовна култура
			-прочита,запише,упореди и представи на бројевној правој рационалне бројеве као разломке и децималне бројеве и преводи их из једног записа у други;	Динамично и ангажовано комбиновање знања вештина и функционална примена Компетенција за учење	Унутарпредметна Географија ТиТ Ликовна култура

3.	Рационални бројеви	**50**	-одреди супротан број, апсолутну вредност и реципрочну вредност -израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставнију линеарну једначину и неједначину; -реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз,линеарну једначину или неједначину; -одреди проценат дате величине; -примени проценат и пропорцију у једноставним реалним ситуацијама; -прикаже податке и зависност између две величине у координатном систему (стубичасти, тачкасти и линијски дијаграм) -сакупи податке и прикаже их табелом и кружним дијаграмом и по потреби користи калкулатор или расположиви софтвер;	Естетичка компетенција Комуникација Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција	
6.	Четвороугао	**22**	класификује четвороуглове на основу њихових својстава	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:Динамич	

			-примени својства четвороуглова у једноставнијим проблемским задацима -конструише паралелограм и трапез на основу задатих елемената -сабира и одузима векторе и користи их у реалним ситуацијама -примењује особине централне и осне симетрије у једноставнијим задацима	но и ангажовано комбиновање знања вештина и функционална примена Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција	
7.	Површина троугла и четвороугла	**20**	-примени својства троуглова и четвороуглова у једноставнијим задацима -израчуна површину троугла и четвороугла користећи обрасце или разложиву једнакост		

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>- описивање, посматрање, примењивање,меморисање, запажање, илустровање, истраживање,анализирање, логичко закључивање, повезивање са свакодневним животом, уочавање, прикупљање података,вредновање.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- - групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, пројектна настава, индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО **Годишњи финд часова:36** **Недељни фонд часова: 1**
РАЗРЕД: ШЕСТИ

Циљ наставе и учења информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзомења.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	ИКТ	**10**	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: -правилно користи ИКТ уређаје; – креира, уређује и структурира дигиталне садржаје који садрже табеле у програму за рад са текстом и програму за рад са мултимедијалним презентацијама; – креира и обрађује дигиталну слику; – самостално снима и врши основну обраду аудио и видео записа; – уређује мултимедијалну презентацију која садржи видео и аудио садржаје;	Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Компетенција за учење Естетичка компетенција Одговоран однос према околини	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ Може се предвидти помоћу израде пројекта – сарадничко осмишљавање и спровођење фаза пројектног задатка, самовредновње своје улоге у оквиру пројектног задатка/тима, као и развијањем дигиталних компентенција у оквиру свих других предмета.

2.	Дигитална писменост	**4**	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: -чува и организује податке локално и у облаку; – одговорно и правилно користи ИКТ уређаје у мрежном окружењу; – разликује основне интернет сервисе; – примењује поступке и правила за безбедно понашање и представљање на мрежи; – приступа Интернету, самостално претражује, проналази и процењује информације и преузима их на свој уређај поштујући ауторска права; – објасни поступак заштите дигиталног производа/садржаја одговарајућом CC лиценцом;	Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Компетенција за учење Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Одговоран однос према околини	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ Може се предвидти помоћу израде пројекта – сарадничко осмишљавање и спровођење фаза пројектног задатка, самовредновње своје улоге у оквиру пројектног задатка/тима, као и развијањем дигиталних компентенција у оквиру свих других предмета.
3.	Рачунарство	**15**	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: -објасни поступак прикупљања података путем онлајн упитника; – креира једноставан програм у текстуалном програмском језику; – користи математичке изразе за израчунавања у једноставним програмима; – објасни и примени одговарајућу програмску структуру (наредбе доделе, гранања, петље);	Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ Може се предвидти помоћу израде пројекта – сарадничко осмишљавање и спровођење фаза пројектног задатка, самовредновње своје улоге у оквиру

			– користи у оквиру програма нумеричке, текстуалне и једнодимензионе низовске вредности; – разложи сложени проблем на једноставније функционалне целине (потпрограме); – проналази и отклања грешке у програму;		пројектног задатка/тима, као и развијањем дигиталних компентенција у оквиру свих других предмета.
4.	Пројектна настава	**7**	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: -сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала, представљању пројектних резултата и закључака; – користи могућности које пружају рачунарске мреже у сфери комуникације и сарадње; креира, објављује и представља дигиталне садржаје користећи расположиве алате; – вреднује процес и резултате пројектних активности.	• Решавање проблема • Сарадња • Дигитална компетенција • Компетенција за учење • Одговорно учешће у демократском друштву • Естетичка компетенција • Комуникација	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ Може се предвидти помоћу израде пројекта – сарадничко осмишљавање и спровођење фаза пројектног задатка, самовредновње своје улоге у оквиру пројектног задатка/тима, као и развијањем дигиталних компентенција у оквиру свих других предмета.

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
организатор и реализатор наставног процеса -демонстрација - помаже ученицима у извршавању задатака - мотивише, подржава и развија интересовања ученика - контрола усвојених знања. -Да би сви ученици остварили предвиђене исходе, потребно је да наставник упозна специфичности начина учења својих ученика и према њима планира и прилагођава наставне активности. -Наставник треба да осмисли активности тако да укључују практичан рад уз примену ИКТ-а, повезивање различитих садржаја из других тема унутар самог предмета, као и са другим предметима. -Пожељно је да планиране активности ученика на часу прати сажето и јасно упутство за реализацију задатка, уз евентуалну претходну демонстрацију поступка од стране наставника. -Оставити простор за ученичку иницијативу и креативност – кроз дискусију са ученицима одабирати адекватне алате, концепте и стратегије за реализацију одређених активности. -У току реализације планираних активности радити на успостављању и неговању навика и понашања као што су поступност, аналитичност, истрајност, самосталност у раду, али и спремност на сарадњу и одговоран приступ тимском раду.	самостално раде на рачунару - слушају - изводе вежбе - сарађују међусобно - постављају питања - проналазе нове начине извршавања команди Прати излагања и упутства наставника, -Усваја знања о ИКТ уређајима као и онима који нас окружују, добробитима која доносе, начину рада, могућим опасностима, усваја знања о програмима за обраду слика и текста, за израду презентација и примењује их у настави и ван ње. Усваја знања о орг.података на рачунару, типовима података, чувању и преношењу на спољ.меморије. -Усваја знања о употреби ИКТ уређаја на безбедан и сигуран начин,приступа интернету и самостално га претражује тражећии информације које преузима на свој уређај.Усваја знања о заштити приватности и својих података. Стиче знања о ризику зависности од технологије,и заштити личног здравља. -Усваја знања о скуповним операцијама, Усваја знања о алгоритмима аритметике редоследу корака алгоритма у решавању једноставних проблема,програмским структурама. Примењује научено за креирање једноставних програма у визуелном окружењу. Проналажи и отклања грешке. -Прати излагање и упутства наставника Примењује стечена знања , бира технике и алате у складу са фазама прој.задатка. Усваја знања о значају тимског рада .

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРИНЦИПА, ЦИЉЕВА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	**Препоруке за реализацију наставе** Узети у обзир предзнање са којим ученици долазе у пети разред и при томе бирати: – за примере из свакодневног живота изабрати проблеме који симулирају ситуације и проблеме из предмета које изучавају у школи или реалних ситуација из живота – едукативне игре за развијање алгоритамског начина мишљења. – Решења логичких задатака анализирати, тестирати и нагласити значај исправљања грешака приликом израде задатка. Посветити потребну пажњу ученицима који спорије напредују, као и ученицима који раде по ИОП-у. Посветити потребну пажњу ученицима који брзо и лако уче.
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	**Облици наставе** Предмет се реализује кроз следеће облике наставе: ● теоријске основе у кратким цртама, кроз упутства за реализацију задатака, објашњења основних појмова, концепата, стратегија у циљу развијања поступности, препознавања и установљавања личних стратегија учења код ученика ● практичан рад у групама или индивидуално, индивидуализација је неопходна код конкретног задатка за проверу остварености исхода **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз: ● праћење остварености исхода у стицању ● праћење развоја вештина при изради практичног рада ученика и активност на часу ● пројектни задатак

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: БИОЛОГИЈА **Годишњи финд часова:72 Недељни фонд часова: 2**
РАЗРЕД: ШЕСТИ

Циљ наставе и учења биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошких процеса развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА**	**36**	-упореди грађу животиња, биљака и бактерија на нивоу ћелија и нивоу организма; -повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и нивоу организма; -одреди положај органа човека и њихову улогу; -цртежом или моделом прикаже основне елементе грађе ћелије једноћелијских и вишећелијских организама; -користи лабораторијски прибор и школски микроскоп за израду и посматрање готових и самостално израђених препарата; -хумано поступа према организмима које истражује;	– компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама;	-географија -информатика и рачунарство -ликовна култура

2.	**ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ**	**16**	-направи разлику између животне средине, станишта, популације, екосистема и еколошке нише; -размотри односе међу члановима једне популације, као и односе између различитих популација на конкретним примерима; -илуструје примерима међусобни утицај живих бића и узајамни однос са животном средином;	– одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу – решавање проблема; – сарадња; –естетичка компетенција.	-географија -информатика и рачунарство -ликовна култура
3.	**НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА**	**6**	- истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода; - идентификује примере природне и вештачке селекције у окружењу и у задатом тексту/илустрацији; - повеже еволутивне промене са наследном варијабилношћу и природном селекцијом;	– МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ: – компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву;	-географија - информатика и рачунарство
4.	**ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОГ СВЕТА**	**6**	групише организме према особинама које указују на заједничко порекло живота на Земљи; -одреди положај непознате врсте на „дрвету живота“, на основу познавања општих карактеристика једноћелијских и вишећелијских организама;		-информатика и рачунарство - географија

5.	**ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ**	**8**	-прикупи податке о радовима научника који су допринели изучавању људског здравља и изнесе свој став о значају њихових истраживања; -одржава личну хигијену и хигијену животног простора у циљу спречавања инфекција; -доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; -збрине површинске озледе коже, укаже прву помоћ у случају убода инсеката, сунчанице и топлотног удара и затражи лекарску помоћ кад процени да је потребна; -повеже узроке нарушавања животне средине са последицама по животну средину и људско здравље и делује личним примером у циљу заштите животне средине; -користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; -табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке;	– предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама; – решавање проблема; – сарадња; – естетичка компетенција.	- географија - информатика и рачунарство - физичко и здравствено васпитање

			– разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени.		

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада	-слушање, писање, читање, закључивање, описивање, посматрање, примењивање,меморисање, запажање, илустровање, истраживање,анализирање, логичко закључивање, повезивање са свакодневним животом, уочавање, играње улога, израда вежби, израда паноа, решавање укрштеница, учествовање у квизовима, одговарање на питања,прикупљање података,вредновање.
НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	Принципи, циљеви и стандарди постигнућа биће реализовани, пре свега, кроз: **Општу** предметну компетенцију наставе биологије која подразумева примену основних знања о биологији; **Специфичну** предметну компетенцију у биологији, уважавајући наведене захтеве стандарда основног, средњег и напредног нивоа у оквиру сваке наведене теме; **Међупредметну** компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката; **Организовање** активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе; **Компаративни** и аналитичко-синтетички приступ остварењу програмских садржаја; **Оперативно** планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални, кооперативно учење, диференцирани рад, индивидуализација, тематско планирање,

	вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, драматизација текстова), као и методе (монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика; **Прилагођавање** динамике рада могућности ученика; **Употребљавање** расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава (видео-бим, паметна табла, електронски уџбеници); **Коришћење** искустава ученика стечених из других наставних области – корелација (музичка и ликовна култура, историја, географија, страни језици, вреска настава, грађанско васпитање...); **Прецизним** упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду; **Посвећивање** потребне пажње ученицима који спорије напредују, ученицима који раде по ИОП-у, као и ученицима који брзо и лако уче; **Мотивисање** ученика похвалама; **Упућивање ученика** да користе додатне изворе информација (часописе, стручне књиге, речнике, правопис, интернет...); **Израђивање** наставних материјала заједно са ученицима. **Развијање** 1) естетичке компетенције (развијање свести да се естетичка вредност не везује само и искључиво за уметност, већ и за природне, социолошке, идеолошке, емотивно-афективне и практичне садржаје); 2) комуникације; 3); решавања проблема 4); сарадње; 5) дигиталне компетенције (оспособљава ученике да користе одређена средства из области информационо-комуникационих технологија (ИКТ)); 6) одговорног учешћа у демократском друштву; 7) компетенције за учење; 8) рада са подацима и информацијама; 9); одговорног односа према околини 10); одговорног односа према здрављу 11) предузимљивости и оријентације ка предузетништву; **Планирање и реализовање посете** Ботаничкој башти, Бањичкој шуми, парковима, музејима.

ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	**Остварити** сарадnички однос са ученицима у комуникацији. **Континуирано** праћење и вредновање напредовања ученика остваривати у процесу наставе и учења, у оквиру одељења и индивидуално, уз вођење посебне, одговарајуће документације (портфолио ученика). **Организовати** иницијално тестирање; као и континуирано формативно оцењивање ученике. **За оптималну** активност ученика у самосталном раду користити диференциране задатке према предзнању и способностима ученика. **Оцењивање** у контексту повезаности наставе и учења мора садржавати фазе као што су: планирање, праћење тока наставе и учења, регистровање напредовања ученика, саопштавање повратних информација и вредновање реализованих активности. **Континуирано** праћење и вредновање властитог рада.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА Годишњи фонд часова:72 Недељни фонд часова:2
РАЗРЕД: ШЕСТИ

Циљ наставе и учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	Животно и радно окружење	6	- повеже развој грађевинарства и значај урбанизма у побољшању услова живљења; - анализира карактеристике савремене културе становања; - класификује кућне инсталације на основу њихове намене;	компетенција за учење одговорно учешће у демократском друштву естетичка компетанција комуникација одговоран однос према околини одговоран однос према здрављу предузимљивост и оријентација ка предузетништву рад са подацима и информацијама решавање проблема сарадња дигитална компетенција	Историја Географија Природа и друштво
2.	Саобраћај	8	-класификује врсте саобраћајних објеката према намени; - повезује неопходност изградње прописне инфраструктуре са	компетенција за учење одговорно учешће у демократском друштву одговоран однос према околини	Географија

			безбедношћу учесника у саобраћају; - повезује коришћење информационих технологија у саобраћајним објектима са управљањем и безбедношћу путника и робе;- демонстрира правилно и безбедно понашање и кретање пешака и возача бицикла на саобраћајном полигону и/или уз помоћ рачунарске симулације;	одговоран однос према здрављу решавање проблема сарадња	Ликовна култура Биологија Математика Рачунарство и иинформатика
3.	Техничка и дигитална писменост	18	-скицира просторни изглед грађевинског објекта; -чита и црта грађевински технички цртеж уважавајући фазе изградње грађевинског објекта уз примену одговарајућих правила и симбола; користи рачунарске апликације за техничко цртање, 3D приказ грађевинског објекта и унутрашње уређење стана уважавајући потребе савремене културе становања; -самостално креира дигиталну презентацију и представља је;	компетенција за учење одговорно учешће у демократском друштву естетичка компетанција комуникација одговоран однос према околини одговоран однос према здрављу предузимљивост и оријентација ка предузетништву рад са подацима и информацијама решавање проблема сарадња дигитална компетенција	Математика Рачунарство и иинформатика
4.	Ресурси и производња	20	класификује грађевинске материјале према врсти и својствима и процењује могућности њихове примене;	компетенција за учење	Природа и друштво Биологија Ликовна култура

			• повезује коришћење грађевинских материјала са утицајем на животну средину; • повезује алате и машине са врстама грађевинских и пољопривредних радова; • реализује активност која указује на важност рециклаже; • образложи на примеру коришћење обновљивих извора енергије и начине њиховог претварања у корисне облике енергије; • правилно и безбедно користи уређаје за загревање и климатизацију простора; • повезује значај извођења топлотне изолације са уштедом енергије; • повезује гране пољопривреде са одређеном врстом производње хране; • описује занимања у области грађевинарства, пољопривреде, производње и прераде хране; • изради модел грађевинске машине или пољопривредне машине уз примену мера заштите на раду;	одговорно учешће у демократском друштву естетичка компетанција комуникација одговоран однос према околини одговоран однос према здрављу предузимљивост и оријентација ка предузетништву рад са подацима и информацијама решавање проблема сарадња дигитална компетенција	

5.	Конструкторско моделовање	20	• самостално/тимски врши избор макете/модела грађевинског објекта и образложи избор; • самостално проналази информације о условима, потребама и начину реализације макете/модела користећи ИКТ; • креира планску документацију (листу материјала, редослед операција, процену трошкова) користећи програм за обраду текста; • припрема и организује радно окружење одређујући одговарајуће алате, машине и опрему у складу са захтевима посла и материјалом који се обрађује; • израђује макету/модел поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду; • учествује у успостављању критеријума за вредновање, процењује свој рад и рад других и предлаже унапређења постојеће макете/модела;	одговорно учешће у демократском друштву естетичка компетанција комуникација одговоран однос према околини одговоран однос према здрављу предузимљивост и оријентација ка предузетништву рад са подацима и информацијама решавање проблема сарадња дигитална компетенција	Ликовна култура Информатика и рачунарство

			• одреди реалну вредност израђене макете/модела укључујући и оквирну процену трошкова;		

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>- Садржаји ће се реализовати поступно (активност ученика – уочавање, усвајање, планирање, примењивање, решавање, цртање, израда, обнављање..) кроз индивидуални, фронтални, у пару, групни облик рада, са тежиштем на практичан рад и акцентом на развој индивидуалних способности и вештина.

Ученик ће бити мисаоно максимално активан, вршиће повезивање новог са већ постојећим знањем, биће у стању да направи план и преглед градива које је обрађивано.

Ученик записује, посматра, уочава, репродукује, меморише, разликује, групише, упоређује, црта слободном руком и прибором, прави модели, орјентише се.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">Математичка писменост и основна знања из науке и технологије
- Решавање проблема.
-Вештина сарадње.
-Знања из екологије.
-Знања из естетике.
-Дигитална знања.
Наставни садржаји ће се реализовати у оквиру индивидуалног рада, фронталног, рада у пару и групног облика рада са акцентом на диференцирану наставу, тимски рад и употребу ИКТ у настави кроз:
-Повезивање познатог са новим наставним садржајем
-Записивање основних појмова</td></tr>
</table>

	-Графичко приказивање наставних садржаја -Препознавање узорака материјала -Увежбавање теоретских садржаја -Излагање наставног садржаја путем реферата -Развијање вештина руковања прибором за цртање -Одабир и примена одговарајуће размере. -Увежбавање примене правила техничког цртања. -Развијање вештина осмишљавања радних операција -Увежбавање правилног преношења мера на радни материјал -Увежбавање сечења и обраде радног материјала. -Осмишљавање украшавања предмета. Овим активностима јачаће се ученичке компетенције: Предузетништво и смисао за иницијативу, Естетске компетенције.
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду); ● кроз индивидуални рад; ● кроз групни рад и комуникацију; ● кроз провере усвојености садржаја (српски језик, математика, природа и друштво); кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

РАЗРЕД: ШЕСТИ Годишњи фонд часова: 72 +54 Недељни фонд часова : 2 +1 (кумулативно офа 18)

Циљ учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**АТЛЕТИКА** + тестирање и мерење	**25**	-Примени комплексе простих и опште припремних вежби увећем обиму и интензитету у самосталном вежбању -упоређује резултате тестирања са вредностима за свој узраст -разликује атлетске дисциплине -развија своје моторичке способности применом вежбања из атлетике –користи научене вежбе у спорту,рекреацији и различитим животним ситуацијама -одржава равнотежу у различитим кретањима , изводи ротације тела -схвати вредност спортске гимнастике за сопствени развој	- Компетенција за учење –Вештина комуникације -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема –Сарадња -Одговоран однос према здрављу	-Музичка култура -Математика -Српски језик -Грађанско васпитање
	АТЛЕТИКА ОФА	**18**			

2.	**ГИМНАСТИКА ВЕЖБЕ НА ТЛУ И СПРАВАМА**	**25**	-користи научене вежбе у спорту,рекреацији и различитим животним ситуацијама -одржава равнотежу у различитим кретањима , изводи ротације тела -схвати вредност спортске гимнастике за сопствени развој -изведе кретање у различитом ритму -изведе кретања саставе и вежбе уз музичку пратњу	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама Комуникација - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња -Одговоран однос према здрављу	-Музичка култура -Математика -Српски језик -Грађанско васпитање
3.	**КОШАРКА**	22	- Правилно се понаша на вежбалиштима као и на спортским манифестацијама -изведе елементе кошаркашке технике -примени основна правила кошарке -користи елементе кошарке у игри -примени основне елементе тактике у одбрани и нападу-учествује на унутар одељенским такмичењима	- Одговоран однос према околини - Рад са подацима и информацијама -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња - Одговоран однос према здрављу	-Математика -Српски језик -Грађанско васпитање
	ОФА СПОРТСКЕ АКТИВНОСТИ **ОФА РУКОМЕТ**	18 18			

4.	**ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ**	Заступљено на свим часовима	-представљање неопходности одржавања личне хигијене у циљу превенције болести и очувања личног здравља; -ученици разумеју значај одржавања личне хигијене и хигијене свог непосредног окружења; -указивање на врсте намирница које постоје и врсте намирница које су неопходне за очување личног здравља и правилан раст и развој детета у адолесцентском узрасту; -представљање пирамиде правилне исхране;-упознавање ученика са примерима поремећаја у исхрани(гојазност, булимија, анорексија...) и њиховим последицама; -ученик може да осмисли свој јеловник у складу са правилима здраве и избалансиране исхране-указивање ученицима на неопходност очувања менталне хигијене и менталног здравља; упознати ученика са методама борбе против стреса и негативних утицаја околине(интернет, медији...) - ученик зна да је неопходно да заштити свој ментални систем и прихвата културне активности као	Одговоран однос према околини - Рад са подацима и информацијама -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња - Одговоран однос према здрављу	Биологија

			метод борбе против лоших утицаја средине; - указивање на неопходност редовне, умерене физичке активности усклађене са физичком спремношћу, потенцијалима, могућностима и афинитетима; -ученик препознаје и прихвта предности које пружа бављење спортом и физичким активностима;-представљање најприсутнијих и најизраженијих болести;-указивање на методе превенције гојазности, дијабетеса, болести коштаног система, кардиоваскуларних обољења, дерматолошких обољења(акне, бубуљице...)		

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање, ,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, организовање спортских активности,</td><td>ходање, трчање, скакање, бацање, играње, хватање, провлачење, гађање, дизање, ношење, слушање, облачење, везивање пертли, пузање, котрљање, имитирање покрета, пењање, решавање проблема, договарање,</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, кооперативно учење, диференцирани рад , индивидуализација,тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад, одлазак у природу, међуодељењски сусрети, пројектна настава; ИОП</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (ангажовање, однос према раду);
● кроз групни рад и комуникацију;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;евалуација мотивисаности и активности ученика</td></tr>
</table>

Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ВЕРСКА НАСТАВА **Годишњи фонд часова: 36** **Недељни фонд часова : 1**
РАЗРЕД: ШЕСТИ

Циљ наставе православног катихизиса је да пружи ученицима православни поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). Циљ је да се и хришћанско виђење живота и постојање света излаже ученицима у толерантном дијалогу са осталим наукама како би ученици систематаски упознали православну веру.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**УВОД**	1	Моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току петог разреда основне школе	Компетенција за учење •Има позитиван и одговоран однос према учењу. Комуникација •Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. Сарадња •доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе.	По садржајима верске наставе, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета: Српски језик, Историја, Географија, Грађанско васпитање, Ликовна култура, Музичка култура.
2.	**ПРИПРЕМА СВЕТА ЗА ДОЛАЗАК СИНА БОЖИЈЕГ**	5	Моћи да именује неке политеистичке религије; моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе старог века		
	УВОД У НОВИ ЗАВЕТ	5	Моћи да уочи да се Бог откривао изабраним људима, за разлику од паганских божанстава; моћи да објасни да је Рођење Христово		

3.			догађај који дели историју на стару и нову еру -моћи да разликује Стари и Нови завет	Компетенција за учење •Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје. Естетичка компетенција •Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања. Комуникација •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. Одговоран однос према околини •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине	
4.	**БОГОЧОВЕК - ИСУС ХРИСТОС**	17	Моћи да преприча библијску причу о Постању и доживи је као дело љубави Божије -моћи да увиди да је Бог поред видљивог света створио и анђеле -моћи да преприча неку од библијских прича до Аврама		
5.	**ЦРКВА ДУХА СВЕТОГА**	8	Моћи да наведе неке од старозаветних личности и догађаја -моћи да уочи везу старозаветних праотаца и патријараха са Христом-моћи да извуче моралну поуку из библијских приповести		По садржајима верске наставе, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета: Српски језик, Историја, Географија, Грађанско васпитање, Ликовна култура, Музичка култура.

				и природе. Решавање проблема	

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада	Слободно изражавање мишљења и ставова; усваја-сазнаје; развијање вештина комуникација; повезивање сопственог искуства са тематиком; дискусија; слуша посматра; црта; рецитује; упоређује; смишља; доцртава; слаже; разговара; решава; испуњава; пише; посећивање верских институција; организовање квизова; израда радова и паноа.

НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; тематско планирање и интердисциплинарно планирање,
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду); ● кроз индивидуални рад; ● кроз групни рад и комуникацију; ● кроз провере усвојености садржаја; кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;

НАЗИВ ПРЕДМЕТА:ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ (36 часова)
РАЗРЕД: ШЕСТИ

Циљ наставе и учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа,вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности,осетљив за потребе појединца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	Људска права / Права детета	10	-разликује жеље од потребе и наведе примере везе између потреба и људских права; -препозна своје потребе,као и потребе других и да их уважава;-штити своја права на начин који не угрожава другр и њихова права; -учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; -аргументује потрбу посебне заштите права детета; -на примеру препозна уграђеност права деце у основним документима која уређују рад школе; -наводи примере и показатеље остварености и кршења дечијих права;- наводи чиниоце који утичу на остварење дечијих права;-поштује права и потребе ученика	Компетенција за учење •Има позитиван и одговоран однос према учењу. Комуникација •Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. Сарадња •доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе. Компетенција за учење •Мотивисан је и оспособљен да самостално	По садржајима грађанског васпитања, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета:Српски језик, Историја, Географија, Ликовна култура, Музичка култура.

			који су у инклузији у његовом одељењу/школи; - препозна ситуације кршења својих права и права других; - идентификује кршење људских права на примеру неког историјског догађаја;	планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје. Естетичка компетенција •Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања. Комуникација •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. Одговоран однос према околини •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. Решавање проблема •Решава проблем према планираној стратегији примењујући	
2.	Демократско друштво / Школа као заједница	9	поштује правила одељењске заједнице и правила на нивоу школе; - поступа у складу са моралним вредностима грађанског друштва; - искаже свој став о значају правила у финкционисању заједнице; - понаша се у складу са правилима и дужностима у школи; - наводи начине демократског одлучивања; -препозна одговорност одраслих у заштити права деце; -објасни улогу појединца и група у заштити дечијих права;- реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечији права и зна коме да се обрати за помоћ;		По садржајима грађанског васпитања, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета:Српски језик, Историја, Географија, Ликовна култура, Музичка култура.
			- препозна и анализира сличности и разлике између ученика у групи; - прихвата друге учемике и уважава њихову различитост;		По садржајима грађанског васпитања, међупредметно повезивање се може

3.	Процеси у савременом свету / сукоби и насиље	8	- проналази примере моралних поступака у књижевним делима које чита, у медијима и у свакодневном животу; -наводи примере из свакодневног живота предрасуда,стереотипа,дискриминација,нетолеранције по различитим основама; - проналази примере нетолеранције и дискриминације у књижевним делима која чита; - у медијима проналази примере предрасуда,стереотипа,нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; - препозна и објасни врсте насиља; - прави разлику између безбедног и небезбедног понашања на друштвеним мрежама;- заштити од дигиталног насиља; - анализира сукоб из различитих углова(препознаје потребе учесника сукоба) и налази конструктивна решења прихватљива за све стране у сукобу; -аргументује предности конструктивног начина решавања сукоба;	знања и вештине стечене учењем различитих предмета и ваншколским искуством. Компетенција за учење •Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. Одговорно учешће у демократском друштву •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. Одговоран однос према околини •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. Сарадња •активно и конструктивно учествује у раду групе или пара. Одговорно учешће у демократском друштву	остварити са садржајима наставних предмета:Српски језик, Историја, Географија, Ликовна култура, Музичка култура.
	Грађански активизам		-исказује позитиван став према томе;		По садржајима грађанског васпитања, међупредметно

4.		9	-идентификује проблеме у својој школи; -прикупља податке о проблему користећи различите изворе и технике; -осмишљава акције,процењује њихову изводљивост и предвиђа могуће ефекте; - активно учествује у тиму,поштујући правила тимског рада (у групној дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на неугрожавајући начин); - учествује у доношењу одлука у тиму/групи поштујући договорене процедуре и правила; - учествује у извођењу акције; - процењује ефекте спроведене акције и идентификује пропусте и грешке; - презентује,образлаже и аргументује изабрану акцију и добијене резултате за унапређивање живота у школи;	•Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. Естетичка компетенција Комуникација •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. Одговоран однос према околини •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе.	повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета:Српски језик, Историја, Географија, Ликовна култура, Музичка култура.

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>- описивање, посматрање, примењивање,меморисање, запажање, илустровање, истраживање,анализирање, рецитовање,измишљање приче,препричавање,аналитичко- синтетичке вежбе, причање по слици,логичко закључивање, повезивање са свакодневним животом, уочавање, играње улога, прикупљање података,вредновање</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја;
● кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их
допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: НЕМАЧКИ ЈЕЗИК (72 часа)
РАЗРЕД: ШЕСТИ

Циљ учења наставног предмета немачки језик је: усвајање функционалних знања о језичком систему и култури и развијање стратегија учења страног језика те оспособљавање за основну писмену и усмену комуникацију и стицање позитивног односа према другим језицима и културама као и према сопственом језику и културном наслеђу

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**SCHULE-ШКОЛА** **3-Mein Altag** Тражење и давање основних информација о себи ,школи ,распореду часова,	8	-разумеју краћи текст ,који се односи на школу и тражење и давање информацуја у вези са тим -поставе и одговоре на једноставна питања личне природе -разумеју и реагују на једноставне исказе, која се односе на изражавање	Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад са подацима и информацијама, Дигитална компетенција Сарадња	српски језик (правопис, врсте речи) - енглески језик (поздрави, бројеви, дани у недељи, месеци, годишња доба) - математика (природни бројеви) - информатика и рачунарство (правопис)

	наставним предмћтима изражавање допадања и недопадања		допадања и недопадања -попуне распоред часова -напишу кратак текст о својој школи -разумеју и примењују правила учтиве комуникације		
2.	**СЛОБОДНО ВРЕМЕ** **Meine Freizeit** **So ist mein Tag** Тражење и давање информације о себи и другима,позив и реаговање на позив и учешће у	15	-да размене информације о уобичајеним активностима у слободном времену: Was machst du gern in der Freizeit? - да планирају слободние активности: Ам Wochenende gehe ich oft... Am Nachmittag gehe ich zum Training. Im Juli fahre ich ans Meer. - да разумеју једноставније		Српски, енглески језик (негација, предлози за време, модални глаголи, вођење интервјуа, физичко васпитање (спортске активности)

	заједничкој активности,изражавање молби		предлоге и одговори на њих - да упуте једноставни предлог -да пруже одговарајући изговор или краће оправдање - да напишу мејл на тему „Freizeit“ - да воде интервјуе , мини дијалоге **(Интер)културални садржаји:** - слободно време, разонода, однос према спорту		
3.	**FAMILIE ПОРОДИЦА**		- да разумеју једноставнији опис особа и њихових обавеза у оквиру породице - Das ist mein Vater-mein Bruder.	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција и сарадња	Српски, енглески језик (претеритпомоћних глагола, перфекат слабих и најфреквентнијих јаких глагола,предлози за време, гл кретања и мировања, придевска промена/рецептивно/ поређење придева у предикативној функцији/ физичко васпитање (спортске активности)

	Lektion 3.1.- Das ist meine Familie **Описивање карактеристика живих бића,изражавање допадања и недопадања** **занимања**		Das ist meine Mutter-meine Schwester Meine Eltern heißen Zorica und Drago. Sie ist Verkäuferin.Er ist Bäcker. -да опишу карактристике живих бића користећи једноставна језичка средства Meine Tante ist schlank. Mein Onkel ist fleißig. -да упореде карактеристике живих бића користећи једноставнија језичка средства -да разговарају на тему -да разумеју једноставна питања која се односе на тему		биологија /животиње/

			- да размењују информације на тему -да се упознају са породичним односима у земљи циљне културе		
4.	**Lektion 3.2-Wir haben sturmfrei** **МОЈ ДОМ** -опис стана, просторија , намештаја, кућни послови, изражавање молбе и упутства, опис где се шта налази **FESTE UND BRÄUCHE**	14	- да опишу своје собе или неке друге замишљене - да разумеју једноставније текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње и способности - да разумеју једноставне молбе и захтеве и реагују на њих -да размене информације које се односе на комуникативну ситуацију -да опишу сталне , уобичајене и тренутне	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција и сарадња	Српски, енглески језик (предлози,модални глаголи, императив), енглески језик (одређени /неодређени члан). ТО /просторни односи/

	ПРАЗНИЦИ И ОБИЧАЈИ		догађаје,активности и способности користећи неколико везаних исказа - да реагују на усмени и писани импулс саговорника (наставника, вршњака) -да разумеју честитке и пишу одговоре на њих - да упуте пригодну честитку **(Интер)културни садржаји:** - оријентација у простору, култура становања; - мимика и гестикулација; употреба емотикона		
5.	**Lektion 4.3.- Endlich Ferien**		- да размењују информације које се односе на исхрану	Компетенција за целоживотно учење,	Српски, енглески језик (упитне и одричне реченице, модални глаголи, предлози, именице са нултим чланом, негација).

	Изражавање количине,бројева ,цена,изражавање мишљења,слагања и неслагања -датум , време, годишње доба, понуда за распуст, храна, активности	16	(Spezialitäten in Deutschland, Österreich, in der Schweiz, in Serbien) -да разумеју једноставне изразе који се односе на количину нечега - да изразе основне потребе једноставним језичким средствима -да разумеју, следе и дају једноставна упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота/напишу рецепт /са визуелном подршком или без ње - да саставе списак за куповину -да изразе количину у мерама	комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција и сарадња Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција и сарадња	Биологија-исхрана Музичко васпитање-песма

			(Интер)културни садржаји: -исхрана - обичаји и традиција -позив и реаговање на позив на журку, рођендан...: Möchtest du zu meiner Party kommen? Ja, gerne. / Leider kann ich nicht. Nein, ich habe keine lust. - писање позивница: Alles Gute zum Geburtstag. Ich gratuliere dir zum..		
6.	**KLEIDUNG** **ОДЕВАЊЕ** **Lektion 4.2. - Ich habe Geburtstag** **Изражавање количине,број**	11	- да воде разговор о деловима тела (Körperteile) - да воде разговоре на тему одевних предмета и моде - да описују себе и друге:	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција и сарадња	Српски, енглески језик (множина именица) Српски језик (акузатив члана,прилози и придеви) музичко васпитање/песма/

	ева и цена,исказивање жеља,изражавање мишљења,слагања и неслагања		Ich bin 1.65 Meter groß. Ich trage... - да воде разговор о моди и куповини: Meine Mutti kauft oft für mich. Mode ist (nicht) wichtig für mich. (Интер)културни садржаји: - поштовање основних норми лепог изгледа		
7.		8	- да описују објекате и места у неком граду - да описују пут до школе Entschuldigung, wie komme ich zur Post? Gehen Sie gerade aus, dann die erste Straße lings. - да планирају путовања и саопште своје жеље и намере	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција и сарадња	Српски, енглески језик (перфекат, правилна форма писања мејла) Српски језик (предлози са дативом) Географија-земље немачког говорног подручја

	Lektion 4.1.- Wir fahren nach Berlin! именовање превозних средстава, правац кретања , опис пута, оријентација у граду		- да разговарају о плановима за распуст: Wohin fährst du während der Ferien? -да упуте једноставне молбе и захтеве - да затраже и пруже кратко обавештење -да се захвале и извину на једноставан начин -да опишу неколико кратких ,везаних исказа , догађај у прошлости **(Интер)културни садржаји:** - правила учтиве комуникације на јавном месту - путовања, земље немачког говорног подручја		

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
-организује и реализује наставни процес кроз планиране садржаје, средства, наставне облике и методе рада, као и време потребно за реализацију -води педагошку документацију -мотивише ученике за стицање нових сазнања из области лексике и граматике и даје лични пример позитивне заинтересованости за сва питања која су важна за унапређење квалитета живота -прегледа домаће / писмене задатке и води евиденцију -развија и одржава партнерску комуникацију са ученицима, тако што ће постављати питања, давати своје мишљење, подстицати интеракцију, пружати повратну информацију и одржавати двосмерну комуникацију -уважава и реагује на потребе групе и појединца, дели одговорност, демократски управља одељењем -подстиче ученике да износе своје мишљење, али притом не ствара атмосферу победника и побеђених труди се да граматичке садржаје уводи без детаљних граматичких објашњења, осим уколико ученици на њима не инсистирају	-слушање, писање, читање, закључивање, реаговање на команде наставника или са снимка, -рад у пару, у групи -повезивање звучног материјала са илустрацијом или текстом, повезивање наслова са текстом или именовање наслова -израда паноа, презентација, зидних новина, постера - вежбе слушања -учествовање у игри/глума/ -„превођење“ исказа у гест и обрнуто
НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	Принципи, циљеви и стандарди постигнућа биће реализовани, пре свега, кроз: **Општу** предметну компетенцију наставе немачког језика која подразумева примену основних знања о немачком језику;

	Специфичну предметну компетенцију у области језика, уважавајући наведене захтеве стандарда основног, средњег и напредног нивоа у оквиру сваке наведене теме; **Међупредметну** компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката; **Организовање** активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе; **Компаративни** и аналитичко-синтетички приступ остварењу програмских садржаја; **Оперативно** планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални, кооперативно учење, диференцирани рад, индивидуализација, тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, драматизација текстова), као и методе (монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика; **Прилагођавање** динамике рада могућности ученика; вршњачко подучавање **Употребљавање** расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава (видео-бим, паметна табла, електронски уџбеници); **Коришћење** искустава ученика стечених из других наставних области – корелација (музичка и ликовна култура, историја, географија,српски језик, енглески језик, вреска настава, грађанско васпитање...); **Прецизним** упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду;**Посвећивање** потребне пажње ученицима који споријe напредују, ученицима који раде по ИОП-у, као и ученицима који брзо и лако уче;**Мотивисање** ученика похвалама; **Упућивање ученика** да користе додатне изворе информација (часописе, стручне књиге, речнике, правопис, интернет...); **Заједнички** правити програме за ваннаставне активности (литерарна, лингвистичка, новинарска, рецитаторска и драмска секција);

	Израђивање наставних материјала заједно са ученицима, израда паноа и стрипова, прављење илустрованих материјала, успостављање позитивне и пријатне атмосвере у учионици. **Развијање** 1) естетичке компетенције (развијање свести да се естетичка вредност не везује само и искључиво за уметност, већ и за природне, социолошке, идеолошке, емотивно-афективне и практичне садржаје); 2) комуникације; 3); решавања проблема 4); сарадње; 5) дигиталне компетенције (оспособљава ученике да користе одређена средства из области информационо-комуникационих технологија (ИКТ)); 6) одговорног учешћа у демократском друштву; 7) компетенције за учење; 8) рада са подацима и информацијама; 9); одговорног односа према околини 10); одговорног односа према здрављу 11) предузимљивости и оријентације ка предузетништву;**Планирање и реализовање посете** позориштима, музејима и културним центрима.
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	**Остварити** сарадднички однос са ученицима у комуникацији. **Континуирано** праћење и вредновање напредовања ученика остваривати у процесу наставе и учења, у оквиру одељења и индивидуално, (знање, ангажовање, однос према раду) **Организовати** иницијално тестирање; годишње провере знања; као и континуирано формативно оцењивање ученике. кроз усмене провере и кроз контролне и писмене задатке **За оптималну** активност ученика у самосталном раду користити диференциране задатке према предзнању и способностима ученика .**Оцењивање** у контексту повезаности наставе и учења мора садржавати фазе као што су: планирање, праћење тока наставе и учења, регистровање напредовања ученика, саопштавање повратних информација и вредновање реализованих активности.**Континуирано** праћење и

	вредновање властитог рада , и вредновање ИОПа. **Преузимање** улоге наставника.**Учити** ученике да повезују наставне садржаје из различитих области .

В. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У ПРОШЛОСТИ Годишњи фонд часова:36 Недељни фонда часова:1
РАЗРЕД:ШЕСТИ

Циљ наставе и учења предмета предмета је проширивање знања из области опште културе и оспособљавање ученика да, кроз упознавање с начином живота људи у прошлости, боље разумеју свет и време у коме живе и развију свест о континуитету и укорењености. Ученици би требало да се упознају са специфичностима динамике културних промена и да науче како да сагледају себе у контексту "другог", да би сопствени идентитет што потпуније интегрисали у шири контекст разуђене и сложене садашњости.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**УВОД**	**3**	-Разумевање појма прошлости -упознавање начина проучавања прошлости -примењивање временских одредница -Стичу базичку језичку и научну писменост. -Оспособљавају се ра решавају задатке и проблеме у новонасталим ситуацијама. -Упознавају се са динамиком културних промена -Разумевање временског оквира Средњег века	– компетенција за учење; – комуникација;-решавање проблема; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини;– одговоран однос према здрављу – одговорно учешће у демократском друштву;	- историја - српски језик и књижевност -инфроматика и рачунарство -ликовна култура - музичка култура, географија -биологија
2.	**ГРБОВИ И ЗАСТАВЕ НЕКАД И САД**	**6**			-историја

3.	**СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У СРЕДЊЕМ ВЕКУ**	**27**	-Схватање промена начина живота људи током развоја -Улога човековог ума у развитку цивилизације -Сазнања о животу сваке друштвене класе у средњем веку -Разумевање историјских извора	– предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама; -естетичка; -сарадња;	- српски језик и књижевност -инфроматика и рачунарство -ликовна култура - музичка култура, географија -биологија

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>- описивање, посматрање, примењивање,меморисање, запажање, илустровање, истраживање,анализирање, препричавање,аналитичко- синтетичке вежбе, причање по слици,логичко закључивање, повезивање са свакодневним животом, уочавање, играње улога, прикупљање података,вредновање</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА:ЦРТАЊЕ,СЛИКАЊЕ,ВАЈАЊЕ **Годишњи фонд часова:36** **Недељни фонд часова:1**
РАЗРЕД: ШЕСТИ

Циљ наставе и учења јесте да додатно подстиче развој и практичних и теоријских знања ученика која су важна за њихово слободно, спонтано и креативно комбиновање ликовних елемената у области: цртања, сликања, вајања, графике, примењених уметности и визуелних комуникација, а у циљу развоја њиховног креативног мишљења.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**ЦРТАЊЕ**	**12**	– црта креирајући линије различитих вредности комбиновањем материјала, угла и притиска прибора/материјала; – црта према задатом моделу приказујући односе величина које опажа; – илуструје причу, бајку или песму одабраном цртачком техником; – обликује, према моделу, фигуре од меког материјала стилизујући сложени облик; – обликује, у самосталном и тимском раду, скулптуре или	Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини	музичка култура, српски језик, историја, географија, информатика и рачунарство, техника и технологија, математика
2.	**СЛИКАЊЕ**	**12**		Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација	музичка култура, српски језик, историја, географија, информатика и рачунарство, техника и технологија, математика

			употребне предмете од материјала за рециклажу; – наслика ликовни рад према задатом или одабраном моделу приказујући тонове које опажа; – обликује стварне и имагинарне текстуре и облике одабраном цртачком, сликарском или вајарском техником; – изрази цртежом, сликом и скулптуром машту, сећање, емоције, интересовања или утисак о уметничком делу; – обликује употребне предмете примењујући најмање једну хоби технику; – разликује цртачке, сликарске и вајарске технике, материјал и прибор; – чисти радну површину, простор и прибор по завршетку сваког рада; – учествује у активностима које доприносе добробити школе и локалне заједнице.	Одговоран однос према околини	
3.	**ВАЈАЊЕ**	**12**		Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини	музичка култура, српски језик, историја, географија, информатика и рачунарство, техника и технологија, математика

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно води евиденцију.</td><td>Ученик је у стању да: дефинише, наброји, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани став,одлучи, изведе, процени.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја ;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ЧУВАРИ ПРИРОДЕ Годишњи фонд часова:36 Недељни фонда часова:1
РАЗРЕД: ШЕСТИ

Циљ учења слободне наставне активности је да ученици стекну знања, понашање, ставове и вредности који су потребни за очување и унапређење животне средине, биодиверзитета, природе и одрживог развоја.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	УПОЗНАЈ ЖИВИ СВЕТ СВОЈЕ ОКОЛИНЕ Биодиверзитет и његов значај. Истраживање биодиверзитета непосредне околине. Мапирање врста.	**4**	препознаје проблем, планира стратегију решавања и решава проблем примењујући знања и вештине стечене у оквиру различитих предмета и ваншколског искуства. – прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и здравља, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником; – користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања;	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву	-биологија - географија - физичко и здравствено васпитање -техника и технологија -географија -информатика и рачунарство -ликовна култура
2.	ЗНАЧАЈ ЖИВОГ СВЕТА ЗА ЧОВЕКА Лековите биљке. Самоникле јестиве биљке. Зачинске биљке	**11**			

	Аутохтоне расе и сорте. Значај биљног покривача. Утицај климатских промена на живи свет.		– вреднује утицај својих навика у заштити животне средине и биодиверзитета; – активно учествује у акцијама које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу животне средине и биодиверзитета; – повеже значај очувања животне средине и биодиверзитета са бригом о сопственом и колективном здрављу; – одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу; – аргументује своје ставове према еко-култури и култури свакодневног живљења; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању задатог циља; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи;- критички се односи према употреби и злоупотреби природе.	Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Естетичка компетенција	
3.	ПОМОЗИМО ДА ПРЕЖИВЕ Угроженост врста. Значај опрашивача. Утицај пестицида на живи свет.	**6**			биологија - географија - физичко и здравствено васпитање -техника и технологија -географија -информатика и рачунарство -ликовна култура
4.	ЈА ЧУВАМ ПРИРОДУ Природни ресурси. Рационална употреба енергије. Рационална употреба воде. Понашање у природи. Заштићене природне вредности.	**15**			

	Позитиван и негативан утицај човека на животну средину.				

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада	-слушање, писање, читање, закључивање, описивање, посматрање, примењивање,меморисање, запажање, илустровање, истраживање,анализирање, логичко закључивање, повезивање са свакодневним животом, уочавање, играње улога, израда вежби, израда паноа, решавање укрштеница, учествовање у квизовима, одговарање на питања,прикупљање података,вредновање.

НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	Принципи, циљеви и стандарди постигнућа биће реализовани, пре свега, кроз: **Општу** предметну компетенцију наставе чувари природе која подразумева примену основних знања о развијању пожељног понашања у складу са принципима одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину, природу и биодиверзитет; **Међупредметну** компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката; **Организовање** активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе; **Оперативно** планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални, кооперативно учење, диференцирани рад, индивидуализација, тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, драматизација текстова), као и методе (монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика;

	Прилагођавање динамике рада могућности ученика; **Употребљавање** расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава ;**Прецизним** упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду;**Упућивање ученика** да користе додатне изворе информација (часописе, стручне књиге, речнике, правопис, интернет...); **Планирање и реализовање посете** Ботаничкој башти, Бањичкој шуми, парковима, музејима.
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	**Остварити** сараднички однос са ученицима у комуникацији. **Континуирано** праћење и вредновање напредовања ученика остваривати у процесу наставе и учења, у оквиру одељења и индивидуално, уз вођење посебне, одговарајуће документације. **Континуирано** праћење и вредновање властитог рада.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: МУЗИКОМ КРОЗ ЖИВОТ Годишњи фонд часова:36 Недељни фонда часова:1
РАЗРЕД: ШЕСТИ

Циљ учења слободне наставне активности Музиком кроз живот је да ученик развија стваралачко и креативно мишљење кроз практичан рад, мотивацију, интелектуални, социјални, емоционални и морални развој, свест о сопственом здрављу, опажање, осетљивост за естетику, радозналост и самопоуздање како би био оспособљен за креативно решавање проблема и имао одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ Проширивање знања о музичким елементима. Изражајна својства динамике. Врста, карактер и примена темпа. Тон: боја и текстура Ритам: дводелни, троделни, четвороделни и мешовити. Повезивање звука и ритма. Примена динамике, темпа и ритма у свакодневном животу Проширивање искуства ученика у коришћењу различитих музичких	**12**	– примењује динамичко нијансирање при извођењу музичких дела; – препознаје елементе динамике у свакодневном животу; – анализира врсте такта и ритам у уметничким делима; – препознаје боју тона у складу са садржајем композиције; – изводи композиције домаћих и страних аутора самостално и у групи, користећи глас, покрет и инструменте; – изводи двогласне и трогласне композиције домаћих и страних аутора; – искаже своја осећања у току извођења музике;	Компетенција за целоживотно учење Естетичка компетенција Решавање проблема Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама	Током целе школске године, најмање три пута месечно, корелација – историја, географија, ликовна култура, веронаука. Музика праисторије – историја, географија,биологија Музика античке цивилизације – историја, географија, биологија, веронаука

	средстава за рад у процесу музичког изражавања и обликовања; Индивидуално и групно певање. Двоглас. Троглас. Индивидуално и групно свирање.		– примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; – учествује у манифестацијама; – користи различите технике телесних перкусија самостално и у групи; – примењује технике правилног дисања у свакодневном животу; – препознаје говор тела, свој и своје околине; – контролише покрете користећи концентрацију; – сарађује са члановима групе којој припада, поштујући различитости; – процени сопствене могућности у примени телесних перкусија; – самостално осмишљава и импровизује покрете за ритмичке аранжмане; – контролише сопствене покрете у циљу боље координације; – својим речима објасни значај телесних перкусија на у сваком смислу; – критички анализира своје и туђе извођење; – истражи и објасни шта је музичка критика и која је њена улога; – објасни и примени различите технике критичког мишљења;	Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Компетенција за целоживотно учење Естетичка компетенција	Музички инструменти - историја
2.	ТЕЛО КАО МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТ Синхронизација различитих менталних и физичких капацитета. Координација различитих менталних и физичких капацитета Правилно дисање. Концентрација. Говор тела. Јачање одређених делова тела. Рефлекс. Пажња. Брзина реаговања на различите захтеве из окружења. Развој свесности о нашем телу, контроли покрета и јачању мишића, као и бољој координацији и балансу. Стимулација и активација организма на	**12**			

	психомоторном и когнитивном нивоу. Истраживање унутрашњег ритма и звука свога тела. Body percussion.		– самостално поставља питања везана за дату тему; – аргументовано искаже утисак о слушаним делима; – вербализује свој доживљај музике; – искаже свој доживљај музике кроз друге уметности. – критички просуђује утицај музике на здравље ; – разуме и користи интеркултурални дијалог – примењује различите врсте писмености (језичке, медијске, културне, научне...); – разуме концепт инклузије и осетљив је према различитостима; – самостално анализира музичка дела, користећи научене технике критичког мишљења;	Решавање проблема Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Одговоран однос према здрављуОдговоран однос према околини	
3.	КРИТИЧКО МИШЉЕЊЕ КРОЗ МУЗИКУТехнике критичког мишљења. Дрво проблема. Дебата. Шест шешира. Мозгалица. Трибине. Вештине критичког мишљења: комуникација, сарадња, препознавање проблема, решавање проблема. Вештина постављања питања: меморијска, транслацијска, интерпретацијска, аналитичка, синтетичка, евалуацијска. Обликовање оригиналног мишљења.Музичка критика. Анализа композиције.	**12**			Током целе школске године, најмање три пута месечно, корелација – историја, географија, ликовна култура, веронаука. Музика праисторије – историја, географија,биологија Музика античке цивилизације – историја, географија, биологија, веронаука Музички инструменти - историја

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Кроз обраду песама информативно обрадити: појам C-dura и a - molla,разлике између дура и мола, предзнаке, предтакт, различите тактове и друге елементе.Упознати ученике са основним карактеристикама музике праисторије и старог века кроз групни рад. За слушање музике, пуштти композиције различитих епоха, жанра, различите инструменталне саставе, домаћих и страних композитора.Учење песама по слуху и по нотном тексту(за певање и свирање), различитог садржаја и расположења традиционалне и уметничке, које су примерене могућностима и узрасту ученика</td><td>Пажљиво слушање музичког дела, одређивање његовог ванмузичког садржаја уколико га има, илустрација, препознавање муз.састава, препознавање различитих тема у оквиру једног става, препознавање карактера.Извођење свирањем на блок флаути, или металофону, народне, уметничке и дечје песме, по слуху и по нот.текстуПевање песама различитих жанрова, по слуху и по нотном тексту. Певање у хору.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: САЧУВАЈМО НАШУ ПЛАНЕТУ **Годишњи фонд часова:36** **Недељни фонда часова:1**
РАЗРЕД: ШЕСТИ

Циљ учења слободне наставне активности Сачувајмо нашу планету јесте развијање функционалне писмености из области заштите животне средине, разумевање односа човек – природа са циљем бољег схватања света који га окружује, лакше сналажење у природном и социјалном окружењу и формирање одговорног и активног појединца у циљу разумевања и примене концепта одрживог развоја.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	ОДРЖИВОСТ, ЖИВОТНА СРЕДИНА И УТИЦАЈ ЧОВЕКА Дефиниције географског омотача, животне средине и природне средине. Узајамна повезаност у оквиру географског омотача. Утицај човека на одрживост животне средине. Спровођење акција – заштита и одрживост животне средине.	**6**	животна средина и природна средина; – наведе примере повезаности и условљености литосфере, атмосфере, хидросфере и биосфере у оквиру географског омотача; – наведе принципе одрживог развоја; – уочи активности човека које доприносе одрживости животне средине; – уочи узрочно последичне везе између активности човека и промена у животној средини; – уочи повезаност природних, социјалних и економских фактора у очувању животне средине;	Компетенција за целоживотно учење Естетичка компетенција Решавање проблема Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама	-биологија -ликовна култура -техника и технологија - физичко и здравствено васпитање -биологија

2.	ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ОДРЖИВОСТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ Глобалне промене у животној средини и њихове последице. Смањење емисија штетних гасова. Заштита од буке. Комунална хигијена (акција). Рециклажа (акција). Спровођење акција – одговоран однос према одрживости животне средине.	**10**	– процени и упореди различите утицаје човека на потрошњу ресурса и одлагање отпада; – истражи изворе загађења у локалној средини; – анализира узроке и последице загађења у локалној средини – разврстава глобалне промене, упореди их и процени њихов утицај на животну средину – кроз решење пројектних задатака идентификује разлоге, узроке и последице емисије штетних гасова; – класификује изворе буке у локалном окружењу; – наведе и аргументује могућа решења за заштиту од буке; – класификује објекте геонаслеђа;	Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	

3.	ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА РАЗНОВРСНОСТИ НЕЖИВЕ ПРИРОДЕ Одговоран однос према геолошкој, геоморфолошкој, хидролошкој разноврсности и разноврсности климе и земљишта. Геонаслеђе. Заштићена подручја. Заштићена подручја од међународног значаја.	**10**	– издвоји критеријуме за издвајање објеката геонаслеђа као репрезентативних примера геодиверзитета; – учествује у дебати о одрживом понашању у заштићеном подручја; – графички прикаже промену броја заштићених биљних и животињских врста Србије у одређеном временском периоду; – препозна на карти заштићена подручја из наше земље која имају међународни значај; – образлаже разлоге заштите појединих биљних и животињских врста у Србији;		-биологија -ликовна култура -техника и технологија - физичко и здравствено васпитање -биологија

4.	ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА РАЗНОВРСНОСТИ ЖИВОГ СВЕТА Заштићене биљке Србије. Заштићене животиње Србије. Теренска вежба: посета резервату природе. Спровођење акција – обележавање Дана планете Земље, Светског дана заштите животне средине, Светског дана вода.	**10**	– развија ставове и вредности о очувању животне средине кроз решавање проблема на локалитету; – формулише истраживачки задатак кроз рад у групама; – прикупи информације релевантне за истраживање; – користи ИКТ приликом прикупљања информација и представљања резултата истраживања; – учествује у акцијама које су усмерене ка заштити и очувању животне средине.		

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>-слушање, писање, читање, закључивање, описивање, посматрање, примењивање,меморисање, запажање, илустровање, истраживање,анализирање, логичко закључивање, повезивање са свакодневним животом, уочавање, играње улога, израда вежби, израда паноа, решавање укрштеница, учествовање у квизовима, одговарање на питања,прикупљање података,вредновање.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">Принципи, циљеви и стандарди постигнућа биће реализовани, пре свега, кроз:

Општу предметну компетенцију наставе чувари природе која подразумева примену основних знања о развијању пожељног понашања у складу са принципима одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину, природу и биодиверзитет;Међупредметну компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката;

Организовање активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе;Оперативно планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални, кооперативно учење, диференцирани рад, индивидуализација, тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, драматизација текстова), као и методе (монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика;

Прилагођавање динамике рада могућности ученика;Употребљавање расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава ;Прецизним упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду;Упућивање ученика да користе додатне изворе информација (часописе, стручне књиге, речнике, правопис, интернет...);Планирање и реализовање посете Ботаничкој башти, Бањичкој шуми, парковима, музејима.</td></tr>
</table>

ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	**Остварити** сарадднички однос са ученицима у комуникацији.**Континуирано** праћење и вредновање напредовања ученика остваривати у процесу наставе и учења, у оквиру одељења и индивидуално, уз вођење посебне, одговарајуће документације. **Континуирано** праћење и вредновање властитог рада.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ЖИВОТНЕ ВЕШТИНЕ **Годишњи фонд часова:36 Недељни фонда часова:1**
РАЗРЕД: ШЕСТИ

Циљ учења слободне наставне активности Животне вештине је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове који ће му омогућити да боље разуме различите животне ситуације и изазове, повећа капацитет да на одговоран начин брине о себи, другима и околини и понаша се у складу са културом безбедности.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	ВЕШТИНЕ ЗНАЧАЈНЕ ЗА УЧЕЊЕ, РАД И ДРУШТВЕНИ ЖИВОТ Вештине критичког мишљења, решавања проблема, доношења одлука. Организационе вештине и вештине управљања временом. Социо-емоционалне вештине: сарадња, комуникација, асертивност, решавање сукоба, препознавање сопствених и туђих емоција, превазилажење стреса.	**18**	– на одговоран начин брине о себи и околини и помаже другима у невољи; – проналази релевантне и поуздане изворе информација од значаја за сналажење у свакодневним и ванредним животним ситуацијама; – критички промишља и доноси одлуке уважавајући контекст ситуације, процену последица и најбољи интерес за себе, друге и околину; – јасно изрази сопствене мисли и осећања, са пажњом слуша саговорника и комуницира са другима на конструктиван начин; – сарађује са члановима групе којој припада и одупре се притиску групе на асертиван начин; – организује своје свакодневне активности на продуктиван начин;	Одговоран однос према здрављу Компетенција за целоживотно учење Сарадња Решавање проблема Одговорно учешће у демократском друштву Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција	Српски језик Географија Информатика и рачунарство Техника и технологија Грађанско васпитање Физичко и здравствено васпитање

2.	ВЕШТИНЕ ЗНАЧАЈНЕ ЗА ИЗГРАДЊУ КУЛТУРЕ БЕЗБЕДНОСТИ Култура безбедности и надлежности за смањење ризика од катастрофа. Климатске промене и заштита животне средине у контексту културе безбедности. Општа безбедност: безбедност у саобраћају; знаци опасности и упозорења (зрачење, биолошка опасност, ЕОС – експлозивни остаци рата, запаљиво, хемијски производи). План комуникације и евакуације у случају несреће. Елементарне непогоде: пожари, земљотреси, поплаве, екстремни метеоролошки услови. Безбедност на води. Прва помоћ.	**18**	– препозна опасности и адекватно реагује; – разликује ризично од превентивног и безбедног поступања пре, током и након елементарне непогоде; – тумачи знакове опасности, посебно ЕОР и поступа у складу са упутствима надлежних служби; – процени сопствене могућности и ограничења у решавању проблема и потражи одговарајућу помоћ кад процени да ситуација превазилази његове могућности; – повезује информације од релевантних институција са потенцијалним ризицима и правилним реаговањем у кризним ситуацијама; – образложи значај солидарности са људима у невољи; – аргументује значај културе безбедности и пружања прве помоћи; – искаже афирмативни став о људима који су активисти Црвеног крста; – наведе које надлежан за одређене ванредне ситуације и симулира позив хитним службама; – доведе у везу заштиту животне средине са климатским променама и културом безбедности; – разликује безбедно, небезбедно и ризично понашање у саобраћају и примењује мере заштите приликом вожње различитим превозним средствима; – наброји правила којих се треба придржавати у комуникацији током	Комуникација Одговоран однос према околини	Српски језик Географија Информатика и рачунарство Техника и технологија Грађанско васпитање Физичко и здравствено васпитање

			несреће, наведе садржај торбе за случај несреће, поступа према плану евакуације и комуникације; – наброј и објасни мере за ублажавање и смањења ризика од земљотреса, пожара, поплава и екстремних метеоролошких услова; – разликује безбедна од небезбедних купалишта, објасни улогу спасиоца, поступа у складу са правилима понашања на купалиштима и демонстрира поступак самопомоћи у случају грча мишића у води; – наведе принципе и демонстрира пружање прве помоћи на изабраном примеру.		

Активности наставника	**Активности ученика**
Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно води евиденцију.	Ученик је у стању да: дефинише, наброји, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани став, изведе, процени.
НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду); ● кроз индивидуални рад; ● кроз групни рад и комуникацију; ● кроз провере усвојености садржаја ; кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Годишњи фонд часова:36 Недељни фонда часова:1
РАЗРЕД: ШЕСТИ

Циљ учења слободне наставне активности Медијска писменост је да подстакне развој медијске културе ученика и допринесе јачању способности разумевања, деконструкције и креирања медијских садржаја, које ће ученику помоћи за даљи когнитивни, емоционални и социјални развој у савременом медијацентричном окружењу.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	ПОЈАМ И ФУНКЦИЈЕ МЕДИЈА Медији и публика (корисници). Традиционални медији (штампа, радио, телевизија, филм) и нови медији (интернет). Улога и место медија у савременом друштву. Медијске навике (Мој медијски дан). ДЕКОНСТРУКЦИЈА И КОНСТРУКЦИЈА МЕДИЈСКЕ ПОРУКЕ Медијски садржаји као конструкти стварности. Деконструкција и конструкција медијских порука.	**18**	идентификује/процени комуникацијски процес у односу медији – публика (корисници); – разликује традиционалне и нове медије поредећи начине пласирања порука; – упореди основне особености различитих медија и изводи закључке о функцијама медија; – опише и анализира своје медијске навике; – разликује медијске садржаје од стварности, идентификујући их као конструкте стварности; – деконструише једноставније примере медијских порука;	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са подацима Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња	Грађанско васпитање

			– одговорно креира једноставније медијске садржаје. критички вреднује оглашавање у различитим медијским садржајима и препознаје профит као основни циљ; – наводи примере манипулације у медијским садржајима којима се подстичу куповина и потрошња, одређена осећања, вредности и ставови потрошача. – разликује функције и могућности мобилних дигиталних платформи; – идентификује недостатке и предности мобилног телефона као уређаја за комуницирање, информисање и забаву; – препознаје сврху и начин функционисања претраживача „на мрежи” и агрегатора садржаја; – вреднује и разврстава једноставније примере информација са интернета према изворима из којег потичу, делећи их на поуздане и непоуздане; – препознаје ризично понашање на друштвеним мрежама.	Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	
2.	ОГЛАШАВАЊЕ Комерцијални медијски садржаји у различитим медијима (рекламе, скривене поруке намењене пласирању одређених идеја, садржаја и животних стилова). Профит као циљ оглашавања. тицај медијских садржаја на осећања, вредности и понашање публике – куповину и потрошњу. МЕДИЈСКИ САДРЖАЈИ НА МОБИЛНИМ ДИГИТАЛНИМ ПЛАТФОРМАМА И ПРЕТРАЖИВАЊЕ НА ИНТЕРНЕТУ Комуникација у дигиталном окружењу. Поузданост и веродостојност информација на интернету. Претраживачи „на мрежи” и агрегатори садржаја. Вредновање и селекција доступних информација. Персонализована претрага на Гуглу. Анализа апликација на мобилном телефону.	**18**			

	Зависност од мобилних телефона. као и да разуме и примени различите мултимедијалне садржаје				

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно води евиденцију.	Ученик је у стању да: дефинише, набрoји, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани став,одлучи, изведе, процени.
НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду); ● кроз индивидуални рад; ● кроз групни рад и комуникацију; ● кроз провере усвојености садржаја ; кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ВЕЖБАЊЕМ ДО ЗДРАВЉА Годишњи фонд часова:36 Недељни фонда часова:1
РАЗРЕД: ШЕСТИ

Циљ учења слободне наставне активности Вежбањем до здравља је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове и вредности од значаја за одговоран однос према сопственом здрављу, физичком вежбању и здравим животним навикама.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
	ВЕЖБАЊЕ, ЗДРАВЉЕ И ЖИВОТНА СРЕДИНА Појам и врсте здравља, начини његовог праћења и чувања. Утицај вежбања на здравље, раст и развој. Људско тело и вежбање – кости, зглобови, мишићи. Специфичности вежбања у и ван спорта. Правилно и неправилно вежбање. Мотивација за вежбање и фактори који утичу на одустајање. Када не треба вежбати. Вежбање и имунитет. Значај вежбања на чистом ваздуху.	**6**	дефинише појам здравља, разликује физичко, ментално и социјално здравље и образлаже утицај вежбања на здравље; – упореди специфичности вежбања у спорту и ван спорта; – разликује правилно од неправилног вежбања и планира сопствене физичке активности у складу са потребама, могућностима и интересовањима; – има увид у сопствене разлоге вежбања и истрајава у вежбању;	– Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Решавање проблема – Сарадња	Физичко и здравствено васпитање Биологија

	Вежбање и очување животне средине. Повреде при вежбању и прва помоћ.		– препозна ситуације у којима не сме да вежба; – препозна утицај различитих вежбања на физички изглед и здравље; – повеже позитиван и негативан утицај вежбања на имунитет; – поштује еколошка правила у средини где вежба; – правилно поступа у пружању прве помоћи при повредама у вежбању; – критички вреднује идеале физичког изгледа који се намећу као и начине за њихово достизање; – користи поуздане изворе информација о утицају исхране и вежбања на здравље и физички изглед; – разликује добро од лошег држања тела и коригује сопствено држање тела; – препозна ризике гојазности и мршавости;	– Одговоран однос према здрављу – Одговоран однос према околини – Одговорно учешће у демократском друштву	
	ИСХРАНА И ВЕЖБАЊЕ Исхрана као извор енергије. Карактеристике основних животних намирница важних за вежбање. Гојазност и мршавост – ризици и компликације. Како и где се информишемо о здравом начину исхране. Производи који се рекламирају, а треба их избегавати. Различите врсте дијета и њихови позитивни и негативни ефекти. Правилна исхрана пре и после вежбања.	10			
	ВЕЖБАЊЕ И ФИЗИЧКИ ИЗГЛЕДИдеал физичког изгледа некад и сад.	**10**	-наведе принципе правилне исхране и примењује их у свом свакодневном животу;	– Компетенција за целоживотно учење	Физичко и здравствено васпитање Биологија

	Правилно држање тела и физички изглед. Претерана употреба дигиталних технологија и последице на здравље и физички изглед. Утицај вежбања и здравих начина живота на физички изглед.		– критички се односи према рекламираним производима животних намирница; – аргументовано дискутује о физичким активностима и начину исхране и ризицима неодговарајућих дијета; – доведе у везу вежбање са правима детета; – аргументује значај вежбања после болести и неких повреда; – поштује потребе и могућности различитих учесника у вежбању и наведе примере равноправности и неравноправности у спорту; – преферира физичке активности на свежем ваздуху са другом децом у односу на седење код куће за компјутером.	– Комуникација – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Решавање проблема – Сарадња – Одговоран однос према здрављу – Одговоран однос према околини – Одговорно учешће у демократском друштву	
	У ВЕЖБАЊУ ЈЕДНАКИ Остваривање права детета на раст, развој, здравље, игру и дружење кроз вежбање прилагођено могућностима и потребама. Доступност опреме и простора за вежбање. Родна (не)равноправност у вежбању и спорту. Вежбање после болести и повреда. Значај вежбања за особе са сметњама у развоју и инвалидитетом и спортови прилагођени њиховим могућностима.	**10**			Физичко и здравствено васпитање Биологија

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно води евиденцију.</td><td>Ученик је у стању да: дефинише, наброј, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани став,одлучи, изведе, процени.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја ;кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ДРАМСКА УМЕТНОСТ Годишњи фонд часова:36 Недељни фонда часова:1
РАЗРЕД:ШЕСТИ

Циљ учења програма слободних наставних активности *Драмска уметност* је развијање различитих аспеката личности – од когнитивних, моралних, преко естетских, физичких, социјалних и емоционалних. Кроз групни рад, ученици треба да открију и развију све поменуте аспекте личности. Њихов развој, кроз подражавање, пратиће и дубље, присније упознавање са осталим ученицима који су у истој групи и који су одабрали да се баве истом слободном наставном активношћу. Ученици треба кроз учечешће у овој слободној наставној активности да раде на развијању, јачању и дестигматизовању емпатије као врхунске вредности у свим аспектима својих личности.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**препричавање, причање**	**6**	Ученик ће бити у стању да: препричава и тумачи различите драмске текстове, наглашавајући битне догађаје... примењује различите технике препричавања и мења детаље у причи. прича различите приче, користећи правилан редослед догађаја, дијалоге и описе ликова. ствара оригиналне приче и адаптира постојеће текстове	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са подацима Дигитална компетенција	српски језик и књижевност

			користи глас, говор тела и изразе лица за приказивање ликова и емоција током причања приче. сарађује са другим ученицима како би створио целовито извођење приче	Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву	
2.	**Извођење делова прича**	**6**	користи глас, говор тела и изразе лица за приказивање ликова и емоција током причања приче. сарађује са другим ученицима како би створио целовито извођење приче	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са подацима Дигитална компетенција Решавање проблема	српски језик и књижевност музичка култура

				Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву	
3.	**Луткарско позориште**	**6**	израђује и користити лутке за извођење сцена и прича примењује различите технике како би створио уверљиве и интересантне луткарске представе	Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	ликовна култура, српски језик,
4,	**Кратке драмске форме**	**8**	изводи кратке драмске форме користећи своју креативност и имагинацију. користи елементе подражавања, као што су мимика, гестикулација и промена гласа... подражава сецне и ликове из јавног живота користећи говор, плес, певање приказује кроз драмски облик ситуације из живота игра сцене из школске лектире и видео игрица	Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	српски језик и књижевност,

5.	**Рецитовање и изражајно читање**	**6**	рецитује текстове, наглашавајући правилан ритам, интонацију, дикцију. манифестује сопствени доживљај лирске/епске песме користећи различите технике изражајног читања интерпретира различите врсте драмских текстова изговарањем монолога, дијалога и стихова	Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно води евиденцију.</td><td>Ученик је у стању да: дефинише, наброји, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани став,одлучи, изведе, процени.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● Принципи, циљеви и стандарди постигнућа биће реализовани, пре свега, кроз:
● Општу предметну компетенцију наставе чувари природе која подразумева примену основних знања о развијању пожељног понашања у складу са принципима одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину, природу и биодиверзитет;Међупредметну компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката;
● Организовање активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе;
● Оперативно планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални, кооперативно учење, диференцирани рад, индивидуализација, тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код</td></tr>
</table>

	куће, драматизација текстова), као и методе (монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика; ● **Прилагођавање** динамике рада могућности ученика; ● **Употребљавање** расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава ; ● **Прецизним** упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду; ● **Упућивање ученика** да користе додатне изворе информација (часописе, стручне књиге, речнике, правопис, интернет...); ● **Планирање и реализовање посете** Ботаничкој башти, Бањичкој шуми, парковима, музејима ● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду); ● кроз индивидуални рад; ● кроз групни рад и комуникацију; ● кроз провере усвојености садржаја ;кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;

Г. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

Допунска настава се организује са по једним часом недељно. Циљ допунске наставе је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм наставе и учењау основној школи.

ДОПУНСКА НАСТАВА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ 6. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА

По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - повезује граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; - препозна делове речи у вези са њиховим грађењем; - разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора; - разликује врсте гласовних прмена у једноставним примерима и примењује књижевнојезичку норму; - одреди врсте и подврсте заменица, као и њихов облик; - препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; - разликује реченице по комуникативној функцији; - доследно примењује правописну норму; - користи правопис (школско издање); - правилно изговара речи водећи рачуна о дужини; - разликује дуги и кратки акценат у изговореној речи. анализира структуру лирске песме (строфа, стих, рима);	граматика књижевност	36

– уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње; – препознаје етапе драмске радње (заплет и расплет); – разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца; – разликује облике казивања; – увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике; – одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; – анализира узрочно–последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди; – анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста; – препозна хумор у књижевном делу;		

<table>
<tr><td colspan="2">– разликује хумористички и дитирамбски тон од елегичног тона;

– илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима;

– уважава националне вредности; негује културноисторијску баштину</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td colspan="3">- групни рад,
индивидуални рад,
кооперативно учење,
диференцирани рад ,
вршњачко подучавање,
рад у паровима,
самосталан рад и решавање задатака код куће,
рад на дечјој штампи,
посета музеју,
одлазак у природу,
учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава,
међуодељењски сусрети;
индивидуализација,
ИОП,
тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
</table>

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење постигнућа ученика у допунској настави врши се континуирано, током целе школске године, кроз посматрање рада ученика, анализу њихових усмених и писаних одговора, активност на часу и напредак у односу на почетни ниво знања. Наставник прати: редовност доласка ученика на допунску наставу; активност и ангажовање ученика током рада; степен разумевања обрађених садржаја; способност препознавања и примене основних језичких и правописних правила; успешност у решавању једноставнијих граматичких и синтаксичких задатака; разумевање прочитаног текста; способност издвајања теме, ликова, мотива и основне поруке текста; напредак у усменом изражавању; напредак у писању краћих повезаних текстова; тачност, уредност и самосталност у раду; спремност ученика да исправи грешке и примени повратну информацију; развој самопоуздања и мотивације за учење. Праћење се остварује путем: усмених одговора; кратких писаних провера и вежби; домаћих задатака; наставних листића; читања и тумачења краћих текстова;

ДОПУНСКА НАСТАВА МАТЕМАТИКА 6. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Утврђивање и продубљивање основних математичких знања и вештина.
Развијање логичког и аналитичког мишљења.
Оспособљавање ученика за самостално решавање задатака.
Отклањање потешкоћа у савладавању наставних садржаја.
Развијање математичке писмености и примене знања у свакодневним ситуацијама.</td><td>Бројеви – Разломци – Децимални бројеви – Проценти – Геометрија – Алгебарски изрази – Једначине – Обрада података</td><td>36 часова годишње (1 час недељно)</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>Решава задатке различитог нивоа сложености.
Учествује у разговору и анализи поступака решавања.
Уочава и исправља грешке у раду.
Повезује математичке садржаје са примерима из свакодневног живота.
Сарађује у пару и групи.
Користи математички прибор и дигиталне алате.</td><td colspan="2">Прати напредовање ученика и уочава тешкоће у раду.
Прилагођава задатке индивидуалним потребама ученика.
Подстиче ученике на активно учешће и самосталан рад.
Даје додатна објашњења и примере.
Организује рад у пару и групни рад.
Користи различите наставне методе и облике рада.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА</td><td colspan="3">Фронтални рад
Индивидуални рад
Рад у пару
Групни рад
Усмено излагање
Решавање проблемских задатака
Практичан рад и примена знања
Коришћење наставних листића, презентација и дигиталних садржаја</td></tr>
</table>

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Усмено испитивање Провера домаћих задатака Праћење активности ученика на часу Анализа самосталног рада ученика Кратке провере знања Формативно праћење напредовања ученика

ДОПУНСКА НАСТАВА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК 6. РАЗРЕД

Допунска настава се организује са по једним часом недељно. Циљ допунске наставе је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне језичке вештине и знања усмере као остваривању исхода предвиђених школским планом и програмом

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА
По завршетку разреда ученик треба да: - повезује граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; -користи основни лексички регистар повезан са темама предвиђених планом -представља се и описује, наводи своја интересовања, пита за туђа и изражава предлог и на њега одговара -изражава количину -користи садашње, прошло и будуће време у сврху представљања себе и других у реалном и замишљеном времену -изражава захтев, могућност, способност, вероватноћу (модалност) -упоређује особине и описује места и појаве -наводи начин и правац кретања -повезује основне културолошке појмове и феномене у свхру очувања језика, традиције и специфичности своје и других земаља	1.Ја и моје окружење (описивање себе и других, припадност) 2.Моје време, интересовања, допадања и недопадања, позиви на заједничке активности, рекреација 3.Комуникација и мултимедијални садржаји 4.Људи и догађаји у прошлости, култура и традиција 5.Достигнућа и технолошки напредак вет око нас 6.Музика и филм, уметнички израз 7.Искуства и доживљаји	36

АКТИВНОСТИ	**АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА** - дефинише -набраја и поновља, именује - обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје - препознаје и разликује исходима дефинисане појмове, структуре, садржаје -описује, дискутује, наводи примере - решава проблем у новој ситуацији, примењујући беħ научене обрасце и технике и прилагођава начин рада захтевима задатка, -истаржује у изради индивидуалних задатака -преуређује или комбинује постојеће садржаје у процесу изналажења аналогија -износи став или мишљење,	**АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА** Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно води евиденцију.
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима ,пројектна настава; - индивидуализација ИОП планови -тематско планирање и интердисциплинарно планирање	
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	-кроз формативно оцењивање -усмено испитивање и кратке провере -кроз прилагођавање садржаја индивидуалним потребама ученика -провера домаћих задатака -праћење активности ученика на часу и вођење евиденције о непредовању ученика -анализа самосталног рада ученика -укључивање ученика у самоевалуацију и самокорекцију	

ДОПУНСКА НАСТАВА НЕМАЧКИ ЈЕЗИК 6. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА

- да разумеју једноставнији опис особа и њихових обавеза у оквиру породице - Das ist mein Vater-mein Bruder. Das ist meine Mutter-meine Schwester Meine Eltern heißen Zorica und Drago. Sie ist Verkäuferin.Er ist Bäcker. -да опишу карактристике живих бића користећи једноставна језичка средства Meine Tante ist schlank. Mein Onkel istfleißig. -да упореде карактеристике живих бића користећи једноставнија језичка средства -да разговарају на тему -да разумеју једноставна питања која се односе на тему - да размењују информације на тему -да се упознају са породичним односима у земљи циљне култур -да именује простортије у стану, кући, да разуме опис како му изгледа соба , да разуме називе предмета /намештаја - да разуме опис обавеза у оку дана и да сам каже шта ради кад устане па све док не оде на спавање. -да успешно користи речи за правац, да разуме опис како да стугне од тачке А до тачке Б , да разликује и употребљава упитне речи где и куда да разуме дијалог везан за прославу рођендана, честитку коју је добио и шта би требало да напише у позивници за рођенда-Ученик ће овладати вокабуларом за годишња доба, разумети шта се ради на одморима (спортови), да повезује називе држава и језике који се у тим државама говоре	Lektion 3.1.Meine Familie /ПОРОДИЦА Lektion 3.2Wir haben sturmfrei /СТАНОВАЊЕ Lektion 3.3. So ist mein Tag /ОБАВЕЗЕ ВРЕМЕ И АКТИВНОСТИ Lektion 4.1.Wir fahren nach Berlin /ПУТОВАЊЕ Lektion 4.2. Ich habe Geburtstag /ПРОСЛАВЕ И ОБИЧАЈИ Lektion 4.3. Endlich Ferien /ОКОЛИНА	36

АКТИВНОСТИ	**АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА**	**АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА**
	Ученик је у стању да: дефинише, наброји, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани ставодучи, изведе, процени.	Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно води евиденцију.
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,	
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду); ● кроз индивидуални рад; ● кроз групни рад и комуникацију; ● кроз провере усвојености садржаја ; кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;	

ДОПУНСКА НАСТАВА ГЕОГРАФИЈА 6. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА
Циљ допунске наставе географије је за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања кључних појмова из географије . - Развијање способности орјентације у простору -Стицање картографске писмености -Стицање знања о становништву и насељима -Разумевање природних и друштвених одлика Европе -Подстицање самосталног рада и географског мишљења	1.Друштво и географија 2.Географска карта 3.Становништво 4.Насеља 5.Привреда 6.Држава и интеграциони процеси 7.Географија Европе	36

	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА
АКТИВНОСТИ	слушају, посматрају, бележе - постављају питања, формулишу одговоре - користе географску карту,атлас и нему карту -понављају утврђено градиво - исказују своје мишљење, учествују у разговору - изводе закључке, представљју резултате рада -показују ка карти	додатно објашњава градиво на једноставан начин -поставља питања и проверава разумевање -даје подршку и подстиче ученике - повезивање знања са животним искуством ученика и са претходним знањем - подстицање ученика да поставља питања - прецизно дефинисање појмова и објашњавање нових речи - прављење појмовних мапа - упућује ученике у процес рада, демонстрира, надзире рад и помаже -пружање индивидуалне подршке ученицима

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Програм допунске наставе се остварује кроз: - индивидуалан и диференциран рад - обнављање и утврђивање градива - вршњачко подучавање, рад у паровима - учење кроз примере и задатке - практичан рад и демонстрација
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Остваривање програма прати се кроз континуирано посматрање рада ученика, проверу знања путем задатака и разговора, као и праћење мотивације ученика за даљи рад, подршка у виду похвале њиховог индивидуалног напретка уз вођење евиденције.

ДОПУНСКА НАСТАВА ИСТОРИЈА 6. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Циљеви допунске наставе за шести разред најчешће су усмерени на помоћ ученицима који теже усвајају градиво, имају празнине у знању или су били одсутни са часова. Допунска настава треба да омогући ученицима да постепено и сигурније савладају основне историјске садржаје и вештине познавања средњег века и раног новог века из опште и националне историје.</td><td>1.Основи проучавања прошлости
2. Европа, средоземље и српске земље у раном средњем веку
3. Европа, средоземље и српске земље у позном средњем веку
4. Европа, свет и српске земље у раном новом веку
(Прединдустријско доба)</td><td>36</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>Ученици слушају, посматрају, бележе, постављају питања, формулишу одговоре, користе историјску карту, понављају утврђено градиво, исказују своје мишљење, учествују у разговору, изводе закључке, представљају резултате рада</td><td colspan="2">Наставник додатно објашњава градиво на једноставан начин поставља питања и проверава разумевање, даје подршку и подстиче ученике, повезује знања са животним искуством ученика и са претходним знањем, подстиче ученике да постављају питања, прецизно дефинише појмове и објашњава нове речи, упућује ученике у процес рада, демонстрира, надзире рад, пружа индивидуалну подршку</td></tr>
<tr><td>НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА</td><td colspan="3">Програм допунске наставе се остварује кроз: индивидуалан и диференциран рад, обнављање и утврђивање градива, вршњачко подучавање, рад у паровима, учење кроз примере и задатке, практичан рад и демонстрација</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА</td><td colspan="3">Остваривање програма прати се кроз континуирано посматрање рада ученика, проверу знања путем задатака и разговора, као и праћење мотивације ученика за даљи рад, подршка у виду похвале њиховог индивидуалног напретка уз вођење евиденције.</td></tr>
</table>

ДОПУНСКА НАСТАВА БИОЛОГИЈА 6. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Циљ допунске наставе биологије је за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања кључних биолошких појмова .
• разумевање грађе и функције живих бића, као и повезаности организама и животне средине;
• развијање способности посматрања, разликовања, описивања и поређења биолошких појава и процеса;
• отклањање тешкоћа у учењу кроз додатна објашњења, вежбање и понављање наставних садржаја;
• развијање самопоуздања, навике редовног учења и јачање мотивације ученика за рад ;
• подстицање интересовања за природне науке и значај очувања животне средине;
• развијање функционалног и применљивог знања у свакодневном животу.</td><td>1. ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА
2. ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ
3. НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА
4. ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА
5. ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ</td><td>36</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>-слушају, посматрају, бележе , цртају
- постављају питања, формулишу одговоре
- пишу кратку поруку описују и упоређују појаве
- исказују своје мишљење, учествују у разговору
- изводе закључке, представљају резултате рада</td><td colspan="2">- утврђивање знања
- повезивање знања са животним искуством ученика и са претходним знањем
- подстицање ученика да поставља питања
- прецизно дефинисање појмова и објашњавање нових речи - прављење појмовних мапа
- упућује ученике у процес рада, демонстрира, надзире рад и помаже</td></tr>
</table>

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Програм допунске наставе се остварује кроз: - индивидуалан и диференциран рад - обнављање и утврђивање градива - вршњачко подучавање, рад у паровима - учење кроз примере и задатке - практичан рад и демонстрација
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Остваривање програма прати се кроз континуирано посматрање рада ученика, проверу знања путем задатака и разговора, као и праћење мотивације ученика за даљи рад, подршка у виду похвале њиховог индивидуалног напретка уз вођење евиденције.

ДОПУНСКА НАСТАВА ФИЗИКА 6. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Циљ допунске наставе физике је да ученицима који теже савладавају наставне садржаје омогући додатну помоћ у учењу како би стекли основна знања, умења и навике предвиђене наставним програмом.

Допунска настава има за циљ да:

помогне ученицима да разумеју основне физичке појмове и законе;
отклони недостатке у знању настале током редовне наставе;
развија способност примене физичких знања у свакодневним ситуацијама;
оспособи ученике за успешно праћење редовне наставе;
подстиче самосталност, сигурност и мотивацију за учење;
развија интересовање за природне науке и експериментални рад.</td><td>1. Увод у физику
2. Кретање
3. Сила
4. Мерење
5. Маса и густиона
6. Притисак</td><td>36</td></tr>
<tr><th>АКТИВНОСТИ</th><th>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</th><th colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</th></tr>
</table>

	слушање објашњења наставника и постављање питања; • обнављање и понављање основних физичких појмова и закона; • решавање једноставних рачунских задатака; • попуњавање наставних листића; • израда домаћих задатака и исправка грешака; • учешће у разговору и дискусији; • посматрање и описивање физичких појава; • извођење једноставних огледа и мерења; • рад у пару или мањој групи; • повезивање градива са примерима из свакодневног живота; • коришћење уџбеника, збирки задатака, модела, слика и дигиталних садржаја; • самостално закључивање уз помоћ наставника;	• планирање и организовање допунске наставе у складу са потребама ученика; • утврђивање нивоа предзнања и уочавање тешкоћа у учењу; • прилагођавање садржаја, метода и темпа рада могућностима ученика; • објашњавање основних физичких појмова, закона и појава на једноставан и разумљив начин; • повезивање наставних садржаја са примерима из свакодневног живота; • демонстрирање огледа и упућивање ученика у правилно извођење експеримената; • припрема наставних листића, задатака и додатног материјала за вежбање; • подстицање ученика на активност, питања и самостално закључивање; • праћење рада, напредовања и ангажовања ученика; • пружање повратне информације и помоћ у исправљању грешака; • мотивисање ученика и развијање самопоуздања у учењу; • организовање индивидуалног, рада у пару и групног рада; • проверавање усвојености основних исхода учења; • вођење педагошке евиденције о раду и напретку ученика; • сарадња са родитељима, одељењским старешином и стручном службом школе.

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	индивидуализованим приступом ученицима; · понављањем и утврђивањем основних појмова и закона; · постепеним објашњавањем наставних садржаја од једноставнијих ка сложенијим; · коришћењем очигледних средстава, модела, слика, шема и демонстрационих огледа; · решавањем једноставних задатака и практичних примера; · разговором, дискусијом и постављањем питања; · повезивањем физичких појава са примерима из свакодневног живота; · практичним и експерименталним радом ученика; · радом у пару, групним и индивидуалним радом; · употребом наставних листића, презентација и дигиталних материјала; · честим проверавањем разумевања и давањем повратне информације;
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	посматрање активности и ангажовања ученика на часу; • усмено испитивање и разговор са ученицима; • проверу разумевања основних физичких појмова и закона; • анализу решених задатака и наставних листића; • проверу домаћих задатака; • кратке писмене провере и тестове; • праћење способности примене знања у једноставним практичним ситуацијама; • праћење рада током огледа и експерименталних активности; • евидентирање редовности похађања наставе; • праћење индивидуалног напретка ученика у односу на почетно стање; • самопроцену ученика и разговор о тешкоћама у учењу; • вођење педагошке документације и белешки о постигнућима ученика.

Додатна настава организује се са по једним часом недељно. Програмски садржаји ове наставе обухватају:
- изабране садржаје из редовне наставе који се сада обрађују комплексније,
- нове садржаје, који се наслањају на програм редовне наставе, али се односе на сложеније појаве или на појаве за које су ученици показали посебан интерес.

Редослед тематских садржаја у додатној настави прати редослед одговарајућих садржаја у редовној настави. Уколико у школи тренутно не постоје технички услови за остваривање неких тематских садржаја из додатне наставе, наставник бира оне садржаје који могу да се остваре. Поред понуђених садржаја, могу се реализовати и теме за које ученици покажу посебно интересовање. Корисно је да наставник позове истакнуте стручњаке да у оквиру додатне наставе одрже популарна предавања.

ДОДАТНА НАСТАВА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ 6. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА

По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - повезује граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; - препозна делове речи у вези са њиховим грађењем; - разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора; - разликује врсте гласовних прмена у једноставним примерима и примењује књижевнојезичку норму; - одреди врсте и подврсте заменица, као и њихов облик; - препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; - разликује реченице по комуникативној функцији; - доследно примењује правописну норму; - користи правопис (школско издање);		граматика књижевност језичка култура	36

- правилно изговара речи водећи рачуна о дужини; - разликује дуги и кратки акценат у изговореној речи.			

По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: **- препознаје и повезује књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима са новим делима која чита;** **- чита са разумевањем;** **парафразира прочитано и описује свој доживљај различитих врста књижевних дела и научно-популарних текстова;** **- одреди род књижевног дела и књижевну врсту;** **- прави разлику између дела лирског, епског и драмског карактера;** **- разликује ауторску приповетку од романа;** **- анализира структуру лирске песме (строфа, стих, рима);** **- уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње;**	Ученик је у стању да: дефинише, наброји, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани ставодучи, изведе, процени.	**АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА** Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно води евиденцију.

- препознаје етапе драмске радње (заплет и расплет); **- разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца;** **- разликује облике казивања;** **- увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике;** **- одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту;** **- анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди;** **- анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста;** **- препозна хумор у књижевном делу;** **- разликује хумористички и дитирамбски тон од елегичног тона;**		

– илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; **– уважава националне вредности; негује културноисторијску баштину;** **– препоручи књижевно дело уз кратко образложење;** **– упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст;** **– користи електронски додатак уз уџбеник;**		

По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: **употребљава различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање различитих типова текстова, без сажимања и са сажимањем, причање (о догађајима и доживљајима) и описивање;** **разликује и гради аугментативе и деминутиве;** **саставља обавештење, вест и кратак извештај** **разуме основна значења књижевног и неуметничкогтекста;** **проналази, повезује и тумачи експлицитно и имлицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту;** **драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста** **говори јасно, поштујући стандарднојезичку норму;** **изражајно чита обрађене књижевне текстове.**		

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење постигнућа ученика у допунској настави врши се континуирано, током целе школске године, кроз посматрање рада ученика, анализу њихових усмених и писаних одговора, активност на часу и напредак у односу на почетни ниво знања. Наставник прати: редовност доласка ученика на допунску наставу; активност и ангажовање ученика током рада; степен разумевања обрађених садржаја; способност препознавања и примене основних језичких и правописних правила; успешност у решавању једноставнијих граматичких и синтаксичких задатака; разумевање прочитаног текста; способност издвајања теме, ликова, мотива и основне поруке текста; напредак у усменом изражавању; напредак у писању краћих повезаних текстова; тачност, уредност и самосталност у раду; спремност ученика да исправи грешке и примени повратну информацију; развој самопоуздања и мотивације за учење. Праћење се остварује путем: усмених одговора; кратких писаних провера и вежби; домаћих задатака; наставних листића; читања и тумачења краћих текстова;

ДОДАТНА НАСТАВА МАТЕМАТИКА 6. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Проширивање и продубљивање знања из математике у складу са програмом наставе и учења за шести разред.
Развијање логичког, аналитичког и критичког мишљења.
Подстицање интересовања ученика за математику и истраживачки рад.
Оспособљавање ученика за решавање сложенијих и проблемских задатака.
Развијање способности математичког закључивања и доказивања.
Развијање математичке писмености и примене знања у свакодневном животу.</td><td>Скупови и скуповне операције
Цели бројеви
Разломци и операције са разломцима
Децимални бројеви
Размера и пропорција
Проценти
Алгебарски изрази
Једначине
Осна симетрија
Угао и троугао
Четвороугао
Круг и кружница
Површина геометријских фигура
Логички и проблемски задаци</td><td>36 часова годишње (1 час недељно)</td></tr>
<tr><th>АКТИВНОСТИ</th><th>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</th><th colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</th></tr>
</table>

	Решава сложеније задатке из аритметике, алгебре и геометрије. Примењује својства целих и рационалних бројева у различитим ситуацијама. Самостално формира и трансформише алгебарске изразе. Решава једначине и проблемске задатке. Анализира односе величина и примењује размеру, пропорцију и процентни рачун. Конструише геометријске фигуре и примењује геометријски прибор. Уочава и доказује особине геометријских фигура. Развија различите стратегије решавања логичких и проблемских задатака. Образлаже поступак решавања користећи математичку терминологију и симболику. Учествује у математичким дискусијама, раду у пару и групном раду.	Планира и реализује додатни рад у складу са способностима и интересовањима ученика. Припрема задатке вишег нивоа сложености и проблемске ситуације. Подстиче ученике на логичко закључивање, анализу и доказивање. Усмерава ученике ка самосталном истраживању и различитим начинима решавања. Повезује математичке садржаје са практичним примерима и другим наставним областима. Организује индивидуални рад, рад у пару и групни рад. Користи наставне листиће, геометријски прибор, презентације и дигиталне алате. Прати напредовање ученика и пружа повратну информацију о постигнућима. Припрема ученике за школска такмичења и проверу знања.
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Индивидуални рад Рад у пару Групни рад Истраживачки рад Решавање проблемских и логичких задатака Математичке радионице Усмено образлагање и доказивање математичких тврдњи Практична примена математичких садржаја Коришћење дигиталних алата и наставних материјала Анализа различитих поступака решавања задатака	

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	● Праћење активности ученика на часу ● Анализа успешности у решавању задатака ● Усмено образлагање поступака решавања ● Самостални и истраживачки радови ученика ● Праћење примене математичких знања у новим ситуацијама ● Формативно праћење напредовања ученика ● Резултати на школским такмичењима ● Провера развијености математичког мишљења и логичког закључивања

ДОДАТНА НАСТАВА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК 6. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА

Ученик може да: -опише себе и друге у реалном простору и времену и упореди и наведе сличности и разлике - изрази своја допадања, интересовања, узме учешће у размени мишљења и упоредбе - изрази молбу, захтев, да предлог и прихвати или одбије предлог, изрази способност, савет, правила у школи и код куће - користи различите ултимедијалне садржаје како би селектовао неопходне информације - да говори о личностима и догађајима у сва три времена -да украћој писаној форми изнесе мишљење, опис, захтев, молбу -анализира и изведе закључке на основу садржаја који су му пласирани/предочени	1. Ја и моје окружење (описивање себе и других, припадност) 2. Моје време, интересовања, допадања и недопадања, позиви на заједничке активности, рекреација 3. Комуникација и мултимедијални садржаји 4. Људи и догађаји у прошлости, култура и традиција 5. Достигнућа и технолошки напредак 6. Свет око нас 7. Музика и филм, уметнички израз 8. Искуства и доживљаји	36
АКТИВНОСТИ	**АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА**	**АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА**

	-Утврђује стечена знања кроз практичке лексичке и граматичке вежбе - Примењује стечена знања на нове садржаје - Анализира садржаје и прави аналогије, разлике -Изводи закључке на основу и уз помоћ стечених вештина и знања -Дефинише нове појмове и појаве у наставном процесу -Клсификује -Учествује у вршњачкој настаи	Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно воды евиденцију.
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање	
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	-кроз педагошку документацију у изради домаћих задатака, активности на часу, учешћа у групним и индивидуалним активностима; -праћењем креативности и умећа у дебатама; -иницирање учешће у дебатама, креативности и умећа у изради пројеката у тимском раду; -спровођењем писаних и говорних индивидуалних провера и вежбања; -савладавање нових технологија и примена у наставном процесу; -активно учешће у интегрисаној настави	

ДОДАТНА НАСТАВА НЕМАЧКИ ЈЕЗИК 6. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА

- да опишу особе и њихове обавезе у оквиру породице - Das ist mein Vater-mein Bruder. Das ist meine Mutter-meine Schwester Meine Eltern heißen Zorica und Drago. Sie ist Verkäuferin.Er ist Bäcker. -да опишу карактристике живих бића користећи једноставна језичка средства Meine Tante ist schlank. Mein Onkel istfleißig. -да упореде карактеристике живих бића користећи једноставнија језичка средства -да разговарају на тему -да разумеју једноставна питања која се односе на тему - да размењују информације на тему -да се упознају са породичним односима у земљи циљне културе Ученик ће моћи да именује простортије у стану, кући, да разуме опис како му изгледа соба , да разуме називе предмета /намештаја -Ученик ће моћи да разуме опис обавеза у току дана и да сам каже шта ради кад устане па све док не оде на спавање. Ученик ће моћи да успешно користи речи за правац, да разуме опис како да стугне од тачке А до тачке Б , да разликује и употребљава упитне речи где и куда -Ученик ће моћи да разуме дијалог везан за прославу рођендана, честитку коју је добио и шта би требало да напише у позивници за рођенда-Ученик ће овладати вокабуларом за годишња доба, разумети шта се ради на одморима (спортови), да повезује називе држава и језике који се у тим државама говоре	Lektion 3.1.Meine Familie/ ПОРОДИЦА Lektion 3.2Wir haben sturmfrei /СТАНОВАЊЕ Lektion 3.3. So ist mein Tag ВРЕМЕ ,АКТИВНОСТИ, И ОБАВЕЗЕ Lektion 4.1.Wir fahren nach Berlin /ПУТОВАЊЕ Lektion 4.2. Ich habe Geburtstag ПРОСЛАВЕ И ОБИЧАЈИ Lektion 4.3. Endlich Ferien /ОКОЛИНА	36

АКТИВНОСТИ	**АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА**	**АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА**	
	Ученик је у стању да: дефинише, наброји, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани ставодучи, изведе, процени.	Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно води евиденцију.	
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,		
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду); ● кроз индивидуални рад; ● кроз групни рад и комуникацију; ● кроз провере усвојености садржаја ; кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;		

ДОДАТНА НАСТАВА ГЕОГРАФИЈА 6. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Додатна настава из географије се организује за ученике који у редовној настави показују изразито интересовање за новим сазнањима , као и за даровите ученике.
Циљ додатне наставе је:
-продубљивање и проширивање знања из картографије
-стицање сложенијих знања о становништву и насељима
-разумевање географских процеса у Европи
-уочавање узрочно-последичних веза у географском простору
-продубљивање постојећих и стицање нових знања у зависности од индивидуалних потреба, интересовања и способности
-подстицање радозналости, посматрања и правилног закључивања;
-развијање истраживачког и критичког мишљења</td><td>1.Друштво и географија
2.Географска карта
3.Становништво
4.Насеља
5.Привреда
6.Држава и интеграциони процеси
7.Географија Европе</td><td>36</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>проширивање знања (истражује додатну литературу, енциклопедије, интернет изворе..)
- прави белешке
-учешће у дискусији (изношење мишљења и закључака, постављање питања)
- истраживачки рад
- рад на пројектима (израда презентација, плаката, модела кроз групни рад и сарадњу ученика)
- повезивање природних појава и процеса на глобалном нивоу
-корите географску карту,атлас,глобус</td><td colspan="2">објашњава сложеније појмове , подстиче дискусију, развија критичко мишљење
-развија радозналост
Подстиче креативност кроз пројекте(плакати,презентације,модели)
- врши организацију истраживачког рада, усмерава ученике да поставе проблем и помаже у анализи података</td></tr>
</table>

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	- индивидуализација , диференцијација (рад у складу са интересовањима и способностима ученика, рад на тестовима , анализа задатака) - учење путем открића - практичан рад - пројектна настава - дебата -коришћење ИКТ средстава у настави (квизови ,едукативни видео материјал, презентације…)
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење постигнућа и напредак у остваривању постављених образовних циљева додатне наставе, мотивише ученике на даљи рад. Подршка коју наставник пружа током наставе доприноси развоју реалистичне слике ученика о себи и развија вештине самовредновања

ДОДАТНА НАСТАВА ИСТОРИЈА 6. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Циљ додатне наставе историје за шести разред је да ученици прошире и продубе знања стечена на редовној настави, развију интересовање за историју и оспособе се за самостално истраживање и критичко размишљање о прошлости. У пракси, додатна настава историје у шестом разреду обухвата рад са историјским изворима, израду презентација, истраживачке задатке, гледање и анализу документарних садржаја, историјске радионице и припрему за такмичења из области средњег века и раног новог века из опште и националне историје.</td><td>1.Основи проучавања прошлости
2. Европа, средоземље и српске земље у раном средњем веку
3. Европа, средоземље и српске земље у позном средњем веку
4. Европа, свет и српске земље у раном новом веку
(Прединдустријско доба)</td><td>36</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>Ученици проширују знања (истражују додатну литературу, енциклопедије, интернет изворе..), праве белешке, дискутују, баве се истраживачким радом, рад на пројектима (израда презентација, плаката, модела кроз групни рад и сарадњу ученика), повезивање друштвених појава и процеса на глобалном нивоу, припремају се за такмичење</td><td colspan="2">Наставник објашњава сложеније појмове , подстиче дискусију, развија критичко мишљење, развија радозналост, подстиче креативност кроз пројекте (плакати,презентације,модели), врши организацију истраживачког рада, усмерава ученике да поставе проблем и помаже у анализи података, припрема ученике за такмичење.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА</td><td colspan="3">Индивидуализација , диференцијација (рад у складу са интересовањима и способностима ученика, рад на тестовима , анализа задатака), учење путем открића, практичан рад, пројектна настава, дебата, коришћење ИКТ средстава у настави (квизови ,едукативни видео материјал, презентације…), такмичења.</td></tr>
</table>

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење постигнућа и напредак у остваривању постављених образовних циљева додатне наставе, мотивише ученике на даљи рад. Подршка коју наставник пружа током наставе доприноси развоју реалистичне слике ученика о себи и развија вештине самовредновања

ДОДАТНА НАСТАВА БИОЛОГИЈА 6. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Додатна настава се организује за ученике који у редовној настави показују изразито интересовање за новим сазнањима у биологији , као и за даровите ученике. Циљ додатне наставе је:

• продубљивање постојећих и стицање нових знања у зависности од индивидуалних потреба, интересовања и способности, као и идентификовање даровитих ученика и припрема ученика за такмичење;
• разумевање разноврсности биљака, животиња и микроорганизама;
• развијање способности класификовања и упоређивања живих бића;
• подстицање истраживачког рада и самосталног решавања проблема;
• развијање еколошке свести и одговорног односа према природи;
• примена стечених знања у свакодневном животу.</td><td>1. ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА
2. ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ
3. НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА
4. ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА
5. ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ</td><td>36</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>-проширивање знања (истражује додатну литературу, енциклопедије, интернет изворе..)
- прави белешке и сажетке
-учешће у дискусији (изношење мишљења и закључака, постављање питања)
- истраживачки рад
- рад на пројектима (израда презентација, плаката, модела кроз групни рад и сарадњу ученика)
- посматрање биљака и животиња у природи и прикупљање узорака, микроскопирање препарата
-припрема за такмичење</td><td colspan="2">-објашњава сложеније појмове , подстиче дискусију, развија критичко мишљење
- показује експерименте и лабораторијске поступке
- врши организацију истраживачког рада, усмерава ученике да поставе проблем и помаже у анализи података
- припрема ученике за такмичење</td></tr>
</table>

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Начини остваривања програма су: - индивидуализација , диференцијација (рад у складу са интересовањима и способностима ученика, рад на тестовима , анализа задатака) - учење путем открића - практичан рад - пројектна настава - теренска настава - дебата -коришћење ИКТ средстава у настави (квизови ,едукативни видео материјал, презентације…)
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење постигнућа и напредак у остваривању постављених образовних циљева додатне наставе, мотивише ученике на даљи рад. Подршка коју наставник пружа током наставе доприноси развоју реалистичне слике ученика о себи и развија вештине самовредновања.

ДОДАТНА НАСТАВА ФИЗИКА 6. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Додатна настава физике има за циљ да:

продуби и прошири знања ученика из редовне наставе физике
омогући разумевање сложенијих физичких појмова и закона
развија логичко, аналитичко и критичко мишљење
оспособи ученике за решавање тежих и такмичарских задатака
подстиче истраживачки приступ и примену физике у свакодневном животу
развија интересовање за природне науке и припрему за такмичења</td><td>1. Увод у физику
2. Кретање
3. Сила
4. Мерење
5. Маса и густина
6. Притисак</td><td>36</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>1. решавање сложенијих и проблемских задатака
2. самосталан и групни рад на задацима и експериментима
3. израда кратких истраживачких пројеката
4. анализа и дискусија решења
5. коришћење дигиталних симулација и апликација
6. припрема за школска и општинска/окружна такмичења</td><td colspan="2">1. избор и припрема додатних задатака и материјала
2. објашњавање тежих концепата и вођење дискусије
3. организовање експеримената и демонстрација
4. индивидуални рад са ученицима (према потребама)
5. праћење напретка и давање повратне информације
6. припрема ученика за такмичења</td></tr>
</table>

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	редовне термине (нпр. једном недељно или по потреби) комбинацију теоријског и практичног рада проблемски и истраживачки приступ настави индивидуализован и диференциран рад (према нивоу ученика) коришћење експеримената, демонстрација и симулација припрему задатака различитог нивоа тежине (основни → такмичарски)
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	континуирано праћење рада и активности ученика анализу тачности и начина решавања задатака усмено испитивање и дискусију провере знања (кратки тестови или контролни задаци) резултате на школским и ваншколским такмичењима самоевалуацију ученика (шта су научили, шта им је тешко) наставникову евиденцију напретка сваког ученика

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА СЕДМИ РАЗРЕД

А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: Српски језик и књижевност **Годишњи фонд часова:144 Недељни фонд часова:4**
РАЗРЕД: СЕДМИ

Циљ учења Српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

1.	**КЊИЖЕВНОСТ**	56	користи књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима и повезује их са новим делима која чита; истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; чита са разумевањем различите врсте текстова и коментарише их, у складу са узрастом;	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња;	Између предмета: Историја - друштвено-историјска локализација књижевних текстова и ликова који се у њима појављују, историјски оквири језичког развоја. Географија-географско-демографске одлике средине за које се везују

			разликује народну од ауторске књижевности и одлике књижевних родова и основних књижевних врста; разликује основне одлике стиха и строфе, укрштену, обгрљену и парну риму; слободни и везани стих; рефрен; тумачи мотиве и песничке слике у одабраном лирском тексту; локализује књижевна дела из обавезног програма; разликује етапе драмске радње; разликује аутора текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; разликује облике казивања (форме приповедања); идентификује језичко-стилска изражајна средства и разуме њихову функцију; анализира идејни слој књижевног дела служећи се аргументима из текста; уочи разлике у карактеризацији ликова према особинама: физичким, говорним, психолошким, друштвеним и етичким;	Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу.	радње књижевних текстова, легенде. Ликовна култура илустрације књижевних текстова. Музичка култура- мотивски. Страни језици- тумачење непознатих речи, порекло речи у нашем језику, поређење граматичких особина. Математика- математички модели у служби сликовитости, рад са табелама. Посете Градској галерији, Народном музеју, Сајму књига, праћење позоришних представа, биоскопских пројекција, књижевних вечери и свих других културних дешавања у локалној средини

			разликује хумористички од ироничног и сатиричног тона књижевног дела; критички промишља о смислу књижевног текста и аргументовано образложи свој став; доведе у везу значење пословица и изрека са идејним слојем текста; препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину; размотри аспекте родне равноправности у вези са ликовима; препоручи књижевно дело уз кратко образложење; упореди књижевно и филмско дело настало по истом предлошку, позоришну представу и драмски текст;		

2.	**ЈЕЗИК**	54	разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употреби их у складу са нормом; одреди врсте непроменљивих речи у типичним случајевима; уочи делове именичке синтагме; разликује граматички и логички субјекат; разликује сложени глаголски предикат од зависне реченице са везником да; препозна врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама; идентификује врсте зависних реченица; искаже реченични члан речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом; примени основна правила конгруенције у реченици; доследно примени правописну норму; разликује дугосилазни и дугоузлазни акценат;	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу.	Између предмета: Историја - друштвено-историјска локализација књижевних текстова и ликова који се у њима појављују, историјски оквири језичког развоја. Географија-географско-демографске одлике средине за које се везују радње књижевних текстова, легенде. Ликовна култура илустрације књижевних текстова. Музичка култура-мотивски. Страни језици- тумачење непознатих речи, порекло речи у нашем језику, поређење граматичких особина. Математика-математички модели у служби сликовитости, рад са табелама. Посете Градској галерији, Народном музеју, Сајму књига, праћење

			говори на задату тему поштујући књижевнојезичку норму; разликује књижевноуметнички од публицистичког функционалног стила; састави кохерентан писани текст у складу са задатом темом наративног и дескриптивног типа; напише једноставнији аргументативни текст позивајући се на чињенице; користи технички и сугестивни опис у изражавању; препозна цитат и фусноте и разуме њихову улогу; пронађе потребне информације у нелинеарном тексту; напише електронску (имејл, SMS) поруку поштујући нормативна правила;примени различите стратегије читања (информативно, доживљајно, истраживачко и др); састави текст репортажног типа (искуствени или фикционални); правилно употреби фразеологизме и устаљене изразе који се јављају у литерарним и медијским текстовима намењеним младима		позоришних представа, биоскопских пројекција, књижевних вечери и свих других културних дешавања у локалној средини
3.	**ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА**	34		Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу.	

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Планира и припрема, организује, реализује, презентује, изабира садржаје, методе и технике, наставне објекте и средства, израђује дидактички материјал, подстиче и усмерава ученика, мотивише, навикава ученике да износе ставове и аргументовано их бране, осмишљава помоћ ученику, преноси информације, развија индивидуалне способности ученика, вреднује ученичка постигнућа у свим облицима активности, упућује ученика на самостално стваралаштво, успоставља корелацију (вертикалну и хоризонталну), користи савремене технологије (видео-бим, паметну таблу, електронске уџбенике), прати и вреднује резултате напредовања ученика, процењује ниво знања, формативно и сумативно оцењује, развија код ученика одговарајуће компетенције, усклађује рад са индивидуалним способностима ученика с обзиром на узрасне и развојне карактеристике, континуирано прати и вреднује властити рад.</td><td>Посматра, слуша, прати, пише, приповеда, описује, чита усклађено с природом различитих текстуалних жанрова, запажа појава и законитости у језику и књижевности, уочава детаље писања различитих облика текстова (школски и домаћи задаци), вреднује, користи различите изворе информација, истражује (рад на тексту), ствара, презентује, израђује паноа и power point презентације, прикупља податке, критички анализира, синтетише, размењује, критички процењује, исказује и образлаже ставова, повезује са свакодневним животом, користи технологије, решава различите задатке уз примену стеченог знања, игра улоге, чита и тумачи текст, пише, упоређује, препричава, глуми, драматизује текст, илуструје, рецитује, препричава, црта, демонстрира, закључује, разуме потребе других, помаже, договара се, планира са групом, поштује правила, вреднује, образлаже, одговара.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">Принципи, циљеви и стандарди постигнућа биће реализовани, пре свега, кроз:

Општу предметну компетенцију наставе српског језика и књижевности која подразумева примену основних знања о српском језику и основних начела тумачења књижевног дела; поштовање књижевно језичке норме у усменој и писаној комуникацији;

Специфичну предметну компетенцију у области књижевности, језика и језичке културе, уважавајући наведене захтеве стандарда основног, средњег и напредног нивоа у оквиру сваке наведене теме;</td></tr>
</table>

	Међупредметну компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката (развијање 1) естетичке компетенције (развијање свести да се естетичка вредност не везује само и искључиво за уметност, већ и за природне, социолошке, идеолошке, емотивно-афективне и практичне садржаје); 2) комуникације; 3); решавања проблема 4); сарадње; 5) дигиталне компетенције (оспособљава ученике да користе одређена средства из области информационо-комуникационих технологија (ИКТ)); 6) одговорног учешћа у демократском друштву; 7) компетенције за учење; 8) рада са подацима и информацијама; 9); одговорног односа према околини 10); одговорног односа према здрављу 11) предузимљивости и оријентације ка предузетништву); **Организовање** активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе; **Компаративни** и аналитичко-синтетички приступ остварењу програмских садржаја; **Оперативно** планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални, кооперативно учење, диференцирани рад, индивидуализација, тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, драматизација текстова), као и методе (монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика; **Прилагођавање** динамике рада могућности ученика; **Употребљавање** расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава (видео-бим, паметна табла, електронски уџбеници); **Коришћење** искустава ученика стечених из других наставних области – корелација (музичка и ликовна култура, историја, географија, страни језици, вреска настава, грађанско васпитање...); **Прецизним** упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду; **Посвећивање** потребне пажње ученицима који спорије напредују, ученицима који раде по ИОП-у, као и ученицима који брзо и лако уче; **Остварити** сарадднички однос са ученицима у комуникацији.

	Континуирано праћење и вредновање напредовања ученика остваривати у процесу наставе и учења, у оквиру одељења и индивидуално, уз вођење посебне, одговарајуће документације (портфолио ученика). **Адекватним** темама у оквиру четири школска писмена задатка проверити усвојеност обрађених садржаја, стил, језик, правопис – културу изражавања. **Организовати** иницијално тестирање; тематске кварталне, полугодишње и годишње провере знања; као и континуирано формативно оцењивање ученике. **За оптималну** активност ученика у самосталном раду користити диференциране задатке према предзнању и способностима ученика . **Оцењивање** у контексту повезаности наставе и учења мора садржавати фазе као што су: планирање, праћење тока наставе и учења, регистровање напредовања ученика, саопштавање повратних информација и вредновање реализованих активности. **Континуирано** праћење и вредновање властитог рада .

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК **Годишњи фонд часова:72 Недељни фонд часова:2**

РАЗРЕД: СЕДМИ

Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалног знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	Рутине, мој дан; породица и уже друштвено окружење- Starter Unit	4	- разумеју једноставније текстове у којима се описују радње у садашњости и прошлости; - размене појединачне информације и/или неколико информација које се односе на радње у садашњости и прошлости; опишу радње у садашњости и прошлости користећи неколико везаних исказа; - разумеју и описују сличности и разлике у свакодневним активностима тинејџера у земљама циљне културе и код нас.	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу	Српски језик (објашњења за непознате речи, порекло речи у нашем језику, поређење граматичких особина); други страни језик - Немачки језик (поређење граматичких и лексичких особина); Историја, (друштвено-историјска локализација

					текстова и ликова који се у њима појављују, историјски
2.	Свет телевизије новост, вести, новине, медији; мода и облачење – Fads and Fashion	6	да препознаје и користи прошло време; - да користи вокабулар који се тиче телевизије, рекламирања, -да саопшти вест коју је чуо и да пита за повратне информације; -да напише кратак извштај и тв форму у облику дијалога -развија и размењује мишљење о ономе што види и у чему суделује - развија и саопштава естетичке и етичкепринципе	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу	оквири културног развоја земаља у којима се говори енглеским језиком и других земаља), Географија (географске и демографске одлике земаља у којима се говори енглеским језиком). Ликовна култура (илустрације текстова), Музичка култура (усвајање језика кроз слушање музике различитих жанрова). Математика (математички модели у служби веће сликовитости градива из
3.	Потрошачки свет, развијање еколошке свести; етички принципи; исхрана и гастрономске навике- Material world	9	Да препозна и користи изразе који означавају количину; -користи будуће време -да тражи помоћ од других и да је другима понуди; -да изрази свој став у вези са проблемима загађења средине и понуди решење;		

			-корист и препозна вокабулар у вези са изворима загађења, очувања животне средине		граматике и језика, дијаграми, графикони); Грађанско васпитаље (правила учтиве комуникације).
4.	Свет технологије, технолошког развоја и компијутера; - Years ahead	11	-да препозна и користи вокабулар у вези са темом -препозна и користи садашње прошло време и и будуће време одговарајуће прилоге за време; -да се извини и да објашњење својих поступака;	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу	
5.	Свет познатих; личности и карактери - Sensations	8	да препозна и користи вокабулар за описивање људи- њихов физички изглед и карактер; -да опише личност/ особу и њен посао - изрази своје емоције, емпатију, учлествује у конструктивним сугестијама	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња;	

				Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу	
6.	Школа и правила понашања; спорт- Learn	8	-да користи и препозна модалне глаголе; -да наведе правила понашања у школи, својој кући или неком другом месту; -да искаже свој став у вези са правилима; -да да савет и прихвати га или одбије -развије позитиван став према здравом начину живота и учествује у друштвеном ангажовању	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу	
7.	Социјална и друштвена одговорност; развијање социјалне одговорности; путовања обичаји и културе- Adventure	8	користи будућа времена за изражавање различитих будућих активности; -направи план или договор са другима; -зна шта је формално писмо, у коју сврху и коме се пише и да га напише; -препозна и користи одговарајући вокабулар у вези са темом -да опише искуство у вези са местом које је посетио		

			-опише обичеје своје и друге културе -развија и прикаже критички став		
8.	Свет филма и књиге; - On Screen	8	Користи и препозна вокабулар у вези са темом (филмски и књижевни жанрови, ...) -корист одговарајуће глаголске конструкције за изражавање претпоставки, могућности, реалних и нереалних ситуација; -да кратак садржај књиге или филма-сиже, заплет -изрази критички став и размени мишљење	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу	
9.	Уметност- Big Ideas	10	користи и препозна одговајајући вокабулар из света уметности, уметничких дела, епоха... -препозна и користи одговарајуће глаголске конструкције (актив/пасив) -опише уметничко дело и изрази осећања у вези са тим -изрази критички став и размени мишљење		

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
Планира и припрема, организује, реализује, презентује, изабира садржаје, методе и технике, наставне објекте и средства, израђује дидактички материјал, подстиче и усмерава ученика, мотивише, навикава ученике да износе ставове и аргументовано их бране, осмишљава помоћ ученику, преноси информације, развија индивидуалне способности ученика, вреднује ученичка постигнућа у свим облицима активности, упућује ученика на самостално стваралаштво, успоставља корелацију (вертикалну и хоризонталну), користи савремене технологије (видео-бим, паметну таблу, електронске уџбенике), прати и вреднује резултате напредовања ученика, процењује ниво знања, формативно и сумативно оцењује, развија код ученика одговарајуће компетенције, усклађује рад са индивидуалним способностима ученика с обзиром на узрасне и развојне карактеристике, континуирано прати и вреднује властити рад.	Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.). Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.). Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.). Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...). Решавање „текућих проблема” у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење” исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Разумевање писаног језика:

	– уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...);
НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	Принципи, циљеви и стандарди постигнућа биће реализовани, пре свега, кроз: **Општу** предметну компетенцију наставе немачког језика која подразумева примену основних знања о немачком језику; **Специфичну** предметну компетенцију у области језика, уважавајући наведене захтеве стандарда основног, средњег и напредног нивоа у оквиру сваке наведене теме; **Међупредметну** компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката; **Организовање** активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе; **Компаративни** и аналитичко-синтетички приступ остварењу програмских садржаја; **Оперативно** планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални, кооперативно учење, диференцирани рад, индивидуализација, тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, драматизација текстова), као и методе (монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика; **Прилагођавање** динамике рада могућности ученика; вршњачко подучавање **Употребљавање** расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава (видео-бим, паметна табла, електронски уџбеници); **Коришћење** искустава ученика стечених из других наставних области – корелација (музичка и ликовна култура, историја, географија,српски језик, енглески језик, вреска настава, грађанско васпитање...); **Прецизним** упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду; **Посвећивање** потребне пажње ученицима који споријe напредују, ученицима који раде по ИОП-у, као и ученицима који брзо и лако уче;**Мотивисање** ученика похвалама;**Упућивање ученика** да користе додатне изворе информација (часописе, стручне књиге, речнике, правопис, интернет...); **Заједнички** правити програме за ваннаставне активности (литерарна, лингвистичка, новинарска, рецитаторска и драмска секција);**Израђивање** наставних материјала заједно са ученицима, израда паноа и стрипова, прављење илустрованих материјала, успостављање позитивне и пријатне атмосвере у учионици.

	Развијање 1) естетичке компетенције (развијање свести да се естетичка вредност не везује само и искључиво за уметност, већ и за природне, социолошке, идеолошке, емотивно-афективне и практичне садржаје); 2) комуникације; 3); решавања проблема 4); сарадње; 5) дигиталне компетенције (оспособљава ученике да користе одређена средства из области информационо-комуникационих технологија (ИКТ)); 6) одговорног учешћа у демократском друштву; 7) компетенције за учење; 8) рада са подацима и информацијама; 9); одговорног односа према околини 10); одговорног односа према здрављу 11) предузимљивости и оријентације ка предузетништву; **Планирање и реализовање посете** позориштима, музејима и културним центрима ,
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	**Остварити** сараднички однос са ученицима у комуникацији.**Континуирано** праћење и вредновање напредовања ученика остваривати у процесу наставе и учења, у оквиру одељења и индивидуално, (знање, ангажовање, однос према раду). **Организовати** иницијално тестирање; годишње провере знања; као и континуирано формативно оцењивање ученике. кроз усмене провере и кроз контролне и писмене задатке**За оптималну** активност ученика у самосталном раду користити диференциране задатке према предзнању и способностима ученика .**Оцењивање** у контексту повезаности наставе и учења мора садржавати фазе као што су: планирање, праћење тока наставе и учења, регистровање напредовања ученика, саопштавање повратних информација и вредновање реализованих активности.**Континуирано** праћење и вредновање властитог рада , и вредновање ИОПа.**Преузимање** улоге наставника.**Учити** ученике да повезују наставне садржаје из различитих области .

НАЗИВ ПРЕДМЕТА:ЛИКОВНА КУЛТУРА **Годишњи фонд часова:36** **Недељни фонд часова:1**
РАЗРЕД: СЕДМИ

Циљ **Циљ** учења *Ликовне културе* је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	ПРОСТОР И КОМПОЗИЦИЈА (уметничко наслеђе ново доба) - хуманизам и ренесанса са маниризмом - барок и рококо	19 (17-2)	– користи традиционалне технике и одабрана савремена средства за ликовна истраживања; – изражава, одабраним ликовним елементима, емоције, стање или имагинацију; – обликује композиције примењујући основна знања о пропорцијама и перспективи; – користи, сам или у сарадњи са другима, одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад; – разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у	Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини	музичка култура, српски језик, историја, географија, информатика и рачунарство, техника и технологија, математика
2.	КОМУНИКАЦИЈА (уметничко наслеђе -правци/покрети 19. века) -неокласицизам и романтизам	13		Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација	музичка култура, српски језик, историја, географија, информатика и рачунарство, техника и технологија, математика

	-реализам и импресионизам		уметничким остварењима различитих култура и епоха; учествује у заједничком креативном раду који обједињује различите уметности и/или уметност и технологију; – представи своје и радове других, кратко, аргументовано и афирмативно; – разматра своја интересовања и могућности у односу на занимања у визуелним уметностима.	Одговоран однос према околини	
3.	УМЕТНОСТ ОКО НАС	4		Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини	музичка култура, српски језик, историја, географија, информатика и рачунарство, техника и технологија, математика

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно води евиденцију.	Ученик је у стању да: дефинише, наброји, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани ставодучи, изведе, процени.

НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду); ● кроз индивидуални рад; ● кроз групни рад и комуникацију; ● кроз провере усвојености садржаја; кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;

НАЗИВ ПРЕДМЕТА:МУЗИЧКА КУЛТУРА **Годишњи фонд часова:36** **Недељни фонд часова:1**

РАЗРЕД: СЕДМИ

Циљ учења *Музичке културе* је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус,као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	Човек и музика	20	● повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; ● наведе изражајна средстава музичке уметности карактеристична за период барока и класицизма; ● уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у бароку и класицизму; ● препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; ● објасни како је музика повезана с другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота);	Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини	Током целе школске године, најмање три пута месечно, корелација – историја, географија, ликовна култура, веронаука.

			● извођачке и техничке могућности инструмената; ● разликује музичке форме барока и класицизма; ● идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника барока и класицизма; идентификује елементе музике барока и класицизма као инспирацију у музици савременог доба.		
2.	Музички инструменти	**7**	● препозна врсту жичаних инструмента по изгледу и звуку; ● опише начин добијања тона код жичаних инструмената; ● препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила.	Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција - Комуникација Одговоран однос према околини	Музика праисторије – историја, географија,биологија Музика античке цивилизације – историја, географија, биологија, веронаука Музички инструменти - историја
3.	Слушање музике	Слушање музике заступљено је на свим часовима, без обзира на наставну	● препозна врсту жичаних инструмента по изгледу и звуку; ● препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; ● објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија;	Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема -Сарадња - Компетенција за учење - Естетичка компетенција - Комуникација - Одговоран однос према околини	

		јединицу, тему и садржај часа.	технологија записивања, штампања нота); ● извођачке и техничке могућности инструмената; ● разликује музичке форме барока и класицизма; идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника барока и класицизма.		
4.	Извођење музике	**9**	● изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте, самостално и у групи; ● користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; ● примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; ● понаша се у складу с правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; критички просуђује утицај музике на здравље.	Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема -Сарадња - Компетенција за учење - Естетичка компетенција - Комуникација - Одговоран однос према околини	*У току целе школске године , сваког месеца, обрађују се песме раличите тематике. Корелација: српски језик, историја, веронаука, грађанско васпитање, биологија (код песама које описују природу и животиње)
5.	Музичко стваралаштво	Слушање музике заступље но је на свим часовима, без	● комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; ● учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката;	Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема -Сарадња - Компетенција за учење - Естетичка компетенција -	Корелација са другим предметима: Ликовна култура-ритмичко компоновање

		обзира на наставну јединицу, тему и садржај часа.	● изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); ● учествује у школским приредбама и манифестацијама; ● користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.	Комуникација - Одговоран однос према околини	

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
Кроз обраду песама информативно обрадити: појам C-dura и a - molla,разлике између дура и мола, предзнаке, предтакт, различите тактове и друге елементе. Упознати ученике са основним карактеристикама музике праисторије и старог века кроз групни рад. За слушање музике, пуштти композиције различитих епоха, жанра, различите инструменталне саставе, домаћих и страних композитора. Учење песама по слуху и по нотном тексту(за певање и свирање), различитог садржаја и расположења традиционалне и уметничке, које су примерене могућностима и узрасту ученика	Писање мелодија у облику реченице и периода, Пажљиво слушање музичког дела, одређивање његовог ванмузичког садржаја уколико га има, илустрација, препознавање муз.састава, препознавање различитих тема у оквиру једног става, препознавање карактера. Извођење свирањем на блок флаути, или металофону, народне, уметничке и дечје песме, по слуху и по нот.тексту Певање песама различитих жанрова, по слуху и по нотном тексту. Певање у хору.

НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И	● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду); ● кроз индивидуални рад; ● кроз групни рад и комуникацију; ● кроз провере усвојености садржаја ;

СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ИСТОРИЈА Годишњи фонд часова:72 Недељни фонд часова:2
РАЗРЕД: Седми разред

Циљ учења Историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ**	4	Очекује се да ученик-ца пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности; -анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; -разуме основне одлике позног новог века (од индустријске револуције до Првог светског рата) као и његове хронолошке и просторне оквире; -процени и вреднује своја постигнућа из претходне школске године решавањем иницијалног теста;	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникација	Унутар предмета: - корелација са градивом петог и шестог разреда кроз: обнављања увода у историју (периодизација, рачунање времена, основне временске одреднице- деценија, век, миленијум), обнављање кључних појмова и наставних садржаја који се односе на државно и друштвено уређење у прошлости

2.	**ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА (од средине XVIII до средине XIX века)**	28	-анализирајући дате примере, уочава утицај научно-технолошког развоја на промене у друштвеним и привредним односима и природном окружењу; -уме да образложи узроке и последице индустријске револуције на конкретним примерима; -уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе -повезује визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом; -разуме и пореди положај и начин живота радника, нарочито деце, током индустријске револуције и данас; -доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; -образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима;пореди историјске појаве;-презентује, самостално или у групи, резултате једноставног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе, користећи ИКТ;	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Комуникација; Сарадња; Дигитална компетенција;	Корелација са сродним предметима: српским језиком (Почетак буне на дахије, Бој на Мишару) географија (Европе и Србије), веронаука (покатоличавање, унијаћење, исламизација), ликовно (мотиви Наполеона, подизање устанака и др.), музичко (Ероика), грађанско (људска права, национално ослобођење) кроз интегративну наставу и тематско повезивање

3.	**ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX ВЕКА**	20	анализира процес настанка модерних нација и наводи њихове основне карактеристике; -уочава утицај и улогу књижевних и уметничких дела на формирање националног идентитета у прошлости; -наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку; -пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених слојева и група у индустријско доба; -уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе; -изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера; -сагледа улогу и значај истакнутих личности у датом историјском контексту; -повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни);	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Сарадња; Дигитална компетенција; Комуникација; Одговоран односприма здрављу;	Корелација са сродним предметима: географија (колоније, Балкан), ликовно (карикатуре, романтизам, импресионизам) и музичко васпитање, верска настава, грађанско васпитање, кроз интегративну наставу и тематско повезивање;
4.	**ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД**	20	-наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја,	Компетеницја за учење; Рад са подацима и	Корелац. са сродним предметима:

	НА ПОЧЕТКУ XX ВЕКА		ставова појединаца и група насталих у новом веку; -препознаје основне карактеристике различитих идеологија;-анализира процес настанка модерних нација и наводи њихове основне карактеристике; -уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву; -препознаје историјску подлогу савремених институција и друштвених појава (грађанска права, парламентаризам, уставност); -употреби податке из графикона и табела у једноставном истраживању; -препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва; -идентификује историјске споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања; -уочи пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора;	информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуниикација; Одговорно учешће у демократском друштву;	географија (Европа, Србија), ликовно (слике Првог светског рата) и музичко васпитање (Марш на Дрину, Тамо далеко), верска настава, грађанско васпитање (људ. права, право на слободу), срп. језик (Плава гробница) кроз интегративну наставу и тематско повезивање;

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>- описивање, посматрање, примењивање,меморисање, запажање, илустровање, истраживање,анализирање, аналитичко- синтетичке вежбе, причање по слици,логичко закључивање, повезивање са свакодневним животом, уочавање, играње улога, прикупљање података,вредновање</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја ;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА:ГЕОГРАФИЈА Годишњи фонд часова:72 Недељни фонд часова:2
РАЗРЕД: СЕДМИ

Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИА	3	-Уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и предлаже различите начине издвајања регије -Доводе у везу квалитет живота становништва са природним,демографским,економским и политичко-географским одликама простора	Компетеницција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуниикација; Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу	Историја
2.	ГЕОГРАФКЕ РЕГИЈЕ ЕВРОПЕ	23	– дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе, ртове; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на немој карти: континенте, океане,		Историја Биологија Информатика

3.	АЗИЈА	17	мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове; – класификује облике рељефа, водне објекте и живи свет карак- теристичан за наведену територију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног кон- тинента; – проналази податке о бројном стању становништва по конти- нентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; – укаже на узроке и последице кретања броја становника, гу- стине насељености, природног прираштаја, миграција и специ- фичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; – тумачи и израђује тематске карте становништва по континен- тима, регијама и	Компетеницција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуниикација; Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу	Историја Биологија Информатика
4.	АФРИКА	11			Историја Биологија Информатика
5.	СЕВЕРНА АМЕРИКА	6			Историја Биологија Информатика
6.	ЈУЖНА АМЕРИКА	4		Компетеницција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција;	Историја Биологија Информатика

7.	АУСТРАЛИЈА И ОКЕАНИЈА	4	одабраним државама; – описује узроке и последице урбанизације на различитим кон- тинентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске разви- јености појединих регија и одабраних држава;	Дигитална компетенција; Комуниикација; Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу	Историја Биологија Информатика

8.	ПОЛАРНЕ ОБЛАСТИ	4	– уз помоћ географске карте објашњава специфичности поједи- них просторних целина и описује различите начине – издвајања регија; – објасни формирање политичке карте света; – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демограф- ска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политич- ка нестабилност; – доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; – препознаје негативне утицаје човека на животну средину на- стале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама; -анализира примере позитивног утицаја човека на животну сре- дину у државама које улажу напоре на очувању природе и упо- ређује их са сличним примерима у нашој земљи; – изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља; – истражује утицај Европске уније на демографске, економске и политичке процесе у Европи и свету;	Дигитална компетенција; Комуниикација; Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу	Историја Биологија Информатика

			-описује улогу међународних организација у свету		

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>- слушају,упоређују,утврђују календар, посматрају,разговор- користећи већ стечена знања,посматрају,описују,уочавају и демонстрирају,размењују сопствена знања и мишљења, истражују утицај сфера на живи и неживи свет у природи користећи знања из биологије и примењујући своја стечена из географије у биологији,читају, анализирају,израђују дијаграме,пишу ,читају и анализирају,реферате и самосталне радове,самстално проналазе и анализирају географке информације</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава,; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја ; кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ФИЗИКА **Годишњи фонд часова:72** **Недељни фонд часова:2**

РАЗРЕД: СЕДМИ

Циљ наставе и учења физике јесте да ученици стекну базичну језичку и научну писменост, оспособе се да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, образложе своје мишљење у оквиру дискусије, упознају природне појаве и основне природне законе и њихову примену у свакодневном животу, развију мотивисаност за учење и напредују ка достизању одговарајућих образовних стандарда.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	Сила и кретање	25	- разликује скаларне и векторске физичке величине; - користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички; - анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем; - примени Њутнове законе динамике на кретање тела из окружења; - покаже од чега зависи сила трења и на основу тога процени како може променити њено деловање; - демонстрира појаве: инерције тела, убрзаног кретања, кретање тела под дејством сталне силе, силе трења и сила	-Компетенција за учење -Комуникација -Рад са подацим а и информацијама - Решавање проблема – Сарадња	Корелација између предметне наставе (физика),математика

			акције и реакције на примерима из окружења; - самостално изведе експеримент из области кинематике и динамике, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента		
2.	Кретање тела под дејством силе теже. Силе трења	10	- разликује скаларне и векторске физичке величине; - користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички; -анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем; - покаже од чега зависи сила трења и на основу тога процени како може променити њено деловање; - самостално изведе експеримент из области кинематике и динамике, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента	Компетенција за учење -Комуникација -Предузимљивост и орјентација ка предузетништву -Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња -Дигитална компетенција - Одговоран однос према здрављу	Математика; Географија;
3.	Равнотежа тела	13	- самостално изведе експеримент из области кинематике и динамике, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента;	-Компетенција за учење -Комуникација -Рад са подацима и информацијама -	Математика; Историја; Техника и технологија;

			- покаже врсте и услове равнотеже чврстих тела на примеру из окружења; - наводи примере простих машина које се користе у свакодневном животу; - прикаже како сила потиска утиче на понашање тела потопљених у течност и наведе услове пливања тела на води;	Решавање проблема - Сарадња	
4.	Механички рад и енергија. Снага	14	- повеже појмове механички рад, енергија и снага и израчуна рад силе теже и рад силе трења; - разликује кинетичку и потенцијалну енергију тела и повеже њихове промене са извршеним радом; - демонстрира важење закона одржања енергије на примерима из окружења; - решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (кинематика и динамика кретања тела, трење, равнотежа полуге, сила потиска, закони одржања...);	-Компетенција за учење -Комуникација -Предузимљивост и орјентација ка предузетништву -Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња -Дигитална компетенција - Одговоран однос према здрављу	Математика; Биологија;
5.	Топлотне појаве	10	- разликује појмове температуре и количине топлоте и прикаже различите механизме преноса топлоте са једног тела на друго; - анализира промене стања тела (димензија, запремине и агрегатног стања) приликом грејања или хлађења;		Математика; Хемија; Техника и технологија

			- наведе методе добијања топлотне енергије и укаже на примере њеног рационалног коришћења.		

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада	- Описује појаве , прати излагање , пита и одговара на питања ,чита и анализира, решава рачунске задатке , прати ток огледа и учествује у групном раду за лабораторијске вежбе , анализира врсте сила , изводи једноставне огледе , изводи закључке , репродукује и описује законе , успоставња однос физичких величина, анализира и усваја нову физичку величину , повезује , примењује законе на нове ситуације , оспособљава се за самооцењивање.
НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду); ● кроз индивидуални рад; ● кроз групни рад и комуникацију; ● кроз провере усвојености садржаја ; кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: МАТЕМАТИКА **Годишњи фонд часова:144** **Недељни фонд часова:4**
РАЗРЕД: СЕДМИ

Циљ наставе и учења математике је да ученик овлада математичким појмовима,знањима и вештинама,да развија основе апстрактног и критичког мишљења, позитиван став према математици, да развија способности комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота. , као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	РЕАЛНИ БРОЈЕВИ	25	израчуна степен реалног броја и квадратни корен потпуног квадрата и примени одговарајућа својства операција -одреди бројевну вредност једноставнијег израза са реалним бројевима -на основу реалног проблема састави и израчуна вредност једноставнијег бројевног израза Одреди приближну вредност реалног броја и процени апсолутну грешку -нацрта график функције y=kx -примени продужену пропорцију у реалним ситуацијама	Динамично и ангажовано комбиновање знања вештина и функционална примена Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња	Унутарпредметна

2.	ПИТАГОРИНА ТЕОРЕМА	21	примени Питагорину теораму у рачунским и конструктивним задацима	Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција	Унутарпредметна Техника и технологија Ликовна култура
3.	ЦЕЛИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ	47	Ттансформише збир разлику и производ полинома -примени формуле за разлику квадрата и квадрат бинома -раставии полином на чиниоце -примени трансформације полинома на решавање једначина		Унутарпредметна Географија ТиТ Ликовна култура
4.	МНОГОУГАО	24	-примени својства страница,углова и дијагонала -израчуна површину многоугла користећи формуле или разложиву једнакост -конструише ортоцентари тежиште троугла -примени ставове подударности при доказивању једноставнијих тврђења и у конструктивним задацима	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:Динамично и ангажовано комбиновање знања вештина и функционална примена Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Унутарпредметна Техника и технологија Ликовна култура
5.	КРУГ	20	-примени својства централног и периферијског угла у кругу -израчуна обим и површину круга и његових делова -преслика дати геометријски објекат ротацијом		Унутарпредметна Техника и технологија Ликовна култура

6.	ОБРАДА ПОДАТАКА	7	одређује средњу вредност,медијану и мод	Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција	Унутарпредметна Информатика и рачунарство

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада	- описивање, посматрање, примењивање,меморисање, запажање, илустровање, истраживање,анализирање, логичко закључивање, повезивање са свакодневним животом, уочавање, прикупљање података,вредновање.
НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, пројектна настава, индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду); ● кроз индивидуални рад; ● кроз групни рад и комуникацију; ● кроз провере усвојености садржаја; кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО Годишњи фонд часова:36 Недељни фонд часова:1
РАЗРЕД: СЕДМИ

Циљ · Оспособљавање ученика за учење, живот и рад у дру штву које се, развојем дигиталних технологија, брзо мења. Развијање информатичких знања, вештина и ставова неопходних за самосталну, одговорну и при мерену употребу рачунара у решавању свакодневних задатака у процесу учења, рада и комуникације.Оспособљавање ученика да одаберу и употребе одговарајућу технологију сходно задатку, области у којој је примењују или проблему који решавају.Развијање креативности и оспособљавање за креативно изражавање применом рачунарске, информационе и комуникационе технологије.Оспособљавање ученика да препознају проблем, реше и по потреби рашчлане проблем на делове и решење представе у виду текста, алгоритамског дијаграма или програма. Оспособљавање ученика да планирају стратегију решавања проблема (претпоставе решења, планирају редослед активности, изаберу извор информација, средстава/опрему коју ће користити, са ким ће сарађивати, кога ће се консултовати) .Оспособљавање ученика за одговорну примену препорука заштите здравља, безбедности, личне и приватности других у свакодневном раду у дигиталном окружењу.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	ИКТ	10	– разликује визуелну презентацију и логичку структуру текста; – користи алате за стилско обликовање документа и креирање прегледа садржаја у програму за обраду текста; – објасни принципе растерске и векторске графике и модела приказа боја;	Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Компетенција за учење Естетичка компетенција Одговоран однос према околини	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ Може се предвидти помоћу израде пројекта – сарадничко осмислишљавање и спровођење фаза пројектног задатка, самовредновње своје улоге у оквиру

			– креира растерску слику у изабраном програму; – креира векторску слику у изабраном програму; – користи алате за уређивање и трансформацију слике; – креира гиф анимацију; – креира видео-запис коришћењем алата за снимање екрана;		пројектног задатка/тима, као и развијањем дигиталних компентенција у оквиру свих других предмета.
2.	ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	4	– разликује појмове URL, DNS, IP адреса; – објасни појмове хипервеза и хипертекст; – креира, форматира и шаље електронску пошту; – обавља електронску комуникацију на сигуран, етички одговоран и безбедан начин водећи рачуна о приватности; – препозна непримерени садржај, нежељене контакте и адекватно се заштити; – сарадднички креира и дели документе у облаку водећи рачуна о одговарајућим нивоима приступа;	Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Компетенција за учење Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Одговоран однос према околини	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ Може се предвидти помоћу израде пројекта – сарадничко осмишљавање и спровођење фаза пројектног задатка, самовредновње своје улоге у оквиру пројектног задатка/тима, као и развијањем дигиталних компентенција у оквиру свих других предмета.

			– подешава хипервезе према делу садржаја, другом документу или веб локацији;		
3.	РАЧУНАРСТВО	14	– уз помоћ програмске библиотеке текстуалног програмског језика исцртава елементе 2Д графике; – употребљава петље и генератор насумичних бројева за исцртавање сложенијих облика; – планира, опише и имплементира решење једноставног проблема; – проналази и отклања грешке у програму;	Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ Може се предвидти помоћу израде пројекта – сарадничко осмишљавање и спровођење фаза пројектног задатка, самовредновње своје улоге у оквиру пројектног задатка/тима, као и развијањем дигиталних компентенција у оквиру свих других предмета.
4. **5.**	ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК ИКТ И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК РАЧУНАРСТВО	4 4	– сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка; – креира, уређује и структурира дигиталне садржаје који комбинују текст, слике, линкове, табеле и анимације; – креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка;	• Решавање проблема • Сарадња • Дигитална компетенција • Компетенција за учење • Одговорно учешће у демократском друштву • Естетичка компетенција • Комуникација	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ Може се предвидти помоћу израде пројекта – сарадничко осмишљавање и спровођење фаза пројектног задатка, самовредновње своје улоге у оквиру пројектног задатка/тима,

			– поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника; – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.		као и развијањем дигиталних компентенција у оквиру свих других предмета.

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
организатор и реализатор наставног процеса -демонстрација - помаже ученицима у извршавању задатака - мотивише, подржава и развија интересовања ученика - контрола усвојених знања. -Да би сви ученици остварили предвиђене исходе, потребно је да наставник упозна специфичности начина учења својих ученика и према њима планира и прилагођава наставне активности. -Наставник треба да осмисли активности тако да укључују практичан рад уз примену ИКТ-а, повезивање различитих садржаја из других тема унутар самог предмета, као и са другим предметима. -Пожељно је да планиране активности ученика на часу прати сажето и јасно упутство за реализацију задатка, уз евентуалну претходну демонстрацију поступка од стране наставника. -Оставити простор за ученичку иницијативу и креативност – кроз дискусију са ученицима одабирати адекватне алате, концепте и стратегије за реализацију одређених активности. -У току реализације планираних активности радити на успостављању и неговању навика и понашања као што су поступност, аналитичност, истрајност, самосталност у раду, али и спремност на сарадњу и одговоран приступ тимском раду.	самостално раде на рачунару - слушају - изводе вежбе - сарађују међусобно - постављају питања - проналазе нове начине извршавања команди Прати излагања и упутства наставника, -Усваја знања о ИКТ уређајима као и онима који нас окружују, добробитима која доносе, начину рада, могућим опасностима, усваја знања о програмима за обраду слика и текста, за израду презентација и примењује их у настави и ван ње. Усваја знања о орг.података на рачунару, типовима података, чувању и преношењу на спољ.меморије. -Усваја знања о употреби ИКТ уређаја на безбедан и сигуран начин,приступа интернету и самостално га претражује тражећии информације које преузима на свој уређај.Усваја знања о заштити приватности и својих података. Стиче знања о ризику зависности од технологије,и заштити личног здравља. -Усваја знања о скуповним операцијама, Усваја знања о алгоритмима аритметике редоследу корака алгоритма у решавању једноставних проблема,програмским

	структурама. Примењује научено за креирање једноставних програма у визуелном окружењу. Проналажи и отклања грешке. -Прати излагање и упутства наставника Примењује стечена знања , бира технике и алате у складу са фазама проj.задатка. Усваја знања о значају тимског рада .
НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРИНЦИПА, ЦИЉЕВА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	**Препоруке за реализацију наставе** Узети у обзир предзнање са којим ученици и при томе бирати: – за примере из свакодневног живота изабрати проблеме који симулирају ситуације и проблеме из предмета које изучавају у школи или реалних ситуација из живота;– едукативне игре за развијање алгоритамског начина мишљења. Решења логичких задатака анализирати, тестирати и нагласити значај исправљања грешака приликом израде задатка. Посветити потребну пажњу ученицима који спорије напредују, као и ученицима који раде по ИОП-у. Посветити потребну пажњу ученицима који брзо и лако уче.
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	**Облици наставе** Предмет се реализује кроз следеће облике наставе: ● теоријске основе у кратким цртама, кроз упутства за реализацију задатака, објашњења основних појмова, концепата, стратегија у циљу развијања поступности, препознавања и установљавања личних стратегија учења код ученика ● практичан рад у групама или индивидуално, индивидуализација је неопходна код конкретног задатка за проверу остварености исхода **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз: ● праћење остварености исхода у стицању ● праћење развоја вештина при изради практичног рада ученика и активност на часу ● пројектни задатак

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: БИОЛОГИЈА Годишњи фонд часова: 72 Недељни фонд часова:2
РАЗРЕД: СЕДМИ

Циљ наставе и учењ биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошких процеса развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА**	**10**	- прикупи и анализира податке о животним циклусима почевши од оплођења; - упореди бесполно и полно размножавање; - --идентификује разлике између митозе и мејозе на основну промене броја хромозома и њихове улоге у развићу и репродукцији; - одреди однос између гена и хромозома и основну улогу генетичког материјала у ћелији; - шематски прикаже наслеђивање пола и других особина према првом Менделовом правилу	– компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву;	- информатика и рачунарство - математика - ликовна култура - математика - физика - хемија - физичко и здравствено васпитање

				– предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама; – решавање проблема; – сарадња; –естетичка компетенција.	
2.	**ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА**	**32**	- одреди положај организма на дрвету живота на основуприкупљених и анализираних информација о његовој грађи; - упореди организме на различитим позицијама на „дрвету живота“ према начину на који обављају животне процесе; - користи микроскоп за посматрање грађе гљива, биљних и животињскихткива;		- информатика и рачунарство - математика - ликовна култура - математика - физика - хемија - физичко и здравствено васпитање
3.	**ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОГ СВЕТА**	**11**	- разврста организме према задатим критеријумима применом дихотомих кључева; - повеже принципе систематике са филогенијом и еволуцијом на основу данашњих и изумрлих врста – фосила;	– МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ: – компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини;	- географија - информатика и рачунарство - математика - техника и технологија
4.	**ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ**	**12**	- идентификује основне односе у биоценози на задатим примерима;		- - географија - информатика и рачунарство

			- илуструје примерима однос између еколошких фактора и ефеката природне селекције; - упореди прикупљене податке о изабраној врсти и њеној бројности на различитим стаништима; - повеже утицај абиотичких чинилаца у одређеној животној области – биому са животним формама које га насељавају; - анализира разлику између сличности и сродности организама на примерима конвергенције и дивергенције; - идентификује трофички ниво организма у мрежи исхране; - предложи акције заштите биодиверзитета и учествује у њима;	– одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама; – решавање проблема; – сарадња; – естетичка компетенција.	
5.	**ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ**	**7**	- анализира задати јеловник са аспекта уравнотежене и разноврсне исхране; - идентификује поремећаје исхране на основу типичних симптома (гојазност, анорексија, булимија); - планира време за рад, одмор и рекреацију; - доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци;		- физичко и здравствено васпитање

			- аргументује предности вакцинације; - примени поступке збрињавања лакших облика крварења; - расправља о различитости међу људима са аспекта генетичке варијабилности,толеранције и прихватања различитости.		

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>-слушање, писање, читање, закључивање, описивање, посматрање, примењивање,меморисање, запажање, илустровање, истраживање,анализирање, логичко закључивање, повезивање са свакодневним животом, уочавање, играње улога, израда вежби, израда паноа, решавање укрштеница, учествовање у квизовима, одговарање на питања,прикупљање података,вредновање.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">Принципи, циљеви и стандарди постигнућа биће реализовани, пре свега, кроз:

Општу предметну компетенцију наставе биологије која подразумева примену основних знања о биологији;

Специфичну предметну компетенцију у биологији, уважавајући наведене захтеве стандарда основног, средњег и напредног нивоа у оквиру сваке наведене теме;

Међупредметну компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката;

Организовање активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе;

Компаративни и аналитичко-синтетички приступ остварењу програмских садржаја;

Оперативно планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални, кооперативно учење, диференцирани рад, индивидуализација, тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, драматизација текстова), као и методе (монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика;

Прилагођавање динамике рада могућности ученика;</td></tr>
</table>

	Употребљавање расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава (видео-бим, паметна табла, електронски уџбеници); **Коришћење** искустава ученика стечених из других наставних области – корелација (музичка и ликовна култура, историја, географија, страни језици, вреска настава, грађанско васпитање...); **Прецизним** упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду; **Посвећивање** потребне пажње ученицима који спорије напредују, ученицима који раде по ИОП-у, као и ученицима који брзо и лако уче; **Мотивисање** ученика похвалама; **Упућивање ученика** да користе додатне изворе информација (часописе, стручне књиге, речнике, правопис, интернет...); **Израђивање** наставних материјала заједно са ученицима. **Развијање** 1) естетичке компетенције (развијање свести да се естетичка вредност не везује само и искључиво за уметност, већ и за природне, социолошке, идеолошке, емотивно-афективне и практичне садржаје); 2) комуникације; 3); решавања проблема 4); сарадње; 5) дигиталне компетенције (оспособљава ученике да користе одређена средства из области информационо-комуникационих технологија (ИКТ)); 6) одговорног учешћа у демократском друштву; 7) компетенције за учење; 8) рада са подацима и информацијама; 9); одговорног односа према околини 10); одговорног односа према здрављу 11) предузимљивости и оријентације ка предузетништву; **Планирање и реализовање посете** Ботаничкој башти, Бањичкој шуми, парковима, музејима.
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	**Остварити** сарадднички однос са ученицима у комуникацији. **Континуирано** праћење и вредновање напредовања ученика остваривати у процесу наставе и учења, у оквиру одељења и индивидуално, уз вођење посебне, одговарајуће документације (портфолио ученика). **Организовати** иницијално тестирање; као и континуирано формативно оцењивање ученике.**За оптималну** активност ученика у самосталном раду користити диференциране задатке према предзнању и способностима ученика.**Оцењивање** у контексту повезаности наставе и учења мора садржавати фазе као

	што су: планирање, праћење тока наставе и учења, регистровање напредовања ученика, саопштавање повратних информација и вредновање реализованих активности. **Континуирано** праћење и вредновање властитог рада.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ХЕМИЈА Годишњи фонд часова: 72 Недељни фонд часова:2
РАЗРЕД: СЕДМИ

Циљ учења *хемије* је да ученик развије систем основних хемијских појмова и вештине за правилно руковање лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, да се оспособи за примену стеченог знања и вештина за решавање проблема у свакодневном животу и наставку образовања, да развије способности апстрактног и критичког мишљења, способности за сарадњу и тимски рад, као и одговоран однос према себи, другима и животној средини.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	ХЕМИЈА КАО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА НАУКА И ХЕМИЈА У СВЕТУ ОКО НАС	3	- Ученик идентификује и објашњава појмове који повезују хемију са другим наукама, различитим професијама и принципима одрживог развоја.	-Компетенција за целоживотно учење, комуникација, -дигитална компетенција (виртуелне лабораторије, PhET симулације, квизове (Kahoot, Quizizz),Google Classroom, презентације ученика), -решавање проблема, сарадња, -одговоран однос према здрављу, -одговоран однос према околини,	Математика Биологија Физика Техника и технологија Географија Информатика и рачунарство

				-естетичка компетенција	
2.	ХЕМИЈА КАО НАУКА И ХЕМИЈСКА ЛАБОРАТОРИЈА	7	- Ученик правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама; експериментално испитује физичка и хемијска својства супстанци; повезује својства супстанци са применом у свакодневном животу.	-Компетенција за целоживотно учење, комуникација, -дигитална компетенција (виртуелне лабораторије, PhET симулације, квизове (Kahoot, Quizizz),Google Classroom, презентације ученика), -решавање проблема, сарадња, -одговоран однос према здрављу, -одговоран однос према околини, -естетичка компетенција	Математика Биологија Физика Техника и технологија Географија Информатика и рачунарство
3.	АТОМИ И ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ	10	- Ученик разликује елементе и једињења; разликује чисте супстанце и смеше; представља структуру атома, молекула и јона; повезује распоред електрона са положајем елемента у Периодном систему.	-Компетенција за целоживотно учење, комуникација, -дигитална компетенција (виртуелне лабораторије, PhET симулације, квизове	Математика Биологија Физика Техника и технологија Географија

				(Kahoot, Quizizz),Google Classroom, презентације ученика), -решавање проблема, сарадња, -одговоран однос према здрављу, -одговоран однос према околини, -естетичка компетенција	Информатика и рачунарство
4.	МОЛЕКУЛИ ЕЛЕМЕНАТА И ЈЕДИЊЕЊА, ЈОНИ И ЈОНСКА ЈЕДИЊЕЊА	9	- Ученик разликује елементе и једињења на основу симбола и формула; разликује типове хемијских веза и повезује их са својствима супстанци.	-Компетенција за целоживотно учење, комуникација, -дигитална компетенција (виртуелне лабораторије, PhET симулације, квизове (Kahoot, Quizizz),Google Classroom, презентације ученика), -решавање проблема, сарадња, -одговоран однос према здрављу, -одговоран однос према околини, -естетичка компетенција	Математика Биологија Физика Техника и технологија Географија Информатика и рачунарство
5.	ХОМОГЕНЕ И ХЕТЕРОГЕНЕ СМЕШЕ	11	–Ученик разликује хомогене и хетерогене смеше; објашњава процес растварања; изводи израчунавања масеног процентног састава раствора.		

6.	ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ХЕМИЈСКЕ ЈЕДНАЧИНЕ	8	–Ученик пише и тумачи једначине хемијских реакција; објашњава квалитативно и квантитативно значење хемијских једначина; примењује закон одржања масе.	-Компетенција за целоживотно учење, комуникација, -дигитална компетенција (виртуелне лабораторије, PhET симулације, квизове (Kahoot, Quizizz),Google Classroom, презентације ученика), -решавање проблема, сарадња, -одговоран однос према здрављу, -одговоран однос према околини, -естетичка компетенција	Математика Биологија Физика Техника и технологија Географија Информатика и рачунарство
7.	ИЗРАЧУНАВАЊА У ХЕМИЈИ	12	-Ученик квантитативно тумачи хемијске симболе и формуле користећи појмове релативна атомска и молекулска маса, количина супстанце и моларна маса.	-Компетенција за целоживотно учење, комуникација, -дигитална компетенција (виртуелне лабораторије, PhET симулације, квизове (Kahoot, Quizizz),Google Classroom, презентације ученика), -решавање проблема, сарадња,	Математика Биологија Физика Техника и технологија Географија Информатика и рачунарство
8.	ВОДОНИК И КИСЕОНИК И ЊИХОВА ЈЕДИЊЕЊА. СОЛИ	12	– Ученик описује физичка и хемијска својства водоника и кисеоника; разликује оксиде, киселине, хидроксиде и соли; испитује киселост раствора помоћу индикатора и pH скале; тумачи ознаке са амбалаже хемијских производа.		

				-одговоран однос према здрављу, -одговоран однос према околини, -естетичка компетенција	

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
-Мотивисање ученика за учење и истраживање -Демонстрација огледа, модела и презентација -Организација и усмеравање рада ученика -Подстицање критичког мишљења и дискусије -Праћење и вредновање напредовања ученика -Примена различитих метода и облика рада -Подстицање сарадничког и истраживачког учења -Коришћење дигиталних алата и наставних средстава	-Активно учешће у настави и дискусији -Посматрање, мерење и извођење огледа -Самостално и групно решавање задатака -Повезивање нових знања са претходним искуствима -Извођење закључака и презентовање резултата -Коришћење дигиталних алата и извора информација -Развијање одговорног односа према раду, здрављу и животној средини

НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	Настава ће се реализовати применом различитих метода и облика рада, уз уважавање :индивидуалних способности и потреба ученика. Облици рада: фронтални рад, групни рад, рад у пару, индивидуални рад, диференцирани рад, вршњачко учење Методе рада : монолошка метода, дијалошка метода, метода рада на тексту, демонстрациона метода, практичан и лабораторијски рад, истраживачки рад, решавање проблемских задатака Наставна средства: модели и лабораторијски прибор, презентације и видео-материјали, дигиталне платформе и квизови, илустрације, шеме и графикони, уџбеник и додатна литература

	Посебна пажња посветиће се: безбедности у лабораторији, развијању функционалног знања, примени хемије у свакодневном животу, ученицима који раде по ИОП-у, ученицима који напредују различитим темпом.
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	Праћење напредовања ученика вршиће се континуирано кроз: -усмено испитивање,писмене провере,лабораторијске вежбе,активност на часу,домаће задатке,пројектне и истраживачке активности,самовредновање и вршњачко вредновање. -Оцењивање ће бити: формативно,сумативно,усклађено са исходима учења и стандардима постигнућа.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА **Годишњи фонд часова: 72 Недељни фонд часова:2**
РАЗРЕД: СЕДМИ

Циљ наставе и учења *технике и технологије* је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	Животно и радно окружење	6	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: • повеже развој машина и њихов допринос подизању квалитета живота и рада; • повеже ергономију са здрављем и конфором људи при употреби техничких средстава; • анализира да ли је коришћење одређене познате технике и технологије у складу са очувањем животне средине; • истражи могућности смањења трошкова енергије у домаћинству;	компетенција за учење одговорно учешће у демократском друштву естетичка компетанција комуникација одговоран однос према околини одговоран однос према здрављу предузимљивост и оријентација ка предузетништву рад са подацима и информацијама решавање проблема сарадња дигитална компетенција	Историја Географија Природа и друштво

			• повеже занимања у области производних техника и технологија са сопственим интересовањем.		
2.	Саобраћај	6	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: • разликује врсте транспортних машина; • повеже подсистеме код возила друмског саобраћаја са њиховом улогом; • провери техничку исправност бицикла; • демонстрира поступке одржавања бицикла или мопеда.	компетенција за учење одговорно учешће у демократском друштву одговоран однос према околини одговоран однос према здрављу решавање проблема сарадња	Географија Ликовна култура Биологија Математика Рачунарство и иинформатика
3.	Техничка и дигитална писменост	20	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: • самостално црта скицом и техничким цртежом предмете користећи ортогонално и просторно приказивање; • користи CAD технологију за креирање техничке документације;	компетенција за учење одговорно учешће у демократском друштву естетичка компетанција комуникација одговоран однос према околини одговоран однос према здрављу	Математика Рачунарство и иинформатика

			• образложи предности употребе 3D штампе у изради тродимензионалних модела и макета; • управља моделима користећи рачунар; • објасни улогу основних компоненти рачунара, таблета, паметних телефона и осталих савремених ИКТ уређаја.	предузимљивост и оријентација ка предузетништву рад са подацима и информацијама решавање проблема сарадња дигитална компетенција	
4.	Ресурси и производња	22	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: • аргументује значај рационалног коришћења расположивих ресурса на Земљи; • идентификује материјале који се користе у машинству и на основу њихових својстава процењује могућност примене; • користи прибор за мерење у машинству водећи рачуна о прецизности мерења; • врши операције обраде материјала који се користе у машинству, помоћу одговарајућих алата, прибора и машина и примени одговарајуће мере заштите на раду;	компетенција за учење одговорно учешће у демократском друштву естетичка компетанција комуникација одговоран однос према околини одговоран однос према здрављу предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Природа и друштво Биологија Ликовна култура

			• објасни улогу одређених елемената машина и механизама на једноставном примеру; • образложи значај примене савремених машина у машинској индустрији и предности роботизације производних процеса; • објасни основе конструкције робота; • класификује погонске машине – моторе и повеже их са њиховом применом; • самостално/тимски истражи и реши задати проблем у оквиру пројекта; • изради производ у складу са принципима безбедности на раду.	рад са подацима и информацијама решавање проблема сарадња дигитална компетенција	
5.	Конструкторско моделовање	18	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: • тимски представи идеју, потупак израде и производ; • креира рекламу за израђен производ;	одговорно учешће у демократском друштву естетичка компетанција комуникација одговоран однос према околини одговоран однос према здрављу	Ликовна култура Информатика и рачунарство

			• врши е-коресподенцију у складу са правилима и препорукама са циљем унапређења продаје; • процењује свој рад и рад других на основу постављених критеријума (прецизност, педантност и сл.).	предузимљивост и оријентација ка предузетништву рад са подацима и информацијама решавање проблема сарадња дигитална компетенција	

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>- Садржаји ће се реализовати поступно (активност ученика – уочавање, усвајање, планирање, примењивање, решавање, цртање, израда, обнављање..) кроз индивидуални, фронтални, у пару, групни облик рада, са тежиштем на практичан рад и акцентом на развој индивидуалних способности и вештина.

Ученик ће бити мисаоно максимално активан, вршиће повезивање новог са већ постојећим знањем, биће у стању да направи план и преглед градива које је обрађивано.

Ученик записује, посматра, уочава, репродукује, меморише, разликује, групише, упоређује, црта слободном руком и прибором, прави модели, орјентише се.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">Математичка писменост и основна знања из науке и технологије
- Решавање проблема.
-Вештина сарадње.
-Знања из екологије.
-Знања из естетике.
-Дигитална знања.
Наставни садржаји ће се реализовати у оквиру индивидуалног рада, фронталног, рада у пару и групног облика рада са акцентом на диференцирану наставу, тимски рад и употребу ИКТ у настави кроз:
-Повезивање познатог са новим наставним садржајем
-Записивање основних појмова</td></tr>
</table>

	-Графичко приказивање наставних садржаја -Препознавање узорака материјала -Увежбавање теоретских садржаја -Излагање наставног садржаја путем реферата -Развијање вештина руковања прибором за цртање -Одабир и примена одговарајуће размере. -Увежбавање примене правила техничког цртања. -Развијање вештина осмишљавања радних операција -Увежбавање правилног преношења мера на радни материјал -Увежбавање сечења и обраде радног материјала. -Осмишљавање украшавања предмета. Овим активностима јачаће се ученичке компетенције: Предузетништво и смисао за иницијативу, Естетске компетенције.
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду); ● кроз индивидуални рад; ● кроз групни рад и комуникацију; ● кроз провере усвојености садржаја; кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

РАЗРЕД: СЕДМИ Годишњи фонд часова: 108 Недељни фонд часова : 3

Циљ учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	АТЛЕТИКА (+ мерења)	14	примени комплексе простих и општеприпремних вежби одговарајућег обима и интензитета у самосталном вежбању; – сврсисходно користи научене вежбе у спорту, рекреацији и различитим ситуацијама; – упоређује и анализира сопствене резултате са тестирања уз помоћ наставника са вредностима за свој узраст;	- Компетенција за учење –Вештина комуникације -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција - Решавање проблема –Сарадња -Одговоран однос према здрављу	-Музичка култура -Математика -Српски језик -Грађанско васпитање

			– примени достигнути ниво усвојене технике кретања у игри, спорту и свакодневном животу; – примени атлетске дисциплине у складу са правилима; – развија своје моторичке способности применом вежбања из атлетике;		
2.	ВЕЖБЕ НА СПРАВАМА И ТЛУ (+ полигони)	14	-одржава равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела; – примени вежбања из гимнастике за развој моторичких способности; -схвати вредност спортске гимнастике за сопствени развој	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама Комуникација - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња -Дигитална компетенција	-Музичка култура -Математика -Српски језик -Грађанско васпитање

				Одговоран однос према здрављу	
3. **4.**	ОДБОЈКА **ФУТСАЛ**	30 10	-изведе елементе одбојкашке технике; – примени основна правила одбојке; – користи елементе технике у игри; – примени основне тактичке елементе спортских игара; – учествује на такмичењима између одељења; Правилно се понаша на вежбалиштима као и на спортским манифестацијама -изведе елементе технике -примени основна правила -користи елементе футсала у игри -примени основне елементе тактике у одбрани и нападу -учествује на унутародељенским такмичењима	- Одговоран однос према околини - Рад са подацима и информацијама -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња - Одговоран однос према здрављу	-Музичка култура -Математика -Српски језик -Грађанско васпитање

5.	**РУКОМЕТ**	20	-Правилно се понаша на вежбалиштима као и на спортским манифестацијама -изведе елементе рукометне технике -примени основна правила рукомета -користи елементе рукомета у игри -примени основне елементе тактике у одбрани и нападу -учествује на унутародељенским такмичењима	Одговоран однос према околини - Рад са подацима и информацијама -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња - Одговоран однос према здрављу	
6.	**КОШАРКА**	20	Правилно се понаша на вежбалиштима као и на спортским манифестацијама -изведе елементе кошаркашке технике -примени основна правила кошарке -користи елементе кошарке у игри -примени основне елементе тактике у одбрани и нападу -учествује на унутародељенским такмичењима		

7.	**ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ**	Имплементирана кроз све наставне теме	представљање неопходности одржавања личне хигијене у циљу превенције болести и очувања личног здравља; -ученици разумеју значај одржавања личне хигијене и хигијене свог непосредног окружења; -указивање на врсте намирница које постоје и врсте намирница које су неопходне за очување личног здравља и правилан раст и развој детета у адолесцентском узрасту; -представљање пирамиде правилне исхране; -упознавање ученика са примерима поремећаја у исхрани(гојазност, булимија, анорексија...) и њиховим последицама; -ученик може да осмисли свој јеловник у складу са правилима здраве и избалансиране исхране; - указивање ученицима на неопходност очувања менталне хигијене и менталног здравља;	Одговоран однос према околини - Рад са подацима и информацијама -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња - Одговоран однос према здрављу	

			- упознати ученика са методама борбе против стреса и негативних утицаја околине(интернет, медији...) - ученик зна да је неопходно да заштити свој ментални систем и прихвата културне активности као метод борбе против лоших утицаја средине; - указивање на неопходност редовне, умерене физичке активности усклађене са физичком спремношћу, потенцијалима, могућностима и афинитетима; -ученик препознаје и прихвта предности које пружа бављење спортом и физичким активностима; - представљање најприсутнијих и најизраженијих болести; -указивање на методе превенције гојазности, дијабетеса, болести коштаног система, кардиоваскуларних обољења, дерматолошких обољења(акне, бубуљице...)		

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање, ,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, организовање спортских активности,</td><td>ходање, трчање, скакање, бацање, играње, хватање, провлачење, гађање, дизање, ношење, слушање, облачење, везивање пертли, пузање, котрљање, имитирање покрета, пењање, решавање проблема, договарање,</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, кооперативно учење, диференцирани рад , индивидуализација,тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад, одлазак у природу, међуодељењски сусрети, пројектна настава; ИОП</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (ангажовање, однос према раду);
● кроз групни рад и комуникацију;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;
● евалуација мотивисаности и активности ученика</td></tr>
</table>

Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ВЕРСКА НАСТАВА – ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗАМ Годишњи фонд часова: 36 Недељни фонд часова:1
РАЗРЕД: СЕДМИ

Циљ наставе православног катихизиса је да пружи ученицима православни поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). Циљ је да се и хришћанско виђење живота и постојање света излаже ученицима у толерантном дијалогу са осталим наукама како би ученици систематаски упознали православну веру.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**УВОД**	1	Моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току петог разреда основне школе	Компетенција за учење •Има позитиван и одговоран однос према учењу. Комуникација •Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. Сарадња	По садржајима верске наставе, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета: Српски језик, Историја, Географија, Грађанско васпитање, Ликовна
2.	**БОГОПОЗНАЊЕ**	5	Моћи да именује неке политеистичке религије; моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе старог века		

3.	**ЈЕДИНСТВО ЦРКВЕ ХРИСТОВЕ**	7	Моћи да уочи да се Бог откривао изабраним људима, за разлику од паганских божанстава; моћи да објасни да је Рођење Христово догађај који дели историју на стару и нову еру -моћи да разликује Стари и Нови завет	•доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе. Компетенција за учење •Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје. Естетичка компетенција •Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања. Комуникација •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. Одговоран однос према околини •Сагледава које активности (обрасци	култура, Музичка култура.
4.	**СВЕТОТАЈИНСКИ ЖИВОТ ЦРКВЕ**	12	Моћи да преприча библијску причу о Постању и доживи је као дело љубави Божије -моћи да увиди да је Бог поред видљивог света створио и анђеле -моћи да преприча неку од библијских прича до Аврама		
5.	**СРПСКА ЦРКВА КРОЗ ВЕКОВЕ**	11	Моћи да наведе неке од старозаветних личности и догађаја -моћи да уочи везу старозаветних праотаца и патријараха са Христом-моћи да извуче моралну поуку из библијских приповести		По садржајима верске наставе, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета: Српски језик, Историја, Географија, Грађанско васпитање, Ликовна култура, Музичка култура.

				понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. Решавање проблема •Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем различитих предмета и ваншколским искуством	

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>Слободно изражавање мишљења и ставова; усваја-сазнаје; развијање вештина комуникација; повезивање сопственог искуства са тематиком; дискусија; слуша посматра; црта; рецитује; упоређује; смишља; доцртава; слаже; разговара; решава; испуњава; пише; посећивање верских институција; организовање квизова; израда радова и паноа.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја ;кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА:ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ Годишњи фонд часова: 36 Недељни фонд часова:1
РАЗРЕД: СЕДМИ

Циљ наставе и учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа,вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности,осетљив за потребе појединца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	Људска права	10	-разликује жеље од потребе и наведе примере везе између потреба и људских права; -препозна своје потребе,као и потребе других и да их уважава;-штити своја права на начин који не угрожава другр и њихова права; -учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; -аргументује потрбу посебне заштите права детета; -на примеру препозна уграђеност права деце у основним документима која уређују рад школе;	Компетенција за учење •Има позитиван и одговоран однос према учењу. Комуникација •Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. Сарадња •доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе. Компетенција за учење •Мотивисан је и	По садржајима грађанског васпитања, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета:Српски језик, Историја, Географија, Ликовна култура, Музичка култура.

			-наводи примере и показатеље остварености и кршења дечијих права;- наводи чиниоце који утичу на остварење дечијих права;- поштује права и потребе ученика који су у инклузији у његовом одељењу/школи; - препозна ситуације кршења својих права и права других; - идентификује кршење људских права на примеру неког историјског догађаја;	оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје. Естетичка компетенција •Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања. Комуникација •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. Одговоран однос према околини •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. Решавање проблема •Решава проблем према планираној	
2.	Демократско друштво	9	поштује правила одељењске заједнице и правила на нивоу школе; - поступа у складу са моралним вредностима грађанског друштва; - искаже свој став о значају правила у финкционисању заједнице; - понаша се у складу са правилима и дужностима у школи; - наводи начине демократског одлучивања; -препозна одговорност одраслих у заштити права деце;		По садржајима грађанског васпитања, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета:Српски језик, Историја, Географија, Ликовна култура, Музичка култура.

			-објасни улогу појединца и група у заштити дечијих права; - реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечији права и зна коме да се обрати за помоћ;	стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем различитих предмета и ваншколским искуством. Компетенција за учење •Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. Одговорно учешће у демократском друштву •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. Одговоран однос према околини •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. Сарадња •активно и конструктивно учествује у раду групе или пара. Одговорно учешће у	
3.	Процеси у савременом свету	8	- препозна и анализира сличности и разлике између ученика у групи; - прихвата друге учемике и уважава њихову различитост; - проналази примере моралних поступака у књижевним делима које чита, у медијима и у свакодневном животу; -наводи примере из свакодневног живота предрасуда,стереотипа,дискриминација,нетолеранције по различитим основама; - проналази примере нетолеранције и дискриминације у књижевним делима која чита; - у медијима проналази примере предрасуда,стереотипа,нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; - препозна и објасни врсте насиља; - прави разлику између безбедног и небезбедног понашања на	По садржајима грађанског васпитања, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета:Српски језик, Историја, Географија, Ликовна култура, Музичка култура.

			друштвеним мрежама;- заштити од дигиталног насиља; - анализира сукоб из различитих углова(препознаје потребе учесника сукоба) и налази конструктивна решења прихватљива за све стране у сукобу;-аргументује предности конструктивног начина решавања сукоба;	демократском друштву •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. Естетичка компетенција Комуникација •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. Одговоран однос према околини •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе.	
4.	Грађански активизам	9	-исказује позитиван став према томе; -идентификује проблеме у својој школи; -прикупља податке о проблему користећи различите изворе и технике; -осмишљава акције,процењује њихову изводљивост и предвиђа могуће ефекте; -активно учествује у тиму,поштујући правила тимског рада (у групној дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на неугрожавајући начин);		По садржајима грађанског васпитања, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета:Српски језик, Историја, Географија, Ликовна култура, Музичка култура.

			- учествује у доношењу одлука у тиму/групи поштујући договорене процедуре и правила; - учествује у извођењу акције; - процењује ефекте спроведене акције и идентификује пропусте и грешке; - презентује,образлаже и аргументује изабрану акцију и добијене резултате за унапређивање живота у школи;		

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>- описивање, посматрање, примењивање,меморисање, запажање, илустровање, истраживање,анализирање, рецитовање,измишљање приче,препричавање,аналитичко-синтетичке вежбе, причање по слици,логичко закључивање, повезивање са свакодневним животом, уочавање, играње улога, прикупљање података,вредновање</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: НЕМАЧКИ ЈЕЗИК (72 часа)
РАЗРЕД: СЕДМИ

Циљ учења наставног предмета немачки језик је: усвајање функционалних знања о језичком систему и култури и развијање стратегија учења страног језика те оспособљавање за основну писмену и усмену комуникацију и стицање позитивног односа према другим језицима и културама као и према сопственом језику и културном наслеђу

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	Lek.5. 1.Ferien auf Sylt **Одмор и слободне активности** , 5.2.Zurück in Weimar	17	– размени једноставније информације личне природе; – у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима; – разуме једноставније текстове који се односе на опис особа,	Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад са подацима и информацијама, Дигитална компетенција Сарадња	српски језик (правопис, врсте речи) - енглески језик (поздрави, бројеви, дани у недељи, месеци, годишња доба) - математика (природни бројеви) - информатика и рачунарство (правопис)
2.	**ХОБИ** (Lek.5.3:“Wo ist Vincent?)	20		Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална	- енглески језик - српски језик - географија

			предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; – разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; – упути предлоге,	компетенција и сарадња	
3.	**Свакодневница** Lek.6.1:“Besuch aus Australien,,	11		Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција и сарадња	- енглески језик - српски језик
4.	**ОДЕЋА** Anders einkaufen	10		Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција и сарадња	
5.	**ОБИЧАЈИ** (Lek.6.3:“Hier ist alles anders“)	14		Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција и сарадња	

			савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; – затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности; – разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих; – упути уобичајене молбе и захтеве; – честита, захвали и извини се користећи једноставниј		

			а језичка средства; – разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; – пружи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; – разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; – размени појединачне информације и/или		

			неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; – опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа; – разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низи о искуствима, догађајима		

			и способностима у прошлости; – опише неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; – разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; – изрази жеље, интересовања, осете и осећања једноставнијим језичким средствима;		

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
-организује и реализује наставни процес кроз планиране садржаје, средства, наставне облике и методе рада, као и време потребно за реализацију -води педагошку документацију -мотивише ученике за стицање нових сазнања из области лексике и граматике и даје лични пример позитивне заинтересованости за сва питања која су важна за унапређење квалитета живота -прегледа домаће / писмене задатке и води евиденцију -развија и одржава партнерску комуникацију са ученицима, тако што ће постављати питања, давати своје мишљење, подстицати интеракцију, пружати повратну информацију и одржавати двосмерну комуникацију -уважава и реагује на потребе групе и појединца, дели одговорност, демократски управља одељењем -подстиче ученике да износе своје мишљење, али притом не ствара атмосферу победника и побеђених	-слушање, писање, читање, закључивање, реаговање на команде наставника или са снимка, -рад у пару, у групи -повезивање звучног материјала са илустрацијом или текстом, повезивање наслова са текстом или именовање наслова -израда паноа, презентација, зидних новина, постера - вежбе слушања -учествовање у игри/глума/ -„превођење“ исказа у гест и обрнуто

труди се да граматичке садржаје уводи без детаљних граматичких објашњења, осим уколико ученици на њима не инсистирају	
НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	Принципи, циљеви и стандарди постигнућа биће реализовани, пре свега, кроз: **Општу** предметну компетенцију наставе немачког језика која подразумева примену основних знања о немачком језику; **Специфичну** предметну компетенцију у области језика, уважавајући наведене захтеве стандарда основног, средњег и напредног нивоа у оквиру сваке наведене теме; **Међупредметну** компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката; **Организовање** активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе; **Компаративни** и аналитичко-синтетички приступ остварењу програмских садржаја; **Оперативно** планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални, кооперативно учење, диференцирани рад, индивидуализација, тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, драматизација текстова), као и методе (монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика; **Прилагођавање** динамике рада могућности ученика; вршњачко подучавање **Употребљавање** расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава (видео-бим, паметна табла, електронски уџбеници); **Коришћење** искустава ученика стечених из других наставних области – корелација (музичка и ликовна култура, историја, географија,српски језик, енглески језик, вреска настава, грађанско васпитање...); **Прецизним** упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду; **Посвећивање** потребне пажње ученицима који спорије напредују, ученицима који раде по ИОП-у, као и ученицима који брзо и лако уче; **Мотивисање** ученика похвалама;

	Упућивање ученика да користе додатне изворе информација (часописе, стручне књиге, речнике, правопис, интернет...); **Заједнички** правити програме за ваннаставне активности (литерарна, лингвистичка, новинарска, рецитаторска и драмска секција); **Израђивање** наставних материјала заједно са ученицима, израда паноа и стрипова, прављење илустрованих материјала, успостављање позитивне и пријатне атмосвере у учионици. **Развијање** 1) естетичке компетенције (развијање свести да се естетичка вредност не везује само и искључиво за уметност, већ и за природне, социолошке, идеолошке, емотивно-афективне и практичне садржаје); 2) комуникације; 3); решавања проблема 4); сарадње; 5) дигиталне компетенције (оспособљава ученике да користе одређена средства из области информационо-комуникационих технологија (ИКТ)); 6) одговорног учешћа у демократском друштву; 7) компетенције за учење; 8) рада са подацима и информацијама; 9); одговорног односа према околини 10); одговорног односа према здрављу 11) предузимљивости и оријентације ка предузетништву; **Планирање и реализовање посете** позориштима, музејима и културним центрима ,
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	**Остварити** сарадднички однос са ученицима у комуникацији. **Континуирано** праћење и вредновање напредовања ученика остваривати у процесу наставе и учења, у оквиру одељења и индивидуално, (знање, ангажовање, однос према раду) **Организовати** иницијално тестирање; годишње провере знања; као и континуирано формативно оцењивање ученике. кроз усмене провере и кроз контролне и писмене задатке**За оптималну** активност ученика у самосталном раду користити диференциране задатке према предзнању и способностима ученика .**Оцењивање** у контексту повезаности наставе и учења мора садржавати фазе као што су: планирање, праћење тока наставе и учења, регистровање напредовања ученика, саопштавање повратних информација и вредновање реализованих активности.

	Континуирано праћење и вредновање властитог рада , и вредновање ИОПа. **Преузимање** улоге наставника.**Учити** ученике да повезују наставне садржаје из различитих области .

В. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У ПРОШЛОСТИ **Годишњи фонд часова:36** **Недељни фонда часова:1**
РАЗРЕД:СЕДМИ

Циљ наставе и учења предмета предмета је проширивање знања из области опште културе и оспособљавање ученика да, кроз упознавање с начином живота људи у прошлости, боље разумеју свет и време у коме живе и развију свест о континуитету и укорењености. Ученици би требало да се упознају са специфичностима динамике културних промена и да науче како да сагледају себе у контексту "другог", да би сопствени идентитет што потпуније интегрисали у шири контекст разуђене и сложене садашњости.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
УВОД	**2**	Стичу базичку језичку и научну писменост. -Оспособљавају се ра решавају задатке и проблеме у новонасталим ситуацијама. -Упознавају се са динамиком културних промена	– компетенција за учење; – комуникација;-решавање проблема;– дигитална компетенција;одговоран однос према околини;– одговоран однос према здрављу;– одговорно учешће у демократском друштву; сарадња;	- историја - српски језик и књижевност -инфроматика и рачунарство -ликовна култура - музичка култура, географија -биологија -математика
НОВАЦ И БАНКЕ НЕКАД И САД	**4**			
СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У НОВОМ ВЕКУ	**30**			

			– предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама;	

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>-слушање, писање, читање, закључивање, описивање, посматрање, примењивање,меморисање, запажање, илустровање, истраживање,анализирање, логичко закључивање, повезивање са свакодневним животом, уочавање, играње улога, израда вежби, израда паноа, решавање укрштеница, учествовање у квизовима, одговарање на питања,прикупљање података,вредновање.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">Принципи, циљеви и стандарди постигнућа биће реализовани, пре свега, кроз:

У настави користити задатке који захтевају примену наученог. Неопходно је вршити стално поређење са савременим добу. Наставник има слободу да креира коначну верзију програма уважавајући интересовање ученика. Не дозволити претерану фактографију.Међупредметну компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката; Организовање активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе;Употребљавање расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава ;Прецизним упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду;Упућивање ученика да користе додатне изворе информација (часописе, стручне књиге, речнике, правопис, интернет...);Планирање и реализовање посете парковима, музејима.</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2"></td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА:ЦРТАЊЕ,СЛИКАЊЕ,ВАЈАЊЕ **Годишњи фонд часова:36** **Недељни фонд часова:1**
РАЗРЕД: СЕДМИ

Циљ наставе и учења јесте да додатно подстиче развој и практичних и теоријских знања ученика која су важна за њихово слободно, спонтано и креативно комбиновање ликовних елемената у области: цртања, сликања, вајања, графике, примењених уметности и визуелних комуникација, а у циљу развоја њиховног креативног мишљења.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**ЦРТАЊЕ**	**12**	-развијање ученикoвог спонтаног и креативног мишљења у областима ликовне културе -подстицање ученика на савладавање технолошких поступака ликовног рада у оквиру одређених средстава и медијума-мотивисање ученика на упознавање основних елемената и закономерности ликовног језика -развијање способности и веће осетљивости ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја -стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да креативним	Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини	музичка култура, српски језик, историја, географија, информатика и рачунарство, техника и технологија, математика
2.	**СЛИКАЊЕ**	**12**		Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација	музичка култура, српски језик, историја, географија, информатика и рачунарство, техника и технологија, математика

			изражавањем боље упознају њихова визуелна и ликовна својства -развијање способности ученика за визуелно памћење, за повезивање опажених информација као основе увођења у креативно визуелно мишљење -развијање веће осетљивости за ликовне и визуелне вредности које се стичу у настави, а примењују у раду и животу -развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање -подстицање и праћење интересовања за посећивањем музеја, изложби и јачање потребе код ученика за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде -стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве -омогућавање разумевања позитивног емоционалног става према вредностима израженим у делима различитих подручја уметности -развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности	Одговоран однос према околини	
3.	**ВАЈАЊЕ**	**12**		Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини	музичка култура, српски језик, историја, географија, информатика и рачунарство, техника и технологија, математика

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детално води евиденцију.</td><td>Ученик је у стању да: дефинише, наброји, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани ставодучи, изведе, процени.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја ;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ДОМАЋИНСТВО Годишњи фонд часова:36 Недељни фонда часова:1
РАЗРЕД: СЕДМИ

Циљ: наставе изборног предмета домаћинство јесте да ученици стекну нова знања о улози породице у формирању културе понашања, становања, исхране, одевања и рада, као и да интегришу и унапреде претходно стечена знања и вештине, усвоје вредности и формирају навике у вези с важним активностима у свакодневном животу. Циљ се реализује кроз низ међупредметних корелација.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	Савремено домаћинсто и породица	**5**	– одговорно испуњава обавезе потребне за живот у заједници / домаћинству; – преиспита сопствене и навике других чланова заједнице/домаћинства и утиче на њихову промену ка рационалном планирању, економичној потрошњи и развијању одговорних еколошких навика; – користи рачунарске апликације, 3D приказ грађевинског објекта и унутрашњег уређења домаћинства, уважавајући	– компетенција за учење; – комуникација; –дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву;	-биологија - хемија -географија -техника и технологија информатика и рачунарство -ликовна култура
2.	Култура становања	**5**			

3.	Култура одевања	**14**	потребе савремене културе становања; – учествује у активностима уређења и заштите домаћинства и окружења у коме се оно налази; – анализира карактеристике савремене културе становања и повеже развој и значај урбанизма за побољшање услова живљења домаћинства; – правилно разврстава и одлаже отпад из домаћинства, припрема га и предаје на рециклажу; – образлаже на примеру у домаћинству употребу обновљивих извора енергије и значај топлотне изолације са уштедом енергије у домаћинству; – правилно и безбедно користи уређаје за загревање и климатизацију простора; – разликује природне од вештачких тканина, правилно их употребљава и одржава; – планира буџет домаћинства и управља њиме; – планира радну недељу, укључује и усклађује обавезе које има као појединац и у заједници/ домаћинству;	– предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама; – решавање проблема; – сарадња; –естетичка компетенција.	
4. **5.** **6.**	Култура понашања Средства за одржавање личне хигијене Исхрана у домаћинству	**12**			

			– припрема и уређује простор за ручавање и формира културне навике приликом узимања хране;		

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада	- Дефинише,индетификује именује, репродукује, бира, утврђује, представља, издваја, организује, пише, понавља,прилагођава, тумачи,илуструје, демонстрира, показује, објашњава, препознаје, анализира,формулише,планира, повезује, класификује, процењује, описује, вредмује, бира, поставља питања, игра се....

НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	**Кроз међупредметну** компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката; **Организовањем** активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе; **Оперативно** планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални, кооперативно учење, диференцирани рад, индивидуализација, тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, драматизација текстова), као и методе (монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани

	радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика; **Прилагођавање** динамике рада могућности ученика; **Употребљавање** расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава ; **Прецизним** упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду; **Упућивање ученика** да користе додатне изворе информација (часописе, стручне књиге, речнике, правопис, интернет...); **Планирање и реализовање посете** Ботаничкој башти, Бањичкој шуми, парковима, музејима.
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	**Остварити** сарадднички однос са ученицима у комуникацији.**Континуирано** праћење и вредновање напредовања ученика остваривати у процесу наставе и учења, у оквиру одељења и индивидуално, уз вођење посебне, одговарајуће документације. **Континуирано** праћење и вредновање властитог рада.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ЧУВАРИ ПРИРОДЕ Годишњи фонд часова:36 Недељни фонда часова:1
РАЗРЕД: СЕДМИ

Циљ наставе и учења предмета чувари природе јесте развијање пожељног понашања у складу са принципима одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину, природу и биодиверзитет.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**Савремена породица и природа**	**5**	. примењују образовање за заштиту и одрживост животне средине, - развијају вредности, ставове, вештине и понашање у складу са одрживим развојем, - знају да на основу стечених знања препознају и изаберу квалитетан и здрав стил живота, - примењују рационално коришћење природних ресурса,	– МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ: – компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу;	-географија -биологија
2.	**Природне намирнице и правилна исхрана**	**8**			-биологија -хемија - физичко и здравствено васпитање

3.	**Хигијена – средства за одржавање хигијене**	**7**	- препознају изворе загађивања и уочавају последице, -развијају способност за уочавање, формулисање, анализирање и решавање проблема, - поседују иницијативу за активно учествовање и одговорност, - поседују потребу за личним ангажовањем у заштити и одрживости животне средине, природе и биодиверзитета	– одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама; – решавање проблема; – сарадња; – естетичка компетенција.	- физичко и здравствено васпитање -хемија -биологија
4.	**Рециклажа и одлагање отпада**	**9**			-биологија -хемија - техника и технологија
5.	**Одговоран однос према околини**	**7**			-биологија -хемија -ликовна култура

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>-слушање, писање, читање, закључивање, описивање, посматрање, примењивање,меморисање, запажање, илустровање, истраживање,анализирање, логичко закључивање, повезивање са свакодневним животом, уочавање, играње улога, израда вежби, израда паноа, решавање укрштеница, учествовање у квизовима, одговарање на питања,прикупљање података,вредновање.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">Принципи, циљеви и стандарди постигнућа биће реализовани, пре свега, кроз:

Општу предметну компетенцију наставе чувари природе која подразумева примену основних знања о развијању пожељног понашања у складу са принципима одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину, природу и биодиверзитет;

Међупредметну компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката;

Организовање активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе;

Оперативно планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални, кооперативно учење, диференцирани рад, индивидуализација, тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, драматизација текстова), као и методе (монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика;

Прилагођавање динамике рада могућности ученика;Употребљавање расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава ;Прецизним упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду;Упућивање ученика да користе додатне изворе</td></tr>
</table>

	информација (часописе, стручне књиге, речнике, правопис, интернет...);**Планирање и реализовање посете** Ботаничкој башти, Бањичкој шуми, парковима, музејима.
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	**Остварити** сарадднички однос са ученицима у комуникацији.**Континуирано** праћење и вредновање напредовања ученика остваривати у процесу наставе и учења, у оквиру одељења и индивидуално, уз вођење посебне, одговарајуће документације. **Континуирано** праћење и вредновање властитог рада.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА:Хор и оркестар **Годишњи фонд часова:36/34** **Недељни фонд часова: 1**
РАЗРЕД: СЕДМИ или ОСМИ
Циљ предмета хор и оркестар је развој музичке културе, упознавање са хорским песмама уз неговање националне традиције хорског певања , развијању музикалност и креативност, активно учешће у музичком животу школе и локалне средине

ОБЛАСТ/ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
Извођење музике а) Певање и свирање песама (учење по слуху и учење песме са нотног текста) б) Основе музичке писмености	**25**	-развој естетског доживљаја слушања хорске музике, развијање способности слушања и репродуковања мелодија -неговање способности извођења музике певањем и свирањем - неговање смисла за колективно музицирање (певање и свирање) -развијање способности за доживљај музичког дела - подстицање стваралачког ангажовања ученика - развијање музичке креативности - развијање способности за импровизацију мелодије развија музучке способности и жељу за активним музицирањем/певањем	Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини	Током целе школске године, најмање три пута месечно, корелација – историја, географија, ликовна култура, веронаука.
Слушање музике а) Слушање вокално-инструменталних и инструменталних композиција б) Уочити облике – музичка реченица, период, дводелна песма	5		Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција - Комуникација Одговоран однос према околини	Музика праисторије – историја, географија,биологија Музика античке цивилизације – историја, географија, биологија, веронаука Музички инструменти - историја

Музичко стваралаштво а) импровизација мелодије на задани текст б) импровизација мелодије на задани ритам	6	и суделовањем у школским ансамблима; -да подстиче креативне способности ученика и смисао за колективно музицирање; -да развиј навике слушања музике,подстиче доживљај и оспособљеност за разумевање музичких порука; -да подстиче стваралачко ангажовање у свим музичким активностима (извођење,слушање,истраживање и стварање музике); -да развија критичко мишљење.	Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема -Сарадња - Компетенција за учење - Естетичка компетенција - Комуникација - Одговоран однос према околини	

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Кроз обраду песама информативно обрадити: појам C-dura и a - molla,разлике између дура и мола, предзнаке, предтакт, различите тактове и друге елементе.

Упознати ученике са основним карактеристикама музике праисторије и старог века кроз групни рад. За слушање музике, пуштти композиције различитих епоха, жанра, различите инструменталне саставе, домаћих и страних композитора.

Учење песама по слуху и по нотном тексту(за певање и свирање), различитог садржаја и расположења традиционалне и уметничке, које су примерене могућностима и узрасту ученика</td><td>Пажљиво слушање музичког дела, одређивање његовог ванмузичког садржаја уколико га има, илустрација, препознавање муз.састава, препознавање различитих тема у оквиру једног става, препознавање карактера.

Извођење свирањем на блок флаути, или металофону, народне, уметничке и дечје песме, по слуху и по нот.тексту

Певање песама различитих жанрова, по слуху и по нотном тексту. Певање у хору.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја;кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: МОЈА ЖИВОТНА СРЕДИНА Годишњи фонд часова:36 Недељни фонда часова:1
РАЗРЕД: СЕДМИ

Циљ учења слободне наставне активности је да допринесе развоју компетенција потребних за одговорну улогу у друштву у погледу очувања животне средине, биодиверзитета и одрживог развоја.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	ЕКОЛОШКИ ОТИСАК И ОПСТАНАК Еколошки отисак. Биокапацитет. Еколошки дуг. Одрживи развој Еколошко право.	**6**	бразложи избор теме/истраживања из области одрживог развоја, циљ и план рада користећи вештину јавног говора; – формулише истраживачки задатак; – планира ресурсе и управља њима, усмерен на достизање реалног циља; – прикупи, одабере и обради информације релевантне за истраживање, користећи поуздане изворе информација, наводећи извор и аутора; – прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и	– Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Решавање проблема – Сарадња – Одговоран однос према здрављу	Физичко и здравствено васпитање Биологија
2.	УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ Врсте отпада. Управљање отпадом. Комунални отпад. Депонија.	10			

3.	РЕЦИКЛАЖА, РЕМЕДИЈАЦИЈА И ПОНОВНА УПОТРЕБА ДОБАРА И СИРОВИНА Секундарне сировине: папир, уља у исхрани, текстил, пластика. Предности и недостаци поновне употребе добара и сировина. 3Р правила.	10	здравља, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником; – користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања; – вреднује утицај својих навика у потрошњи ресурса и одлагању отпада; – учествује у акцијама које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу животне средине и одрживом развоју; – повеже значај очувања животне средине са бригом о сопственом и колективном здрављу; – одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу; – користи језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне и техничке дисциплине и чува језички идентитет; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању договора и афирмишући толеранцију и равноправност у дијалогу; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи.	– Одговоран однос према околини – Одговорно учешће у демократском друштву	
4.	ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ Извори енергије. Енергетска ефикасност. Обновљиви извори енергије. Предности и недостаци обновљивих извора енергије.	**10**			Физичко и здравствено васпитање Биологија

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно води евиденцију.</td><td>Ученик је у стању да: дефинише, наброј, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани став,одлучи, изведе, процени.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја ;кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: УМЕТНОСТ **Годишњи фонд часова:36** **Недељни фонда часова:1**

РАЗРЕД: СЕДМИ

Циљ учења слободне наставне активности Уметност је да ученик развија вештине комуникације и сарадње, критичко и стваралачко мишљење, осетљивост за естетику, радозналост, мотивацију за истраживање и изражавање у различитим медијима као и одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа.

РЕД. БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	ТРАДИЦИОНАЛНА ВИЗУЕЛНА УМЕТНОСТ ШИРОМ СВЕТА Визуелна уметност народа Аустралије и Новог Зеланда (сликарство аустралијских Абориџина, традиционална тетоважа Маора) Уметност америчких народа (тотеми, керамика, ћилими, корпе) Култура древне Индије, Кине и Јапана (градови, храмови, одећа, писмо) Уметност народа Африке (маске и штитови) Словенска традиција (митологија, симболика и орнаментика)	**12**	– образложи значај традиционалне визуелне уметности за идентитет народа и појединца; – повеже карактеристичан артефакт са континентом и културом којој припада; – обликује ликовне радове са препознатљивим елементима одабране културе; – опише одабрани продукт визуелних уметности и процес његове израде; – пореди основне одлике традиционалне визуелне уметности два или више народа; – објасни значај и улогу културног наслеђа; – објасни главне карактеристике традиционалне музике на простору Балкана и Србије и њихов међусобни утицај;	Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Одговоран однос према здрављу	Музичка култура, Ликовна култура, Српски језик, Историја, Географија, Информатика и рачунарство, Техника и технологија, Математика

			– прикаже елементе прожимања традиционалне музике различитих народа на простору Балкана на музичким примерима; – презентује традиционалну музику карактеристичну за различите крајеве Балкана и Србије; – прикаже начине очувања музичког културног наслеђа; – објасни како савремене технологије утичу на развој музике; – презентује начине промоције музичких дела и догађаја; – прикаже примену музике у другим уметностима; – истражи и објасни шта је музичка критика и која је њена улога; – аргументовано искаже утисак о слушаним делима. – комуницира учтиво, јасно и аргументовано уз уважавање различитих мишљења, идеја и естетских доживљаја; – проналази, самостално и у сарадњи са другима, релевантне податке и информације користећи савремену технологију; – учествује активно, према сопственим способностима и интересовањима, у истраживачком и радионичком раду.	Одговоран однос према околини Сарадња Дигитална компетенција Предузимљивост и оријентација према предузетништву Одговорно учешће у демократском друштву	
2.	ТРАДИЦИОНАЛНА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ БАЛКАНА И СРБИЈЕ Културно наслеђе (значај и улога) Традиционална музичка уметност Балкана (основне карактеристике у односу на ентитет и међусобни утицаји, сличности и разлике) Традиционална музика Србије (певање, свирање, обичаји, обреди, ношња, кола...) Начини очувања културног наслеђа	**12**			
3.	МОДЕРНО ДОБА И МУЗИКА Савремене технологије и музика. Маркетинг у музици. Примењена музичка уметност. Музичка критика и интервју.	**12**			

<table>
<tr><th colspan="3">АКТИВНОСТИ</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно води евиденцију.</td><td>Ученик је у стању да: дефинише, наброј, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани ставодучи, изведе, процени.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја ;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ПРЕДУЗЕТНИШТВО **Годишњи фонд часова:36** **Недељни фонда часова:1**

РАЗРЕД: СЕДМИ

Циљ учења слободне наставне активности Предузетништво је да допринесе развоју иновативности и предузимљивости код ученика, способности да се идеје претворе у акцију, способности за тимски рад и коришћење разноврсних извора знања ради бољег разумевања друштвених процеса и појава и преузимања одговорне улоге у савременом друштву.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	ЗАШТИТА ПРАВА ПОТРОШАЧА Однос цене и квалитета производа/услуге. Декларација производа. Уговорна обавеза за услугу. Остваривање права потрошача.	**6**	– наведе основна права потрошача и начине њихове заштите; – на декларацији пронађе најважније информације о производу и одреди однос цене и квалитета; – посматра занимања из перспективе некад и сад и предвиди могућности њиховог развоја у будућности; – повезује одређена занимања и врсту и нивое образовања; – препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања;	Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Одговоран однос према здрављу	Музичка култура, Ликовна култура, Српски језик, Историја, Географија, Информатика и рачунарство, Техника и технологија, Математика
2.	СВЕТ РАДА Свет занимања некад, сад и у будућности. Професионална оријентација. Професионални развој. Форма и функција CV и мотивационог писма.	**10**			

	Концепт целоживотног учења.		– се укључи у иницијативе које се покрећу у школи; – разликује особине лидера и менаџера; – одговорно преузима задужења у тиму, сарађује са другим члановима тима и учествује у доношењу одлука; – планира, распоређује и управља ресурсима (знања и вештине, време, новац, технологије); – учествује у осмишљавању пословне идеје; – информише се о постојању сличних производа на тржишту;	Одговоран однос према околини Сарадња Дигитална компетенција Предузимљивост и оријентација према предузетништву	
3.	ПОКРЕНИ СЕБЕ И ДРУГЕ Покретање иницијативе. Менаџмент и лидерство.	**10**			

4.	УЧЕНИЧКА ПРЕДУЗЕЋА Појам предузећа (привредног субјекта). Производ и/или услуга. Појам тржишта. Људски и материјални ресурси. Пословна комуникација. Основни етички принципи у пословању. Процес производње и процес пружања услуга. Цена производа или услуге. Облици промовисања производа. Продаја производа или услуге.	**10**	– комуницира са окружењем о креативним идејама свога тима; – примењује правила пословне комуникације; – поштује етичке принципе у пословању; – израчуна трошкове израде производа према датим инструкцијама; – прикупи информације о ценама сличних производа на тржишту и на основу њих одреди цену свог производа; – учествује у промоцији и продаји производа; – презентује рад свог тима.	Одговорно учешће у демократском друштву	

<table>
<tr><th colspan="3">АКТИВНОСТИ</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно води евиденцију.</td><td>Ученик је у стању да: дефинише, наброј, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани ставодучи, изведе, процени.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја ;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ФИЛОЗОФИЈА СА ДЕЦОМ Годишњи фонд часова:36 Недељни фонда часова:1
РАЗРЕД: СЕДМИ

Циљ учења слободне наставне активности Филозофија са децом је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове који ће подстаћи и убрзати његов интелектуални развој и унапредити вештине размишљања, закључивања, самосталног, критичког и креативног мишљења.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

П О Ј М О В И	Појам добра/зла Појам уметности Појам правде Појам слободе Појам среће Појам толеранције Појам вршњачког насиља Појам истине/лажи Појам живота Појам времена и простора Појам пријатељства Појам храбрости Појам бога Појам човека Појам мудрости и знања Појам света Појам природе Појам једнакости и различитости Појам љубави	**36**	– критички промишља и анализира питања и проблеме свог окружења – са пажњом слуша саговорника и комуницира са другима на конструктиван начин – јасно изрази сопствене мисли и осећања – практикује интелектуалну отвореност и радозналост – уважава релевантне аргументе – практикује толеранцију и разлике у мишљењу – искаже објективност и непристрасност у процени властитих и туђих становишта, поступака и постигнућа – сарађује са члановима групе којој припада и одупре се притиску групе на асертиван начин – препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања – развије осетљивост за социјални и културни контекст – учествује у расправи која доприноси атмосфери отворености и узајамног уважавања – преузме одговорност за сопствене поступке, однос према природном и друштвеном окружењу, – усвоји интелектуалне врлине истинољубивости	Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Сарадња Дигитална компетенција Предузимљивост и оријентација према предузетништву Одговорно учешће у демократском друштву	Музичка култура, Ликовна култура, Српски језик, Историја, Географија, Информатика и рачунарство, Техника и технологија, Математика

<table>
<tr><th colspan="3">АКТИВНОСТИ</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно води евиденцију.</td><td>Ученик је у стању да: дефинише, наброј, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани ставодучи, изведе, процени.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја ;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ДРАМСКА УМЕТНОСТ Годишњи фонд часова:36 Недељни фонда часова:1
РАЗРЕД:СЕДМИ
Циљ наставе и учења предмета

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1	ЧИТАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ ДРАМСКОГ ТЕКСТА: Драмски текст и његова композиција Анализа ликова и мотива, карактеризација ликова Доживљај драмског текста и критички однос према тексту	**6**	– Анализира ликове драмских дела, њихову карактеризацију и мотиве; – анализира елементе композиције драмског дела (чин, сцена, појава); – упореди позоришну представу и драмски текст. – критички промишља о стварности на основу прочитаних дела;	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са подацима	Српски језик и књижевност Музичка култура Ликовна култура Историја Географија Информатика Грађанско васпитање

					Верска настава Физичко и здравствено васпитање
2	ОСНОВНЕ СЦЕНСКЕ ВЕШТИНЕ: Вежбе покрета, дикције, гласовне вежбе Импровизација на сцени	**6**	– изводи покрет, гестикулацију и мимику на сцени; – изводи гласовне вежбе за унапређивање дикције; – игра различите сценске улоге и импровизује на сцени;	Дигитална компетенција Решавање проблема	
3	РАЗУМЕВАЊЕ ЕЛЕМЕНАТА СЦЕНСКОГ ПРОСТОРА: Шта је сцена? Израда, примена реквизита Како користити светло и звук? Музика на сценИР	**6**	– користи сценски простор на ефектан начин; – користи реквизите на правилан и безбедан начин, поставља их и уклања са сцене у складу са драмским предлошком и потребама представе; – користи светло и звук ради истицања одређених делова сцене или ликова на сцени;	Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву	

			– правилно користи микрофоне и осталу техничку опрему;		
4	РАЗВИЈАЊЕ КРЕАТИВНОСТИ И МАШТЕ: Адаптација књижевних дела Препричавање књижевних дела на различите начине Вежбамо причање прича Израда текста-драматизација	**6**	– текст на различите начпреприча ине. – адаптира приповетке, бајке, епске, лирске песме и друга књижевна дела стварајући од њих драмски текст. – импровизује, смисли, напише сцене, дијалоге, учествује у изради сценарија/драматизације. – изради и/или прилагоди сценске реквизите и костиме за представу;		
5	УЧЕШЋЕ У СЦЕНСКОМ ПРОЦЕСУ Развијање сарадње Учешће у групи/тимском раду Развијање вештина комуникације	**6**	– разговара и подели искуства о томе шта је научио у току процеса рада, изнесе предлоге за побољшање, нове идеје за будуће сценске пројекте; – активно учествује у организацији представе (у школи или у другим установама); – учествује у промоцији представе;	Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	

6	ПРИПРЕМА ЗА ЈАВНО ИЗВОЂЕЊЕ ПРЕДСТАВЕ Развијање самопоуздање Вежбе концентрације Превазилажење треме наступом на сцени Прављење плаката, рекламе, видео записа...)	**6**	– припрема и изводи представу пред публиком.		

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
Наставник током целог процеса креира групне задатке и пројекте, радионице који захтевају сарадњу и интеракцију међу ученицима. Организују се игре и вежбе које подстичу тимски дух и развијање способности за сарадњу.	Ученици учествују у групи/тимском раду од самог почетка: током избора и формирања група или тимова ученика, приликом доделе задатака и улога ученицима у складу са њиховим интересовањима и способностима, као и у току праћења напретка рада.
НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	Кроз различите активности, ученици ће имати прилику да истраже свет глуме и сценског израза, развију своје вештине интерпретације и комуникације, као и да боље разумеју уметност. Читање и разумевање драмског текста, тимски рад (рад у групи), вежбе покрета, вежбе дикције и гласовне вежбе, импровизација на сцени, коришћење реквизита, светла и звука, разумевање елемената сценског простора, развијање креативности и маште, адаптација књижевних дела, препричавање књижевних дела на различите начине, вежбање причања прича, израда драмског предлошка/сценарија, учешће у сценском процесу, припрема за јавно извођење представе.
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	Имајући у виду концепт програма, исходе и компетенције које треба развити, процес праћења и вредновања ученичких постигнућа не може се заснивати на класичним индивидуалним усменим и писаним проверама. Уместо тога, наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, колико су отоворени за рад у групи, како доносе одлуке, аргументују, евалуирају свој и туђи рад и слично. Постигнућа ученика се, дакле, прате и вреднују формативно: током целог процеса.

	Посебно се мора узети у обзир да часови слободне наставне активности Драмске уметности похађају сви заинтересовани ученици и да услов и основ за вредновање њихових постигнућа није индивидуални таленат за глуму или било који други сегмент драмских уметности. Ученик не мора бити талентован за овај програм. Потребно је да покаже заинтересованост, иницијативу, вољу да ради са другарима. Зато, наставник овде прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни, како развијају и испољавају естетске компетенције.

Г. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

Допунска настава се организује са по једним часом недељно. Циљ допунске наставе је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм наставе и учења у основној школи.

ДОПУНСКА НАСТАВА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ 7. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА

По завршетку допунске наставе ученик ће бити у стању да: -препозна основне врсте непроменљивих речи у типичним примерима; -уочи основне делове именичке синтагме; -препозна реченичне чланове исказане речју, синтагмом и предлошко-падежном конструкцијом; -разликује граматички и логички субјекат у једноставнијим примерима; -препозна сложени глаголски предикат у типичним примерима; -разликује основне врсте независних и зависних реченица; -препозна напоредне односе међу реченичним члановима и независним реченицама у једноставним примерима; -примени основна правила конгруенције у реченици; -примени основна правописна правила у писању; -разликује дугосилазни и дугоузлазни акценат у познатим примерима; -користи основне књижевне термине обрађене на часовима; -чита краћи текст са разумевањем и издвоји основне информације; -разликује народну и ауторску књижевност; -препозна основне књижевне родове и врсте; -уочи основне одлике стиха, строфе, риме и рефрена;	језик књижевност језичка култура	36

АКТИВНОСТИ	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА

	Ученици у оквиру допунске наставе: слушају објашњења наставника и постављају питања о нејасним садржајима; понављају и утврђују градиво обрађено на редовној настави; решавају једноставније граматичке, правописне и синтаксичке задатке; препознају врсте речи, реченичне чланове и врсте реченица у типичним примерима; вежбају примену основних правописних правила; читају краће књижевне и некњижевне текстове са разумевањем; издвајају тему, главне ликове, основне мотиве и поруке текста; одговарају на питања у вези са прочитаним текстом; препричавају краће текстове уз помоћ наставника; уочавају основне особине ликова и њихове поступке; користе основне књижевне појмове у разговору о делу; пишу краће реченице и једноставне повезане текстове; састављају краћи опис, препричавање, имејл или SMS поруку; исправљају грешке у сопственом писаном раду уз помоћ наставника; учествују у разговору, раду у пару и групном раду;	Наставник у оквиру допунске наставе: утврђује предзнање ученика и уочава тешкоће у савладавању градива; планира рад у складу са потребама, могућностима и темпом напредовања ученика; прилагођава наставне садржаје ученицима који спорије усвајају градиво; објашњава нејасне појмове једноставним и разумљивим језиком; понавља и систематизује кључне садржаје из језика, књижевности и језичке културе; припрема једноставније задатке, наставне листиће и примере за вежбање; усмерава ученике у решавању граматичких, правописних и синтаксичких задатака; помаже ученицима да читају са разумевањем и издвоје важне информације из текста; води ученике кроз анализу књижевног дела постављањем јасних и поступних питања; подстиче ученике да усмено изразе мишљење и образложе одговор; пружа помоћ при састављању краћих писаних радова; указује на грешке и објашњава начине њиховог исправљања; охрабрује ученике и развија њихово самопоуздање; организује индивидуални рад, рад у пару и мањим групама; прати напредовање ученика кроз усмене и писане активности; даје редовну повратну информацију ученицима; сарађује са одељењским старешином, родитељима и стручном службом ако је потребно; прилагођава даљи рад резултатима праћења и потребама ученика.

	користе уџбеник, свеску, читанку, правопис и наставне листиће; примењују научено на новим, једноставнијим примерима; развијају самопоуздање, одговорност и навику редовног учења.	

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Програм допунске наставе остварује се кроз систематско понављање, увежбавање и утврђивање наставних садржаја који су ученицима били тежи за разумевање и усвајање на редовној настави. Рад се организује у складу са индивидуалним потребама, могућностима и темпом напредовања ученика. Настава се реализује поступно, од лакших ка сложенијим задацима, уз јасна објашњења, примере, наставне листиће, усмене и писане вежбе. Посебна пажња посвећује се разумевању основних граматичких, правописних, књижевних и језичко-културних садржаја. У области језика ученици увежбавају препознавање врста речи, реченичних чланова, врста реченица, основних синтаксичких односа, примену конгруенције и правописних правила. Задаци се прилагођавају нивоу знања ученика и дају се кроз типичне, јасне и разумљиве примере. У области књижевности ученици читају краће одломке и текстове, одговарају на питања, издвајају тему, мотиве, ликове, основне поруке и уочавају најважније особине књижевног дела. Наставник их води кроз анализу поступним питањима и помаже им да повежу садржај текста са личним искуством. У области језичке културе ученици вежбају усмено и писано изражавање, састављање краћих повезаних текстова, описивање, препричавање, писање једноставне аргументације и електронске поруке. Посебно се ради на јасности, повезаности реченица, правилном изражавању и поштовању основних правописних правила. У раду се примењују индивидуални рад, рад у пару, рад у мањој групи, разговор, објашњавање, демонстрација, читање са разумевањем, практично увежбавање, анализа примера и исправљање грешака. Наставник пружа подршку, охрабрује ученике, даје додатна објашњења и повратне информације, како би ученици постепено стекли сигурност и самосталност у раду.

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење постигнућа ученика у допунској настави врши се континуирано, током целе школске године, кроз посматрање рада ученика, анализу њихових усмених и писаних одговора, активност на часу и напредак у односу на почетни ниво знања. Наставник прати: редовност доласка ученика на допунску наставу; активност и ангажовање ученика током рада; степен разумевања обрађених садржаја; способност препознавања и примене основних језичких и правописних правила; успешност у решавању једноставнијих граматичких и синтаксичких задатака; разумевање прочитаног текста; способност издвајања теме, ликова, мотива и основне поруке текста; напредак у усменом изражавању; напредак у писању краћих повезаних текстова; тачност, уредност и самосталност у раду; спремност ученика да исправи грешке и примени повратну информацију; развој самопоуздања и мотивације за учење. Праћење се остварује путем: усмених одговора; кратких писаних провера и вежби; домаћих задатака; наставних листића; читања и тумачења краћих текстова; анализе ученичких писаних радова; разговора са учеником; посматрања рада на часу; самопроцене ученика; поређења почетних и каснијих постигнућа.

	Вредновање је усмерено пре свега на напредак ученика, његово залагање, труд, редовност, самосталност и постепено отклањање тешкоћа у учењу. На основу праћења наставник прилагођава даљи рад, бира одговарајуће задатке, понавља садржаје који нису довољно усвојени и пружа додатну подршку ученицима којима је она потребна.

ДОПУНСКА НАСТАВА МАТЕМАТИКА 7. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА
Утврђивање и продубљивање основних математичких знања из наставних области седмог разреда. Отклањање тешкоћа у усвајању математичких садржаја. Развијање способности примене математичких правила и поступака у решавању задатака. Развијање логичког и аналитичког мишљења. Подстицање самосталности и сигурности у раду ученика. Развијање математичке писмености и примене математике у свакодневним ситуацијама.	Рационални бројеви Степен броја Алгебарски изрази Линеарне једначине и неједначине Пропорције и проценти Директна и обрнута пропорционалност Координатни систем Троугао и четвороугао Подударност троуглова Круг и кружница Површина геометријских фигура Конструктивни задаци	36 часова годишње (1 час недељно)

АКТИВНОСТИ	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА

	● Решава основне и задатке средњег нивоа сложености. ● Примењује правила рачунања са рационалним бројевима. ● Решава једначине и неједначине са једном непознатом. ● Израчунава проценте и решава задатке из пропорција. ● Црта и конструише геометријске фигуре користећи прибор. ● Препознаје и примењује особине троуглова и четвороуглова. ● Израчунава површине геометријских фигура. ● Учествује у раду у пару и групи. ● Образлаже поступак решавања задатка. ● Уочава и исправља грешке у раду.	Прати напредовање ученика и уочава тешкоће у раду. Прилагођава наставне садржаје могућностима ученика. Даје додатна објашњења и примере. Подстиче ученике на самосталан рад и активно учешће. Организује индивидуални рад, рад у пару и групни рад. Користи различита наставна средства, наставне листиће и дигиталне алате. Помаже ученицима у примени математичких поступака и правила. Развија код ученика сигурност и тачност у решавању задатака.
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Фронтални рад Индивидуални рад Рад у пару Групни рад Решавање задатака различитог нивоа сложености Практична примена математичких садржаја Усмено образлагање поступака решавања Коришћење геометријског прибора и дигиталних материјала Анализа и исправљање грешака у раду	

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Усмено испитивање Праћење активности ученика на часу Анализа самосталног рада ученика Провера домаћих задатака Кратке писмене провере Формативно праћење напредовања ученика Праћење примене математичких знања у решавању задатака Анализа успешности у савладавању наставних садржаја

ДОПУНСКА НАСТАВА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК 7. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>ТЕМА/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">1. Ученици разумеју суштину у детаље прочитаног текста
2. Користе придеве и прилоге правилно и описују предмете ,бића и ситуације
3. Правилно користе прилоге начин,учесталост и количину и примењују их у реченицама које су истините за њих
4. Ученици умеју да комуницирају о проблемима у школи и позивају и планирају заједничке активности
5. Ученици правилно пишу кратак текст о молбама,захтевима и саветима</td><td>1.Еколошки проблеми данашњице и очување животне средине
2. Дигитални свет
3. Свет познатих/Славне личности
4.Школскиот
5.Филмови/Историјат драмске уметности/Уметност и вештине
6.Исказивање осета и осећања
7.Исказивање правила,забрана и дозвола</td><td>36</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>Активности ученика
-препознаје, уочава и повезује главне информације и идеје,
понавља, разликује, опише и наведе примере у реченицама које су истините за њега</td><td colspan="2">-наставник се припрема и организује наставу према циљевима користећи доступне и адекватне ресурсе;
-објашњава, разговара, посматра и прати ток наставног процеса, помаже и подстиче ученике у савладавању предвиђених исхода у циљу напредовања, анализира, закључује, вреднује, саопштава и детаљно води евиденцију.</td></tr>
</table>

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	групни,рад у пару и индивидуални рад, диференцирани рад и вршњачко подучавање, самостални рад и решавање задатака код куће, индивидуализација и ИОП, тематско планирање
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	-савладавање нових технологија и примена у наставном процесу; -активно учешће у интегрисаној настави

ДОПУНСКА НАСТАВА НЕМАЧКИ ЈЕЗИК 7. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА		Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА
Да подстакне развијање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење немачког језика Да олакша разумевање различитих култура и традиција Да подстиче употребу немачког језика у личне сврхе и задовољство Разумевање говора, разумевање писаног текста, усмено изражавање, функционално знање о језику Стицање знања неопходних за праћење реализације рада на редовним часовима, односно помоћ при обавезним наставним активностима		-Презент -Перфекат -Описни придеви -Предлози (временска допуна) -Придеви и антоними -Предлози seit, vor, nach, zweimal -Dass-реченице -Поређење придева -Везници und, aber, denn -W-питања -Личне заменице у ном.,дат.,акуз -Претерит модалних и помоћних глагола -Индиректна W-питања -ОВ-реченице -Es gibt+акуз. -Рекција глагола -Негација са kein и nich	36
АКТИВНОСТИ	**АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА**	**АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА**	

	-слуша -пише -чита -ради самостално и у пару -води конверзацију -увежбава граматичке структуре -проширује лексику -вежба -одговара на питања -усваја	Презентује наставни садржај и прилагођава методе ученичким способностима, објашњава, мотивише, скреће пажњу на граматичке прецизности текста, помаже, ослобађа треме, охрабрује, проверава, похваљује и сугерише
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Уобличавање и поимање личних аутентичних доживљаја ученика кроз говор у групи и са наставником, именовање предмета и ситуација и личности из непосредног и даљег окружења ученика Вежбање читања и писања као и говора на релацији наставник-ученик и ученик-ученик. Вербална метода Демонстративна Комбинована Хеуристичка Рад на тексту Рад у групи Рад у пару	
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	-Ангажованост ученика на часу -Посматрање и процењивање -Задовољство ученика на часу -Примена стечених знања	

ДОПУНСКА НАСТАВА ГЕОГРАФИЈА 7. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Циљ допунске наставе географије је за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања кључних појмова из географије,
-утврђивање основних знања о континентима
-разумевање географског положаја,природних и друштвено-економских одлика одлика континената
-развијање способности сналажења на карти
-оспособљавање ученика за самостално учење и примену знања</td><td>1.Регионална географија
2.Географске регије Европе
3.Азија
4.Африка
5.Северна Америка
6.Јужна Америка
7.Аустралија и Океанија
8.Поларне области</td><td>36</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>-слушају, посматрају, бележе , цртају
- постављају питања, формулишу одговоре
- користе географску карту,атлас и нему карту
-понављају утврђено градиво
- исказују своје мишљење, учествују у разговору
- изводе закључке, представљају резултате рада
-показују ка карти
-уписују појмове у нему карту</td><td colspan="2">- додатно објашњава градиво на једноставан начин
-поставља питања и проверава разумевање
-даје подршку и подстиче ученике
- повезивање знања са животним искуством ученика и са претходним знањем
- подстицање ученика да поставља питања
- прецизно дефинисање појмова и објашњавање нових речи
- упућује ученике у процес рада, демонстрира, надзире рад и помаже
-пружање индивидуалне подршке ученицима</td></tr>
</table>

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Програм допунске наставе се остварује кроз: - индивидуалан и диференциран рад - обнављање и утврђивање градива - вршњачко подучавање, рад у паровима - учење кроз примере и задатке - практичан рад и демонстрација
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Остваривање програма прати се кроз континуирано посматрање рада ученика, проверу знања путем задатака и разговора, као и праћење мотивације ученика за даљи рад, подршка у виду похвале њиховог индивидуалног напретка уз вођење евиденције.

ДОПУНСКА НАСТАВА ИСТОРИЈА 7. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Циљ допунске наставе историје за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своја знања о Европи, свету и српском народу од средине 18. до почетка 20. века.
Допунска настава се организује кроз прилагођене задатке, разговор, рад на примерима, понављање кључних садржаја и индивидуализован приступ ученицима којима је потребна додатна подршка у учењу историје.</td><td>1.Основи проучавања прошлости
2. Европа, свет и српски народ на почетку индустријске револуције (од средине 18. до средине 19. века)
3. Европа, свет и српски народ у другој половини 19. века
4. Европа, свет и српски народ на почетку 20. века</td><td>36</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>Ученици слушају, посматрају, бележе , цртају постављају питања, формулишу одговоре, описују и упоређују појаве, исказују своје мишљење, учествују у разговору, изводе закључке, представљју резултате рада.</td><td colspan="2">Наставник прати утврђивање знања, повезивање знања са животним искуством ученика и са претходним знањем, бави се подстицањем ученика да поставља питања, прецизно дефинише појмове и објашњава нове речи, упућује ученике у процес рада, демонстрира, надзире рад и помаже.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА</td><td colspan="3">Програм допунске наставе се остварује кроз:индивидуалан и диференциран рад, обнављање и утврђивање градива, вршњачко подучавање, рад у паровима, учење кроз примере и задатке, практичан рад и демонстрација</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА</td><td colspan="3">Остваривање програма прати се кроз континуирано посматрање рада ученика, проверу знања путем задатака и разговора, као и праћење мотивације ученика за даљи рад, подршка у виду похвале њиховог индивидуалног напретка уз вођење евиденције.</td></tr>
</table>

ДОПУНСКА НАСТАВА БИОЛОГИЈА 7. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Циљ допунске наставе биологије је за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања кључних биолошких појмова .
• усвајање и утврђивање основних знања о грађи и функцији човековог организма;
• разумевање повезаности органа и система органа у организму човека;
• отклањање тешкоћа у учењу кроз додатна објашњења, понављање и вежбање;
• развијање навика за очување здравља и примену хигијенских мера;
• подстицање одговорног односа према сопственом здрављу и животној средини;
• развијање самопоуздања, навике редовног учења и јачање мотивације ученика за рад ;
• оспособљавање ученика за примену стечених знања у свакодневном животу.</td><td>1. НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА
2. ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА
3. ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ
4. ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ
5. ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ</td><td>36</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>-слушају, посматрају, бележе , цртају
- постављају питања, формулишу одговоре
- пишу кратку поруку описују и упоређују појаве
- исказују своје мишљење, учествују у разговору
- изводе закључке, представљају резултате рада</td><td colspan="2">- утврђивање знања
- повезивање знања са животним искуством ученика и са претходним знањем
- подстицање ученика да поставља питања
- прецизно дефинисање појмова и објашњавање нових речи - прављење појмовних мапа
- упућује ученике у процес рада, демонстрира, надзире рад и помаже</td></tr>
</table>

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Програм допунске наставе се остварује кроз: - индивидуалан и диференциран рад - обнављање и утврђивање градива - вршњачко подучавање, рад у паровима - учење кроз примере и задатке - практичан рад и демонстрација
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Остваривање програма прати се кроз континуирано посматрање рада ученика, проверу знања путем задатака и разговора, као и праћење мотивације ученика за даљи рад, подршка у виду похвале њиховог индивидуалног напретка уз вођење евиденције.

ДОПУНСКА НАСТАВА ФИЗИКА 7. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА
Циљ допунске наставе физике је да ученицима који теже савладавају наставне садржаје омогући додатну помоћ у учењу како би стекли основна знања, умења и навике предвиђене наставним програмом. Допунска настава има за циљ да: помогне ученицима да разумеју основне физичке појмове и законе; отклони недостатке у знању настале током редовне наставе; развија способност примене физичких знања у свакодневним ситуацијама; оспособи ученике за успешно праћење редовне наставе; подстиче самосталност, сигурност и мотивацију за учење; развија интересовање за природне науке и експериментални рад. У наставном програму за физику наглашава се да је циљ допунске наставе да ученик „уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм физике у основној школи“. Допунска настава се организује за ученике који у редовној настави теже савладавају прописане садржаје и потребна им је додатна подршка ради нормалног напредовања	1. Сила и кретање 2. Кретање тела под дејством силе. Силе трења 3. Равнотежа тела 4. Механички рад и енергија. Снага 5. Топлотне појаве	36

АКТИВНОСТИ	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА

	• слушање објашњења наставника и постављање питања; • обнављање и понављање основних физичких појмова и закона; • решавање једноставних рачунских задатака; • попуњавање наставних листића; • израда домаћих задатака и исправка грешака; • учешће у разговору и дискусији; • посматрање и описивање физичких појава; • извођење једноставних огледа и мерења; • рад у пару или мањој групи; • повезивање градива са примерима из свакодневног живота; • коришћење уџбеника, збирки задатака, модела, слика и дигиталних садржаја; • самостално закључивање уз помоћ наставника;	• планирање и организовање допунске наставе у складу са потребама ученика; • утврђивање нивоа предзнања и уочавање тешкоћа у учењу; • прилагођавање садржаја, метода и темпа рада могућностима ученика; • објашњавање основних физичких појмова, закона и појава на једноставан и разумљив начин; • повезивање наставних садржаја са примерима из свакодневног живота; • демонстрирање огледа и упућивање ученика у правилно извођење експеримената; • припрема наставних листића, задатака и додатног материјала за вежбање; • подстицање ученика на активност, питања и самостално закључивање; • праћење рада, напредовања и ангажовања ученика; • пружање повратне информације и помоћ у исправљању грешака; • мотивисање ученика и развијање самопоуздања у учењу; • организовање индивидуалног, рада у пару и групног рада; • проверавање усвојености основних исхода учења; • вођење педагошке евиденције о раду и напретку ученика; • сарадња са родитељима, одељењским старешином и стручном службом школе.

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	· индивидуализованим приступом ученицима; · понављањем и утврђивањем основних појмова и закона; · постепеним објашњавањем наставних садржаја од једноставнијих ка сложенијим; · коришћењем очигледних средстава, модела, слика, шема и демонстрационих огледа; · решавањем једноставних задатака и практичних примера; · разговором, дискусијом и постављањем питања; · повезивањем физичких појава са примерима из свакодневног живота; · практичним и експерименталним радом ученика; · радом у пару, групним и индивидуалним радом; · употребом наставних листића, презентација и дигиталних материјала; · честим проверавањем разумевања и давањем повратне информације;
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	· посматрање активности и ангажовања ученика на часу; · усмено испитивање и разговор са ученицима; · проверу разумевања основних физичких појмова и закона; · анализу решених задатака и наставних листића; · проверу домаћих задатака; · кратке писмене провере и тестове; · праћење способности примене знања у једноставним практичним ситуацијама; · праћење рада током огледа и експерименталних активности; · евидентирање редовности похађања наставе; · праћење индивидуалног напретка ученика у односу на почетно стање; · самопроцену ученика и разговор о тешкоћама у учењу; · вођење педагошке документације и белешки о постигнућима ученика.

ДОПУНСКА НАСТАВА ХЕМИЈА 7. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Допунска настава из хемије се организује за ученике који спорије усвајају знања, ученике који нису били присутни на неким часовима, ученике који желе да утврде знање или уклоне евентуалне нејасноће, што доприноси бољем усвајању знања и вештина везаних за наставно градиво.
Задаци и исходи допунске наставе:
● препознаје основне лабораторијске посуде и прибор;
● разликује атом, молекул и јон;
● разликује хомогене и хетерогене смеше;
● записује једноставне хемијске једначине;
● примењује основна правила безбедности у лабораторији;
● решава једноставне рачунске задатке у хемији.</td><td>1. Хемија као експериментална наука и хемија у свету око нас
2.Хемијска лабораторија
3.Атоми и хемијски елементи
4.Молекули елемената и једињења, јони и јонска једињења
5. Хомогене и хетерогене смеше
6.Хемијске реакције и хемијске једначине
7.Израчунавања у хемији
8.Водоник и кисеоник и њихова једињења. Соли</td><td>36</td></tr>
<tr><th>АКТИВНОСТИ</th><th>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</th><th colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</th></tr>
</table>

	-слушају, посматрају, бележе и цртају; -постављају питања и формулишу одговоре; -описују и упоређују појаве; -учествују у разговору и износе мишљење; -изводе закључке и представљају резултате рада; -решавају задатке и примере; -учествују у практичном раду и демонстрацијама.	-утврђује и обнавља знања; -повезује нове садржаје са претходним знањем и искуством ученика; -подстиче ученике на постављање питања; -прецизно дефинише појмове и објашњава нове термине; -користи појмовне мапе, шеме и илустрације ради лакшег разумевања појмова; -демонстрира поступке и надзире рад ученика; -пружа индивидуалну подршку и помоћ.
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Програм допунске наставе се остварује кроз: - индивидуалан и диференциран рад - обнављање и утврђивање градива - вршњачко подучавање, рад у паровима - учење кроз примере и задатке - практичан рад и демонстрација -разговор и усмено објашњавање појмова.	
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Остваривање програма прати се кроз: ● континуирано посматрање рада ученика; ● проверу знања путем разговора и задатака; ● праћење активности и мотивације ученика; ● евидентирање индивидуалног напретка; ● подстицање и похваљивање ученика ради развијања самопоуздања и интересовања за рад.	

Додатна настава организује се са по једним часом недељно. Програмски садржаји ове наставе обухватају:
- изабране садржаје из редовне наставе који се сада обрађују комплексније,
- нове садржаје, који се наслањају на програм редовне наставе, али се односе на сложеније појаве или на појаве за које су ученици показали посебан интерес.

Редослед тематских садржаја у додатној настави прати редослед одговарајућих садржаја у редовној настави. Уколико у школи тренутно не постоје технички услови за остваривање неких тематских садржаја из додатне наставе, наставник бира оне садржаје који могу да се остваре. Поред понуђених садржаја, могу се реализовати и теме за које ученици покажу посебно интересовање. Корисно је да наставник позове истакнуте стручњаке да у оквиру додатне наставе одрже популарна предавања.

ДОДАТНА НАСТАВА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ 7. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА

По завршетку додатне наставе ученик ће бити у стању да: прецизно одреди врсте непроменљивих речи и објасни њихову функцију у реченици; анализира структуру именичке синтагме у сложенијим примерима; разликује начине исказивања реченичних чланова речју, синтагмом, предлошко-падежном конструкцијом и зависном реченицом; самостално анализира реченицу и разликује граматички и логички субјекат; објасни разлику између сложеног глаголског предиката и зависне реченице са везником да; препозна и објасни врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама; идентификује и тумачи различите врсте зависних реченица у сложенијим примерима; доследно примењује правила конгруенције у говору и писању; доследно примењује правописну норму у различитим типовима текстова; разликује и правилно обележава дугосилазни и дугоузлазни акценат у познатим и новим примерима;	језик књижевност језичка култура	36

самостално користи књижевне термине и повезује их са делима из школског и ваншколског читања; тумачи универзалне вредности књижевног дела и повезује их са личним искуством, савременим животом и ширим друштвеним контекстом; чита, анализира и критички коментарише различите врсте текстова; упоређује народну и ауторску књижевност и објашњава њихове основне одлике; анализира одлике стиха, строфе, риме, слободног и везаног стиха и рефрена; тумачи мотиве, песничке слике и њихово садејство или контраст у лирском тексту; локализује књижевно дело у оквиру опуса писца, епохе или тематског круга; анализира етапе драмске радње и њихову улогу у развоју сукоба; разликује аутора, наратора, лирског субјекта и драмско лице и објашњава њихову функцију; анализира облике казивања и њихову улогу у обликовању текста; препознаје језичко-стилска изражајна средства и тумачи њихову естетску и значењску функцију; анализира идејни слој књижевног дела служећи се аргументима из текста;		

упоређује начине карактеризације ликова према физичким, говорним, психолошким, друштвеним и етичким особинама; разликује хумористички, иронични и сатирични тон и објашњава њихову функцију; критички промишља о смислу књижевног текста и аргументовано брани свој став; доводи у везу пословице, изреке и народну мудрост са идејним слојем текста; тумачи националне вредности и културноисторијску баштину у књижевним делима; разматра питања родне равноправности у вези са ликовима и односима у књижевноуметничким текстовима; препоручи књижевно дело уз аргументовано и уверљиво образложење; упореди књижевно дело са филмом или позоришном представом насталим по истом предлошку; говори јасно, аргументовано и стилски примерено на задату тему; разликује функционалне стилове и анализира њихове језичке особине; састави кохерентан, стилски уређен наративни, дескриптивни или аргументативни текст;		

напише аргументативни текст позивајући се на чињенице, примере и доказе; функционално користи технички и сугестивни опис; правилно користи цитате, фусноте и основне елементе навођења извора; самостално проналази, тумачи и повезује информације из нелинеарних текстова; напише електронску поруку поштујући језичку, правописну и комуникацијску норму; примењује различите стратегије читања у складу са сврхом читања; састави развијен текст репортажног типа, искуствени или фикционални, уз поштовање одлика жанра.			
АКТИВНОСТИ	**АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА**	**АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА**	

	Активно учествују у разговору, дискусији и дебати; читају, анализирају и тумаче књижевне и некњижевне текстове; самостално истражују задате теме користећи различите изворе знања; уочавају, објашњавају и повезују језичке и књижевне појаве; решавају сложеније граматичке, правописне, синтаксичке и акценатске задатке; примењују стечена знања у новим примерима и ситуацијама; износе лични став о прочитаном делу и аргументовано га образлажу; пореде књижевна дела, ликове, мотиве, теме, филмска и позоришна остварења; израђују презентације, плакате, мапе ума и истраживачке радове; пишу наративне, дескриптивне, аргументативне и репортажне текстове; припремају се за такмичења, литерарне конкурсе, школске приредбе и јавне наступе; сарађују у пару или групи, размењују идеје и представљају резултате рада; користе речнике, правопис, читанке, енциклопедије и дигиталне изворе; процењују сопствени рад и рад других ученика; развијају креативност, критичко мишљење и културу усменог и писаног изражавања.	Планира, организује и прилагођава рад интересовањима и способностима ученика; бира додатне текстове, задатке и наставне материјале; усмерава ученике ка самосталном истраживању и критичком промишљању; објашњава сложеније језичке, књижевне и правописне садржаје; подстиче ученике на разговор, дискусију, дебату и аргументовано излагање; поставља проблемске, истраживачке и стваралачке задатке; прати рад ученика и даје јасна упутства за рад; пружа подршку ученицима у анализи текста, тумачењу дела и изради писаних радова; организује индивидуални, групни, истраживачки, радионичарски и пројектни рад; подстиче ученике да користе различите изворе знања и дигиталне алате; припрема ученике за такмичења, смотре, конкурсе, презентације и јавне наступе; коригује, допуњује и усмерава ученичке одговоре и закључке; вреднује напредовање ученика, њихову активност, самосталност, тачност и креативност; даје повратне информације и препоруке за даљи рад; подстиче сарадњу, самопоуздање, радозналост и љубав према језику и књижевности.

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Програм додатне наставе остварује се кроз индивидуализован, истраживачки, стваралачки и проблемски приступ настави, у складу са интересовањима, способностима и напредовањем ученика. Рад се организује тако да ученици проширују и продубљују знања стечена на редовној настави, развијају критичко мишљење, самосталност у раду, језичку културу и способност аргументованог тумачења различитих врста текстова. Садржаји се реализују кроз анализу књижевних дела, језичке и правописне вежбе, истраживачке задатке, дискусије, дебате, презентације, пројектни рад и самостално стваралаштво ученика. Посебна пажња посвећује се читању са разумевањем, тумачењу мотива, ликова, идејног слоја дела, језичко-стилских средстава, као и повезивању књижевних текстова са личним искуством ученика, савременим животом и културноисторијским контекстом. У области језика ученици решавају сложеније граматичке, синтаксичке, правописне и акценатске задатке, анализирају реченице и текстове, уочавају језичке појаве и примењују стечена знања у говору и писању. У области књижевности ученици самостално тумаче књижевна дела, упоређују народну и ауторску књижевност, различите књижевне родове и врсте, као и књижевно дело са филмским или позоришним остварењем насталим по истом предлошку. У области језичке културе ученици се подстичу да говоре и пишу јасно, логично, кохерентно и у складу са књижевнојезичком нормом. Вежбају се различити облици усменог и писаног изражавања: аргументативни текст, опис, приказ, препорука књижевног дела, репортажа, електронска порука, презентација и говор на задату тему.

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење остваривања програма додатне наставе врши се континуирано током школске године, кроз посматрање рада ученика, анализу њихових усмених и писаних одговора, учешће у активностима, самосталност у раду и примену стечених знања у новим ситуацијама. Наставник прати: редовност и активност ученика на часовима додатне наставе; заинтересованост и мотивацију за рад; самосталност у истраживању и решавању задатака; тачност и успешност у примени граматичких, правописних и књижевнотеоријских знања; способност читања са разумевањем и тумачења различитих врста текстова; способност аргументованог изношења мишљења; квалитет усменог излагања, дискусије и дебате; квалитет писаних радова, презентација, истраживачких и стваралачких задатака; примену књижевнојезичке норме у говору и писању; креативност, оригиналност и критичко мишљење; сарадњу са другим ученицима у пару или групи; напредак ученика у односу на почетни ниво знања; резултате на такмичењима, литерарним конкурсима, пројектима и јавним наступима. Праћење се остварује путем: усмених одговора и разговора са ученицима; писаних вежби и домаћих задатака; анализе самосталних и групних радова; истраживачких задатака и пројеката; презентација, плаката, мапа ума и других продуката рада; дебата, дискусија и јавних наступа; учешћа на такмичењима и конкурсима; ученичког портфолија; самоевалуације и вршњачке процене; повратне информације наставника.

	Вредновање постигнућа ученика усмерено је на праћење њиховог напретка, развоја интересовања, самосталности, тачности, креативности и способности да стечена знања примене у различитим језичким, књижевним и комуникацијским ситуацијама. Посебна пажња посвећује се индивидуалном напретку сваког ученика, његовој мотивацији, истрајности у раду, способности да образложи свој став, као и спремности да прихвати повратну информацију и унапреди свој рад. На основу праћења, наставник прилагођава садржаје, методе и облике рада потребама и интересовањима ученика, планира додатну подршку или сложеније задатке и усмерава ученике ка даљем развоју језичких, књижевних и стваралачких способности.

ДОДАТНА НАСТАВА МАТЕМАТИКА 7. РАЗРЕД

<table>
<tr><th>ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td>Проширивање и продубљивање знања из математике у складу са програмом наставе и учења за седми разред.
Развијање способности логичког, аналитичког и апстрактног мишљења.
Оспособљавање ученика за примену математичких знања у новим и сложенијим ситуацијама.
Развијање способности математичког закључивања, доказивања и аргументовања.
Подстицање интересовања за математику, истраживачки рад и решавање проблемских задатака.
Развијање функционалне математичке писмености и повезивање математике са другим областима и свакодневним животом.
Припрема ученика за учешће на такмичењима и даље школовање.</td><td>● Рационални бројеви
● Степен броја и својства степена
● Алгебарски изрази
● Линеарне једначине и неједначине
● Пропорције и проценти
● Директна и обрнута пропорционалност
● Координатни систем у равни
● Троугао и четвороугао
● Подударност троуглова
● Круг и кружница
● Површина геометријских фигура
● Конструктивни задаци
● Логички и проблемски задаци</td><td>36 часова годишње (1 час недељно)</td></tr>
<tr><th>АКТИВНОСТИ</th><th>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</th><th>АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</th></tr>
</table>

	Решава сложеније задатке из области аритметике, алгебре и геометрије. Примењује својства рационалних бројева и степена у различитим ситуацијама. Самостално формира и трансформише алгебарске изразе. Решава линеарне једначине и неједначине са рационалним бројевима. Анализира односе величина кроз пропорције и процентни рачун. Примењује знања о директној и обрнутој пропорционалности у практичним примерима. Конструише геометријске фигуре уз примену геометријског прибора. Уочава и доказује особине геометријских фигура. Развија различите стратегије решавања проблемских задатака. Образлаже поступак решавања и користи математичку терминологију и симболику. Учествује у математичким дискусијама, раду у пару и групном раду.	Планира и реализује додатни рад у складу са способностима и интересовањима ученика. Припрема задатке вишег нивоа сложености и проблемске ситуације. Подстиче ученике на логичко закључивање, анализу и доказивање. Усмерава ученике ка самосталном истраживању и проналажењу различитих начина решавања. Повезује математичке садржаје са практичним примерима и другим наставним областима. Организује индивидуални, рад у пару и групни рад. Користи наставне листиће, геометријски прибор, презентације и дигиталне алате. Прати напредовање ученика и пружа повратну информацију о постигнућима. Припрема ученике за школска такмичења и проверу знања.

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Индивидуални рад Рад у пару Групни рад Истраживачки рад Решавање проблемских и логичких задатака Математичке радионице Усмено образлагање и доказивање математичких тврдњи Практична примена математичких садржаја Коришћење дигиталних алата и наставних материјала Анализа различитих поступака решавања задатака
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење активности ученика на часу Анализа успешности у решавању задатака Усмено образлагање поступака решавања Самостални и истраживачки радови ученика Праћење примене математичких знања у новим ситуацијама Формативно праћење напредовања ученика Резултати на школским и општинским такмичењима Провера развијености математичког мишљења и логичког закључивања

ДОДАТНА НАСТАВА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК 7. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ И САДРЖАЈИ ПРОГРАМА</th><th>ТЕМА</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Циљ додатне наставе енглеског језика је да мотивише ученике да продубљују своја знања и постижу бољи учинак у садржајима вишег нивоа у енглеском језику.
Ученици се обучавају да разумеју суштину и детаље прочитаног дескриптивног текста:
-могу ефикасно да користе односне заменице када описују места и људе;
-користе придеве, упоређују и разговарају о свету око себе;
-препознају и правилно користе прилоге за учесталост и начин;
-разумеју суштину и детаље текста о слави који читају
-умеју да искажу количину
-разумеју суштину и детаље интервјуа о креативној школи који чују;
-могу да разговарају на тему шта је неко урадио, прочитао, чуо или видео у свом животу;
-умеју да се фокусирају на задатак док слушају текст – разумевање суштине и детаља;
-могу да комуницирају о проблемима у школи и планирају заједничке активности;
-могу да напишу формално писмо у ком се жале на проблеме.
--могу да напишу кратак текст о молбама и саветима које су одбили и дају образложење.
-пишу писмо препоруке

-</td><td>1. Упознавање и размена информација о себи и другима
2. Прошлост-Историјске личности и догађаји.
3. Култура и фестивали
4. Исказивање мишљења,правила и обавеза
5. Писање формалног писам-пријаве за размену студената,хонорарни посао,рецензија филма,представе и сл.
6. Уметност-Филм
7. Очување животне средине</td><td>36</td></tr>
<tr><th>АКТИВНОСТИ</th><th>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</th><th colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</th></tr>
</table>

	Ученици : -слушају, посматрају, бележе , цртају постављају питања, формулишу одговоре - описују и упоређују појаве, исказују своје мишљење, учествују у разговору, - изводе закључке, представљју резултате рада, продубљују знања кроз вршњачки рад,прикупљају информације користећи дигиталне алатке,примењују критичко мишљење у новим ситуацијама	Наставник ; -селектује материјал, подучава ,размењује информације,процењује анализира и даје препоруке -Подстиче ученике на логичко закључивање, анализу и доказивање. -Усмерава ученике ка самосталном истраживању и проналажењу различитих начина решавања. -континуирано прати и бележи постигнућа ученика на вишим нивоима знања и такмичењу.
НАЧИНИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Индивидуални, рад у пару и групни рад Истраживачки рад Писање радова (формална писма и писање кратких садржаја -Storytelling,користећи дигиталне алате) Израда задатака са граматичким садржајем и вокабуларом према областима	
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	● Праћење активности ученика на часу ● Анализа успешности у решавању задатака вишег нивоа сложености ● Развијање језичких вештина : размевање читањем,говор и писање ● Самостални и истраживачки радови ученика ● Праћење примене критичког мишљења у новим ситуацијама	

ДОДАТНА НАСТАВА НЕМАЧКИ ЈЕЗИК 7. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">-Проширивање знања која код ученика подиже ниво комуникације и његово културно-језичко самопоуздање
- Развијање рецептивних, продуктивних,вештина у писању, говору и његову примену у говорним ситуацијама у школи и у контакту са особама нем. говорног подручја
- Проширивање знања о немачкој култури, традицији и упоређивање са својом</td><td>-Школа
-Ја и моји другови
-Време
-Околина
-Путовања
-Свакодневица
-Медији и музика
-Исхрана
-Здравље, распуст</td><td>36</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>-примењује знања са редовног часа
-проширује знања и вокабулар
-пише исправно према ортографским правилима реченице и текстове
- прима и даје информације
-прикупља материјал за пано, мозаик, постер или мали ручни рад</td><td colspan="2">Презентује наставни садржај, објашњава, мотивише, скреће пажњу на грам.прецизности, помаже, усмерава, похваљује, сугерише, подстиче креативност,прилагођава методе организује, коригује</td></tr>
<tr><td>НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА</td><td colspan="3">-вербална метода
-демонстративна
-комбинована
-хеуристичка
-рад на тексту
-рад у пару и групи
-радионица
Комуникација као најприкладнији начин остваривања (полазна тачка нису граматичка правила већ језичке ситуације
Помешаност акустике, визуелности и моторике је битна при учењу</td></tr>
</table>

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Ангажованост ученика на часу Посматрање и процењивање Задовољство ученика на часу Примена стечених знања

ДОДАТНА НАСТАВА ГЕОГРАФИЈА 7. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Додатна настава из географије се организује за ученике који у редовној настави показују изразито интересовање за новим сазнањима , као и за даровите ученике.
Циљ додатне наставе је:
-развијање способности анализе географских карата,дијаграма,графикона,табела
-стицање сложенијих знања о природним и друштвено-економским одликама континената
-уочавање узрочно-последичних веза у географском простору
-продубљивање постојећих и стицање нових знања у зависности од индивидуалних потреба, интересовања и способности
-подстицање радозналости, посматрања и правилног закључивања;
-развијање истраживачког и критичког мишљења
-припрема за такмичење</td><td>1.Регионална географија
2.Географске регије Европе
3.Азија
4.Африка
5.Северна Америка
6.Јужна Америка
7.Аустралија и Океанија
8.Поларне области</td><td>36</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>-проширивање знања (истражује додатну литературу, енциклопедије, интернет изворе..)
- прави белешке
-учешће у дискусији (изношење мишљења и закључака, постављање питања)
- истраживачки рад
- рад на пројектима (израда презентација, плаката, кроз групни рад и сарадњу ученика)
- повезивање природних појава и процеса на глобалном нивоу
-користе географску карту,атлас,глобус
-анализа карата,графикона,дијаграма
-припрема за такмичење</td><td colspan="2">-објашњава сложеније појмове , подстиче дискусију, развија критичко мишљење
-развија радозналост
Подстиче креативност кроз пројекте(плакати,презентације,модели)
- врши организацију истраживачког рада, усмерава ученике да поставе проблем и помаже у анализи података</td></tr>
</table>

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	индивидуализација , диференцијација (рад у складу са интересовањима и способностима ученика, рад на тестовима , анализа задатака) - учење путем открића - практичан рад - пројектна настава - дебата -коришћење ИКТ средстава у настави (квизови ,едукативни видео материјал, презентације…)
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење постигнућа и напредак у остваривању постављених образовних циљева додатне наставе, мотивише ученике на даљи рад. Подршка коју наставник пружа током наставе доприноси развоју реалистичне слике ученика о себи и развија вештине самовредновања

ДОДАТНА НАСТАВА ИСТОРИЈА 7. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Циљ додатне наставе историје за седми разред је да ученици прошире и продубе знања из историје, развију интересовање за историјске садржаје и оспособе се за самостално истраживање, анализу и критичко размишљање о историјским процесима и догађајима из области Европеа свет и српског народ од средине 18. до почетка 20. века. У оквиру додатне наставе ученици могу радити истраживачке задатке, анализирати историјске изворе, израђивати презентације и паное, учествовати у радионицама, дебатама и припремама за такмичења.</td><td>1.Основи проучавања прошлости
2. Европа, свет и српски народ на почетку индустријске револуције (од средине 18. до средине 19. века)
3. Европа, свет и српски народ у другој половини 19. века
4. Европа, свет и српски народ на почетку 20. века</td><td>36</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>Ученици проширују знања (истражује додатну литературу, енциклопедије, интернет изворе..), бележе, учешће у дискусији (изношење мишљења и закључака, постављање питања, истраживачки рад, рад на пројектима (израда презентација, плаката, модела кроз групни рад и сарадњу ученика), припрема за такмичење</td><td colspan="2">Наставник објашњава сложеније појмове , подстиче дискусију, развија критичко мишљење, развија радозналост, подстиче креативност кроз пројекте (плакати,презентације,модели), врши организацију истраживачког рада, усмерава ученике да поставе проблем и помаже у анализи података, припрема ученике за такмичење.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА</td><td colspan="3">Програм се остварује кроз процес индивидуализација , диференцијација (рад у складу са интересовањима и способностима ученика, рад на тестовима , анализа задатака), учење путем открића, практичан рад, пројектна настава, дебата, коришћење ИКТ средстава у настави (квизови ,едукативни видео материјал, презентације…)</td></tr>
</table>

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење постигнућа и напредак у остваривању постављених образовних циљева додатне наставе, мотивише ученике на даљи рад. Подршка коју наставник пружа током наставе доприноси развоју реалистичне слике ученика о себи и развија вештине самовредновања

ДОДАТНА НАСТАВА БИОЛОГИЈА 7. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА
Додатна настава се организује за ученике који у редовној настави показују изразито интересовање за новим сазнањима у биологији , као и за даровите ученике. Циљ додатне наставе је: • продубљивање постојећих и стицање нових знања у зависности од индивидуалних потреба, интересовања и способности, као и идентификовање даровитих ученика и припрема ученика за такмичење; • поширивање знања о грађи и функционисању човековог организма; • развијање способности повезивања органа и органских система са њиховим функцијама; • разумевање значаја правилне исхране, хигијене и здравих стилова живота; • развијање критичког мишљења и способности тумачења биолошких појава; • подстицање ученика на самостална истраживања, експерименте и презентације.	1. НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА 2. ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА 3. ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ 4. ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ 5. ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	36

АКТИВНОСТИ	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА

	-проширивање знања (истражује додатну литературу, енциклопедије, интернет изворе..) - прави белешке и сажетке -учешће у дискусији (изношење мишљења и закључака, постављање питања) - истраживачки рад - рад на пројектима (израда презентација, плаката, модела кроз групни рад и сарадњу ученика) - посматрање биљака и животиња у природи и прикупљање узорака, микроскопирање препарата -припрема за такмичење	-објашњава сложеније појмове , подстиче дискусију, развија критичко мишљење - показује експерименте и лабораторијске поступке - врши организацију истраживачког рада, усмерава ученике да поставе проблем и помаже у анализи података - припрема ученике за такмичење
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Начини остваривања програма су: - индивидуализација , диференцијација (рад у складу са интересовањима и способностима ученика, рад на тестовима , анализа задатака) - учење путем открића - практичан рад - пројектна настава - теренска настава - дебата -коришћење ИКТ средстава у настави (квизови ,едукативни видео материјал, презентације…)	

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење постигнућа и напредак у остваривању постављених образовних циљева додатне наставе, мотивише ученике на даљи рад. Подршка коју наставник пружа током наставе доприноси развоју реалистичне слике ученика о себи и развија вештине самовредновања. .		

ДОДАТНА НАСТАВА ФИЗИКА 7. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Додатна настава физике има за циљ да:

продуби и прошири знања ученика из редовне наставе физике
омогући разумевање сложенијих физичких појмова и закона
развија логичко, аналитичко и критичко мишљење
оспособи ученике за решавање тежих и такмичарских задатака
подстиче истраживачки приступ и примену физике у свакодневном животу
развија интересовање за природне науке и припрему за такмичења</td><td>1. Сила и кретање
2. Кретање тела под деловањем силе Земљине теже. Сила трења.
3. Равнотежа
4. Механички рад.Енергија.Снага
5. Топлотне појаве</td><td>36</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>1. решавање сложенијих и проблемских задатака
2. самосталан и групни рад на задацима и експериментима
3. израда кратких истраживачких пројеката
4. анализа и дискусија решења
5. коришћење дигиталних симулација и апликација
6. припрема за школска и општинска/окружна такмичења</td><td colspan="2">1. избор и припрема додатних задатака и материјала
2. објашњавање тежих концепата и вођење дискусије
3. организовање експеримената и демонстрација
4. индивидуални рад са ученицима (према потребама)
5. праћење напретка и давање повратне информације
6. припрема ученика за такмичења</td></tr>
</table>

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	1. редовне термине (нпр. једном недељно или по потреби) 2. комбинацију теоријског и практичног рада 3. проблемски и истраживачки приступ настави 4. индивидуализован и диференциран рад (према нивоу ученика) 5. коришћење експеримената, демонстрација и симулација 6. припрему задатака различитог нивоа тежине (основни → такмичарски)
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Оствареност програма прати се кроз: 1. континуирано праћење рада и активности ученика 2. анализу тачности и начина решавања задатака 3. усмено испитивање и дискусију 4. провере знања (кратки тестови или контролни задаци) 5. резултате на школским и ваншколским такмичењима 6. самоевалуацију ученика (шта су научили, шта им је тешко) 7. наставникову евиденцију напретка сваког ученика

ДОДАТНА НАСТАВА ХЕМИЈА 7. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА
Циљ додатне наставе из хемије је да ученици који показују посебно интересовање за хемију, као и ученици који редовне наставне садржаје савладавају са лакоћом, прошире и продубе своја знања, развијају научни и истраживачки приступ, експерименталне вештине, логичко и критичко мишљење, као и одговоран однос према здрављу и животној средини. **Задаци:** Ученик треба да: -развија експерименталне вештине и правилно, безбедно и одговорно рукује лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама; -самостално и у пару изводи једноставне огледе; -развија способност посматрања, закључивања и решавања теоријских и експерименталних проблема; -развија интересовање за изучавање својстава супстанци и промена у природи и свакодневном животу; -користи различите изворе информација (уџбенике, енциклопедије, интернет, научно-популарне текстове); -развија аналитичко и критичко мишљење на основу резултата огледа и уочених појава; -примењује стечена знања у решавању рачунских и такмичарских задатака; -развија свест о значају заштите животне средине и правилног одлагања хемијских супстанци; -развија сарадничке односе кроз тимски и пројектни рад.	1. Хемија као експериментална наука и хемија у свету око нас 2.Хемијска лабораторија 3.Атоми и хемијски елементи 4.Молекули елемената и једињења, јони и јонска једињења 5. Хомогене и хетерогене смеше 6.Хемијске реакције и хемијске једначине 7.Израчунавања у хемији 8.Водоник и кисеоник и њихова једињења. Соли	36

<table>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td>АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>-истраживање додатне литературе и интернет извора;
-вођење бележака и израда сажетака;
-учешће у дискусијама и дебатама;
-самостално и групно извођење огледа;
-израда презентација, плаката, модела и пројеката;
-решавање проблема и рачунских задатака;
-припрема за такмичења и квизове знања.</td><td>-објашњава и продубљује сложеније наставне садржаје;
-демонстрира огледе и лабораторијске поступке;
-подстиче ученике на истраживање и самостално закључивање;
-организује истраживачки и пројектни рад;
-прати и усмерава рад ученика;
-припрема ученике за такмичења;
-подстиче сарадњу, креативност и критичко мишљење.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА</td><td colspan="2">Програм додатне наставе реализује се применом:

● индивидуализованог и диференцираног приступа;
● учења путем открића;
● практичног и експерименталног рада;
● пројектне наставе;
● групног и тимског рада;
● дебата и дискусија;
● ИКТ алата у настави (квизови, презентације, едукативни видео-материјали, дигиталне лабораторије);
● припреме и учешћа на такмичењима.</td></tr>
</table>

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење напредовања ученика врши се континуирано кроз: ● ангажовање и активност на часовима; ● самосталност у раду; ● учешће у експерименталном и пројектном раду; ● израду презентација и практичних радова; ● успех у решавању задатака; ● резултате на квизовима и такмичењима; ● самовредновање и вршњачко вредновање.

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ОСМИ РАЗРЕД

А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: Српски језик и књижевност **Годишњи фонд часова:136** **Недељни фонд часова:4**
РАЗРЕД:ОСМИ

Циљеви учења предмета *Српски језик и књижевност* јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативнимситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватајуемоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетскодоживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава даусмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционалнода повезујесадржаје предметних области.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**Књижевност**	**68**	-чита са разумевањем књижевноуметничке текстове иостале типове текстова, примењујући различите стратегијечитања; – тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове; – критички промишља о стварности на основу прочитаних	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња;	Између предмета: Историја - друштвено-историјска локализација књижевних текстова и ликова који се у њима појављују, историјски оквири језичког развоја. Географија-географско-демографске одлике средине за које се везују радње књижевних

			дела; – истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; – повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда; – издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко-стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; – уочи слојевитост књижевног дела и међужанровско прожимање; – повеже књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом; – одреди временски оквир у којем је писац стварао; – разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора,драмског лица или лирског субјекта; – препозна националне вредности и негује културноисторијску	Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу.	текстова, легенде. Ликовна култураилустрације књижевних текстова. Музичка култура-мотивски. Страни језици- тумачење непознатих речи, порекло речи у нашем језику, поређење граматичких особина. Математика-математички модели у служби сликовитости, рад са табелама. Посете Градској галерији, Народном музеју, Сајму књига, праћење позоришних представа, биоскопских пројекција, књижевних вечери и свих других културних дешавања у локалној средини

			баштину, поштујући особености сопственог народа и других народа; – учествује у избору књижевних дела и начина њихове обраде и представљања; – објасни настанак и развој српског књижевног језика; – уочи разлику између научног, административног и разговорног функционалног стила; – пише и говори поштујући карактеристикеразличитих функционалних стилова; – уочи разлику између речи и лексеме; – препозна метафору и метонимију као лексичке механизме и разуме значење вишезначних речи карактеристичних за свакодневну комуникацију; – разуме значење застарелих речи и неологизама;		
2.	**Језик : граматика правопис**	**35**	повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима;	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја;	

			препозна делове речи у вези са њиховим грађењем; разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора; разликује врсте гласовних прмена у једноставним примерима и примењује књижевнојезичку норму; одреди врсте и подврсте заменица, као и њихов облик; препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; разликује реченице по комуникативној функцији; доследно примењује правописну норму; користи правопис (школско издање); разликује дуги и кратки акценат у изговореној речи;.	Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу.	

3.	**Језичка култура**	**33**	употребљава различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање различитих типова текстова, без сажимања и са сажимањем, причање (о догађајима и доживљајима) и описивање; разликује и гради аугментативе и деминутиве; саставља обавештење, вест и кратак извештај; разуме основна значења књижевног и неуметничког текста; проналази, повезује и тумачи експлицитно и имлицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту; драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста; говори јасно, поштујући стандарднојезичку норму; изражајно чита обрађене књижевне текстове	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу.	

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Планира и припрема, организује, реализује, презентује, изабира садржаје, методе и технике, наставне објекте и средства, израђује дидактички материјал, подстиче и усмерава ученика, мотивише, навикава ученике да износе ставове и аргументовано их бране, осмишљава помоћ ученику, преноси информације, развија индивидуалне способности ученика, вреднује ученичка постигнућа у свим облицима активности, упућује ученика на самостално стваралаштво, успоставља корелацију (вертикалну и хоризонталну), користи савремене технологије (видео-бим, паметну таблу, електронске уџбенике), прати и вреднује резултате напредовања ученика, процењује ниво знања, формативно и сумативно оцењује, развија код ученика одговарајуће компетенције, усклађује рад са индивидуалним способностима ученика с обзиром на узрасне и развојне карактеристике, континуирано прати и вреднује властити рад.</td><td>Посматра, слуша, прати, пише, приповеда, описује, чита усклађено с природом различитих текстуалних жанрова, запажа појава и законитости у језику и књижевности, уочава детаље писања различитих облика текстова (школски и домаћи задаци), вреднује, користи различите изворе информација, истражује (рад на тексту), ствара, презентује, израђује паноа и power point презентације, прикупља податке, критички анализира, синтетише, размењује, критички процењује, исказује и образлаже ставова, повезује са свакодневним животом, користи технологије, решава различите задатке уз примену стеченог знања, игра улоге, чита и тумачи текст, пише, упоређује, препричава, глуми, драматизује текст, илуструје, рецитује, препричава, црта, демонстрира, закључује, разуме потребе других, помаже, договара се, планира са групом, поштује правила, вреднује, образлаже, одговара.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">Принципи, циљеви и стандарди постигнућа биће реализовани, пре свега, кроз:

Општу предметну компетенцију наставе српског језика и књижевности која подразумева примену основних знања о српском језику и основних начела тумачења књижевног дела; поштовање књижевно језичке норме у усменој и писаној комуникацији;</td></tr>
</table>

	Специфичну предметну компетенцију у области књижевности, језика и језичке културе, уважавајући наведене захтеве стандарда основног, средњег и напредног нивоа у оквиру сваке наведене теме; **Међупредметну** компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката (развијање 1) естетичке компетенције (развијање свести да се естетичка вредност не везује само и искључиво за уметност, већ и за природне, социолошке, идеолошке, емотивно-афективне и практичне садржаје); 2) комуникације; 3); решавања проблема 4); сарадње; 5) дигиталне компетенције (оспособљава ученике да користе одређена средства из области информационо-комуникационих технологија (ИКТ)); 6) одговорног учешћа у демократском друштву; 7) компетенције за учење; 8) рада са подацима и информацијама; 9); одговорног односа према околини 10); одговорног односа према здрављу 11) предузимљивости и оријентације ка предузетништву);**Организовање** активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе;**Компаративни** и аналитичко-синтетички приступ остварењу програмских садржаја; **Оперативно** планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални, кооперативно учење, диференцирани рад, индивидуализација, тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, драматизација текстова), као и методе (монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика; **Прилагођавање** динамике рада могућности ученика;**Употребљавање** расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава (видео-бим, паметна табла, електронски уџбеници);**Коришћење** искустава ученика стечених из других наставних области – корелација (музичка и ликовна култура, историја, географија, страни језици, вреска настава, грађанско васпитање...); **Прецизним** упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду;

	Посвећивање потребне пажње ученицима који спорије напредују, ученицима који раде по ИОП-у, као и ученицима који брзо и лако уче; **Остварити** сарадднички однос са ученицима у комуникацији. **Континуирано** праћење и вредновање напредовања ученика остваривати у процесу наставе и учења, у оквиру одељења и индивидуално, уз вођење посебне, одговарајуће документације (портфолио ученика). **Адекватним** темама у оквиру четири школска писмена задатка проверити усвојеност обрађених садржаја, стил, језик, правопис – културу изражавања. **Организовати** иницијално тестирање; тематске кварталне, полугодишње и годишње провере знања; као и континуирано формативно оцењивање ученике. **За оптималну** активност ученика у самосталном раду користити диференциране задатке према предзнању и способностима ученика . **Оцењивање** у контексту повезаности наставе и учења мора садржавати фазе као што су: планирање, праћење тока наставе и учења, регистровање напредовања ученика, саопштавање повратних информација и вредновање реализованих активности. **Континуирано** праћење и вредновање властитог рада .

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК **Годишњи фонд часова:68** **Недељни фонд часова:2**
РАЗРЕД: ОСМИ

Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалног знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**Интернет и друштвене мреже** **(Садашња времена)**	**2**	– разуме општи смисао и главне информације из уобичајених текстова који се односе на представљање и тражење/ давање информација личне природе; – тражи, саопшти, пренесе информације личне природе или податке о себи и другима; – Користи одговарајући вокабулар у сврху преношења информација и тражења истих – – разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према	Српски језик (објашњења за непознате речи, порекло речи у нашем језику, поређење граматичких особина); други страни језик - Немачки језик (поређење граматичких и лексичких особина); Историја, (друштвено-историјска локализација текстова

			описивање способности и умећа у садашњости; – размени неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости;	околини; Одговоран однос према здрављу	и ликова који се у њима појављују, историјски
2.	**2.Сећања и догађаји, наративне форме** **(Прошла, наративна времена)**	**7**	– разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање искустава, догађаја и способности у прошлости; – размени неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; – опише искуства, догађаје и способности из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину;	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини;	оквири културног развоја земаља у којима се говори енглеским језиком и других земаља), Географија (географске и демографске одлике земаља у којима се говори енглеским језиком). Ликовна култура (илустрације текстова), Музичка култура (усвајање језика кроз слушање музике различитих жанрова). Математика (математички модели у служби веће сликовитости градива из граматике и језика, дијаграми, графикони);
3.	**Лични развој, професије, животни избори (Будућа времена, модали)**	**8**	– разуме и на прикладан начин одговори на честитку, захвалност и извињење; – упути честитку, захвалност и извињење користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; – разуме и следи краће низове упутстава у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; – тражи и пружи неколико везаних једноставнијих упутстава у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота;		

			– разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање радњи и ситуација у садашњости; – разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање способности и умећа у садашњости; – размени неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; – опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа;	Одговоран однос према здрављу	Грађанско васпитаље (правила учтиве комуникације).
4.	**Предузетништво, рекламирање** **(Изражавање модалности и услова)**	**6**	-размени неколико информација које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе; – разуме општи смисао и главне информације из краћих текстова који се односе на поседовање и припадање; – размени неколико краћих, везаних исказа који се односе на поседовање и припадање; разуме општи смисао и главне информације из краћих текстова који се односе на изражавање допадања и недопадања;	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Дигитална компетенција;	
5.	**3. Способности, осећања, расположења (Потенцијал, кондиционал,**	**7**	-упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе;		

	модални глаголи)		– затражи и пружи детаљније информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности;	Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу	
6.	**Искуства, типови личности, лична оријентација (Зависне реченице, везници, односи)**	**7**	-опише искуства, догађаје и способности из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину; – разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања у будућности;	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу	
7.	**Места, догађаји, дестинације, путовања (Придеви, изведени, сложени; Пасив)**	**9**	– разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на жеље, интересовања, потребе, осете и осећања; – размени неколико повезаних информација у вези са жељама, интересовањима, осетима и осећањима; – искаже и образложи жеље, интересовања, потребе, осете и осећања; – разуме краће низове исказа који описују просторне односе, оријентацију и правац кретања;		

			– затражи и пружи обавештења о просторним односима, оријентацији и правцу кретања;		
8.	**Закони, обавезе, Активизам** **(Неуправни говор)**	**8**	– разуме једноставније текстове који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; – размени неколико информација које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе; – разуме општи смисао и главне информације из краћих текстова који се односе на поседовање и припадање; размени неколико краћих, везаних исказа који се односе на поседовање и припадање	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникациаја; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу	

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
Планира и припрема, организује, реализује, презентује, изабира садржаје, методе и технике, наставне објекте и средства, израђује дидактички материјал, подстиче и усмерава ученика, мотивише, навикава ученике да износе ставове и аргументовано их бране, осмишљава помоћ ученику, преноси информације, развија индивидуалне способности ученика, вреднује ученичка постигнућа у свим облицима активности, упућује ученика на самостално стваралаштво, успоставља корелацију (вертикалну и хоризонталну), користи савремене технологије (видео-бим, паметну таблу, електронске уџбенике), прати и вреднује резултате напредовања ученика, процењује ниво знања, формативно и сумативно оцењује, развија код ученика одговарајуће компетенције, усклађује рад са индивидуалним способностима ученика с обзиром на узрасне и развојне карактеристике, континуирано прати и вреднује властити рад.	Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.). Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.). Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.). Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...). Решавање „текућих проблема” у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење” исказа у гест и геста у исказ.

	Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Разумевање писаног језика: – уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...);
НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	Принципи, циљеви и стандарди постигнућа биће реализовани, пре свега, кроз: **Општу** предметну компетенцију наставе немачког језика која подразумева примену основних знања о немачком језику; **Специфичну** предметну компетенцију у области језика, уважавајући наведене захтеве стандарда основног, средњег и напредног нивоа у оквиру сваке наведене теме; **Међупредметну** компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката; **Организовање** активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе; **Компаративни** и аналитичко-синтетички приступ остварењу програмских садржаја; **Оперативно** планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални, кооперативно учење, диференцирани рад, индивидуализација, тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, драматизација текстова), као и методе (монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика; **Прилагођавање** динамике рада могућности ученика; вршњачко подучавање **Употребљавање** расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава (видео-бим, паметна табла, електронски уџбеници); **Коришћење** искустава ученика стечених из других наставних области – корелација (музичка и ликовна култура, историја, географија,српски језик, енглески језик, вреска настава, грађанско васпитање...);

	Прецизним упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду; **Посвећивање** потребне пажње ученицима који спорије напредују, ученицима који раде по ИОП-у, као и ученицима који брзо и лако уче; **Мотивисање** ученика похвалама; **Упућивање ученика** да користе додатне изворе информација (часописе, стручне књиге, речнике, правопис, интернет...); **Заједнички** правити програме за ваннаставне активности (литерарна, лингвистичка, новинарска, рецитаторска и драмска секција); **Израђивање** наставних материјала заједно са ученицима, израда паноа и стрипова, прављење илустрованих материјала, успостављање позитивне и пријатне атмосвере у учионици. **Развијање** 1) естетичке компетенције (развијање свести да се естетичка вредност не везује само и искључиво за уметност, већ и за природне, социолошке, идеолошке, емотивно-афективне и практичне садржаје); 2) комуникације; 3); решавања проблема 4); сарадње; 5) дигиталне компетенције (оспособљава ученике да користе одређена средства из области информационо-комуникационих технологија (ИКТ)); 6) одговорног учешћа у демократском друштву; 7) компетенције за учење; 8) рада са подацима и информацијама; 9); одговорног односа према околини 10); одговорног односа према здрављу 11) предузимљивости и оријентације ка предузетништву; **Планирање и реализовање посете** позориштима, музејима и културним центрима ,
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	**Остварити** сараднички однос са ученицима у комуникацији. **Континуирано** праћење и вредновање напредовања ученика остваривати у процесу наставе и учења, у оквиру одељења и индивидуално, (знање, ангажовање, однос према раду) **Организовати** иницијално тестирање; годишње провере знања; као и континуирано формативно оцењивање ученике. кроз усмене провере и кроз контролне и писмене задатке **За оптималну** активност ученика у самосталном раду користити диференциране задатке према предзнању и способностима ученика .

	Оцењивање у контексту повезаности наставе и учења мора садржавати фазе као што су: планирање, праћење тока наставе и учења, регистровање напредовања ученика, саопштавање повратних информација и вредновање реализованих активности. **Континуирано** праћење и вредновање властитог рада , и вредновање ИОПа. **Преузимање** улоге наставника **Учити** ученике да повезују наставне садржаје из различитих области .

НАЗИВ ПРЕДМЕТА:ЛИКОВНА КУЛТУРА **Годишњи фонд часова: 34** **Недељни фонд часова: 1**
РАЗРЕД: ОСМИ

Циљ учења *Ликовне културе* је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**КОМПОЗИЦИЈА**	**10**	– бира одговарајући прибор, материјал, технику, уређај и апликативни програм за изражавање идеја, имагинације, емоција, ставова и порука; – користи разноврсне податке и информације као подстицај за стваралачки рад;	Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини	музичка култура, српски језик, историја, географија, информатика и рачунарство, техника и технологија, математика
2.	**НАСЛЕЂЕ** **модерна уметност** **-почетак 20.века**	**6**		Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња	музичка култура, српски језик, историја, географија, информатика и рачунарство, техника и технологија, математика

	-између два светска рата **-после другог светског рата**		– примењује знања о елементима и принципима компоновања у стваралачком раду и свакодневном животу; – реализује једноставне ликовне пројекте, самостално и у сарадњи са другима; – дискутује аргументовано о својим и радовима других уважавајући различита мишљења; – прави презентације усклађујући слику и текст и приказујући кључне податке и визуелне информације; – тумачи садржаје одабраних уметничких дела и одабрану визуелну метафорику; – разговара о значају културне баштине за лични развој, развој	Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини	
3.	**КОМУНИКАЦИЈЕ**	**18**		Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини	музичка култура, српски језик, историја, географија, информатика и рачунарство, техника и технологија, математика

			туризма и очување културног идентитета земље.		

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детално води евиденцију.	Ученик је у стању да: дефинише, наброји, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани ставодучи, изведе, процени.
НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду); ● кроз индивидуални рад; ● кроз групни рад и комуникацију; ● кроз провере усвојености садржаја; кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;

НАЗИВ ПРЕДМЕТА:МУЗИЧКА КУЛТУРА **Годишњи фонд часова: 34** **Недељни фонд часова: 1**
РАЗРЕД: ОСМИ

Циљ учења *Музичке културе* је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус,као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	ЧОВЕК И МУЗИКА	25	· повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; · наведе изражајна средстава музичке уметности карактеристична за музичке правце настале у 19. и 20. веку; · уочи основне карактеристике музичког стваралаштва за музичке правце настале у 19. и 20. веку; · објасни како је музика повезана с другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота); извођачке и техничке могућности инструмената;	Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини	Током целе школске године, најмање три пута месечно, корелација – историја, географија, ликовна култура, веронаука.

			· разликује музичке форме настале у 19. и 20. веку · идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника музичких праваца 19. и 20. века · анализира друштвене феномене који доприносе уметничком деловању; · идентификује елементе музике праваца 19. и 20 века као инспирацију у музици савременог доба.		
2.	МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	4	· опише разлог поделе дувачких инструмената на дрвене и лимене · препозна врсту дувачких инструмента по изгледу и звуку; · опише начин добијања тона код дувачких инструмената; · препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила.	Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција - Комуникација Одговоран однос према околини	Музика праисторије – историја, географија,биологија Музика античке цивилизације – историја, географија, биологија, веронаука Музички инструменти - историја
			препозна врсту дувачких инструмента по изгледу и звуку;	Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња -	

3.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Заступљено на свим часовима	препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота); извођачке и техничке могућности инструмената; разликује музичке правце 19. и 20. Века идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника 19. и 20. века	Компетенција за учење - Естетичка компетенција - Комуникација - Одговоран однос према околини	
4.	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	5	-изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте, самостално и у групи; -изводи вежбе дисања и вокалне технике; -користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; -примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; -понаша се у складу с правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама;	Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Компетенција за учење - Естетичка компетенција - Комуникација - Одговоран однос према околини	*У току целе школске године , сваког месеца, обрађују се песме раличите тематике. Корелација: српски језик, историја, веронаука, грађанско васпитање, биологија (код песама које описују природу и животиње)

			критички просуђује утицај музике на здравље		
5.	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Заступљено на свим часовима	-комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; -учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; -изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); -користи референтне податке и информације за истраживачки и стваралачки рад; - учествује у школским приредбама и манифестацијама; -учествује активно, према сопственим способностима и интересовањима, у истраживачком и радионичарском раду	Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Компетенција за учење - Естетичка компетенција - Комуникација - Одговоран однос према околини	Корелација са другим предметима: Ликовна култура-ритмичко компоновање

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Кроз обраду песама информативно обрадити: појам C-dura и a - molla,разлике између дура и мола, предзнаке, предтакт, различите тактове и друге елементе.

Упознати ученике са основним карактеристикама музике праисторије и старог века кроз групни рад. За слушање музике, пуштти композиције различитих епоха, жанра, различите инструменталне саставе, домаћих и страних композитора.

Учење песама по слуху и по нотном тексту(за певање и свирање), различитог садржаја и расположења традиционалне и уметничке, које су примерене могућностима и узрасту ученика</td><td>Писање мелодија у облику реченице и периода,

Пажљиво слушање музичког дела, одређивање његовог ванмузичког садржаја уколико га има, илустрација, препознавање муз.састава, препознавање различитих тема у оквиру једног става, препознавање карактера.

Извођење свирањем на блок флаути, или металофону, народне, уметничке и дечје песме, по слуху и по нот.тексту

Певање песама различитих жанрова, по слуху и по нотном тексту. Певање у хору.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју, ,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ИСТОРИЈА **Годишњи фонд часова:68** **Недељни фонд часова:2**

РАЗРЕД: Осми разред

Циљ учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду између два светска рата	20	-анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; -поредећи различите изворе о истој историјској појави или догађају, анализира позицију аутора; -доведе у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; -наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог доба; -образложи значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту;	Компетеницција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуниикација; Одговорно учешће у демократском друштву;	Корелац. са сродним предметима: географија (Европа, Србија), ликовно (слике Првог светског рата) и музичко васпитање (Марш на Дрину, Тамо далеко), верска настава, грађанско васпитање (људ. права, право на слободу), срп. језик (Плава гробница) кроз интегративну наставу

			-уочи елементе континуитета и дисконтинуитета српске државности; -изведе закључак о повезаности националне историје са регионалном и светском, на основу датих примера; -образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на савремено друштво; карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове последице у историјском и савременом контексту; -препозна,на примерима из савремене историје, важност поштовањаљудских права; -идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове последице у историјском и савременом контексту; -препозна,на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права;		и тематско повезивање;
2.	Други Светски рат	16	-наведе примере како су идеје о родној, верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва; -пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група у историјском периоду савременог доба; -илуструје примерима утицај научно-технолошког развоја на промене у	Компетеницијa за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуниикација;	Корелац. са сродним предметима: географија (Европа, Србија), ликовно (слике Првог светског рата) и музичко васпитање (Марш на Дрину, Тамо далеко),

			друштву, економији и природном окружењу; -образложи утицај различитих друштвено-економских система на свакодневни живот људи, анализирајући дате примере; -препозна како су културне интеракције, и сарадња различитих етничких и социјалних група утицали на политички, друштвени и привредни живот;	Одговорно учешће у демократском друштву;	верска настава, грађанско васпитање (људ. права, право на слободу), срп. језик (Плава гробница) кроз интегративну наставу и тематско повезивање;
3.	Европа,свет и Срби у југословенској држави у време "Хладног рата"	16	-покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа; -уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима; препозна историјску димензију политичких, културних и технолошких промена у савременом свету и Србији.	Компетеницја за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуниикација; Одговорно учешће у демократском друштву;	Корелац. са сродним предметима: географија (Европа, Србија), ликовно (слике Првог светског рата) и музичко васпитање (Марш на Дрину, Тамо далеко), верска настава, грађанско васпитање (људ. права, право на слободу), Српски језик
4.	Свет ,Европа и српски народ у савременим процесима	16	• покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа; • уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима;	Компетеницја за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција;	Корелац. са сродним предметима: географија (Европа, Србија), ликовно (слике Првог светског

			препозна историјску димензију политичких, културних и технолошких промена у савременом свету и Републици Србији	Дигитална компетенција; Комуниикација; Одговорно учешће у демократском друштву;	рата) и музичко васпитање (Марш на Дрину, Тамо далеко), верска настава, грађанско васпитање (људ. права, право на слободу), срп. језик (Плава гробница) кроз интегративну наставу и тематско повезивање;

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>- описивање, посматрање, примењивање,меморисање, запажање, илустровање, истраживање,анализирање, препричавање,аналитичко-синтетичке вежбе, причање по слици,логичко закључивање, повезивање са свакодневним животом, уочавање, играње улога, прикупљање података,вредновање</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја ;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА:ГЕОГРАФИЈА **Годишњи фонд часова:68** **Недељни фонд часова:2**

РАЗРЕД:ОСМИ

Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

1.	**Географски положај, границе и величина територије Србије**	6	-Одреди географски положај Србије и доведе га у везу са историјско-географским развојем; -Анализира карактеристике граница и пограничнних крајева Србије; -Анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује	Компетеницција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуниикација; Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу	Историја Биологија

2.	**Физичко-географске одлике Србије**	19	-Опише узроке и последице геотектонских процеса на територији Србије; - Класификује облике рељефа на територији Србије и именује репрезентативне; -Анализира утицај климатских фактора и климатских елемената на климу Србије; -Класификује и описује својства водних објеката користећи карту Србије; -Наводи начине коришћење вода Србије; -Препознаје ефекте утицаја физичко-географских процеа на човека и адекватно реагује у случају природних непогода; -Доводи у везу распрострањеност биљних и животињских врста и физичко-географске карактеристике простора;	Компетеницција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуниикација; Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу	Историја Биологија Информатика Српски језик и књижевност Ликовна култура Хемија Математика ТИТ Биологија

3.	**Друштвено-географске одлике Србије**	30	-Објашњава популациону динамику становништва Србије: кретање броја становника, природни прираштај и миграције; -Изводи закључке о утицају популационе динамике на структуре становништва у нашој земљи; -Изводи закључке о важности предузимања мера популационе политике; -Израђује и анализира графичке приказе структура становништва; -Објашњава утицај природних и друштвених фактора на настанак, развој и трансформацију насеља у нашој земљи; -Уз помоћ карте Србије и других извора информација анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности у нашој земљи; -Доводи у везу размештај привредних делатности са квалитетом животне средине у нашој земљи; -Препознаје ефекте производње и коришћења различитих извора енергије на квалитет животне средине;	Компетеницција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуниикација; Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Компетеницција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуниикација	Историја Математика Информатика Српски језик и књижевност Биологија Хемија ТИТ
4.	**Природна и културна баштина Србије**	3	-Описује репрезентативне објекте природне и културне баштине и означава их на карти; -Процењује важност очувања природне и културне баштине Србије;		Биологија Информатика Српски језик и књижевност Историја Информатика

5.	**Географија завичаја**	2	-Учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у локалној средини; -Анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује	Компетеницција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуниикација; Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу	Историја Српски језик и књижевност
6.	**Срби у региону и дијаспори**	8	-Објашњава утицај историјских и савремених маиграција на размештај Срба у Свету		Историја Српски језик и књижевност Информатика

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>- слушају,упоређују,утврђују календар, посматрају,разговор- користећи већ стечена знања,посматрају,описују,уочавају и демонстрирају,размењују сопствена знања и мишљења, истражују утицај сфера на живи и неживи свет у природи користећи знања из биологије и примењујући своја стечена из географије у биологији,читају, анализирају,израђују дијаграме,пишу ,читају и анализирају,реферате и самосталне радове,самстално проналазе и анализирају географке информације</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава,; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ФИЗИКА **Годишњи фонд часова:68** **Недељни фонд часова:2**
РАЗРЕД: ОСМИ

Циљ наставе и учења физике јесте упознавање ученика са природним појавама и основним законима природе, стицање основе научне писмености, оспособљавање за уочавање и распознавање физичких појава и активно стицање знања о физичким феноменима кроз истраживање, усвајање основа научног метода и усмеравање према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	ОСЦИЛАТОРНО И ТАЛАСНО КРЕТАЊЕ	8	повезује физичке величине које описују осцилације и таласе; – описује карактеристике звука, ултразвука и инфразвука и наводи примере примене ултразвука; — демонстрира и објасни: осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу, осциловање жица и ваздушних стубова; – примењује превентивне мере заштите од буке и од прекомерног излагања Сунчевом зрачењу	-Компетенција за учење -Комуникација -Рад са подацим а и информацијама -Решавање проблема -Сарадња	Техника и технологија;математика

2.	СВЕТЛОСНЕ ПОЈАВЕ	15	– демонстрира и објасни: појаву сенке, функционисање ока и корекцију вида; – примењује превентивне мере заштите од буке и од прекомерног излагања Сунчевом зрачењу;	-Компетенција за учење -Комуникација –Сарадња	Географија,техника и технологија;математика(геометрија)
3.	ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ	10	– демонстрира узајамно деловање наелектрисаних тела и објасни од чега оно зависи; – прикаже и опише електрично поље, израчуна силу којом поље делује на наелектрисање и повеже електрични напон и јачину електричног поља; – објасни провођење струје кроз метале, течности и гасове и упореди отпорности металних проводника на основу њихових карактеристика;	-Компетенција за учење -Комуникација -Рад са подацима и информацијама -Решавање проблема -Сарадња	Физика 7 .разред;математика
4.	ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА	18	– наводи и користи различите изворе електричне струје (EMS) и зна да их разврста ради рециклаже; – познаје основне елементе електричног кола и уме да их повеже, изабере одговарајући опсег мерног инструмента и мери јачину струје и напон, одређује вредност отпорности редно и паралелно везаних отпорника и резултате прикаже табеларно и графички; – описује ефекте који се испољавају при протицању електричне струје;	-Компетенција за учење -Комуникација -Предузимљивост и орјентација ка предузетништву -Рад са подацима и информацијама -Решавање проблема -Сарадња	Физика 7 .разред Техника и технологија,хемија;математика

5.	МАГНЕТНО ПОЉЕ	6	– описује узајамно деловање два паралелна проводника са струјом, деловање магнетног поља на струјни проводник и принцип рада електромагнета и електромотора; – објасни принцип рада компаса и природу Земљиног магнетног поља; – користи компас и апликације за паметне телефона за оријентацију у природи; – препозна основна својства наизменичне струје, израчуна потрошњу електричне енергије у домаћинству и да се придржава основних правила безбедности при коришћењу електричних уређаја у свакодневном животу;	-Дигитална компетенција - Одговоран однос према здрављу	Географија
6.	ЕЛЕМЕНТИ АТОМСКЕ И НУКЛЕАРНЕ ФИЗИКЕ	8	– објасни структуру атомског језгра и нуклеарне силе; – опише радиоактивност, врсте зрачења, радиоактивне изотопе, познаје њихово дејство, примену и мере заштите; разликује фисију и фузију и наводи могућности њихове примене	Компетенција за учење -Комуникација -Предузимљивост и орјентација ка предузетништву -Рад са подацима и информацијама -Решавање проблема - Сарадња - Одговоран однос према здрављу	Хемија,техника и технологија
7.	ФИЗИКА И САВРЕМЕНИ СВЕТ	2	-разликује фисију и фузију и наводи могућности њихове примене		Међупредметне

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>- Описује појаве , прати излагање , пита и одговара на питања ,чита и анализира, решава рачунске задатке , прати ток огледа и учествује у групном раду за лабораторијске вежбе , анализира врсте сила , изводи једноставне огледе , изводи закључке , репродукује и описује законе , успоставња однос физичких величина, анализира и усваја нову физичку величину , повезује , примењује законе на нове ситуације , оспособљава се за самооцењивање.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја (српски језик, математика, природа и друштво);
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: МАТЕМАТИКА Годишњи фонд часова: 136 Недељни фонд часова:4
РАЗРЕД: ОСМИ

Циљ наставе и учења математике је да ученик овлада математичким појмовима,знањима и вештинама,да развија основе апстрактног и критичког мишљења, позитиван став према математици, да развија способности комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања у даљем школовању ирешавању проблема из свакодневног живота.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	СЛИЧНОСТ ТРОУГЛОВА	18	-примени Талесову теорему у геометријским задацима и реалном контексту - примени сличност троуглова у геометријскимзадацима и реалном контексту	Динамично и ангажовано комбиновање знања вештина и функционална примена Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција	Унутарпредметна

2.	ТАЧКА, ПРАВА, РАВАН	13	-анализира односе тачака, правих и равни у простору и запише те односе математичким писмом - представља цртежом односе геометријских објеката у равни и простору и користи их приликом решавања задатака --уочи правоугли троугао у простору и примени Питагорину теорему	Динамично и ангажовано комбиновање знања вештина и функционална примена Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција	Унутарпредметна Техника и технологија Ликовна култура
3.	ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ СА ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ	**18**	- Реши линеарну једначину,неједначину - Реши реалне проблеме користећи линеарну једначину или неједначину		Унутарпредметна Географија ТиТ Ликовна култура
4.	ПРИЗМА	**14**	- Израчуна површину и запремину праве призме Примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:Динамично и ангажовано комбиновање знања вештина и функционална примена Компетенција за учење	
5.	ПИРАМИДА	**15**	Израчунава површину и запремину четворостране пирамиде, правилне тростране и шестостране пирамиде		

6.	ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА	17	- нацрта и анализира график линеарне функције	Естетичка компетенција Комуникација Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција	
7.	СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА СА ДВЕ НЕПОЗНАТЕ	16	реши систем линеарних једначина са две непознате - реши реалне проблеме користећи систем		
8.	ВАЉАК, КУПА, ЛОПТА	25	израчуна површину и запремину ваљка,купе и лопте - учествује у избору истраживачког пројекта и начина рада		

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, пројектна настава, индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО **Годишњи фонд часова:34** **Недељни фонд часова:1**
РАЗРЕД: ОСМИ

Циљ учења Информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**ИКТ**	10	– унесе и мења податке у табели; – разликује типове података у ћелијама табеле; – сортира и филтрира податке по задатом критеријуму; – користи формуле за израчунавање статистика; – представи визуелно податке на одговарајући начин; – примени основне функције форматирања табеле, сачува је у пдф формату и одштампа; – приступи дељеном документу, коментарише и врши измене унутар дељеног документа;	Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Компетенција за учење Естетичка компетенција Одговоран однос према околини	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ Може се предвидти помоћу израде пројекта – сарадничко осмишљавање и спровођење фаза пројектног задатка, самовредновње своје улоге у оквиру пројектног задатка/тима, као и развијањем дигиталних

			– разуме на које све начине делимо личне податке приликом коришћења интернета;		компентенција у оквиру свих других предмета.
2.	**ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ**	2	– разуме потенцијалне ризике дељења личних података путем интернета, поготову личних података деце; – разуме везу између ризика на интернету и кршења права; – објасни појам „отворени подаци”;	Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Компетенција за учење Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Одговоран однос према околини	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ Може се предвидти помоћу израде пројекта – сарадничко осмишљавање и спровођење фаза пројектног задатка, самовредновње своје улоге у оквиру пројектног задатка/тима, као и развијањем дигиталних компентенција у оквиру свих других предмета.
3.	**РАЧУНАРСТВО**	12	– успостави везу између отварања података и стварања услова за развој иновација и привредних грана за које су доступни отворени подаци; – унесе серију (низ) података; – изврши једноставне анализе низа података (израчуна збир, просек, проценте, ...);	Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ Може се предвидти помоћу израде пројекта – сарадничко осмишљавање и спровођење фаза пројектног задатка, самовредновње своје

			– графички представи низове података (у облику линијског, стубичастог или секторског дијаграма); – унесе табеларне податке или их учита из локалних датотека и сними их; – изврши основне анализе и обраде табеларних података (по врстама и по колонама, сортирање, филтрирање, ...); – изврши анализе које укључују статистике по групама;		улоге у оквиру пројектног задатка/тима, као и развијањем дигиталних компентенција у оквиру свих других предмета.
4.	**ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК**	10	– сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка; – сарадднички осмисли и спроведе фазе пројектног задатка; – самовредднује своју улогу у оквиру пројектног задатка/тима; – креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка; – поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника; – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.	• Решавање проблема • Сарадња • Дигитална компетенција • Компетенција за учење • Одговорно учешће у демократском друштву • Естетичка компетенција • Комуникација	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ Може се предвидти помоћу израде пројекта – сарадничко осмислишљавање и спровођење фаза пројектног задатка, самовредновње своје улоге у оквиру пројектног задатка/тима, као и развијањем дигиталних компентенција у оквиру свих других предмета.

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
организатор и реализатор наставног процеса -демонстрација - помаже ученицима у извршавању задатака - мотивише, подржава и развија интересовања ученика - контрола усвојених знања. -Да би сви ученици остварили предвиђене исходе, потребно је да наставник упозна специфичности начина учења својих ученика и према њима планира и прилагођава наставне активности. -Наставник треба да осмисли активности тако да укључују практичан рад уз примену ИКТ-а, повезивање различитих садржаја из других тема унутар самог предмета, као и са другим предметима. -Пожељно је да планиране активности ученика на часу прати сажето и јасно упутство за реализацију задатка, уз евентуалну претходну демонстрацију поступка од стране наставника. -Оставити простор за ученичку иницијативу и креативност – кроз дискусију са ученицима одабирати адекватне алате, концепте и стратегије за реализацију одређених активности. -У току реализације планираних активности радити на успостављању и неговању навика и понашања као што су поступност, аналитичност, истрајност, самосталност у раду, али и спремност на сарадњу и одговоран приступ тимском раду.	самостално раде на рачунару - слушају - изводе вежбе - сарађују међусобно - постављају питања - проналазе нове начине извршавања команди Прати излагања и упутства наставника, -Усваја знања о ИКТ уређајима као и онима који нас окружују, добробитима која доносе, начину рада, могућим опасностима, усваја знања о програмима за обраду слика и текста, за израду презентација и примењује их у настави и ван ње. Усваја знања о орг.података на рачунару, типовима података, чувању и преношењу на спољ.меморије. -Усваја знања о употреби ИКТ уређаја на безбедан и сигуран начин,приступа интернету и самостално га претражује тражећии информације које преузима на свој уређај.Усваја знања о заштити приватности и својих података. Стиче знања о ризику зависности од технологије,и заштити личног здравља. -Усваја знања о скуповним операцијама, Усваја знања о алгоритмима аритметике редоследу корака алгоритма у решавању једноставних проблема,програмским структурама. Примењује научено за креирање једноставних програма у визуелном окружењу. Проналажи и отклања грешке.

	-Прати излагање и упутства наставника Примењује стечена знања , бира технике и алате у складу са фазама прој.задатка. Усваја знања о значају тимског рада .
НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРИНЦИПА, ЦИЉЕВА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	**Препоруке за реализацију наставе** Узети у обзир предзнање са којим ученици долазе у пети разред и при томе бирати: – за примере из свакодневног живота изабрати проблеме који симулирају ситуације и проблеме из предмета које изучавају у школи или реалних ситуација из живота– едукативне игре за развијање алгоритамског начина мишљења. – Решења логичких задатака анализирати, тестирати и нагласити значај исправљања грешака приликом израде задатка. Посветити потребну пажњу ученицима који спорије напредују, као и ученицима који раде по ИОП-у. Посветити потребну пажњу ученицима који брзо и лако уче.
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	**Облици наставе** Предмет се реализује кроз следеће облике наставе: ● теоријске основе у кратким цртама, кроз упутства за реализацију задатака, објашњења основних појмова, концепата, стратегија у циљу развијања поступности, препознавања и установљавања личних стратегија учења код ученика ● практичан рад у групама или индивидуално, индивидуализација је неопходна код конкретног задатка за проверу остварености исхода **Оцењивање** Вредновање остварености исхода вршити кроз: ● праћење остварености исхода у стицању ● праћење развоја вештина при изради практичног рада ученика и активност на часу ● пројектни задатак

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: БИОЛОГИЈА **Годишњи фонд часова:68** **Недељни фонд часова:2**
РАЗРЕД: ОСМИ

Циљ учења биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА**	**26**	-повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије; –повеже однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних функција; –идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе; – илуструје примерима везу између физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини;	– компетенција за учење; – комуникација; –дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву;	-математика -информатика и рачунарство -хемија

2.	**ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ**	**9**	-одговорно се односи према свом здрављу; – изрази критички став према медијским садржајима који се баве здравим стиловима живота; – повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона; – идентификује поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота;	–предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама; – решавање проблема; – сарадња; –естетичка компетенција.	-физичко и здравствено васпитање

3.	**ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОГ СВЕТА**	**7**	– доведе у везу промене животних услова са еволуцијом живота на планети; – истражи давно нестале екосистеме;	– МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ: – компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама; – решавање проблема;	-географија - информатика и рачунарство
4.	**НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА**	**7**	повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена; – повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције;		-информатика и рачунарство - хемија - физичко и здравствено васпитање

5.	**ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ**	**19**	установи узрочно-последичну везу између губитака врста у екосистему и негативних последица у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране; – критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи; – повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије; – истражи присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања; – истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју.	– сарадња; – естетичка компетенција.	- географија - информатика и рачунарство

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>-слушање, писање, читање, закључивање, описивање, посматрање, примењивање,меморисање, запажање, илустровање, истраживање,анализирање, логичко закључивање, повезивање са свакодневним животом, уочавање, играње улога, израда вежби, израда паноа, решавање укрштеница, учествовање у квизовима, одговарање на питања,прикупљање података,вредновање.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">Принципи, циљеви и стандарди постигнућа биће реализовани, пре свега, кроз:

Општу предметну компетенцију наставе биологије која подразумева примену основних знања о биологији;

Специфичну предметну компетенцију у биологији, уважавајући наведене захтеве стандарда основног, средњег и напредног нивоа у оквиру сваке наведене теме;

Међупредметну компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката;

Организовање активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе;

Компаративни и аналитичко-синтетички приступ остварењу програмских садржаја;

Оперативно планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални, кооперативно учење, диференцирани рад, индивидуализација, тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, драматизација текстова), као и методе (монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика;

Прилагођавање динамике рада могућности ученика;

Употребљавање расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава (видео-бим, паметна табла, електронски уџбеници);</td></tr>
</table>

	Коришћење искустава ученика стечених из других наставних области – корелација (музичка и ликовна култура, историја, географија, страни језици, вреска настава, грађанско васпитање...); **Прецизним** упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду; **Посвећивање** потребне пажње ученицима који спорије напредују, ученицима који раде по ИОП-у, као и ученицима који брзо и лако уче; **Мотивисање** ученика похвалама; **Упућивање ученика** да користе додатне изворе информација (часописе, стручне књиге, речнике, правопис, интернет...); **Израђивање** наставних материјала заједно са ученицима. **Развијање** 1) естетичке компетенције (развијање свести да се естетичка вредност не везује само и искључиво за уметност, већ и за природне, социолошке, идеолошке, емотивно-афективне и практичне садржаје); 2) комуникације; 3); решавања проблема 4); сарадње; 5) дигиталне компетенције (оспособљава ученике да користе одређена средства из области информационо-комуникационих технологија (ИКТ)); 6) одговорног учешћа у демократском друштву; 7) компетенције за учење; 8) рада са подацима и информацијама; 9); одговорног односа према околини 10); одговорног односа према здрављу 11) предузимљивости и оријентације ка предузетништву; **Планирање и реализовање посете** Ботаничкој башти, Бањичкој шуми, парковима, музејима.
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	**Остварити** сарадднички однос са ученицима у комуникацији. **Континуирано** праћење и вредновање напредовања ученика остваривати у процесу наставе и учења, у оквиру одељења и индивидуално, уз вођење посебне, одговарајуће документације (портфолио ученика). **Организовати** иницијално тестирање; као и континуирано формативно оцењивање ученике. **За оптималну** активност ученика у самосталном раду користити диференциране задатке према предзнању и способностима ученика. **Оцењивање** у контексту повезаности наставе и учења мора садржавати фазе као што су: планирање, праћење тока наставе и учења, регистровање напредовања ученика, саопштавање повратних информација и вредновање реализованих активности. **Континуирано** праћење и вредновање властитог рада.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ХЕМИЈА **Годишњи фонд часова:68** **Недељни фонд часова:2**

РАЗРЕД: ОСМИ

Циљ наставе *хемије* је да ученик стекне основна знања о структури, својствима и променама супстанци, као и да развије вештине правилног и безбедног руковања лабораторијским прибором и хемикалијама.

Настава доприноси оспособљавању ученика за примену стечених знања у свакодневном животу, даљем образовању и заштити животне средине, као и развоју критичког мишљења, сарадње и одговорног односа према здрављу и околини.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ**	10	Ученик ће бити у стању да: -разликује метале и неметале на основу физичких и хемијских својстава; објашњава заступљеност елемената у природи; повезује положај у Периодном систему са реактивношћу; пише и уравнотежује једноставне хемијске реакције; разликује оксиде и хидроксиде; изводи основне лабораторијске огледе уз примену правила безбедности; тумачи резултате експеримената и изводи закључке; решава једноставне задатке из стехиометрије.	– компетенција за целоживотно учење – комуникација – рад са подацима и информацијама – дигитална компетенција – сарадња – решавање проблема – одговоран однос према здрављу – одговоран однос према околини	Математика Биологија Физика Техника и технологија Географија Информатика и рачунарство
2.	**НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ И КИСЕЛИНЕ**	**10**			

3.	**СОЛИ**	**8**	- пише формуле и именује соли; објашњава настанак соли у реакцијама неутрализације; описује својства и примену соли; повезује структуру и својства соли; решава једноставне хемијске задатке.	– компетенција за целоживотно учење – комуникација – рад са подацима и информацијама – дигитална компетенција – сарадња – решавање проблема – одговоран однос према здрављу – одговоран однос према околини	Математика Биологија Физика Техника и технологија Географија Информатика и рачунарство
4.	**ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА**	**2**	-разликује органска и неорганска једињења; описује основне карактеристике органских једињења; наводи њихову заступљеност у природи; повезује угљеник са разноврсношћу органских једињења.		

5.	**УГЉОВОДОНИЦИ**	12	- именује и пише формуле угљоводоника; разликује алкане, алкене и алкине; описује структуру и својства; повезује структуру са реактивношћу; записује једноставне реакције; објашњава примену угљоводоника; уочава утицај на животну средину.	– компетенција за целоживотно учење – комуникација – рад са подацима и информацијама – дигитална компетенција – сарадња – решавање проблема – одговоран однос према здрављу – одговоран однос према околини	Математика Биологија Физика Техника и технологија Географија Информатика и рачунарство
6.	**ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ**	8	-разликује алкохоле, киселине и естре; пише формуле и именује једноставна једињења; описује својства и примену; повезује структуру и својства; препознаје основне реакције.	– компетенција за целоживотно учење – комуникација – рад са подацима и информацијама – дигитална компетенција – сарадња – решавање проблема – одговоран однос према здрављу	Математика Биологија Физика Техника и технологија Географија Информатика и рачунарство
7.	**БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА**	12	-описује улогу масти, угљених хидрата, протеина и витамина; разуме процесе денатурације и хидролизе; повезује хемију и здравље.		

				– одговоран однос према околини	
8.	**ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗЕЛЕНА ХЕМИЈА**	6	- препознаје загађиваче ваздуха, воде и земљишта; објашњава последице загађења; описује мере заштите; развија еколошку свест; разуме значај рециклаже и одрживог развоја.		

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- планира и организује наставу;
-демонстрира експерименте;
-усмерава и мотивише ученике;
-прати и вреднује постигнућа.</td><td>-активно учествује у настави;
-изводи огледе;
-анализира и изводи закључке;
-ради у пару и групи.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- Настава се реализује кроз савремене методе рада које подстичу активну улогу ученика. Посебан акценат је на истраживачком и експерименталном раду, развоју критичког мишљења и повезивању хемијских садржаја са свакодневним животом.</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">- иницијално тестирање;
- формативно оцењивање;
- усмени и писмени задаци;
- лабораторијске вежбе;
- праћење активности ученика;
- самовредновање.</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА **Годишњи фонд часова:68** **Недељни фонд часова:2**
РАЗРЕД: ОСМИ

Циљ наставе и учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	Животно и радно окружење	6	• процени значај електротехнике, рачунарства и мехатронике у животном и радном окружењу; • анализира опасности од неправилног коришћења електричних апарата и уређаја и познаје поступке пружања прве помоћи; • образложи важност енергетске ефикасности електричних уређаја у домаћинству; • повеже професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике са сопственим интересовањима.	компетенција за учење одговорно учешће у демократском друштву естетичка компетанција комуникација одговоран однос према околини одговоран однос према здрављу предузимљивост и оријентација ка предузетништву рад са подацима и информацијама решавање проблема сарадња дигитална компетенција	Историја Географија Природа и друштво

2.	Саобраћај	6	• упореди карактеристике електричних и хибридних саобраћајних средстава са конвенционалним; • разуме значај електричних и електронских уређаја у саобраћајним средствима; • користи доступне телекомуникационе уређаје и сервисе;	компетенција за учење одговорно учешће у демократском друштву одговоран однос према околини одговоран однос према здрављу решавање проблема сарадња	Географија Ликовна култура Биологија Математика Рачунарство и иинформатика
3.	Техничка и дигитална писменост	18	• класификује компоненте ИКТ уређаја према намени; • процени значај управљања процесима и уређајима помоћу ИКТ; • црта електричне шеме правилно користећи симболе; • користи софтвере за симулацију рада електричних кола; • састави електромеханички модел и управља њиме помоћу интерфејса	компетенција за учење одговорно учешће у демократском друштву естетичка компетанција комуникација одговоран однос према околини одговоран однос према здрављу предузимљивост и оријентација ка предузетништву рад са подацима и информацијама решавање проблема сарадња дигитална компетенција	Математика Рачунарство и иинформатика

4.	Ресурси и производња	20	објасни систем производње, трансформације и преноса електричне енергије; • анализира значај коришћења обновљивих извора електричне енергије; • разликује елементе кућне електричне инсталације; • повеже електрично и/или електронско коло према задатој шеми; • користи мултиметар; • анализира карактеристике електричних машина и повезује их са њиховом употребом; • класификује електронске компоненте на основу намене; • аргументује значај рециклаже електронских компоненти.	компетенција за учење одговорно учешће у демократском друштву естетичка компетанција комуникација одговоран однос према околини одговоран однос према здрављу предузимљивост и оријентација ка предузетништву рад са подацима и информацијама решавање проблема сарадња дигитална компетенција	Физика Биологија Ликовна култура
5.	Конструкторско моделовање	18	самостално/тимски истражује и осмишљава пројекат; • креира документацију, развије и представи бизнис план производа; • састави производ према	одговорно учешће у демократском друштву естетичка компетанција комуникација	Ликовна култура Информатика и рачунарство

			осмишљеном решењу; • састави и управља једноставним школским роботом или мехатроничким моделом; • представи решење готовог производа/модела; • процењује свој рад и рад других и предлаже унапређење реализованог пројекта.	одговоран однос према околини одговоран однос према здрављу предузимљивост и оријентација ка предузетништву рад са подацима и информацијама решавање проблема сарадња дигитална компетенција	

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>- Садржаји ће се реализовати поступно (активност ученика – уочавање, усвајање, планирање, примењивање, решавање, цртање, израда, обнављање..) кроз индивидуални, фронтални, у пару, групни облик рада, са тежиштем на практичан рад и акцентом на развој индивидуалних способности и вештина.

Ученик ће бити мисаоно максимално активан, вршиће повезивање новог са већ постојећим знањем, биће у стању да направи план и преглед градива које је обрађивано.

Ученик записује, посматра, уочава, репродукује, меморише, разликује, групише, упоређује, црта слободном руком и прибором, прави модели, орјентише се.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">Математичка писменост и основна знања из науке и технологије
- Решавање проблема. -Вештина сарадње.
-Знања из екологије. -Знања из естетике. -Дигитална знања.
Наставни садржаји ће се реализовати у оквиру индивидуалног рада, фронталног, рада у пару и групног облика рада са акцентом на диференцирану наставу, тимски рад и употребу ИКТ у настави кроз:
-Повезивање познатог са новим наставним садржајем ;-Записивање основних појмова;-Графичко приказивање наставних садржаја;
-Препознавање узорака материјала;-Увежбавање теоретских садржаја
-Излагање наставног садржаја путем реферата; -Развијање вештина руковања прибором за цртање ;
- Одабир и примена одговарајуће размере;-Увежбавање примене правила техничког цртања.;</td></tr>
</table>

	-Развијање вештина осмишљавања радних операција; -Увежбавање правилног преношења мера на радни материјал; -Увежбавање сечења и обраде радног материјала.; -Осмишљавање украшавања предмета. Овим активностима јачаће се ученичке компетенције: Предузетништво и смисао за иницијативу, Естетске компетенције.
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду); ● кроз индивидуални рад; ● кроз групни рад и комуникацију; ● кроз провере усвојености садржаја; кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

РАЗРЕД: ОСМИ Годишњи фонд часова: 102 Недељни фонд часова : 3

Циљ учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**АТЛЕТИКА**	**14**	-примени атлетске дисциплине у складу са правилима; **–развија своје физичке способности применом вежбања из атлетике;** упоређује и анализира сопствене резултате са тестирања са референтним вредностима;	- Компетенција за учење –Вештина комуникације -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема –Сарадња -Одговоран однос према здрављу	-Музичка култура -Математика -Српски језик -Грађанско васпитање
2.	**СПОРТСКА ГИМНАСТИКА**	**14**	-одржава равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела; **–примени вежбања из гимнастике за развој физичких способности;**	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Комуникација - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама	-Музичка култура -Математика -Српски језик -Грађанско васпитање

				-Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња -Дигитална компетенција Одговоран однос према здрављу	
3.	**ОДБОЈКА**	20	-примени усвојене технике кретања у игри, спорту и другим различитим ситуацијама; -изведе елементе усвојених тимских и спортских игара; -примени основна правила тимских и спортских игара; -користи усвојене елементе технике у спортским играма; -примени основне тактичке елемете; -учествује на унутар одељенским такмичењима;	- Одговоран однос према околини - Рад са подацима и информацијама -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња - Одговоран однос према здрављу	Свет око нас- -Музичка култура -Математика -Српски језик -Грађанско васпитање

	ФУТСАЛ	10	-примени усвојене технике кретања у игри, спорту и другим различитим ситуацијама;изведе елементе усвојених тимских и спортских игара; примени основна правила тимских и спортских игара; -користи усвојене елементе технике у спортским играма;примени основне тактичке елемете; -учествује на унутар одељењским такмичењима;	Одговоран однос према околини - Рад са подацима и информацијама -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња - Одговоран однос према здрављу	

	РУКОМЕТ	20	-примени усвојене технике кретања у игри, спорту и другим различитим ситуацијама; **–изведе елементе усвојених тимских и спортских игара;** **–примени основна правила тимских и спортских игара;** **–користи усвојене елементе технике у спортским играма;** **–примени основне тактичке елемете;** **–учествује на унутар одељенским такмичењима;**	Одговоран однос према околини - Рад са подацима и информацијама -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња - Одговоран однос према здрављу	
	КОШАРКА	24	- примени усвојене технике кретања у игри, спорту и другим различитим ситуацијама; - изведе елементе усвојених тимских и спортских игара;	Одговоран однос према околини - Рад са подацима и информацијама -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња	

			– примени основна правила тимских и спортских игара; -користи усвојене елементе технике у спортским играма; –примени основне тактичке елемете; –учествује на унутар одељенским такмичењима;	- Одговоран однос према здрављу	
	Полигони Тестирања и мерења		- упоређује и анализира сопствене резултате са тестирања са референтним вредностима; - учествује на унутар одељенским такмичењима; - изведе кретања у различитом ритму;	Одговоран однос према околини - Рад са подацима и информацијама -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња - Одговоран однос према здрављу	

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање, ,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, организовање спортских активности,</td><td>ходање, трчање, скакање, бацање, играње, хватање, провлачење, гађање, дизање, ношење, слушање, облачење, везивање пертли, пузање, котрљање, имитирање покрета, пењање, решавање проблема, договарање,</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, кооперативно учење, диференцирани рад , индивидуализација,тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад, одлазак у природу, међуодељењски сусрети, пројектна настава; ИОП</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (ангажовање, однос према раду);
● кроз групни рад и комуникацију;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;
● евалуација мотивисаности и активности ученика</td></tr>
</table>

Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ВЕРСКА НАСТАВА (34 часа)

РАЗРЕД: ОСМИ

Циљ наставе православног катихизиса је да пружи ученицима православни поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). Циљ је да се и хришћанско виђење живота и постојање света излаже ученицима у толерантном дијалогу са осталим наукама како би ученици систематаски упознали православну веру.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**УВОД**	1	Моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току петог разреда основне школе	Компетенција за учење •Има позитиван и одговоран однос према учењу. Комуникација •Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. Сарадња •доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе.	По садржајима верске наставе, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета: Српски језик, Историја, Географија, Грађанско васпитање, Ликовна култура, Музичка култура.
2.	**ЧОВЕК ЈЕ ИКОНА БОЖИЈА**	6	Моћи да именује неке политеистичке религије; моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе старог века		
	ПОДВИЖНИЧКО – ЕВХАРИСТИЈСКИ ЕТОС	7	Моћи да уочи да се Бог откривао изабраним људима, за разлику од паганских божанстава; моћи да објасни да је Рођење Христово		

3.			догађај који дели историју на стару и нову еру -моћи да разликује Стари и Нови завет	Компетенција за учење •Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје. Естетичка компетенција •Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања. Комуникација •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. Одговоран однос према околини •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и	
4.	**ЛИТУРГИЈА**	10	Моћи да преприча библијску причу о Постању и доживи је као дело љубави Божије -моћи да увиди да је Бог поред видљивог света створио и анђеле -моћи да преприча неку од библијских прича до Аврама		
5.	**ЦАРСТВО БОЖИЈЕ**	10	Моћи да наведе неке од старозаветних личности и догађаја -моћи да уочи везу старозаветних праотаца и патријараха са Христом-моћи да извуче моралну поуку из библијских приповести		По садржајима верске наставе, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета: Српски језик, Историја, Географија, Грађанско васпитање, Ликовна култура, Музичка култура.

				квалитет животне средине и природе. Решавање проблема •Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем различитих предмета и ваншколским искуством	

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада	Слободно изражавање мишљења и ставова; усваја-сазнаје; развијање вештина комуникација; повезивање сопственог искуства са тематиком; дискусија; слуша посматра; црта; рецитује; упоређује; смишља; доцртава; слаже; разговара; решава; испуњава; пише; посећивање верских институција; организовање квизова; израда радова и паноа.
НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; тематско планирање и интердисциплинарно планирање,
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду); ● кроз индивидуални рад; ● кроз групни рад и комуникацију; ● кроз провере усвојености садржаја;

	кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;

НАЗИВ ПРЕДМЕТА:ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ (34 часа)
РАЗРЕД: ОСМИ

Циљ наставе и учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа,вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности,осетљив за потребе појединца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	Људска права	10	-разликује жеље од потребе и наведе примере везе између потреба и људских права; -препозна своје потребе,као и потребе других и да их уважава;-штити своја права на начин који не угрожава другр и њихова права; -учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; -аргументује потрбу посебне заштите права детета; -на примеру препозна уграђеност права деце у основним документима која уређују рад школе;	Компетенција за учење •Има позитиван и одговоран однос према учењу. Комуникација •Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. Сарадња •доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе. Компетенција за учење •Мотивисан је и	По садржајима грађанског васпитања, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета:Српски језик, Историја, Географија, Ликовна култура, Музичка култура.

			-наводи примере и показатеље остварености и кршења дечијих права;- наводи чиниоце који утичу на остварење дечијих права;- поштује права и потребе ученика који су у инклузији у његовом одељењу/школи; - препозна ситуације кршења својих права и права других; - идентификује кршење људских права на примеру неког историјског догађаја;	оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје. Естетичка компетенција •Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања. Комуникација •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. Одговоран однос према околини •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. Решавање	
2.	Демократско друштво	12	поштује правила одељењске заједнице и правила на нивоу школе; - поступа у складу са моралним вредностима грађанског друштва; - искаже свој став о значају правила у финкционисању заједнице; - понаша се у складу са правилима и дужностима у школи; - наводи начине демократског одлучивања;		По садржајима грађанског васпитања, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета:Српски језик, Историја, Географија, Ликовна култура, Музичка култура.

			-препозна одговорност одраслих у заштити права деце; -објасни улогу појединца и група у заштити дечијих права; - реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечији права и зна коме да се обрати за помоћ;	проблема •Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем различитих предмета и ваншколским искуством. Компетенција за учење •Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. Одговорно учешће у демократском друштву •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. Одговоран однос према околини •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. Сарадња	
3.	Процеси у савременом свету	8	- препозна и анализира сличности и разлике између ученика у групи; - прихвата друге учемике и уважава њихову различитост; - проналази примере моралних поступака у књижевним делима које чита, у медијима и у свакодневном животу; -наводи примере из свакодневног живота предрасуда,стереотипа,дискриминације,нетолеранције по различитим основама; - проналази примере нетолеранције и дискриминације у књижевним делима која чита; - у медијима проналази примере предрасуда,стереотипа,нетолеранције по различитим основама и критички их анализира;		По садржајима грађанског васпитања, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета:Српски језик, Историја, Географија, Ликовна култура, Музичка култура.

			- препозна и објасни врсте насиља; - прави разлику између безбедног и небезбедног понашања на друштвеним мрежама;- заштити од дигиталног насиља; - анализира сукоб из различитих углова(препознаје потребе учесника сукоба) и налази конструктивна решења прихватљива за све стране у сукобу;-аргументује предности конструктивног начина решавања сукоба;	•активно и конструктивно учествује у раду групе или пара. Одговорно учешће у демократском друштву •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. Естетичка компетенција Комуникација •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. Одговоран однос према околини •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе.	
4.	Грађански активизам	4	-исказује позитиван став према томе; -идентификује проблеме у својој школи; -прикупља податке о проблему користећи различите изворе и технике; -осмишљава акције,процењује њихову изводљивост и предвиђа могуће ефекте;- активно учествује у тиму,поштујући правила тимског рада (у групној дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима,		По садржајима грађанског васпитања, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета:Српски језик, Историја, Географија, Ликовна култура, Музичка култура.

			комуницира на неугрожавајући начин); - учествује у доношењу одлука у тиму/групи поштујући договорене процедуре и правила; - учествује у извођењу акције; - процењује ефекте спроведене акције и идентификује пропусте и грешке;- презентује,образлаже и аргументује изабрану акцију и добијене резултате за унапређивање живота у школи;		

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>- описивање, посматрање, примењивање,меморисање, запажање, илустровање, истраживање,анализирање, рецитовање,измишљање приче,препричавање,аналитичко- синтетичке вежбе, причање по слици,логичко закључивање, повезивање са свакодневним животом, уочавање, играње улога, прикупљање података,вредновање</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја ;
● кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: НЕМАЧКИ ЈЕЗИК **Годишњи фонд часова: 68** **Недељни фонд часова:2**
РАЗРЕД: ОСМИ

Циљ учења наставног предмета немачки језик је: усвајање функционалних знања о језичком систему и култури и развијање стратегија учења страног језика те оспособљавање за основну писмену и усмену комуникацију и стицање позитивног односа према другим језицима и културама као и према сопственом језику и културном наслеђу

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**Спорт и спортске активности** Magst du Sport? Тражење/давање основних информација о себи и другима; описивање особа, појава, радњи, стања, збивања; изражавање извињења; описивање радњи	9	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој комуникацији: - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима - разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, појава, радњи, стања, збивања - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства - извине се користећи мање сложена језичка средства - разумеју једноставније текстове у којима се	Компетенција за целоживотно учење, Комуникација; Одговоран однос према здрављу; Сарадња; Дигитална компетенција	Грађанско васпитање, српски језик, информарика, физичко васпитање

	у прошлости; описивање радњи у садашњости;		описују способности и умећа - опишу радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа - разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у садашњости - размене информације о искуствима, догађајима и способностима у прошлости размене информације о искуствима, догађајима и способностима у прошлости - разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости - размене информације о искуствима, догађајима и способностима у прошлости		
2.	**Заштита животне средине** Wir schützen die Umwelt **Исказивање жеља; изражавање допадања и недопадања; описивање радњи у садашњости;**	12	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој комуникацији: - разумеју уобичајене изразе у вези са жељама и реагују на њих - изразе жеље једноставнијим језичким средствима - разумеју једноставније исказе који се односе на изражавање опадања/недопадања и реагују на	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, Одговоран однос према околини; Комуникација; Решавање проблема	Грађанско васпитање, српски језик, биологија, информатика, географија

	изношење предлога и савета; изражавање мишљења;		њих - изразе допадање/недопадање уз једноставно образложење - разумеју једноставне текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости - разумеју једноставније предлоге и савете - упуте предлоге и савете користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе - затраже и пруже додатне информације у вези са предлозима и саветима - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих - изражавају мишљење, слагање/неслагање и дају кратко образложење		
	Интеркултуралност и ученичка размена	11	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој комуникацији:	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, Комуникација;	-Грађанско васпитање, српски језик, енглески језик

3.	Keine Sorge Описивање места, појава, радњи, стања и збивања; изношење предлога, савета; представљање себе и тражење/давање основних информација о себи и другима; исказивање просторних односа; упућивање позива за учешће у заједничкој активности и реаговање на њих;		- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, појава, радњи, стања, збивања - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства - разумеју једноставније предлоге, савете - упуте предлоге, савете користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе - разумеју једноставније текстове који се односе на представљање и тражење/давање информација личне природе - представе себе користећи једноставнија језичка средства - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима - разумеју једноставнија питања која се односе на положај предмета у простору - затраже и разумеју обавештења о положају предмета у простору - разумеју позиве на заједничке активности и одговоре на њих уз одговарајуће образложење	Сарадња; Решавање проблема	

			- упуте позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе - затраже и пруже додатне информације у вези са позивима на заједничке активности		
4.	**Прославе и празници** Das feiern wir Описивање радњи у садашњости; описивање места, појава, радњи, стања и збивања; упућивање позива за учешће у заједничкој активности и реаговање на њих; изражавање мишљења;	11	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој комуникацији: - разумеју једноставне текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости - размене појединачне информације и/или некоико информација у низу које се односе на радње у садашњости - разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, појава, радњи, стања, збивања - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства - разумеју позиве на заједничке активности и одговоре на њих уз одговарајуће образложење - упуте позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција и сарадња	Грађанско васпитање, српски језик, информатика

			- затраже и пруже додатне информације у вези са позивима на заједничке активности - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих - изражавају мишљење, слагање/неслагање и дају кратко образложење којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње и способности **Интер)културни садржаји:** - упознавање празника, обичаја и начина прослављања у земљама немачког говорног подручја и њихово поређење са празницима и обичајима у Србији; - развијање толеранције и интеркултурног разумевања		
5.	**Путовања и превозна средства** Wohin fahren wir? Описивање места; описивање радњи у садашњости; описивање будућих радњи (планова, намера);	11	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове који се односе на опис места - опишу места користећи једноставнија језичка средства - разумеју једноставне текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости	Компетенција за целоживотно учење, Комуникација; Рад са подацима; Дигитална компетенција	Грађанско васпитање, српски језик, географија, математика, информатика

	изношење предлога и савета; изражавање количине и цена; исказивање жеља;		- размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости - разумеју једноставније исказе који се односе на планове, намере и реагују на њих - размене једноставније исказе у вези са плановима, намерама - саопште шта они или неко други намерава - разумеју једноставније предлоге и савете - упуте предлоге и савете користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе - затраже и пруже додатне информације у вези са предлозима и саветима - разумеју једноставније исказе који се односе на количину и цене - размене информације у вези са количином и ценама - разумеју уобичајене изразе у вези са жељама и реагују на њих - изразе жеље једноставнијим језичким средствима- разумеју уобичајене изразе у вези са жељама и реагују на њих - изразе жеље једноставнијим језичким средствима		

			(Интер)културни садржаји: - упознавање туристичких и културно-историјских знаменитости земаља немачког говорног подручја и Србије; - поређење начина путовања, навика и правила понашања у различитим културама; - развијање интеркултурне свести и толеранције		
6.	**Друштвени односи, савети и планови** Mach es gut Описивање радњи у садашњости; исказивање интересовања, осета и осећања; изражавање мишљења; изражавање честитања, захвалности;	6	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој комуникацији: - разумеју једноставне текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости - разумеју уобичајене изразе у вези са интересовањима, осетима и осећањима и реагују на њих - изразе интересовања, осете и осећања једноставнијим језичким средствима - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција и сарадња	Грађанско васпитање, српски језик, музичка култура, информатика, географија

			- изражавају мишљење, слагање/неслагање и дају кратко образложење - честитају и захвале се користећи мање сложена језичка средства (Интер)културни садржаји: - упознавање начина опраштања, честитања и изражавања добрих жеља у земљама немачког говорног подручја и у Србији; - поређење обичаја везаних за пријатељств, поклоне, селидбу и међуљудске односе; - развијање интеркултурне осетљивости, толеранције и поштовања различитих културних образаца понашања.		
7.	**Живот у граду и сналажење у простору** **Wir sind da** **Описивање места; описивање радњи**	8	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове који се односе на опис места - опишу места користећи једноставнија језичка средства	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална	Грађанско васпитање, српски језик, математика, географија, историја, музичко васпитање

	у садашњости; **исказивање упутстава за оријентацију у простору;** **изражавање количине и цена;** **исказивање жеља;**		- разумеју једноставне текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости - разумеју једноставнија питања која се односе на оријентацију у простору и правац кретања и одговори на њих - затраже и разумеју обавештења о оријентацији у простору и правцу кретања - опишу правац кретања једноставнијим везаним исказима - разумеју једноставније исказе који се односе на количину и цене - размене информације у вези са количином и ценама - разумеју уобичајене изразе у вези са жељама и нреагују на њих - изразе жеље једноставнијим језичким средствима **(Интер)културни садржаји:** - правила учтиве комуникације на јавном месту - путовања, земље немачког говорног подручја	компетенција и сарадња	

Активности	
Активности наставника	**Активности ученика**
-организује и реализује наставни процес кроз планиране садржаје, средства, наставне облике и методе рада, као и време потребно за реализацију -води педагошку документацију -мотивише ученике за стицање нових сазнања из области лексике и граматике и даје лични пример позитивне заинтересованости за сва питања која су важна за унапређење квалитета живота -прегледа домаће / писмене задатке и води евиденцију -развија и одржава партнерску комуникацију са ученицима, тако што ће постављати питања, давати своје мишљење, подстицати интеракцију, пружати повратну информацију и одржавати двосмерну комуникацију -уважава и реагује на потребе групе и појединца, дели одговорност, демократски управља одељењем -подстиче ученике да износе своје мишљење, али притом не ствара атмосферу победника и побеђених труди се да граматичке садржаје уводи без детаљних граматичких објашњења, осим уколико ученици на њима не инсистирају	-слушање, писање, читање, закључивање, реаговање на команде наставника или са снимка, -рад у пару, у групи -повезивање звучног материјала са илустрацијом или текстом, повезивање наслова са текстом или именовање наслова -израда паноа, презентација, зидних новина, постера - вежбе слушања -учествовање у игри/глума/ -„превођење“ исказа у гест и обрнуто

НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	Принципи, циљеви и стандарди постигнућа биће реализовани, пре свега, кроз: **Општу** предметну компетенцију наставе немачког језика која подразумева примену основних знања о немачком језику; **Специфичну** предметну компетенцију у области језика, уважавајући наведене захтеве стандарда основног, средњег и напредног нивоа у оквиру сваке наведене теме; **Међупредметну** компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката; **Организовање** активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе; **Компаративни** и аналитичко-синтетички приступ остварењу програмских садржаја; **Оперативно** планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални, кооперативно учење, диференцирани рад, индивидуализација, тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, драматизација текстова), као и методе (монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика; **Прилагођавање** динамике рада могућности ученика; вршњачко подучавање **Употребљавање** расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава (видео-бим, паметна табла, електронски уџбеници); **Коришћење** искустава ученика стечених из других наставних области – корелација (музичка и ликовна култура, историја, географија,српски језик, енглески језик, вреска настава, грађанско васпитање...); **Прецизним** упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду; **Посвећивање** потребне пажње ученицима који спорије напредују, ученицима који раде по ИОП-у, као и ученицима који брзо и лако уче; **Мотивисање** ученика похвалама; **Упућивање ученика** да користе додатне изворе информација (часописе, стручне књиге, речнике, правопис, интернет...);

	Заједнички правити програме за ваннаставне активности (литерарна, лингвистичка, новинарска, рецитаторска и драмска секција); **Израђивање** наставних материјала заједно са ученицима, израда паноа и стрипова, прављење илустрованих материјала, успостављање позитивне и пријатне атмосвере у учионици. **Развијање** 1) естетичке компетенције (развијање свести да се естетичка вредност не везује само и искључиво за уметност, већ и за природне, социолошке, идеолошке, емотивно-афективне и практичне садржаје); 2) комуникације; 3); решавања проблема 4); сарадње; 5) дигиталне компетенције (оспособљава ученике да користе одређена средства из области информационо-комуникационих технологија (ИКТ)); 6) одговорног учешћа у демократском друштву; 7) компетенције за учење; 8) рада са подацима и информацијама; 9); одговорног односа према околини 10); одговорног односа према здрављу 11) предузимљивости и оријентације ка предузетништву; **Планирање и реализовање посете** позориштима, музејима и културним центрима ,
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	**Остварити** сарадднички однос са ученицима у комуникацији. **Континуирано** праћење и вредновање напредовања ученика остваривати у процесу наставе и учења, у оквиру одељења и индивидуално, (знање, ангажовање, однос према раду) **Организовати** иницијално тестирање; годишње провере знања; као и континуирано формативно оцењивање ученике. кроз усмене провере и кроз контролне и писмене задатке**За оптималну** активност ученика у самосталном раду користити диференциране задатке према предзнању и способностима ученика . **Оцењивање** у контексту повезаности наставе и учења мора садржавати фазе као што су: планирање, праћење тока наставе и учења, регистровање напредовања ученика, саопштавање повратних информација и вредновање реализованих активности. **Континуирано** праћење и вредновање властитог рада , и вредновање ИОПа. **Преузимање** улоге наставника.**Учити** ученике да повезују наставне садржаје из различитих области .

В. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У ПРОШЛОСТИ Годишњи фонд часова:34 Недељни фонда часова:1
РАЗРЕД:ОСМИ

Циљ наставе и учења предмета предмета је проширивање знања из области опште културе и оспособљавање ученика да, кроз упознавање с начином живота људи у прошлости, боље разумеју свет и време у коме живе и развију свест о континуитету и укорењености. Ученици би требало да се упознају са специфичностима динамике културних промена и да науче како да сагледају себе у контексту "другог", да би сопствени идентитет што потпуније интегрисали у шири контекст разуђене и сложене садашњости.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**УВОД**	**2**	-Разумевање појма свакодневни живот -Разумевање појма прошлост -Разумевање значаја проучавања свакодневног живота у прошлости -Идентификовање актуелних дечјих игара	– компетенција за учење; – комуникација;-решавање проблема; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини;– одговоран однос према здрављу;	- историја - српски језик и књижевност -инфроматика и рачунарство -ликовна култура - музичка култура, географија -биологија -математика
2.	**ФОТОГРАФИЈА, ФИЛМ, РАДИО И ТЕЛЕВИЗИЈА НЕКАД И САД**	**5**			

3.	**СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У 20.ВЕКУ**	**27**	- Упознавање са дечјим играма у прошлости Увидети разлику између игара некад и сад -Упознавање са свакодневним животом људи у праисторији - Упознавање са животом Старих Грка, Римљана и народа Старог Истока	– одговорно учешће у демократском друштву; - естетичка;-сарадња; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама;	-физика

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>-слушање, писање, читање, закључивање, описивање, посматрање, примењивање,меморисање, запажање, илустровање, истраживање,анализирање, логичко закључивање, повезивање са свакодневним животом, уочавање, играње улога, израда вежби, израда паноа, решавање укрштеница, учествовање у квизовима, одговарање на питања,прикупљање података,вредновање.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">Принципи, циљеви и стандарди постигнућа биће реализовани, пре свега, кроз:

У настави користити задатке који захтевају примену наученог. Неопходно је вршити стално поређење са савременим добу. Наставник има слободу да креира коначну верзију програма уважавајући интересовање ученика. Не дозволити претерану фактографију.

Међупредметну компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката;

Организовање активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе;

Употребљавање расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава ;

Прецизним упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду;

Упућивање ученика да користе додатне изворе информација (часописе, стручне књиге, речнике, правопис, интернет...);

Планирање и реализовање посете парковима, музејима.</td></tr>
</table>

ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	**Остварити** сарадднички однос са ученицима у комуникацији.**Континуирано** праћење и вредновање напредовања ученика остваривати у процесу наставе и учења, процене од старне наставника и ученика о ангажовању, учешћу, познавањау садржаја, презентовању идеја и њихове реализације, мотивисаност за тимски рад и квалитет комуникације са свим актерима у настави. **Континуирано** праћење и вредновање властитог рада.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА:Хор и оркестар **Годишњи фонд часова:34** **Недељни фонд часова: 1**
РАЗРЕД: ОСМИ

Циљ предмета хор и оркестар је развој музичке културе, упознавање са хорским песмама уз неговање националне традиције хорског певања , развијању музикалност и креативност, активно учешће у музичком животу школе и локалне средине

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	**Извођење музике** а) Певање и свирање песама (учење по слуху и учење песме са нотног текста) б) Основе музичке писмености	**25**	-развој естетског доживљаја слушања хорске музике, развијање способности слушања и репродуковања мелодија -неговање способности извођења музике певањем и свирањем - неговање смисла за колективно музицирање (певање и свирање) -развијање способности за доживљај музичког дела - подстицање стваралачког ангажовања ученика - развијање музичке креативности - развијање способности за импровизацију мелодије	Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини	Током целе школске године, најмање три пута месечно, корелација – историја, географија, ликовна култура, веронаука.
2.	**Слушање музике** а) Слушање вокално-инструменталних и инструменталних композиција б) Уочити облике – музичка реченица, период, дводелна песма	4		Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција - Комуникација	Музика праисторије – историја, географија,биологија Музика античке цивилизације – историја, географија, биологија, веронаука

			развија музучке способности и жељу за активним музицирањем/певањем и суделовањем у школским ансамблима; -да подстиче креативне способности ученика и смисао за колективно музицирање; -да развиј навике слушања музике,подстиче доживљај и оспособљеност за разумевање музичких порука; -да подстиче стваралачко ангажовање у свим музичким активностима (извођење,слушање,истраживање и стварање музике); -да развија критичко мишљење.	Одговоран однос према околини	Музички инструменти - историја
3.	**Музичко стваралаштво** а) импровизација мелодије на задани текст б) импровизација мелодије на задани ритам	5		Рад са подацима и информацијама - Решавање проблема -Сарадња - Компетенција за учење - Естетичка компетенција - Комуникација - Одговоран однос према околини	

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Кроз обраду песама информативно обрадити: појам C-dura и a - molla,разлике између дура и мола, предзнаке, предтакт, различите тактове и друге елементе.

Упознати ученике са основним карактеристикама музике праисторије и старог века кроз групни рад. За слушање музике, пуштти композиције различитих епоха, жанра, различите инструменталне саставе, домаћих и страних композитора.

Учење песама по слуху и по нотном тексту(за певање и свирање), различитог садржаја и расположења традиционалне и уметничке, које су примерене могућностима и узрасту ученика</td><td>Пажљиво слушање музичког дела, одређивање његовог ванмузичког садржаја уколико га има, илустрација, препознавање муз.састава, препознавање различитих тема у оквиру једног става, препознавање карактера.

Извођење свирањем на блок флаути, или металофону, народне, уметничке и дечје песме, по слуху и по нот.тексту

Певање песама различитих жанрова, по слуху и по нотном тексту. Певање у хору.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ЧУВАРИ ПРИРОДЕ **Годишњи фонд часова:34 Недељни фонда часова:1**
РАЗРЕД: ОСМИ

Циљ наставе и учења предмета чувари природе јесте развијање пожељног понашања у складу са принципима одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину, природу и биодиверзитет.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
2.	**Природне намирнице и правилна исхрана**	**8**	. примењују образовање за заштиту и одрживост животне средине, - развијају вредности, ставове, вештине и понашање у складу са одрживим развојем,	– МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ: – компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција;	биологија - хемија -географија -техника и технологија

3.	**Хигијена – средства за одржавање хигијене**	**7**	- знају да на основу стечених знања препознају и изаберу квалитетан и здрав стил живота, - примењују рационално коришћење природних ресурса, - препознају изворе загађивања и уочавају последице, -развијају способност за уочавање, формулисање, анализирање и решавање проблема, - поседују иницијативу за активно учествовање и одговорност, - поседују потребу за личним ангажовањем у заштити и одрживости животне средине, природе и биодиверзитета	– одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу; – одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама; – решавање проблема; – сарадња; –естетичка компетенција.	информатика и рачунарство -ликовна култура
4.	**Рециклажа и одлагање отпада**	**8**			
5.	**Одговоран однос према околини**	**7**			

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање,подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање,давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>-слушање, писање, читање, закључивање, описивање, посматрање, примењивање,меморисање, запажање, илустровање, истраживање,анализирање, логичко закључивање, повезивање са свакодневним животом, уочавање, играње улога, израда вежби, израда паноа, решавање укрштеница, учествовање у квизовима, одговарање на питања,прикупљање података,вредновање.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">Принципи, циљеви и стандарди постигнућа биће реализовани, пре свега, кроз:

Општу предметну компетенцију наставе чувари природе која подразумева примену основних знања о развијању пожељног понашања у складу са принципима одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину, природу и биодиверзитет;

Међупредметну компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката; Организовање активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе;Оперативно планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални, кооперативно учење, диференцирани рад, индивидуализација, тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, драматизација текстова), као и методе (монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика;

Прилагођавање динамике рада могућности ученика;Употребљавање расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава ;Прецизним упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду;Упућивање ученика да користе додатне изворе информација (часописе, стручне књиге, речнике, правопис, интернет...);Планирање и реализовање посете Ботаничкој башти, Бањичкој шуми, парковима, музејима.</td></tr>
</table>

ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	**Остварити** сарадднички однос са ученицима у комуникацији.**Континуирано** праћење и вредновање напредовања ученика остваривати у процесу наставе и учења, у оквиру одељења и индивидуално, уз вођење посебне, одговарајуће документације. **Континуирано** праћење и вредновање властитог рада.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ДОМАЋИНСТВО Годишњи фонд часова:34 Недељни фонд часова:1
РАЗРЕД: ОСМИ

Циљ: наставе изборног предмета домаћинство јесте да ученици стекну нова знања о улози породице у формирању културе понашања, становања, исхране, одевања и рада, као и да интегришу и унапреде претходно стечена знања и вештине, усвоје вредности и формирају навике у вези с важним активностима у свакодневном животу. Циљ се реализује кроз низ међупредметних корелација.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	Средства за одржавање личне хигијене и хигијене стана	**14**	- објасни значај личне хигијене за очување здравља; примењује правила свакодневне личне хигијене; правилно користи средства за личну хигијену; процени њихову намену и безбедну употребу; - одржава хигијену животног простора; правилно користи средства за чишћење; - разликује пијаћу и техничку воду; објасни значај рационалне потрошње воде;	– компетенција за учење; – комуникација; –дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос према здрављу;	-Биологија - Хемија -Географија -Техника и технологија -Информатика и рачунарство -Ликовна култура
2.	Исхрана	**20**			

			- препозна узроке загађења животне средине; предложи мере заштите; - безбедно користи хемијска средства; препозна ознаке упозорења на производима; - примени стечена знања у практичним ситуацијама; - објасни значај правилне исхране за здравље; - разликује основне хранљиве материје и њихову улогу; - препозна здраве и нездраве навике у исхрани; - разликује еколошку и генетски модификовану храну; критички процењује информације о храни; - правилно чува намирнице и примењује основне поступке конзервисања; - састави једноставан дневни јеловник; - примењује правила културног понашања приликом обедовања; - припреми једноставан оброк уз примену хигијенских правила; - учествује у изради пројекта и представи резултате рад; - повеже и примени стечена знања у свакодневном животу;	– одговорно учешће у демократском друштву; – предузимљивости оријентација ка предузетништву; – рад са подацима и информацијама; – решавање проблема; – сарадња; –естетичка компетенција -дигитална и медијска писменост.	

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">- Упућивање, објашњавање, посматрање, подучавање, припремање, анализирање,креирање, подстицање, демонстрација, организовање рада, мотивисање, кориговање, евалуација, процењивање, давање упутстава, усклађивање рада са индивидуалним способностима ученика обзиром на узрасне и развојне карактеристике, вредновање свог и ученичког рада</td><td>- Дефинише, индетификује именује, репродукује, бира, утврђује, представља, издваја, организује, пише, понавља, прилагођава, тумачи, илуструје, демонстрира, показује, објашњава, препознаје, анализира,формулише,планира, повезује, класификује, процењује, описује, вреднује, бира, поставља питања,....</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">Кроз међупредметну компетенцију која омогућује развијање способности ученика за активно и конструктивно учешће у групи на реализацији заједничких пројеката;

Организовањем активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе;

Оперативно планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални, кооперативно учење, диференцирани рад, индивидуализација, тематско планирање, вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, драматизација текстова), као и методе (монолошка, дијалошка, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика;

Прилагођавање динамике рада могућности ученика;

Употребљавање расположивих наставних средства и материјала и увођење нових савремених средстава ;

Прецизним упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду;</td></tr>
</table>

	Упућивање ученика да користе додатне изворе информација (часописе, стручне књиге, речнике, правопис, интернет...);
ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	**Остварити** сарадднички однос са ученицима у комуникацији. **Континуирано** праћење и вредновање напредовања ученика остваривати у процесу наставе и учења, у оквиру одељења и индивидуално, уз вођење посебне, одговарајуће документације. **Континуирано** праћење и вредновање властитог рада.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: МОЈА ЖИВОТНА СРЕДИНА **Годишњи фонд часова:34** **Недељни фонда часова:1**

РАЗРЕД: ОСМИ

Циљ учења слободне наставне активности је да допринесе развоју компетенција потребних за одговорну улогу у друштву у погледу очувања животне средине, биодиверзитета и одрживог развоја.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	ЕКОЛОШКИ ОТИСАК И ОПСТАНАК Еколошки отисак. Биокапацитет. Еколошки дуг. Одрживи развој Еколошко право.	**4**	бразложи избор теме/истраживања из области одрживог развоја, циљ и план рада користећи вештину јавног говора; – формулише истраживачки задатак; – планира ресурсе и управља њима, усмерен на достизање реалног циља;– прикупи, одабере и обради информације релевантне за истраживање, користећи поуздане изворе информација, наводећи извор и аутора; – прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања	– Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Решавање проблема– Сарадња	Физичко и здравствено васпитање Биологија

				– Одговоран однос према здрављу	
2. **3.**	УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ Врсте отпада. Управљање отпадом. Комунални отпад. Депонија. РЕЦИКЛАЖА, РЕМЕДИЈАЦИЈА И ПОНОВНА УПОТРЕБА ДОБАРА И СИРОВИНА Секундарне сировине: папир, уља у исхрани, текстил, пластика. Предности и недостаци поновне употребе добара и сировина. 3Р правила.	10 10	животне средине, биодиверзитета и здравља, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником; – користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања; – вреднује утицај својих навика у потрошњи ресурса и одлагању отпада; – учествује у акцијама које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу животне средине и одрживом развоју; – повеже значај очувања животне средине са бригом о сопственом и колективном здрављу; – одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу; – користи језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне и техничке дисциплине и чува језички идентитет; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични	– Одговоран однос према околини – Одговорно учешће у демократском друштву	
4.	ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ Извори енергије.	**10**			Физичко и здравствено васпитање Биологија

	Енергетска ефикасност. Обновљиви извори енергије. Предности и недостаци обновљивих извора енергије.		допринос постизању договора и афирмишући толеранцију и равноправност у дијалогу; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи.		

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно води евиденцију.</td><td>Ученик је у стању да: дефинише, наброј, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани став,одлучи, изведе, процени.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја ;кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: УМЕТНОСТ **Годишњи фонд часова:34** **Недељни фонда часова:1**

РАЗРЕД: ОСМИ

Циљ учења слободне наставне активности Уметност је да ученик развија вештине комуникације и сарадње, критичко и стваралачко мишљење, осетљивост за естетику, радозналост, мотивацију за истраживање и изражавање у различитим медијима као и одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	ТРАДИЦИОНАЛНА ВИЗУЕЛНА УМЕТНОСТ ШИРОМ СВЕТА Визуелна уметност народа Аустралије и Новог Зеланда (сликарство аустралијских Аборицина, традиционална тетоважа Маора) Уметност америчких народа (тотеми, керамика, ћилими, корпе) Култура древне Индије, Кине и Јапана (градови, храмови, одећа, писмо) Уметност народа Африке (маске и штитови)	**12**	– образложи значај традиционалне визуелне уметности за идентитет народа и појединца; – повеже карактеристичан артефакт са континентом и културом којој припада; – обликује ликовне радове са препознатљивим елементима одабране културе; – опише одабрани продукт визуелних уметности и процес његове израде; – пореди основне одлике традиционалне визуелне уметности два или више народа; – објасни значај и улогу културног наслеђа; – објасни главне карактеристике традиционалне музике на простору	Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Решавање проблема Рад са подацима и информацијама	Музичка култура, Ликовна култура, Српски језик, Историја, Географија, Информатика и рачунарство, Техника и технологија, Математика

	Словенска традиција (митологија, симболика и орнаментика)		Балкана и Србије и њихов међусобни утицај; – прикаже елементе прожимања традиционалне музике различитих народа на простору Балкана на музичким примерима; – презентује традиционалну музику карактеристичну за различите крајеве Балкана и Србије; – прикаже начине очувања музичког културног наслеђа; – објасни како савремене технологије утичу на развој музике; – презентује начине промоције музичких дела и догађаја; – прикаже примену музике у другим уметностима;	Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Сарадња Дигитална компетенција Предузимљивост и оријентација према предузетништву Одговорно учешће у демократском друштву	
2.	ТРАДИЦИОНАЛНА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ БАЛКАНА И СРБИЈЕ Културно наслеђе (значај и улога) Традиционална музичка уметност Балкана (основне карактеристике у односу на ентитет и међусобни утицаји, сличности и разлике) Традиционална музика Србије (певање, свирање, обичаји, обреди, ношња, кола...) Начини очувања културног наслеђа	**12**			

3.	МОДЕРНО ДОБА И МУЗИКА Савремене технологије и музика. Маркетинг у музици. Примењена музичка уметност. Музичка критика и интервју.	**10**	– истражи и објасни шта је музичка критика и која је њена улога; – аргументовано искаже утисак о слушаним делима. – комуницира учтиво, јасно и аргументовано уз уважавање различитих мишљења, идеја и естетских доживљаја; – проналази, самостално и у сарадњи са другима, релевантне податке и информације користећи савремену технологију; – учествује активно, према сопственим способностима и интересовањима, у истраживачком и радионичком раду.		

<table>
<tr><th colspan="3">АКТИВНОСТИ</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно води евиденцију.</td><td>Ученик је у стању да: дефинише, наброји, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани ставодучи, изведе, процени.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја ;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ПРЕДУЗЕТНИШТВО **Годишњи фонд часова:34 Недељни фонда часова:1**

РАЗРЕД: ОСМИ

Циљ учења слободне наставне активности Предузетништво је да допринесе развоју иновативности и предузимљивости код ученика, способности да се идеје претворе у акцију, способности за тимски рад и коришћење разноврсних извора знања ради бољег разумевања друштвених процеса и појава и преузимања одговорне улоге у савременом друштву.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	ЗАШТИТА ПРАВА ПОТРОШАЧА Однос цене и квалитета производа/услуге. Декларација производа. Уговорна обавеза за услугу. Остваривање права потрошача.	**4**	– наведе основна права потрошача и начине њихове заштите; – на декларацији пронађе најважније информације о производу и одреди однос цене и квалитета; – посматра занимања из перспективе некад и сад и предвиди могућности њиховог развоја у будућности; – повезује одређена занимања и врсту и нивое образовања;	Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Одговоран однос према здрављу	Музичка култура, Ликовна култура, Српски језик, Историја, Географија, Информатика и рачунарство, Техника и технологија, Математика
2.	СВЕТ РАДА Свет занимања некад, сад и у будућности. Професионална оријентација. Професионални развој.	**10**			

	Форма и функција CV и мотивационог писма. Концепт целоживотног учења.		– препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања; – се укључи у иницијативе које се покрећу у школи; – разликује особине лидера и менаџера; – одговорно преузима задужења у тиму, сарађује са другим члановима тима и учествује у доношењу одлука; – планира, распоређује и управља ресурсима (знања и вештине, време, новац, технологије);	Одговоран однос према околини Сарадња Дигитална компетенција Предузимљивост и оријентација према предузетништву	
3.	ПОКРЕНИ СЕБЕ И ДРУГЕ Покретање иницијативе. Менаџмент и лидерство.	**10**			

4.	УЧЕНИЧКА ПРЕДУЗЕЋА Појам предузећа (привредног субјекта). Производ и/или услуга. Појам тржишта. Људски и материјални ресурси. Пословна комуникација. Основни етички принципи у пословању. Процес производње и процес пружања услуга. Цена производа или услуге. Облици промовисања производа. Продаја производа или услуге.	**10**	– учествује у осмишљавању пословне идеје; – информише се о постојању сличних производа на тржишту; – комуницира са окружењем о креативним идејама свога тима; – примењује правила пословне комуникације; – поштује етичке принципе у пословању; – израчуна трошкове израде производа према датим инструкцијама; – прикупи информације о ценама сличних производа на тржишту и на основу њих одреди цену свог производа; – учествује у промоцији и продаји производа; – презентује рад свог тима.	Одговорно учешће у демократском друштву	

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно води евиденцију.</td><td>Ученик је у стању да: дефинише, наброј, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани ставодучи, изведе, процени.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја ;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ФИЛОЗОФИЈА СА ДЕЦОМ Годишњи фонд часова:34 Недељни фонда часова:1
РАЗРЕД: ОСМИ

Циљ учења слободне наставне активности Филозофија са децом је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове који ће подстаћи и убрзати његов интелектуални развој и унапредити вештине размишљања, закључивања, самосталног, критичког и креативног мишљења.

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

П О Ј М О В И	Појам добра/зла Појам уметности Појам правде Појам слободе Појам среће Појам толеранције Појам вршњачког насиља Појам истине/лажи Појам живота Појам времена и простора Појам пријатељства Појам храбрости Појам бога Појам човека Појам мудрости и знања Појам света Појам природе Појам једнакости и различитости Појам љубави	**34**	– критички промишља и анализира питања и проблеме свог окружења – са пажњом слуша саговорника и комуницира са другима на конструктиван начин – јасно изрази сопствене мисли и осећања – практикује интелектуалну отвореност и радозналост – уважава релевантне аргументе – практикује толеранцију и разлике у мишљењу – искаже објективност и непристрасност у процени властитих и туђих становишта, поступака и постигнућа – сарађује са члановима групе којој припада и одупре се притиску групе на асертиван начин – препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања – развије осетљивост за социјални и културни контекст – учествује у расправи која доприноси атмосфери отворености и узајамног уважавања – преузме одговорност за сопствене поступке, однос према природном и друштвеном окружењу, – усвоји интелектуалне врлине истинољубивости	Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Сарадња Дигитална компетенција Предузимљивост и оријентација према предузетништву Одговорно учешће у демократском друштву	Музичка култура, Ликовна култура, Српски језик, Историја, Географија, Информатика и рачунарство, Техника и технологија, Математика

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно води евиденцију.</td><td>Ученик је у стању да: дефинише, наброј, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани ставодучи, изведе, процени.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима,пројектна настава, међуодељењски сусрети; индивидуализација,ИОП, тематско планирање и интердисциплинарно планирање,</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз провере усвојености садржаја ;
кроз примену стечених знања у остваривању садржаја осталих наставних предмета и активности које их допуњују;</td></tr>
</table>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: ДРАМСКА УМЕТНОСТ Годишњи фонд часова:34 Недељни фонда часова:1
РАЗРЕД:ОСМИ
Циљ наставе и учења предмета

РЕД.БР. ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	БР.ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИ / ТЕМИ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ
1.	ЧИТАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ ДРАМСКОГ ТЕКСТА: Драмски текст и његова композиција Анализа ликова и мотива, карактеризација ликова	**6**	– Анализира ликове драмских дела, њихову карактеризацију и мотиве; – анализира елементе композиције драмског дела (чин, сцена, појава); – упореди позоришну представу и драмски текст. – критички промишља о стварности на основу прочитаних дела;	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са подацима	Српски језик и књижевност Музичка култура Ликовна култура Историја Географија
2.	ОСНОВНЕ СЦЕНСКЕ	**6**	изводи покрет, гестикулацију и мимику на сцени– користи	Дигитална компетенција	

	ВЕШТИНЕ: Вежбе покрета, дикције, гласовне вежбе Импровизација на сцени		реквизите на правилан и безбедан начин, поставља их и уклања са сцене у складу са драмским предлошком и потребама представе;	Решавање проблема	
3.	Шта је сцена? Израда, примена реквизита Како користити светло и звук? Музика на сценИР	**6**	– користи реквизите на правилан и безбедан начин, поставља их и уклања са сцене у складу са драмским предлошком и потребама представе;		
4.	РАЗВИЈАЊЕ КРЕАТИВНОСТИ И МАШТЕ: Адаптација књижевних дела Препричавање књижевних дела на различите начине Вежбамо причање прича	**6**	преприча текст на различите начпреприча ине. – адаптира приповетке, бајке, епске, лирске песме и друга књижевна дела стварајући од њих драмски текст. – импровизује, смисли, напише сцене, дијалоге, учествује у изради сценарија/драматизације.		

	Израда текста-драматизација		– изради и/или прилагоди сценске реквизите и костиме за представу;		
5.	УЧЕШЋЕ У СЦЕНСКОМ ПРОЦЕСУ Развијање сарадње Учешће у групи/тимском раду	**6**	– разговара и подели искуства о томе шта је научио у току процеса рада, изнесе предлоге за побољшање, нове идеје за будуће сценске пројекте;	Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	
6.	ПРИПРЕМА ЗА ЈАВНО ИЗВОЂЕЊЕ ПРЕДСТАВЕ Развијање самопоуздање Вежбе концентрације Превазилажење треме наступом на сцени Прављење плаката, рекламе, видео записа...)	**4**	– припрема и изводи представу пред публиком.		

<table>
<tr><th colspan="3">Активности</th></tr>
<tr><th colspan="2">Активности наставника</th><th>Активности ученика</th></tr>
<tr><td colspan="2">Наставник током целог процеса креира групне задатке и пројекте, радионице који захтевају сарадњу и интеракцију међу ученицима. Организују се игре и вежбе које подстичу тимски дух и развијање способности за сарадњу.</td><td>Ученици учествују у групи/тимском раду од самог почетка: током избора и формирања група или тимова ученика, приликом доделе задатака и улога ученицима у складу са њиховим интересовањима и способностима, као и у току праћења напретка рада.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА</td><td colspan="2">Кроз различите активности, ученици ће имати прилику да истраже свет глуме и сценског израза, развију своје вештине интерпретације и комуникације, као и да боље разумеју уметност.

Читање и разумевање драмског текста, тимски рад (рад у групи), вежбе покрета, вежбе дикције и гласовне вежбе, импровизација на сцени, коришћење реквизита, светла и звука, разумевање елемената сценског простора, развијање креативности и маште, адаптација књижевних дела, препричавање књижевних дела на различите начине, вежбање причања прича, израда драмског предлошка/сценарија, учешће у сценском процесу, припрема за јавно извођење представе.</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">Посебно се мора узети у обзир да часови слободне наставне активности Драмске уметности похађају сви заинтересовани ученици и да услов и основ за вредновање њихових постигнућа није индивидуални таленат за глуму или било који други сегмент драмских уметности. Ученик не мора бити талентован за овај програм. Потребно је да покаже заинтересованост, иницијативу, вољу да ради са другарима. Зато, наставник овде прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни, како развијају и испољавају естетске компетенције.</td></tr>
</table>

Г. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

Допунска настава се организује са по једним часом недељно. Циљ допунске наставе је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм наставе и учењау основној школи.

ДОПУНСКА НАСТАВА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ 8. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА

Ученик ће бити у стању да: чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања; – тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове; – критички промишља о стварности на основу прочитаних дела; – истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; – повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда; – издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко-стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; – уочи слојевитост књижевног дела и међужанровско	– објасни настанак и развој српског књижевног језика; – разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа; – сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи; – именује дијалекте српског језика; разуме постојеће језичке прилике у Србији; – издвоји делове творенице и препозна основне моделе њиховог грађења; – користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом; – доследно примени правописну норму; – примени основна правила о распореду акцената;	језик књижевност језичка култура	34

прожимање; – повеже књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом; – одреди временски оквир у којем је писац стварао; – разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; – препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину, поштујући особености сопственог народа и других народа; – учествује у избору књижевних дела и начина њихове обраде и представљања;			
АКТИВНОСТИ	**АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА**	**АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА**	

	Ученици у оквиру допунске наставе: слушају објашњења наставника и постављају питања о нејасним садржајима; понављају и утврђују градиво обрађено на редовној настави; решавају једноставније граматичке, правописне и синтаксичке задатке; препознају врсте речи, реченичне чланове и врсте реченица у типичним примерима; вежбају примену основних правописних правила; читају краће књижевне и некњижевне текстове са разумевањем; издвајају тему, главне ликове, основне мотиве и поруке текста; одговарају на питања у вези са прочитаним текстом; препричавају краће текстове уз помоћ наставника; уочавају основне особине ликова и њихове поступке; користе основне књижевне појмове у разговору о делу; пишу краће реченице и једноставне повезане текстове; састављају краћи опис, препричавање, имејл или SMS поруку; исправљају грешке у сопственом писаном раду уз помоћ наставника;	Наставник у оквиру допунске наставе: утврђује предзнање ученика и уочава тешкоће у савладавању градива; планира рад у складу са потребама, могућностима и темпом напредовања ученика; прилагођава наставне садржаје ученицима који спорије усвајају градиво; објашњава нејасне појмове једноставним и разумљивим језиком; понавља и систематизује кључне садржаје из језика, књижевности и језичке културе; припрема једноставније задатке, наставне листиће и примере за вежбање; усмерава ученике у решавању граматичких, правописних и синтаксичких задатака; помаже ученицима да читају са разумевањем и издвоје важне информације из текста; води ученике кроз анализу књижевног дела постављањем јасних и поступних питања; подстиче ученике да усмено изразе мишљење и образложе одговор; пружа помоћ при састављању краћих писаних радова; указује на грешке и објашњава начине њиховог исправљања; охрабрује ученике и развија њихово самопоуздање; организује индивидуални рад, рад у пару и мањим групама; прати напредовање ученика кроз усмене и писане активности; даје редовну повратну информацију ученицима; сарађује са одељењским старешином, родитељима и стручном службом ако је потребно;

	учествују у разговору, раду у пару и групном раду; користе уџбеник, свеску, читанку, правопис и наставне листиће; примењују научено на новим, једноставнијим примерима; развијају самопоуздање, одговорност и навику редовног учења.	прилагођава даљи рад резултатима праћења и потребама ученика

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Програм допунске наставе остварује се кроз систематско понављање, увежбавање и утврђивање наставних садржаја који су ученицима били тежи за разумевање и усвајање на редовној настави. Рад се организује у складу са индивидуалним потребама, могућностима и темпом напредовања ученика. Настава се реализује поступно, од лакших ка сложенијим задацима, уз јасна објашњења, примере, наставне листиће, усмене и писане вежбе. Посебна пажња посвећује се разумевању основних граматичких, правописних, књижевних и језичко-културних садржаја. У области језика ученици увежбавају препознавање врста речи, реченичних чланова, врста реченица, основних синтаксичких односа, примену конгруенције и правописних правила. Задаци се прилагођавају нивоу знања ученика и дају се кроз типичне, јасне и разумљиве примере. У области књижевности ученици читају краће одломке и текстове, одговарају на питања, издвајају тему, мотиве, ликове, основне поруке и уочавају најважније особине књижевног дела. Наставник их води кроз анализу поступним питањима и помаже им да повежу садржај текста са личним искуством. У области језичке културе ученици вежбају усмено и писано изражавање, састављање краћих повезаних текстова, описивање, препричавање, писање једноставне аргументације и електронске поруке. Посебно се ради на јасности, повезаности реченица, правилном изражавању и поштовању основних правописних правила. У раду се примењују индивидуални рад, рад у пару, рад у мањој групи, разговор, објашњавање, демонстрација, читање са разумевањем, практично увежбавање, анализа примера и исправљање грешака. Наставник пружа подршку, охрабрује ученике, даје додатна објашњења и повратне информације, како би ученици постепено стекли сигурност и самосталност у раду.

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење постигнућа ученика у допунској настави врши се континуирано, током целе школске године, кроз посматрање рада ученика, анализу њихових усмених и писаних одговора, активност на часу и напредак у односу на почетни ниво знања. Наставник прати: редовност доласка ученика на допунску наставу; активност и ангажовање ученика током рада; степен разумевања обрађених садржаја; способност препознавања и примене основних језичких и правописних правила; успешност у решавању једноставнијих граматичких и синтаксичких задатака; разумевање прочитаног текста; способност издвајања теме, ликова, мотива и основне поруке текста; напредак у усменом изражавању; напредак у писању краћих повезаних текстова; тачност, уредност и самосталност у раду; спремност ученика да исправи грешке и примени повратну информацију; развој самопоуздања и мотивације за учење. Праћење се остварује путем: усмених одговора; кратких писаних провера и вежби; домаћих задатака; наставних листића; читања и тумачења краћих текстова; анализе ученичких писаних радова; разговора са учеником; посматрања рада на часу; самопроцене ученика;

ДОПУНСКА НАСТАВА МАТЕМАТИКА 8. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Утврђивање и продубљивање знања из наставних области математике за осми разред.
Развијање логичког, критичког и аналитичког мишљења.
Оспособљавање ученика за примену математичких знања у различитим ситуацијама.
Отклањање потешкоћа у усвајању наставних садржаја.
Развијање способности за самостално решавање проблема и задатака.
Припрема ученика за завршни испит.</td><td>Реални бројеви – Алгебарски изрази – Линеарне једначине и системи једначина – Функције – Геометрија – Питагорина теорема – Сличност троуглова – Површина и запремина тела – Координатни систем – Припрема за завршни испит</td><td>36 часова годишње (1 час недељно)</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>Решава задатке различитог нивоа сложености.
Примењује математичка правила и поступке у решавању проблема.
Анализира и образлаже поступак решавања.
Учествује у дискусији и сарађује у пару и групи.
Повезује математичке садржаје са примерима из свакодневног живота.
Користи геометријски прибор и дигиталне алате.
Самостално проверава тачност решења.</td><td colspan="2">Прати напредовање ученика и идентификује тешкоће у раду.
Прилагођава наставне садржаје и задатке могућностима ученика.
Даје додатна објашњења и примере.
Подстиче ученике на самосталан и истраживачки рад.
Организује индивидуални, рад у пару и групни рад.
Користи различите наставне методе, наставна средства и дигиталне садржаје.
Припрема ученике за завршни испит кроз систематизацију градива.</td></tr>
</table>

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Фронтални рад Индивидуални рад Рад у пару Групни рад Решавање проблемских задатака Усмено излагање и дискусија Практична примена знања Коришћење наставних листића, презентација и дигиталних материјала Систематизација и припрема за завршни испит
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Усмено испитивање Праћење активности ученика на часу Анализа самосталног рада ученика Провера домаћих задатака Кратке писмене провере Формативно праћење напредовања ученика Праћење успешности у решавању задатака за завршни испит

ДОПУНСКА НАСТАВА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК 8. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Ученик се кроз допунску наставу мотивише да ;
-мотиивисано приступа задацима и садржају
-допуњује и шири стечена знања
-разуме основне садржаје (текст, аудио запис) и разуме основне информације и детаље текста
-пише кратка формална писма
-развија стратегију за превазилажење проблема и конструктивно решава задатке</td><td>1.Интернет и онлајн садржаји
2.Сећања и догађаји,наративне форме
3.Лични развој, професије, животни избори
4.Предузетништво, рекламира
5. Способности, осећања, расположења</td><td>34</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>активности на часу, учешће у групним и индивидуалним активностима;
-креативност и умећа у дебатама;
-учешће, креативност и умеће у изради пројеката у тимском раду;</td><td colspan="2">-праћење и континуирано вредновање</td></tr>
<tr><td>НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА</td><td colspan="3">групни,рад у пару и индивидуални рад, диференцирани рад и вршњачко подучавање, самостални рад и решавање задатака код куће, индивидуализација и ИОП, тематско планирање</td></tr>
</table>

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	-активности на часу, учешћа у групним и индивидуалним активностима; -креативност и умећа у дебатама; -учешће, креативност и умеће у изради пројеката -савладавање нових технологија и примена у настави :коришћење дигиталних алата

ДОПУНСКА НАСТАВА НЕМАЧКИ ЈЕЗИК 8. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА

Да подстакне развијање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење немачког језика Да олакша разумевање различитих култура и традиција Да подстиче употребу немачког језика у личне сврхе и задовољство Разумевање говора, разумевање писаног текста, усмено изражавање, функционално знање о језику Стицање знања неопходних за праћење реализације рада на редовним часовима, односно помоћ при обавезним наставним активностима	- Упитне речи - Правилно и неправилно поређење придева - Садашње и прошло време - Одређени и неодређени члан - Придевска промена са чланом - Модални глаголи - Презент - Предлози за изражавање времена - Именице - Модални глаголи - Везници за изражавање узрока - Везници dass, w-, ob - Прилози за време, место, начин - Предлози са дативом и акузативом за изражавање положаја и просторних односа - Императив - Основни бројеви - Ich hätte gern / Ich möchte bitte… - Реченице са sondern ,weil, wenn - негационе речи nie, niemand, keiner	34

АКТИВНОСТИ	**АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА**	**АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА**	
	-слуша -пише -чита -ради самостално и у пару -води конверзацију -увежбава граматичке структуре -проширује лексику -вежба -одговара на питања -усваја	Презентује наставни садржај и прилагођава методе ученичким способностима, објашњава, мотивише, скреће пажњу на граматичке прецизности текста, помаже, ослобађа треме, охрабрује, проверава, похваљује и сугерише	
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	-вербална метода -демонстративна -комбинована -хеуристичка -рад на тексту -рад у пару и групи -радионица Комуникација као најприкладнији начин остваривања (полазна тачка нису граматичка правила већ језичке ситуације Помешаност акустике, визуелности и моторике је битна при учењу		

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	-Ангажованост ученика на часу -Посматрање и процењивање -Задовољство ученика на часу -Примена стечених знања

ДОПУНСКА НАСТАВА ГЕОГРАФИЈА 8. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА
Циљ допунске наставе географије је за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања кључних појмова из географије, -усвајање и утврђивање основних знања о географским одликама Србије -разумевање природних одлика Србије(рељеф,клима,воде,биљни и животињски свет) -усвајање и утврђивање знања о одликама становништва,насеља,привреде -развијање способности сналажења на карти -оспособљавање ученика за самостално учење и примену знања	1.Географски положај,границе и величина територије Србије 2.Физичко-географске одлике Србије 3.Друштвено-географске одлике Србије 4.Природна и културна баштина Србије 5.Географија завичаја 6.Срби у региону и дијаспори	34

АКТИВНОСТИ	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА

	-слушају, посматрају, бележе , цртају - постављају питања, формулишу одговоре - користе географску карту,атлас и нему карту -Проналазе објекате на карти -понављају утврђено градиво - исказују своје мишљење, учествују у разговору - изводе закључке, представљју резултате рада -показују ка карти	- додатно објашњава градиво на једноставан начин -поставља питања и проверава разумевање -даје подршку и подстиче ученике - повезивање знања са животним искуством ученика и са претходним знањем - подстицање ученика да поставља питања - прецизно дефинисање појмова и објашњавање нових речи - упућује ученике у процес рада, демонстрира, надзире рад и помаже -пружање индивидуалне подршке ученицима
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Програм допунске наставе се остварује кроз: - индивидуалан и диференциран рад - обнављање и утврђивање градива - вршњачко подучавање, рад у паровима - учење кроз примере и задатке - практичан рад и демонстрација	
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Остваривање програма прати се кроз континуирано посматрање рада ученика, проверу знања путем задатака и разговора, као и праћење мотивације ученика за даљи рад, подршка у виду похвале њиховог индивидуалног напретка уз вођење евиденције.	

ДОПУНСКА НАСТАВА ИСТОРИЈА 8. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Циљ допунске наставе историје је за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања кључних појмова из области Европа, свет и српски народ од краја Првог светског рата до данас.</td><td>1.Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду између два светска рата
2.Други светски рат
3.Европа, свет и Срби у југословенској држави у време “Хладног рата”
4.Свет, Европа и српски народ у савременим процесима</td><td>34</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>Ученици слушају, посматрају, бележе,постављају питања, формулишу одговоре, користе историјску карту, понављају утврђено градиво, исказују своје мишљење, учествују у разговору, изводе закључке, представљају резултате рада</td><td colspan="2">Наставник додатно објашњава градиво на једноставан начин, поставља питања и проверава разумевање, даје подршку и подстиче ученике, прецизно дефинисање појмова и објашњавање нових речи, упућује ученике у процес рада, демонстрира, надзире рад и помаже, пружање индивидуалне подршке ученицима</td></tr>
<tr><td>НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА</td><td colspan="3">Програм допунске наставе се остварује кроз: индивидуалан и диференциран рад, обнављање и утврђивање градива, вршњачко подучавање, рад у паровима, учење кроз примере и задатке, практичан рад и демонстрација</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА</td><td colspan="3">Остваривање програма прати се кроз континуирано посматрање рада ученика, проверу знања путем задатака и разговора, као и праћење мотивације ученика за даљи рад, подршка у виду похвале њиховог индивидуалног напретка уз вођење евиденције.</td></tr>
</table>

ДОПУНСКА НАСТАВА БИОЛОГИЈА 8. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Циљ допунске наставе биологије је за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања кључних биолошких појмова .
• усвајање и утврђивање основних знања из области генетике, еволуције и екологије;
• разумевање законитости наслеђивања, променљивости и развоја живог света;
• развијање способности повезивања биолошких садржаја и примене знања у свакодневним ситуацијама;
• подстицање интересовања за природне науке и очување природе;
• развијање еколошке свести и одговорног односа према животној средини;
• оспособљавање ученика за самостално учење и успешније савладавање наставних садржаја.</td><td>1. ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ
2. ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ
3. ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА
4. НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА
5. ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ</td><td>34</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>-слушају, посматрају, бележе , цртају
- постављају питања, формулишу одговоре
- пишу кратку поруку описују и упоређују појаве
- исказују своје мишљење, учествују у разговору
- изводе закључке, представљају резултате рада</td><td colspan="2">- утврђивање знања
- повезивање знања са животним искуством ученика и са претходним знањем
- подстицање ученика да поставља питања
- прецизно дефинисање појмова и објашњавање нових речи - прављење појмовних мапа
- упућује ученике у процес рада, демонстрира, надзире рад и помаже</td></tr>
</table>

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Програм допунске наставе се остварује кроз: - индивидуалан и диференциран рад - обнављање и утврђивање градива - вршњачко подучавање, рад у паровима - учење кроз примере и задатке - практичан рад и демонстрација
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Остваривање програма прати се кроз континуирано посматрање рада ученика, проверу знања путем задатака и разговора, као и праћење мотивације ученика за даљи рад, подршка у виду похвале њиховог индивидуалног напретка уз вођење евиденције.

ДОПУНСКА НАСТАВА ФИЗИКА 8. РАЗРЕД

<table>
<tr><th>ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td>Циљ допунске наставе физике је да ученицима који теже савладавају наставне садржаје омогући додатну помоћ у учењу како би стекли основна знања, умења и навике предвиђене наставним програмом.

Допунска настава има за циљ да:

помогне ученицима да разумеју основне физичке појмове и законе;
отклони недостатке у знању настале током редовне наставе;
развија способност примене физичких знања у свакодневним ситуацијама;
оспособи ученике за успешно праћење редовне наставе;
подстиче самосталност, сигурност и мотивацију за учење;
развија интересовање за природне науке и експериментални рад.</td><td>1. Осцилаторно и нталасно кретање
2. Светлосне појаве
3. Електрично поље
4. Електрична струја
5. Магнетно поље
6. Елементри атомске и нуклеарне физике
7. Физика и савремени свет</td><td>34</td></tr>
<tr><th>АКТИВНОСТИ</th><th>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</th><th>АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</th></tr>
</table>

	- слушају објашњења наставника и постављају питања у вези са нејасним садржајима; - понављају и утврђују основне физичке појмове, законе и формуле; - решавају једноставније и типске задатке уз помоћ наставника; - увежбавају примену формула и правилно записивање физичких величина и јединица; - посматрају и изводе једноставне огледе и описују уочене појаве; - анализирају примере из свакодневног живота повезане са физичким појавама; - раде индивидуално, у пару или мањим групама; - попуњавају наставне листиће, квизове и тестове за проверу знања; - користе уџбеник, свеску, дигиталне презентације и образовне платформе; - исправљају уочене грешке и усавршавају поступке решавања задатака; - развијају навику редовног учења, самосталног рада и одговорности према школским обавезама;	- идентификовање ученика којима је потребна додатна подршка у учењу; - понављање и утврђивање основних физичких појмова, закона и формула; - објашњавање наставних садржаја на једноставнији и прилагођен начин; - решавање типских задатака из области механике, електрицитета, оптике и атомске физике; - увежбавање математичких поступака неопходних за решавање задатака из физике; - демонстрацију и извођење једноставних огледа ради бољег разумевања појава; - подстицање ученика на активно учешће, постављање питања и самостално закључивање; - индивидуализован приступ ученицима у складу са њиховим могућностима; - коришћење дигиталних алата, презентација и образовних платформи у настави; - праћење напредовања ученика кроз формативно оцењивање и белешке о раду; - припрему ученика за завршни испит кроз тестове, квизове и анализу задатака; - сарадњу са одељењским старешином, педагогом и родитељима ради праћења напретка ученика.

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	- понављање и утврђивање наставних садржаја који ученицима представљају тешкоћу; - објашњавање физичких појава и закона на једноставнији и очигледнији начин; - постепено усвајање формула, физичких величина и јединица; - решавање једноставнијих и типских задатака уз вођство наставника; - примену очигледних наставних средстава, модела, шема, презентација и огледа; - повезивање наставних садржаја са примерима из свакодневног живота; - индивидуални, паровски и групни рад у складу са потребама ученика; - честу повратну информацију и формативно праћење напредовања ученика; - подстицање активног учешћа ученика у разговору, анализи и закључивању; - коришћење различитих наставних метода: метода разговора, демонстрације, практичног рада и решавања проблема; - припрему ученика за редовну наставу, писмене провере и завршни испит; - сарадњу са родитељима и стручном службом школе ради пружања додатне подршке ученицима.
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Остваривање програма прати се кроз континуирано посматрање рада ученика, проверу знања путем задатака и разговора, као и праћење мотивације ученика за даљи рад, подршка у виду похвале њиховог индивидуалног напретка уз вођење евиденције.

ДОПУНСКА НАСТАВА ХЕМИЈА 8. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА
Допунска настава из хемије организује се за ученике који спорије усвајају наставне садржаје, ученике који су изостајали са наставе, као и за ученике који желе да утврде и прошире своје знање и отклоне евентуалне нејасноће. Циљ допунске наставе је пружање подршке ученицима у савладавању основних хемијских појмова и садржаја, развијање функционалног знања и подстицање самосталности у учењу и примени стечених знања у свакодневном животу. **Задаци и исходи допунске наставе:** -препознаје основне хемијске појмове и правилно их користи; -разликује метале и неметале на основу њихових својстава; -препознаје оксиде, киселине, базе и соли и наводи њихова основна својства; -повезује својства органских једињења са њиховом применом у свакодневном животу; -примењује стечена знања у решавању једноставних задатака и проблема; -развија навике самосталног учења и одговорног рада; -примењује основна правила безбедног рада и заштите животне средине.	1.Метали, оксиди и хидроксиди 2.Неметали, оксиди и киселине 3.Соли 4.Органска једињења и њихова општа својства 5.Угљоводоници 6.Органска једињења са кисеоником 7.Биолошки важна органска једињења 8.Заштита животне средине и зелена хемија	34

АКТИВНОСТИ	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА

	-слушају, посматрају, бележе и цртају; -постављају питања и формулишу одговоре; -описују, упоређују и објашњавају појаве; -учествују у разговору и износе своје мишљење; -изводе закључке и представљају резултате рада; -решавају задатке и примењују стечена знања; -сарађују у раду у пару и групи.	-утврђује и систематизује знања; -повезује наставне садржаје са претходним знањем и животним искуством ученика; -подстиче ученике на активно учешће и постављање питања; -прецизно дефинише појмове и објашњава нове термине; -израђује појмовне мапе, шеме и прегледе наставних садржаја; -демонстрира поступке и пружа помоћ током рада; -прилагођава задатке и методе рада могућностима ученика; -прати напредовање ученика и пружа подршку у учењу.
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Програм допунске наставе остварује се кроз: ● индивидуалан и диференциран рад; ● обнављање и утврђивање наставног градива; ● рад у паровима и вршњачко подучавање; ● учење кроз примере, задатке и практичне активности; ● демонстрације и једноставне огледе; ● разговор, дискусију и усмено излагање ученика.	
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Остваривање програма прати се кроз: ● континуирано посматрање рада и активности ученика; ● формативно праћење напредовања ученика; ● усмено испитивање, разговор и решавање задатака; ● проверу примене знања кроз практичан рад; ● праћење мотивације, самосталности и ангажовања ученика; ● вођење евиденције о напредовању ученика; ● подстицање ученика похвалама и истицањем индивидуалног напретка.	

Додатна настава организује се са по једним часом недељно. Програмски садржаји ове наставе обухватају:

- изабране садржаје из редовне наставе који се сада обрађују комплексније,
- нове садржаје, који се наслањају на програм редовне наставе, али се односе на сложеније појаве или на појаве за које су ученици показали посебан интерес.

Редослед тематских садржаја у додатној настави прати редослед одговарајућих садржаја у редовној настави. Уколико у школи тренутно не постоје технички услови за остваривање неких тематских садржаја из додатне наставе, наставник бира оне садржаје који могу да се остваре. Поред понуђених садржаја, могу се реализовати и теме за које ученици покажу посебно интересовање. Корисно је да наставник позове истакнуте стручњаке да у оквиру додатне наставе одрже популарна предавања.

ДОДАТНА НАСТАВА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ 8. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА

По завршетку програма ученик ће бити у стању да: чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања; – тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове; – критички промишља о стварности на основу прочитаних дела; – истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; – повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда; – издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко-стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; – уочи слојевитост књижевног дела и међужанровско прожимање; – повеже књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом; – одреди временски оквир у којем је писац стварао; – разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; – препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину, поштујући особености сопственог народа и других народа; – учествује у избору књижевних дела и начина њихове обраде и представљања; – објасни настанак и развој српског књижевног језика; – разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа; – сврста српски језик у	језик књижевност језичка култура	34

одговарајућу језичку групу у Европи; – именује дијалекте српског језика; разуме постојеће језичке прилике у Србији; – издвоји делове творенице и препозна основне моделе њиховог грађења; – користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом; – доследно примени правописну норму; – примени основна правила о распореду акцената – уочи разлику између научног, административног и разговорног функционалног стила; – пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова; – уочи разлику између речи и лексеме; – препозна метафору и метонимију као лексичке механизме и разуме значење вишезначних речи карактеристичних за свакодневну комуникацију; – разуме значење застарелих речи и неологизама; – користи речник, енциклопедију и лексикон; – уочи манипулацију у пропагандним текстовима; – напише приказ, расправу и краћи есеј; – разликује делове текста и књиге – укључујући индекс, појмовник, библиографију – и уме да их користи; – повезује информације и идеје изнесене у тексту, уочава јасно исказане односе и изводи закључак заснован на тексту		
АКТИВНОСТИ	**АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА**	**АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА**

	Активно учествују у разговору, дискусији и дебати; читају, анализирају и тумаче књижевне и некњижевне текстове; самостално истражују задате теме користећи различите изворе знања; уочавају, објашњавају и повезују језичке и књижевне појаве; решавају сложеније граматичке, правописне, синтаксичке и акценатске задатке; примењују стечена знања у новим примерима и ситуацијама; износе лични став о прочитаном делу и аргументовано га образлажу; пореде књижевна дела, ликове, мотиве, теме, филмска и позоришна остварења; израђују презентације, плакате, мапе ума и истраживачке радове; пишу наративне, дескриптивне, аргументативне и репортажне текстове; припремају се за такмичења, литерарне конкурсе, школске приредбе и јавне наступе; сарађују у пару или групи, размењују идеје и представљају резултате рада; користе речнике, правопис, читанке, енциклопедије и дигиталне изворе; процењују сопствени рад и рад других ученика; развијају креативност, критичко мишљење и културу усменог и писаног изражавања	Планира, организује и прилагођава рад интересовањима и способностима ученика; бира додатне текстове, задатке и наставне материјале; усмерава ученике ка самосталном истраживању и критичком промишљању; објашњава сложеније језичке, књижевне и правописне садржаје; подстиче ученике на разговор, дискусију, дебату и аргументовано излагање; поставља проблемске, истраживачке и стваралачке задатке; прати рад ученика и даје јасна упутства за рад; пружа подршку ученицима у анализи текста, тумачењу дела и изради писаних радова; организује индивидуални, групни, истраживачки, радионичарски и пројектни рад; подстиче ученике да користе различите изворе знања и дигиталне алате; припрема ученике за такмичења, смотре, конкурсе, презентације и јавне наступе; коригује, допуњује и усмерава ученичке одговоре и закључке; вреднује напредовање ученика, њихову активност, самосталност, тачност и креативност; даје повратне информације и препоруке за даљи рад; подстиче сарадњу, самопоуздање, радозналост и љубав према језику и књижевности

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Програм додатне наставе остварује се кроз индивидуализован, истраживачки, стваралачки и проблемски приступ настави, у складу са интересовањима, способностима и напредовањем ученика. Рад се организује тако да ученици проширују и продубљују знања стечена на редовној настави, развијају критичко мишљење, самосталност у раду, језичку културу и способност аргументованог тумачења различитих врста текстова. Садржаји се реализују кроз анализу књижевних дела, језичке и правописне вежбе, истраживачке задатке, дискусије, дебате, презентације, пројектни рад и самостално стваралаштво ученика. Посебна пажња посвећује се читању са разумевањем, тумачењу мотива, ликова, идејног слоја дела, језичко-стилских средстава, као и повезивању књижевних текстова са личним искуством ученика, савременим животом и културноисторијским контекстом. У области језика ученици решавају сложеније граматичке, синтаксичке, правописне и акценатске задатке, анализирају реченице и текстове, уочавају језичке појаве и примењују стечена знања у говору и писању. У области књижевности ученици самостално тумаче књижевна дела, упоређују народну и ауторску књижевност, различите књижевне родове и врсте, као и књижевно дело са филмским или позоришним остварењем насталим по истом предлошку. У области језичке културе ученици се подстичу да говоре и пишу јасно, логично, кохерентно и у складу са књижевнојезичком нормом. Вежбају се различити облици усменог и писаног изражавања: аргументативни текст, опис, приказ, препорука књижевног дела, репортажа, електронска порука, презентација и говор на задату тему.

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење остваривања програма додатне наставе врши се континуирано током школске године, кроз посматрање рада ученика, анализу њихових усмених и писаних одговора, учешће у активностима, самосталност у раду и примену стечених знања у новим ситуацијама. Наставник прати: редовност и активност ученика на часовима додатне наставе; заинтересованост и мотивацију за рад; самосталност у истраживању и решавању задатака; тачност и успешност у примени граматичких, правописних и књижевнотеоријских знања; способност читања са разумевањем и тумачења различитих врста текстова; способност аргументованог изношења мишљења; квалитет усменог излагања, дискусије и дебате; квалитет писаних радова, презентација, истраживачких и стваралачких задатака; примену књижевнојезичке норме у говору и писању; креативност, оригиналност и критичко мишљење; сарадњу са другим ученицима у пару или групи; напредак ученика у односу на почетни ниво знања; резултате на такмичењима, литерарним конкурсима, пројектима и јавним наступима. Праћење се остварује путем: усмених одговора и разговора са ученицима; писаних вежби и домаћих задатака; анализе самосталних и групних радова; истраживачких задатака и пројеката; презентација, плаката, мапа ума и других продуката рада; дебата, дискусија и јавних наступа; учешћа на такмичењима и конкурсима; ученичког портфолија;

ДОДАТНА НАСТАВА МАТЕМАТИКА 8. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Проширивање и продубљивање математичких знања и вештина.
Развијање логичког, критичког и апстрактног мишљења.
Подстицање интересовања ученика за математику и истраживачки рад.
Оспособљавање ученика за решавање сложенијих и проблемских задатака.
Развијање способности математичког закључивања и доказивања.
Припрема ученика за такмичења и завршни испит.
Развијање самосталности, прецизности и упорности у раду.</td><td>Реални бројеви – Полиноми – Линеарне једначине и системи једначина – Функције – Геометрија – Питагорина теорема – Сличност троуглова – Површине и запремине геометријских тела – Координатни систем – Логички и проблемски задаци – Припрема за такмичења и завршни испит</td><td>36 часова годишње (1 час недељно)</td></tr>
<tr><th>АКТИВНОСТИ</th><th>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</th><th colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</th></tr>
</table>

	Решава сложеније и проблемске задатке. Примењује различите стратегије у решавању математичких проблема. Самостално изводи закључке и образлаже поступке решавања. Учествује у математичким дискусијама и анализи решења. Повезује математичке садржаје са практичним примерима. Сарађује са другим ученицима у пару и групи. Користи математичку терминологију и симболику. Развија истраживачки приступ у раду.	Планира и организује додатни рад са ученицима. Припрема задатке различитог нивоа сложености. Подстиче ученике на логичко закључивање и самосталан рад. Усмерава ученике у избору стратегија решавања проблема. Пружа додатна објашњења и примере. Организује рад у пару, групни и истраживачки рад. Припрема ученике за такмичења и завршни испит. Прати напредовање и постигнућа ученика.
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Индивидуални рад Рад у пару Групни рад Истраживачки рад Решавање проблемских и такмичарских задатака Математичке радионице Усмено образлагање поступака решавања Коришћење наставних листића, презентација и дигиталних алата Анализа различитих начина решавања задатака	
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење активности и ангажовања ученика Анализа успешности у решавању задатака Усмено испитивање и разговор Самостални и истраживачки радови Резултати на школским такмичењима Провера примене математичких поступака Формативно праћење напредовања ученика Праћење успешности у припреми за завршни испит	

ДОДАТНА НАСТАВА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК 8. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА
Ученици разумеју суштину и детаље прочитаног текста -ефикасно користе личне, односне, показне, упитне када описују места и људе -користе придеве, упоређују, закључују и разговарају о свету око себе -препознају и коросте прилог за учесталост, време, начин -умеју да искажу количину -разумеју суштину и детаље дијалога и интервјуа о томе шта је неко урадио, прочитао, чуо или видео у свом животу -умеју да се фокусирају на захтеве задатака док слушају текст-разумевање суштине и детаља у тексту -могу да комуницирају о догађајима, правилима у школи и планирају заједничке активности, дају предлоге и размењују идеје -могу да напишу кратак текст/есеј о молбама, захтевима, саветима и инструкцијама које су прихватили/одбили и дају образложење -могу да напишу формално писмо, аргументиовани и наративно-дескриптивни есеј -да разумеју и користе у говорном и писаном језику глаголске личне и нечне облике, времена, начине, коњуктив	1.Интернет и одговорно коришћење дигиталних алатки 2. Лични развој,професија и будућност 3.Брига и очување животне средине 3.Сећања и догађаји ,наративне форме 4. Опис личности,карактер,Брига о себи и исказивање потреба,емоција и осећања 5.Сећања и догађаји ,наративне форме 7.Места,дестинације и упознавање и поређење култура 8.За	**34**

	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	**АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА**
АКТИВНОСТИ	-активно слуша ,анализира и закључује -критички размишља и примењује стечена знања -продубљује знања и примењује у новим ситуацијама решавајући проблеме - увиђа везе између сложенијих конструкција и примењује их у реченицима које су истините за њега (акривно примењује стечено знање)	-припрема и селектује ,мотивише и подучава -наставник се припрема и организује наставу према циљевима користећи доступне и адекватне ресурсе; -објашњава, разговара, посматра и прати ток наставног процеса, помаже и подстичке ученике у савладавању предвиђених исхода у циљу напредовања, анализира, закључује, вреднује, саопштава и детаљно води евиденцију
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	групни,рад у пару и индивидуални рад, диференцирани рад и вршњачко подучавање, самостални рад и решавање задатака код куће ,учешће у дебатама/дискусији	
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	активности на часу, учешћа у групним и индивидуалним активностима; -креативност и умећа у дебатама; -учешће, креативност и умеће у изради пројеката у тимском раду; -писане индивидуалне провере (писани и контролни задаци); -савладавање нових технологија и примена у наставном процесу; -активно учешће у интегрисаној настави	

ДОДАТНА НАСТАВА НЕМАЧКИ ЈЕЗИК 8. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА
• развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова • стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости, као и развијање отворености у комуникацији • стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика • стицање, усвајање и унапређивање основних знања из страног језика у циљу споразумевања са људима из других земаља • усвајање норме вербалне и невербалне комуникације како би ученик био способан да настави са учењем језика самостално и на вишем нивоу образовања • поспешивање стицања вишејезичке и вишекултурне компетенције • богаћење себе упознавајући друге и свести о значају сопственог језика и културе у контакту са другима • развијање радозналости, истраживачког духа и отворености према комуникацији са говорницима других језика • уочавање значаја личног залагања у процесу учења страног језика • -Проширивање знања која код ученика подиже ниво комуникације и његово културно-језичко самопоуздање • - Развијање рецептивних, продуктивних,вештина у писању, говору и његову примену у говорним ситуацијама у школи и у контакту са особама нем. говорног подручја • - Проширивање знања о немачкој култури, традицији и упоређивање са својом	Спорт и спортске активности Прославе и празници Различите културе, размена ученика, путовања Живот у граду и сналажење у простору Екологија Путовање Друштвени односи	34

АКТИВНОСТИ	**АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА**	**АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА**
	истражују, раде презентације, пишу дијалоге, глуме дијалоге, увежбавају граматику -слушају, посматрају, бележе - постављају питања, формулишу одговоре - пишу кратку поруку описују и упоређују - исказују своје мишљење, учествују у разговору - изводе закључке, представљју резултате рада	- прецизно дефинисање појмова и објашњавање нових речи - прављење појмовних мапа - упућује ученике у процес рада, демонстрира, надзире рад и помаже -утврђује знање, поставља питања, подстиче ученике да раде, охрабрује их , даје упутства око истраживања , писања презентација, -увежбава са ученицима граматику,
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	-вербална метода -демонстративна -комбинована -хеуристичка -рад на тексту -рад у пару и групи -радионица Комуникација као најприкладнији начин остваривања (полазна тачка нису граматичка правила већ језичке ситуације Помешаност акустике, визуелности и моторике је битна при учењу	
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Ангажованост ученика на часу Посматрање и процењивање Задовољство ученика на часу Примена стечених знања	

ДОДАТНА НАСТАВА ГЕОГРАФИЈА 8. РАЗРЕД

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА		Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА
Додатна настава из географије се организује за ученике који у редовној настави показују изразито интересовање за новим сазнањима , као и за даровите ученике. Циљ додатне наставе је: -развијање способности анализе географских карата,дијаграма,графикона,табела -стицање сложенијих знања о природним и друштвено-економским одликама Србије -уочавање узрочно-последичних веза у географском простору -продубљивање постојећих и стицање нових знања у зависности од индивидуалних потреба, интересовања и способности -подстицање радозналости, посматрања и правилног закључивања; -Развијање истраживачког и критичког мишљења -Припрема за такмичење		1.Географски положај,границе и величина територије Србије 2.Физичко-географске одлике Србије 3.Друштвено-географске одлике Србије 4.Природна и културна баштина Србије 5.Географија завичаја 6.Срби у региону и дијаспори	34
АКТИВНОСТИ	**АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА**	**АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА**	

	-проширивање знања (истражује додатну литературу, енциклопедије, интернет изворе..) - прави белешке -учешће у дискусији (изношење мишљења и закључака, постављање питања) - истраживачки рад - рад на пројектима (израда презентација, плаката, модела кроз групни рад и сарадњу ученика) - повезивање природних појава и процеса на глобалном нивоу -корите географску карту,атлас,глобус -анализа карата,графикона,дијаграма,табела -припрема за такмичење	-објашњава сложеније појмове , подстиче дискусију, развија критичко мишљење -развија радозналост Подстиче креативност кроз пројекте(плакати,презентације) - врши организацију истраживачког рада, усмерава ученике да поставе проблем и помаже у анализи података
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	- индивидуализација , диференцијација (рад у складу са интересовањима и способностима ученика, рад на тестовима , анализа задатака) - учење путем открића - практичан рад - пројектна настава - дебата -коришћење ИКТ средстава у настави (квизови ,едукативни видео материјал, презентације…)	

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење постигнућа и напредак у остваривању постављених образовних циљева додатне наставе, мотивише ученике на даљи рад. Подршка коју наставник пружа током наставе доприноси развоју реалистичне слике ученика о себи и развија вештине самовредновања.

ДОДАТНА НАСТАВА ИСТОРИЈА 8. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Циљ додатне наставе историје у осмом разреду је да се ученицима омогући продубљивање и проширивање знања из савремене историје, развијање истраживачких способности и критичког мишљења, као и подстицање интересовања за историјске процесе XX и почетка XXI века из опште и националне историје.У оквиру додатне наставе ученици се подстичу на самостално истраживање, рад са историјским изворима, израду презентација и учешће у дискусијама, радионицама и такмичењима.</td><td>1.Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду између два светска рата
2.Други светски рат
3.Европа, свет и Срби у југословенској држави у време “Хладног рата”
4.Свет, Европа и српски народ у савременим процесима</td><td>34</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>-проширивање знања (истражује додатну литературу, енциклопедије, интернет изворе..)
- прави белешке и сажетке
-учешће у дискусији (изношење мишљења и закључака, постављање питања)
- истраживачки рад
- рад на пројектима (израда презентација, плаката, модела кроз групни рад и сарадњу ученика)
-припрема за такмичење</td><td colspan="2">-објашњава сложеније појмове , подстиче дискусију, развија критичко мишљење
-развија радозналост
Подстиче креативност кроз пројекте(плакати,презентације)
- врши организацију истраживачког рада, усмерава ученике да поставе проблем и помаже у анализи података, припрема ученике за такмичење</td></tr>
</table>

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Начини остваривања програма су: - индивидуализација , диференцијација (рад у складу са интересовањима и способностима ученика, рад на тестовима , анализа задатака) - учење путем открића - практичан рад - пројектна настава - теренска настава - дебата -коришћење ИКТ средстава у настави (квизови, презентације..)
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење постигнућа и напредак у остваривању постављених образовних циљева додатне наставе, мотивише ученике на даљи рад. Подршка коју наставник пружа током наставе доприноси развоју реалистичне слике ученика о себи и развија вештине самовредновања.

ДОДАТНА НАСТАВА БИОЛОГИЈА 8. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Додатна настава се организује за ученике који у редовној настави показују изразито интересовање за новим сазнањима у биологији , као и за даровите ученике. Циљ додатне наставе је:

• продубљивање постојећих и стицање нових знања у зависности од индивидуалних потреба, интересовања и способности, као и идентификовање даровитих ученика и и припрема ученика за такмичење;
• продубљивање знања из генетике, екологије, еволуције и заштите животне средине;
• разумевање повезаности живих бића, наследности и промена у природи;
• развијање способности анализе, закључивања и решавања сложенијих биолошких проблема;
• подстицање самосталног истраживачког и пројектног рада.
• развијање научног начина мишљења и правилног коришћења биолошке терминологије;
• припрема ученика за даље образовање и примену знања у свакодневном животу.</td><td>1. ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ
2. ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ
3. ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА
4. НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА
5. ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ</td><td>34</td></tr>
<tr><th>АКТИВНОСТИ</th><th>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</th><th colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</th></tr>
</table>

	-проширивање знања (истражује додатну литературу, енциклопедије, интернет изворе..) - прави белешке и сажетке -учешће у дискусији (изношење мишљења и закључака, постављање питања) - истраживачки рад - рад на пројектима (израда презентација, плаката, модела кроз групни рад и сарадњу ученика) - посматрање биљака и животиња у природи и прикупљање узорака, микроскопирање препарата -припрема за такмичење	-објашњава сложеније појмове , подстиче дискусију, развија критичко мишљење - показује експерименте и лабораторијске поступке - врши организацију истраживачког рада, усмерава ученике да поставе проблем и помаже у анализи података - припрема ученике за такмичење	
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Начини остваривања програма су: - индивидуализација , диференцијација (рад у складу са интересовањима и способностима ученика, рад на тестовима , анализа задатака) - учење путем открића - практичан рад - пројектна настава - теренска настава - дебата -коришћење ИКТ средстава у настави (квизови ,едукативни видео материјал, презентације..)		
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење постигнућа и напредак у остваривању постављених образовних циљева додатне наставе, мотивише ученике на даљи рад. Подршка коју наставник пружа током наставе доприноси развоју реалистичне слике ученика о себи и развија вештине самовредновања.		

ДОДАТНА НАСТАВА ФИЗИКА 8. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Додатна настава физике има за циљ да:

● продуби и прошири знања ученика из редовне наставе физике
● омогући разумевање сложенијих физичких појмова и закона
● развија логичко, аналитичко и критичко мишљење
● оспособи ученике за решавање тежих и такмичарских задатака
● подстиче истраживачки приступ и примену физике у свакодневном животу
● развија интересовање за природне науке и припрему за такмичења</td><td>1. Осцилаторнпо и таласно кретање
2. Светлосне појаве
3. Електрична струја
4. Магнетно поље
5. Елементи атомске и нуклеарне физике
6. Физика и сальвремени свет</td><td>34</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>решавање сложенијих и проблемских задатака
самосталан и групни рад на задацима и експериментима
израда кратких истраживачких пројеката
анализа и дискусија решења
коришћење дигиталних симулација и апликација
припрема за школска и општинска/окружна такмичења</td><td colspan="2">● избор и припрема додатних задатака и материјала
● објашњавање тежих концепата и вођење дискусије
● организовање експеримената и демонстрација
● индивидуални рад са ученицима (према потребама)
● праћење напретка и давање повратне информације
● припрема ученика за такмичења</td></tr>
</table>

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	• редовне термине (нпр. једном недељно или по потреби) • комбинацију теоријског и практичног рада • проблемски и истраживачки приступ настави • индивидуализован и диференциран рад (према нивоу ученика) • коришћење експеримената, демонстрација и симулација • припрему задатака различитог нивоа тежине (основни → такмичарски)
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Оствареност програма прати се кроз: • континуирано праћење рада и активности ученика • анализу тачности и начина решавања задатака • усмено испитивање и дискусију • провере знања (кратки тестови или контролни задаци) • резултате на школским и ваншколским такмичењима • самоевалуацију ученика (шта су научили, шта им је тешко) • наставникову евиденцију напретка сваког ученика

ДОДАТНА НАСТАВА ХЕМИЈА 8. РАЗРЕД

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Циљ додатне наставе из хемије је да ученици који показују изражено интересовање за наставу хемије, а редовне наставне садржаје савладавају са лакоћом, прошире и продубе своја знања, развију истраживачки приступ и стекну способност примене знања у новим ситуацијама.

Ученик треба да:

● развија експерименталне вештине и правилно и безбедно рукује лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама;
● самостално и безбедно изводи огледе;
● развија способност решавања теоријских и експерименталних проблема;
● повезује својства супстанци са њиховом структуром и применом;
● развија логичко, апстрактно и критичко мишљење;
● користи различите изворе знања (енциклопедије, интернет, стручна литература);
● анализира резултате огледа и формулише закључке;
● разуме квантитативни аспект хемијских промена и решава сложеније задатке;
● развија свест о значају заштите животне средине и принципима зелене хемије.</td><td>1.Метали, оксиди и хидроксиди
2.Неметали, оксиди и киселине
3.Соли
4.Органска једињења и њихова општа својства
5.Угљоводоници
6.Органска једињења са кисеоником
7.Биолошки важна органска једињења
8.Заштита животне средине и зелена хемија</td><td>34</td></tr>
<tr><th>АКТИВНОСТИ</th><th>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</th><th colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</th></tr>
</table>

	-проширује знања истраживањем додатне - литературе, енциклопедија и интернет извора; -води белешке, прави сажетке и менталне мапе; -активно учествује у дискусијама и износи закључке; -поставља питања и решава проблемске задатке; -самостално или групно изводи експерименте; -учествује у пројектима (презентације, модели, плакати); -развија сарадњу кроз групни рад; -припрема се за такмичења из хемије.	-објашњава сложеније појмове и законитости; -подстиче дискусију и развој критичког мишљења; -демонстрира експерименте и лабораторијске поступке; -организује истраживачке активности; -усмерава ученике у анализи података и закључивању; -подстиче самосталност и креативност ученика; -припрема ученике за такмичења.
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Настава се реализује кроз: ● индивидуализацију и диференцијацију наставе; ● рад у складу са интересовањима и способностима ученика; ● учење путем открића; ● практичан и лабораторијски рад; ● пројектну наставу; ● теренску наставу; ● дебате и дискусије; ● примену ИКТ алата (квизови, презентације, видео-материјали, симулације); ● решавање проблемских и такмичарских задатака; ● STEM приступ у настави.	

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење постигнућа ученика врши се континуирано и има за циљ унапређивање наставног процеса и подстицање даљег напредовања ученика. Праћење обухвата: ● активност ученика на часу; ● лабораторијски и експериментални рад; ● израду пројеката и презентација; ● решавање проблемских и такмичарских задатака; ● усмено и писано излагање; ● формативно и сумативно оцењивање; ● самовредновање и вршњачко вредновање. Наставник кроз континуирану подршку развија код ученика реалну слику о сопственим способностима, самопоуздање и одговорност у учењу.

СЕКЦИЈЕ ОД 5.-8. РАЗРЕДА

СЕКЦИЈА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ -

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА

Циљ рада секције је да ученици: -развијају љубав према српском језику и књижевности; -проширују знања стечена на редовној настави; -развијају читалачке навике и критичко мишљење; -унапређују усмено и писмено изражавање; -негују правилан, јасан и богат језички израз; -развијају креативност и машту; -оспособљавају се за самостално тумачење књижевних дела; -учествују у литерарним конкурсима, приредбама и школским активностима; -развијају самопоуздање у јавном наступу; -негују национални, културни и језички идентитет.	**1. Књижевност** Ученици се упознају са одабраним делима домаће и светске књижевности. Посебна пажња посвећује се разумевању књижевног текста, анализи ликова, теме, идеје, поруке дела и стилских одлика. **2. Српски језик** Рад на правилном коришћењу српског језика, богаћењу речника, неговању језичке културе и примени правописних правила у говору и писању. **3. Култура изражавања** Развијање способности усменог и писменог изражавања кроз разговор, дебату, рецитовање, писање састава, приказа, извештаја, есеја и кратких књижевних форми. **4. Стваралачко писање** Подстицање ученика да пишу песме, приче, драмске текстове,	36

		дневничке записе, приказе књига и друге литерарне радове. **5. Драмско и сценско изражавање** Припрема рецитација, драматизација књижевних текстова, учешће у школским приредбама и културним манифестацијама. **6. Медијска и читалачка култура** Развијање навике читања, критичког мишљења и правилног односа према књизи, медијима и културним садржајима.	
АКТИВНОСТИ	**АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА**	**АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА**	

	Ученици ће током рада секције: ● читати одабране књижевне текстове; ● учествовати у разговору о прочитаним делима; ● анализирати ликове, тему, идеју и поруке књижевних дела; ● изражајно читати и рецитовати песме и прозне текстове; ● писати песме, приче, саставе, есеје и приказе књига; ● учествовати у литерарним и рецитаторским конкурсима; ● припремати драматизације и кратке сценске приказе; ● учествовати у изради школског паноа, зидних новина или школског часописа; ● представљати омиљене књиге и писце; ● учествовати у језичким и правописним радионицама; ● вежбати правилан говор, дикцију и јавни наступ; ● сарађивати у групном раду и заједничким пројектима; ● обележавати значајне датуме из области српског језика и књижевности;	Наставник ће током рада секције: ● планирати и организовати рад секције; ● бирати одговарајуће теме, текстове и активности; ● подстицати ученике на читање, истраживање и стваралачки рад; ● усмеравати ученике у анализи и тумачењу књижевних дела; ● објашњавати језичка и правописна правила; ● организовати разговоре, дебате, радионице и групни рад; ● припремати ученике за литерарне и рецитаторске конкурсе; ● помагати ученицима у писању и уређивању литерарних радова; ● развијати код ученика културу усменог и писменог изражавања; ● организовати припрему рецитација, драмских приказа и школских приредби; ● пратити напредовање ученика и давати им подстицајне повратне информације; ● сарађивати са школском библиотеком, другим наставницима и културним установама; ● подстицати ученике на тимски рад, креативност и самосталност; ● водити евиденцију о раду секције и постигнућима ученика.

	● посећивати библиотеку, књижевне сусрете и културне манифестације.	
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Активности ће се реализовати кроз индивидуални, групни и тимски рад, разговор, дискусију, радионице, истраживачке задатке, јавне наступе, креативно писање, читање и анализу текстова, као и учешће у културним и школским манифестацијама.	
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење остваривања активности у оквиру секције за српски језик и књижевност вршиће се континуирано током школске године. Наставник ће пратити заинтересованост, активност, редовност и напредовање ученика, као и њихово учешће у планираним задацима и заједничким активностима.	

СЕКЦИЈА МАТЕМАТИКА -8.разред

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">● Проширивање и продубљивање знања о геометријској сличности и примени Талесове теореме.
● Упознавање са историјским развојем математике и аксиоматским приступом геометрији.
● Оспособљавање ученика за решавање линеарних једначина и неједначина са апсолутном вредношћу.
● • Развијање просторне оријентације, проучавање својстава и решавање сложенијих задатака са призмом.
● Проучавање својстава пирамиде, решавање сложенијих и занимљивих задатака.
● Разумевање појма линеарне функције, цртање графика и испитивање функција са апсолутном вредношћу
● Увежбавање метода решавања система линеарних једначина и њихове примене на текстуалне задатке
● Проучавање обртних тела (ваљак, купа, лопта) и решавање сложенијих задатака кроз продубљивање градива.</td><td>1. Сличност,тачка,права,раван
2. Линеарне једначине и неједначине
3. Призма
4. Пирамида
5. Линеарна функција
6. Систем од две линеарне једначине
7. Обртна тела</td><td>36</td></tr>
<tr><td>АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
</table>

	● Активно учествовање у дискусијама (дијалог). ● Решавање сложенијих и занимљивих математичких задатака. ● Самосталан рад (индивидуално) и рад у групи. ● Израда домаћих задатака и постављање питања за разјашњење градива. ● Развијање дигиталних и математичких компетенција.	● Припрема материјала и занимљивих задатака за секцију. ● Примена фронталне и дијалошке методе, као и демонстрације (графичке и акционе). ● Прегледање домаћих задатака и пружање повратне информације ученицима. ● Праћење напредовања и постигнућа ученика. ● Подстицање међупредметног повезивања и целоживотног учења.
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Настава се изводи комбиновањем редовних часова и онлајн платформе за комуникацију са ученицима (у случају потребе). Кроз обраду нових занимљивости, утврђивање и продубљивање редовног градива.	
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Увидом у школски рад ученика. Прегледањем домаћих задатака. Присуством и активношћу ученика на часовима секције (постављањем питања и решавањем задатака на табли).	

СЕКЦИЈА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК -

<table>
<tr><th>ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td>- изрази своја допадања, интересовања, узме учешће у размени мишљења и упоредбе садржаја

-Анализа текстова у сврху проширивања знања из задатих тема (лексика, међупредметна компетенција)

-извештавање, препричавање догађаја, приче.

-Разумевање и размењивање мишљења о стварима и ситуацијама

-Припрема и израда пројектних задатака, разумевање текстова у вези са њиховим пољем интересовања, са циљем обогаћивања лексичког фонда.</td><td>1.Музика и филм
2.Мултимедијални садржаји и друштвене мреже
3.Екологија и очување животне средине
4.Популарна и класична књижевност
5. Људска и грађанска права и грађански активизам
6. Митологија
7. Свтска и национална културна баштина
8. Техника и технолошки развој

-</td><td>36</td></tr>
<tr><th>АКТИВНОСТИ</th><th>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</th><th>АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</th></tr>
</table>

	-Утврђује стечена знања кроз практичке лексичке и граматичке вежбе - Примењује стечена знања на нове садржаје - Анализира садржаје и прави аналогије, разлике -Изводи закључке на основу и уз помоћ стечених вештина и знања -Дефинише нове појмове и појаве у наставном процесу -Клсификује -Учествује у вршњачкој настаи	-Наставник се припрема, организује наставу - објашњава, разговара, слуша,посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, -детаљно води евиденцију о остварености исхода и учећа ученика у изради задатака
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	- групни рад, индивидуални рад,кооперативно учење, диференцирани рад , - вршњачко подучавање, рад у паровима, самосталан рад и решавање задатака код куће, -рад на дечјој штампи, посета музеју,одлазак у природу,учествовање на тематским конкурсима, пројектна настава, међуодељењски сусрети; -индивидуализација, тематско планирање и интердисциплинарно планирање	

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	-Посматрање и процењивање -Анализа ангажовања ученика ученика на часу кроз осећај личне сатисфакције -Примена стечених знања

СЕКЦИЈА НЕМАЧКИ ЈЕЗИК -

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА		Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА
Самостално препричавање, извештавање, препричавање догађаја, приче. Разумевање мишљења о стварима и ситуацијама Циљ разговора је смишљен тако да ученици траже информације, долазе до неког решења или закључка и формирају свој став. Описивање слика, предмета, животиња, а при томе поптовање правописа. Припрема и израда пројектних задатака, разумевање текстова у вези са њиховим пољем интересовања, са циљем обогаћивања лексичког фонда.		Лични идентитет Свакодневица и породица Становање Занимања, посао Нега здравља Слободно време и спорт Човек, природа и окружење Комуникације (медији) Путовања и празници Познате личности Бајке	18
АКТИВНОСТИ	**АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА**	**АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА**	
	-разговарају о теми -пишу једноставне текстове поштујући правопис - пишу личне поруке, дијалоге, приче на одређени садржај - раде пројектне задатке - рецитују и певају - учествују у разговору с наставником и другим ученицима -изражавају ставове	Активности наставника Мотивише ученика за говор, врши корекцију изговора, комуникацијским вежбама подстиче усвајање нових појмова, мотивација играма,помаже ученицима да сами откривају и упознају језичке законитости	

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Различитим, практично музички изражајним облицима рада, начином усмереним ка игри са језичким примерима, разноврсношћу примењених стратегија учења страног језика поспешује мотивацију ученика. Вербална метода Демонстративна Хеуристичка Рад на тексту Рад у групи Практични рад и радионица
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Ангажованост ученика на часу Посматрање и процењивање Задовољство ученика на часу Примена стечених знања

СЕКЦИЈА ГЕОГРАФИЈА -

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА
Циљ рада географске секције је развијање интересовања ученика за географију. Ученици проширују и продубљују знања стечена на редовној настави кроз: -проширивање и продубљивање географских знања о васиони и планети Земљи -развијање способности сналажења у простору и рада на карти -подстицање истраживачког и креативног рада -упознавање природних и друштвених појава у свету и Србији -развијање еколошке свести -обележавање значајних датума:дан планете Земље, дан заштите животне средине,цветски дан вода	1.Васиона 2.Континенти света 3.Дан планете Земље 4.Дан заштите животне средине 5.Светски дан вода 6.Рециклажа и одрживи развој	36

АКТИВНОСТИ	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА

	-Учествују у истраживањима, и пројектима -Рад на географским картама и атласима -Попуњавају немих карата -Израђују моделе, плакате, презентације -Подизање еколошке свести и учествовање у еколошким акцијама и теренском раду -Прикупљају и анализирају податке -Сарађују у групном раду и презентују резултате свог рада	-Планира и организује рад секције -Припрема теме, материјал и практичне активности -Усмерава ученике у истраживачком раду -Организује активности, и теренски рад -Подстиче сарадњу, креативност и самосталност ученика -Прати и вреднује рад и напредовање ученика
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Програм географске секције остварује се кроз истраживачки и практичан рад, посматрање природних појава, израду пројеката, модела, плаката и презентација. Рад се организује индивидуално и групно, кроз радионице, дискусије, теренску наставу и еколошке активности, уз подстицање самосталности, креативности и сарадње ученика.	
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Остваривање програма прати се кроз континуирано посматрање активности, ангажовања и интересовања ученика. Вреднују се учешће у раду секције, квалитет истраживачких и практичних радова, сарадња у групи и способност примене знања, уз вођење евиденције о напредовању ученика.	

СЕКЦИЈА ИСТОРИЈА -

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Циљ садржаја програма секције „Историја“ је да се ученицима омогући продубљивање и проширивање знања из историје кроз занимљиве и истраживачке активности, као и развијање љубави према историјској науци и културној баштини.</td><td>1. Историјски извори
2. Значајне личности историје
3. Национална историја и културно наслеђе
4. Светска историја и кључни процеси
5. Локална историја
6. Пројектни рад и истраживачки рад
7. Обележавање значајних датума</td><td>36</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>-Учествују у истраживањима, и пројектима
-Израђују моделе, плакате, презентације
-Прикупљају и анализирају податке
-Сарађују у групном раду и презентују резултате свог рада</td><td colspan="2">-Планира и организује рад секције
-Припрема теме, материјал и практичне активности
-Усмерава ученике у истраживачком раду
-Организује активности, и теренски рад
-Подстиче сарадњу, креативност и самосталност ученика
-Прати и вреднује рад и напредовање ученика</td></tr>
</table>

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Програм секције историје остварује се кроз истраживачки и практичан рад, посматрање природних појава, израду пројеката, модела, плаката и презентација. Рад се организује индивидуално и групно, кроз радионицу, уз подстицање самосталности, креативности и сарадње ученика.
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Остваривање програма прати се кроз континуирано посматрање активности, ангажовања и интересовања ученика. Вреднују се учешће у раду секције, квалитет истраживачких и практичних радова, сарадња у групи и способност примене знања, уз вођење евиденције о напредовању ученика.

СЕКЦИЈА НАСТАВА БИОЛОГИЈА -

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА		Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА
Циљ рада биолошке секције је развијање интересовања ученика за биологију, природу и научно-истраживачки рад. Ученици проширују и продубљују знања стечена на редовној настави кроз: • практичне активности, посматрања, експерименте, пројекте и еколошке садржаје; • развијају одговорност према животној средини, уз примену концепта одрживог развоја; • обележавају значајне датуме: дан планете Земље; дан заштите животне средине; дан заштите животиња; светски дан борбе против СИДЕ		1. ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА 2. ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ 3. НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА 4. ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА 5. ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	36
АКТИВНОСТИ	**АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА**	**АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА**	

	• Учествују у истраживањима, експериментима и пројектима • Посматрају и проучавају биљке, животиње и појаве у природи • Израђују моделе, плакате, презентације и збирке • Подизање еколошке свести и здравствене културе, учествовање у еколошким акцијама и теренском раду • Неговање и расађивање саксијског цвећа, пресовање биљака и прављење украсних паноа • Прикупљају и анализирају податке • Сарађују у групном раду и презентују резултате свог рада	• Планира и организује рад секције • Припрема теме, материјал и практичне активности • Усмерава ученике у истраживачком раду • Организује посматрања, експерименте и теренски рад • Подстиче сарадњу, креативност и самосталност ученика • Прати и вреднује рад и напредовање ученика
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Програм биолошке секције остварује се кроз истраживачки и практичан рад, експерименте, посматрање природних појава, израду пројеката, модела, плаката и презентација. Рад се организује индивидуално и групно, кроз радионице, дискусије, теренску наставу и еколошке активности, уз подстицање самосталности, креативности и сарадње ученика.	
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Остваривање програма прати се кроз континуирано посматрање активности, ангажовања и интересовања ученика. Вреднују се учешће у раду секције, квалитет истраживачких и практичних радова, сарадња у групи и способност примене знања, уз вођење евиденције о напредовању ученика.	

СЕКЦИЈА ФИЗИКА -„Занимљива физика – мали истраживачи“

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Главни циљ је да ученици кроз истраживачки рад и експерименте развију критичко мишљење и научну писменост.
• Иницирање и планирање једноставних истраживања и компјутерских симулација.
• Самостална израда наставних средстава и „малих кућних огледа“ од материјала из домаћинства.
• Развијање еколошке свести кроз теме о обновљивим изворима енергије и заштити животне средин</td><td>1. Врсте кретања
2. Њутнови закони и равнотежа
3. Притисак и густина
4. Енергија и обновљиви извори
5. Светлост и оптика
6. Електрицитет, магнетизам
7. Топлотне појаве и структура материје
8. Звук и осцилације
9. Нуклеарна физика и модерна истраживања</td><td>36</td></tr>
<tr><th>АКТИВНОСТИ</th><th>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</th><th colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</th></tr>
</table>

	Активности ученика у оквиру секције физике конципиране су тако да подстичу **истраживачки дух, самосталност и практичну примену знања** кроз следеће области: **1. Практична конструкција и „мали кућни огледи“** Ученици се баве израдом очигледних наставних средстава користећи материјале из свакодневног домаћинства, што им омогућава савладавање градива на нивоу примене. Неке од кључних активности су: ● **Израда спектроскопа:** Коришћењем компакт диска (CD) као дифракционе решетке, картонске кутије и два жилета, ученици праве уређај за разлагање светлости на боје како би посматрали спектре атома и молекула. ● **Конструкција ласерског комуникатора:** Ученици самостално повезују ласерски показивач, батерије, трансформатор и соларну ћелију (нпр. из дигитрона) како би направили систем за пренос звука путем светлосног таласа.	Активности наставника у оквиру секције физике обухватају планирање, менторство при изради пројеката, организацију ваннаставних активности и припрему ученика за научну комуникацију. На основу извора, кључне активности наставника су: **1. Организација и планирање рада** ● **Формирање секције** и израда годишњег плана активности (нпр. почетак рада у октобру). ● **Анализа рада секције** током првог полугодишта и **сумирање резултата** на крају школске године ● Планирање и реализација посета научним и културним институцијама **Менторски рад и инструкције** ● **Вођење самосталне израде наставних средстава:** Наставник усмерава ученике у изради очигледних средстава од материјала из домаћинства. ● **Давање инструкција за експерименте:** Наставник припрема упутства за извођење огледа и описује њихов ток. ● **Усмеравање истраживачког рада:** Помаже ученицима да формулишу истраживачка питања и безбедно користе методе за прикупљање података **Васпитна и образовна улога** ● **Промовисање безбедности:** Подучава ученике принципима заштите од струјног удара у домаћинству.

	• **Остали огледи:** Снимање 3D фотографија и прављење дуге у лабораторијским условима. **2. Истраживачки рад и научна методологија** Ученици пролазе кроз све фазе научног истраживања: • **Иницирање и планирање:** Самостално постављају истраживачка питања и планирају експерименте. • **Мерење и обрада података:** Врше мерења физичких величина, очитавају скале, уочавају грешке и записују резултате користећи табеле и графиконе. • **Употреба ИКТ-а:** Користе рачунарске симулације, анимације и програме за обраду података ради бољег разумевања појава и представљања резултата	• **Развијање еколошке свести:** Подстиче ученике да бирају понашања која доприносе штедњи енергије и коришћењу обновљивих извора. • **Подстицање научног погледа на свет:** Учи ученике да критички преиспитују податке, дискутују о грешкама у мерењу и аргументују ставове користећи физичке законе

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Програм секције „Занимљива физика” остварује се кроз комбинацију практичног рада, истраживачких активности, ваннаставних посета и јавних презентација према дефинисаном временском оквиру од октобра до јуна. Остваривање програма обухвата следеће кључне методе: **1. Практична конструкција и „мали кућни огледи”** Основни начин рада је израда очигледних наставних средстава од материјала доступних у сваком домаћинству. Овај приступ омогућава ученицима да пређу са нивоа репродукције градива на **ниво примене знања** у новим ситуацијама **2. Истраживачки рад** Ученици се активно баве научном методологијом **Ваннаставне активности и посете** Програм се допуњује посетама научним институцијама ради ширења научних видика **3. Научна комуникација и презентација** Програм предвиђа активности које развијају говорне вештине и научну писменост: ● Припрема и одржавање **популарних предавања** о истраживањима у физици. ● Реализација **Дана отворених врата школе**, где ученици демонстрирају огледе посетиоцима. ● Финална презентација рада секције и сумирање резултата на крају школске године **4. Праћење и евалуација** Унутар самог плана рада предвиђени су термини за **анализу рада секције** у јануару, као и за завршно сумирање резултата у јуну, што омогућава наставницима и ученицима да прате успешност реализације постављених циљева

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење остваривања програма секције „Занимљива физика” спроводи се кроз континуирану евалуацију рада ученика, анализу постигнутих резултата и јавну демонстрацију стечених знања. Према изворима, праћење се остварује на следеће начине: ● **Периодична анализа и сумирање резултата:** У годишњем плану рада предвиђени су конкретни термини за евалуацију: у **јануару** се врши анализа дотадашњег рада секције, док се у **јуну** спроводи коначно сумирање остварених резултата за целу школску годину. ● **Праћење кроз образовне стандарде и исходе:** Успешност програма се огледа у томе у којој мери ученици достижу дефинисане компетенције (Основни, Средњи и Напредни ниво), као што су: ○ **Планирање и реализација експеримената:** Ученици се прате кроз способност да уз инструкције или самостално реализују истраживачке задатке, очитавају мерне скале и записују резултате. ○ **Употреба ИКТ-а:** Прати се способност ученика да користе рачунарске симулације, анимације и програме за обраду података. ○ **Критичко мишљење:** Напредни ниво подразумева да ученици дискутују о изворима грешака у мерењу и аргументују ставове користећи физичке законе. ● **Вредновање практичних продуката:** Један од кључних начина праћења је кроз израду конкретних наставних средстава (нпр. спектроскопа или ласерског комуникатора), где се оцењује активност ученика, њихова самосталност у раду и способност примене теоријског знања у пракси. ● **Јавна презентација и такмичења:** Учешће ученика на **Смотри истраживачких радова** (нпр. ОС „Руђер Бошковић”) и реализација огледа на **Дану отворених врата школе** служе као екстерни вид провере успешности програма и напретка ученика. ● **Развој еколошке свести и безбедности:** Прати се како ученици примењују физику у свакодневном животу, бирајући понашања која доприносе штедњи енергије и познавању заштите од струјног удара.

	Овај свеобухватни приступ омогућава наставнику да прати не само репродукцију градива, већ и **ниво примене знања** и вештина у новим ситуацијама

СЕКЦИЈА ХЕМИЈА - 8. разред

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА
Слободне активности треба организовати у складу с интересовањима и жељама ученика. Циљ рада хемијске секције је развијање интересовања ученика за хемију, природу и научно-истраживачки рад. Задаци и исходи: (ученик објашњава, примењује, уочава, изводи, повезује, анализира) Током рада секције ученици могу самостално да израђују и презентују пројекте, израђују наставна средства, учествују у квизовима знања, безбедно изводе једноставне хемијске експерименте и повезују уочене појаве са свакодневним животом. Ученици се оспособљавају за безбедно руковање лабораторијским прибором и хемикалијама. У оквиру слободних активности може се организовати посета фабрикама, лабораторијама и музејима, где ће се ученици упознати с процесом производње неких производа, прерадом сировина, радом у хемијској лабораторији, са историјатом развоја хемије, видети поставке минерала и слично. Реализација пројектних задатака описаних у уџбенику и збирци задатака , а предвиђени су за рад у оквиру слободних активности.	1. Метали, оксиди и хидроксиди метала 2. Неметали, оксиди неметала и киселине 3. Соли-добијање, својства и примена 4. Основе органске хемије и општа својства органских једињења 5. Угљоводоници 6. Органска једињења са кисеоником 7. Биолошки важна органска једињења 8. Заштита животне средине и зелена хемија	34

АКТИВНОСТИ	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА

	- Учествују у истраживањима, експериментима и пројектима - Посматрају и проучавају реакције, и појаве у природи - Израђују моделе, плакате, презентације, збирке, изводе експерименте - Прикупљају и анализирају податке, - Сарађују у групном раду и презентују резултате свог рада	- Планира и организује рад секције - Припрема теме, материјал и практичне активности - Усмерава ученике у истраживачком раду - Организује посматрања, експерименте и теренски рад - Подстиче сарадњу, креативност и самосталност ученика - Прати и вреднује рад и напредовање ученика
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Програм хемијске секције остварује се кроз истраживачки и практичан рад, експерименте, посматрање природних појава, израду пројеката, модела, плаката и презентација. Рад се организује индивидуално и групно, кроз радионице, дискусије, уз подстицање самосталности, креативности и сарадње ученика.	
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Остваривање програма прати се кроз континуирано посматрање активности, ангажовања и интересовања ученика. Вреднују се учешће у раду секције, квалитет истраживачких и практичних радова, сарадња у групи и способност примене знања, уз вођење евиденције о напредовању ученика.	

ЛИКОВНА СЕКЦИЈА

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА		**Тема/област**	**БРОЈ ЧАСОВА**
Линија као средство за реализацију идеја и стварање уметничког дела Боја , коришћење различитих техника и њихова примена на адекватним подлогама Различите врсте маса(материјала) за реализацију ликовног дела у различитим просторима(ентеријер-екстеријер) Проширени(савремени) медији као начин реализације уметничког дела		Линија, боја, маса,проширени медији као средства за стварање ликовних дела	36
АКТИВНОСТИ	**АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА**	**АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА**	
	-извођење практичних задатака различитим средствима и на различитим површинама. Проширивање знања из уметности путем разноврсних медија Проширивање вештине ликовног стваралаштва кроз разноврсне практичне вежбе Учешће на школским приредбама и манифестацијама у непосредном окружењу школе Учешће на конкурсима и пројектним задатцима	Планира и организује секцију Објашњава и додатно мотивише ученике Праћење и усмеравање ученика у реализацији ликовног дела Прилагођавање вежби и задатака узрасту и способностима Мотивација ученика Органинизација и припрема ученика за такмичења , конкурсне задатке	
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Непосредан рад са ученицима , користећи сва расположива средства за креативно изражавање. Коришћење кабинета и свих просторија и адекватног простора (ентеријер-екстеријер)		
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Кроз остварене креативне идеје у практичним делима.		

МУЗИЧКА СЕКЦИЈА -ХОР

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Извођење песама уз пратњу оркестра или соло инструмента,
Ученик ће знати да отпева песму и прати ритам у групи.
Учи понашање на сцени,
Упознаје се са културом и уметношћу на креативан начин.</td><td>Извођење песама различитих репертоара у зависности од потребе наступа</td><td>36</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>Активно пева,свира,прати дати знак диригента</td><td colspan="2">Учи децу мелодијом.техником певања,понашањем на сцени и упознаје их са ознакама дириговања,</td></tr>
<tr><td>НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА</td><td colspan="3">Практично
Групно-дијалошко
Индивидуално-монолошко</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА</td><td colspan="3">Остваривање програма прати се кроз редовно праћење активности, заинтересованости и учешћа ученика у раду. Вреднују се ангажовање, сарадња и примена стечених знања, уз евидентирање напретка ученика.</td></tr>
</table>

СЕКЦИЈА ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Развијање способности за безбедно и сврсисходно коришћење дигиталних уређаја, интернета и ИКТ алата у учењу, комуникацији и свакодневном животу.
Оспособљавање ученика за проналажење, процену, креирање и одговорно коришћење информација у дигиталном окружењу.
Развијање логичког и алгоритамског мишљења кроз решавање проблема, програмирање и примену основних концепата рачунарских наука.
Подстицање самосталног истраживања, тимског рада, критичког мишљења и презентације резултата кроз пројектне активности.</td><td>Информационо комуникациона технологија
Дигитална писменост
Рачунарство
Истраживачки пројекат</td><td>36/34</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>Ученици користе дигиталне уређаје и различите ИКТ алате за претраживање, обраду и представљање информација, развијајући дигиталну писменост и логичко мишљење. Кроз програмирање, истраживачке и пројектне активности сарађују, решавају проблеме и презентују резултате свог рада.</td><td colspan="2">Наставник усмерава и организује рад ученика кроз примену ИКТ алата, програмирања и истраживачких активности, подстичући сарадњу, критичко мишљење и безбедно коришћење дигиталних технологија. Прати напредовање ученика, пружа подршку и вреднује резултате рада и пројектних активности.</td></tr>
<tr><td>НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА</td><td>Монолошка, дијалошка и демонстративна метода</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА</td><td colspan="3">Остваривање програма прати се кроз редовно праћење активности, заинтересованости и учешћа ученика у раду. Вреднују се ангажовање, квалитет практичних и истраживачких задатака, сарадња и примена стечених знања, уз евидентирање напретка ученика.</td></tr>
</table>

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА- РАД ПО ЗАДАТКУ 5. РАЗРЕДА

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА
Циљ такмичења јесте афирмација образовно-васпитног рада, постигнућа ученика и подизање квалитета образовања. Појединачни циљеви такмичења у оквиру технике и технологије су да ученици: • примене стечена знања, умења и вештине, • прикажу своје стваралачке, иновативне и предузетничке способности, • развију алгоритамски начин размишљања и схвате значај стицања функционалних знања из овог предмета, • процењују и реално вреднују своје резултате у односу на резултате других учесника, • развију такмичарски дух и жељу за доказивањем.	➢ Животно и радно окружење ➢ Саобраћај ➢ Техничка и дигитална писменост ➢ Ресурси и производња ➢ Израда модела по задатку	**36**

АКТИВНОСТИ	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА

	Учествује у избору и планирању практичних задатака; Самостално или у групи израђује једноставне моделе, макете и техничке производе; Користи једноставан алат, прибор и различите материјале у раду; Примењује правила безбедности и заштите при раду; Израђује једноставне скице и техничке цртеже; Развија прецизност, уредност и креативност током рада; Предлаже једноставна решења за практичне задатке; Сарађује са другим ученицима током реализације задатака; Представља и образлаже своје радове и идеје; Учествује у уређењу и одржавању радног простора.	Планира и организује рад секције према узрасту и интересовањима ученика; Предлаже и припрема једноставне практичне задатке и материјале за рад; Демонстрира правилну употребу алата и прибора; Објашњава поступак израде модела, макета и техничких задатака; Подстиче креативност, самосталност и тимски рад ученика; Пружа помоћ и усмерава ученике током рада; Контролише примену мера безбедности и заштите при раду; Мотивише ученике за активно учешће и развијање практичних вештина; Организује презентације, изложбе и приказ ученичких радова; Прати напредовање и ангажовање ученика током рада секције.
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Практичан рад ученика; Индивидуални и групни рад; Рад у пару; Демонстрација поступака рада; Израда једноставних модела, макета и техничких задатака; Коришћење различитих материјала и једноставног алата; Израда скица и основних техничких цртежа; Разговор, анализа и презентација радова; Учешће у радионицама, изложбама и школским активностима.	

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење активности и ангажовања ученика; Праћење самосталности, уредности и прецизности у раду; Вредновање практичних радова, модела и макета; Процена креативности и примене стечених знања; Праћење правилне и безбедне употребе алата и материјала; Праћење сарадње и односа према раду; Анализа успешности реализованих задатака и активности секције.

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА- РАД ПО ЗАДАТКУ 6. РАЗРЕДА

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Циљ такмичења јесте афирмација образовно-васпитног рада, постигнућа ученика и подизање квалитета образовања.
Појединачни циљеви такмичења у оквиру технике и технологије су да ученици:
• примене стечена знања, умења и вештине,
• прикажу своје стваралачке, иновативне и предузетничке способности,
• развију алгоритамски начин размишљања и схвате значај стицања функционалних
знања из овог предмета,
• процењују и реално вреднују своје резултате у односу на резултате других учесника,
• развију такмичарски дух и жељу за доказивањем.</td><td>➢ Животно и радно окружење
➢ Саобраћај
➢ Техничка и дигитална писменост
➢ Ресурси и производња
➢ Израда модела по задатку</td><td>36</td></tr>
<tr><th>АКТИВНОСТИ</th><th>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</th><th colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</th></tr>
</table>

	Учествује у избору и планирању практичних задатака; Самостално или у групи израђује једноставне моделе, макете и техничке производе; Користи једноставан алат, прибор и различите материјале у раду; Примењује правила безбедности и заштите при раду; Израђује једноставне скице и техничке цртеже; Развија прецизност, уредност и креативност током рада; Предлаже једноставна решења за практичне задатке; Сарађује са другим ученицима током реализације задатака; Представља и образлаже своје радове и идеје; Учествује у уређењу и одржавању радног простора.	Планира и организује рад секције према узрасту и интересовањима ученика; Предлаже и припрема једноставне практичне задатке и материјале за рад; Демонстрира правилну употребу алата и прибора; Објашњава поступак израде модела, макета и техничких задатака; Подстиче креативност, самосталност и тимски рад ученика; Пружа помоћ и усмерава ученике током рада; Контролише примену мера безбедности и заштите при раду; Мотивише ученике за активно учешће и развијање практичних вештина; Организује презентације, изложбе и приказ ученичких радова; Прати напредовање и ангажовање ученика током рада секције.
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Практичан рад ученика; Индивидуални и групни рад; Рад у пару; Демонстрација поступака рада; Израда једноставних модела, макета и техничких задатака; Коришћење различитих материјала и једноставног алата; Израда скица и основних техничких цртежа; Разговор, анализа и презентација радова; Учешће у радионицама, изложбама и школским активностима.	

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење активности и ангажовања ученика; Праћење самосталности, уредности и прецизности у раду; Вредновање практичних радова, модела и макета; Процена креативности и примене стечених знања; Праћење правилне и безбедне употребе алата и материјала; Праћење сарадње и односа према раду; Анализа успешности реализованих задатака и активности секције.

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА -РАД ПО ЗАДАТКУ 7. РАЗРЕДА

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">- Развијање интересовања ученика за технику и тегнологију
- Подстицање креативности, самосталности и практичних вештина ученика
- Развијање техничког мишљења и способности решавања проблема
- Оспособљавање ученика за правилну и безбедну употребу алата и материјала
- Развијање одговорности, прецизности и сарадње у раду,
- Примена стечених знања кроз израду практичних радова и модела</td><td>- Животно и радно окружење
- Саобраћај
- Техничка и дигитална писменост
- Ресурси и производња
- Израда модела по задатку</td><td>36</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>- Учествује у избору и планирању практичних задатака;
- Самостално или групно израђује моделе, макете и техничке производе;
- Користи алат, прибор и различите материјале у раду;
- Примењује правила безбедности и заштите при раду;
- Развија прецизност, уредност и креативност током рада;
- Израђује једноставне техничке цртеже и скице;
- Предлаже начине решавања практичних проблема;
- Сарађује са другим ученицима током реализације задатака;
- Представља и образлаже своје радове и идеје;
- Учествује у уређењу и одржавању радног простора</td><td colspan="2">- Планира и организује активности секције према интересовањима ученика;
- Предлаже и припрема практичне задатке и материјале за рад;
- Демонстрира правилну употребу алата и прибора;
- Објашњава поступак израде модела и техничких задатака;
- Подстиче креативност, самосталност и тимски рад ученика;
- Пружа стручну помоћ и усмерава ученика током рада;
- Контролише примену мера безбедности и заштите при раду;
- Мотивише ученике за активно учешће и развијање практичних вештина;
- Организује презентације, изложбе и приказ ученичких радова;
- Прати напредовање и ангажовање ученика током рада секције</td></tr>
</table>

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	- Практичан рад ученика - Индивидуални и групни рад - Демонстрација поступака рада - Израда модела, макета и техничких задатака - Коришћење различитих материјала и алата - Разговор, анализа и презентација радова - Учешће у радионицама, изложбама и школским активностима
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	- Праћење активности и ангажовања ученика - Праћење самосталности и прецизности у раду - Вредновање практичних радова и модела - Процена креативности и примена стечених знања - Праћење сарадње и односа према раду и материјалу - Анализа успешности реализованих задатака и активности секције

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА- РАД ПО ЗАДАТКУ 8. РАЗРЕДА

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">- развијање техничких, практичних и стваралачких способности ученика
- подстицање самосталности и креативног решавања техничких задатака
- примена стечених знања из технике и технологије у практичном раду
- развијање прецизности, одговорности и упорности у раду
- оспособљавање ученика за правилно и безбедно коришћење алата, уређаја и материјала
- развијање сарадње и тимског рада кроз реализације заједничких пројеката
- подстицање за технологију и иновације</td><td>- Животно и радно окружење
- Саобраћај
- Техничка и дигитална писменост
- Ресурси и производња
- Израда модела по задатку</td><td>34</td></tr>
<tr><th>АКТИВНОСТИ</th><th>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</th><th colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</th></tr>
</table>

	- учествује у планирању и реализацији практичних задатака и пројеката - самостално и тимски израђује техничке моделе, уређаје и конструкције - користи различите алате, прибор и материјале у складу са правилима безбедности - израђује скице, техничке цртеже - примењује стечена знања у решавању практичних проблема - развија креативност, пезивност и одговорност током рада - предлаже идеје за унапређење модела и техничких решења - учествује у презентацији и анализи израђених радова - сарађује са другим ученицима у реалзизацији заједничких активности - одржава уредност радног простора	- Планира и организује рад секције према интересовању и способности ученика - Припрема материјал, алат и теххничке задатке за практичан рад - Објашњава поступак израде модела, конструкције и техничких задатака - Подстиче истраживачки, самосталан и креативан рад ученика - Пружа помоћ и стручне савете током реализације задатака - Контролише примену мера заштите и безбедности при раду - Мотивише ученике за тимски рад - Прати напредовање, ангажовање и успешност ученика током рада секције
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	- Практичан и истраживачки рад ученика - Индивидуални и групни рад - Демонстрација поступака рада и употреба алата - Израда техничких модела, пројеката и конструкција - Разговор, анализа и презентација радова - Учешће у школским активностима, радионицама	
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	- Праћење активности и ангажовања ученика током рада - Праћење самосталности и прецизности у раду - Вредновање практичних радова и модела - Процена креативности и примена стечених знања - Праћење сарадње и односа према раду и материјалу - Анализа успешности реализованих задатака и активности секције	

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА – РАКЕТНО МОДЕЛАРСТВО

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Циљ припреме ученика за такмичење у оквиру ракетне секције јесте афирмација образовно-васпитног рада, подстицање ученичких постигнућа, развијање практичних, стваралачких и истраживачких способности ученика и подизање квалитета образовања.

Појединачни циљеви припреме ученика у оквиру ракетне секције су да ученици:

Примене стечена знања, умења и вештине из технике, технологије и моделарства;
Прикажу своје стваралачке, иновативне и практичне способности;
Развијају алгоритамски, логички и технички начин размишљања;
Схвате значај функционалних знања и њихове примене у изради модела;
Развијају прецизност, стрпљење, одговорност и самосталност у раду;
Уче да процењују и реално вреднују своје резултате у односу на резултате других учесника;
Развијају такмичарски дух, мотивацију и жељу за доказивањем;
Развијају сарадњу, фер-плеј, културу понашања и поштовање правила такмичења;
Представе свој рад, објасне поступак израде и анализирају успешност модела.</td><td>➢ Животно и радно окружење;
➢ Основе технике и технологије;
➢ Техничка и дигитална писменост;
➢ Материјали, алати и безбедан рад;
➢ Основе моделарства;
➢ Основе ракетарства;
➢ Израда једноставних ракетних модела по задатку;
➢ Испитивање, представљање и вредновање ученичких радова.</td><td>36/34</td></tr>
<tr><th>АКТИВНОСТИ</th><th>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</th><th colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</th></tr>
</table>

	Учествује у избору и планирању практичних задатака; Упознаје се са основним појмовима из моделарства и ракетарства; Самостално или у групи израђује једноставне ракетне моделе; Користи једноставан алат, прибор и различите материјале у раду; Примењује правила безбедности и заштите при раду; Израђује скице, једноставне техничке цртеже и планове израде модела; Мери, сече, савија, лепи и склапа делове модела према упутству; Развија прецизност, уредност и креативност током рада; Предлаже начине побољшања стабилности, изгледа и функционалности модела; Учествује у пробном испитивању и анализи израђених модела; Сарађује са другим ученицима током реализације задатака; Представља и образлаже свој рад, поступак израде и идеју; Учествује у уређењу и одржавању радног простора.	Планира и организује рад ракетне секције према узрасту и интересовањима ученика; Предлаже и припрема практичне задатке, материјале и прибор за рад; Упознаје ученике са основним појмовима из ракетарства и моделарства; Објашњава принципе кретања, лета и стабилности ракетних модела; Демонстрира правилну и безбедну употребу алата, прибора и материјала; Објашњава поступак израде једноставних ракетних модела; Подстиче креативност, самосталност, истраживачки дух и тимски рад ученика; Пружа стручну помоћ и усмерава ученике током рада; Контролише примену мера безбедности и заштите при раду; Мотивише ученике за активно учешће и развијање практичних вештина; Организује презентације, изложбе, смотре и приказ ученичких радова; Прати напредовање, ангажовање и однос ученика према раду.

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Практичан рад ученика; Индивидуални рад, рад у пару и групни рад; Демонстрација поступака израде ракетних модела; Упознавање ученика са основним појмовима из моделарства и ракетарства; Израда скица, планова и једноставних техничких цртежа; Израда једноставних ракетних модела од папира, картона, дрвета, пластике и других погодних материјала; Коришћење једноставног алата, прибора и материјала уз примену мера безбедности; Мерење, сечење, лепљење, обликовање и склапање делова модела; Испитивање стабилности и функционалности израђених модела; Разговор, анализа и упоређивање ученичких радова; Презентација и вредновање израђених модела; Учешће у радионицама, изложбама, смотрама и такмичењима; Повезивање стечених знања са примерима из свакодневног живота, технике и технологије.

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење активности и ангажовања ученика током рада секције; Праћење самосталности, уредности и прецизности у изради ракетних модела; Вредновање практичних радова, макета и израђених ракетних модела; Процена креативности и примене стечених знања у изради модела; Праћење правилне и безбедне употребе алата, прибора и материјала; Праћење сарадње ученика у индивидуалном, паровном и групном раду; Праћење односа ученика према раду, материјалу, алату и радном простору; Анализа успешности реализованих задатака и активности ракетне секције; Праћење способности ученика да представе, објасне и вреднују свој рад; Праћење припремљености ученика за смотре, изложбе и такмичења; Процена поштовања правила безбедности и правила понашања током рада и испитивања модела.

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА АВИО МОДЕЛАРСТВО

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА
Циљ припреме ученика за такмичење у оквиру авио секције јесте афирмација образовно-васпитног рада, подстицање ученичких постигнућа, развијање практичних, стваралачких и истраживачких способности ученика и подизање квалитета образовања. Појединачни циљеви припреме ученика у оквиру авио секције су да ученици: Примене стечена знања, умења и вештине из технике, технологије и моделарства; Прикажу своје стваралачке, иновативне и практичне способности; Развијају алгоритамски, логички и технички начин размишљања; Схвате значај функционалних знања и њихове примене у изради модела; Развијају прецизност, стрпљење, одговорност и самосталност у раду; Уче да процењују и реално вреднују своје резултате у односу на резултате других учесника; Развијају такмичарски дух, мотивацију и жељу за доказивањем; Развијају сарадњу, фер-плеј, културу понашања и поштовање правила такмичења; Представе свој рад, објасне поступак израде и анализирају успешност модела.	➢ Животно и радно окружење; ➢ Основе технике и технологије; ➢ Техничка и дигитална писменост; ➢ Материјали, алати и безбедан рад; ➢ Основе моделарства; ➢ Основе авио технике; ➢ Израда једноставних авио модела по задатку; ➢ Испитивање, представљање и вредновање ученичких радова.	36/34

АКТИВНОСТИ	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА

	Учествује у избору и планирању практичних задатака; Упознаје се са основним појмовима из моделарства и авио технике; Самостално или у групи израђује једноставне авио моделе; Користи једноставан алат, прибор и различите материјале у раду; Примењује правила безбедности и заштите при раду; Израђује скице, једноставне техничке цртеже и планове израде модела; Мери, сече, савија, лепи и склапа делове модела према упутству; Развија прецизност, уредност и креативност током рада; Предлаже начине побољшања стабилности, изгледа и функционалности модела; Учествује у пробном испитивању и анализи израђених модела; Сарађује са другим ученицима током реализације задатака; Представља и образлаже свој рад, поступак израде и идеју; Учествује у уређењу и одржавању радног простора	Планира и организује рад авио секције према узрасту и интересовањима ученика; Предлаже и припрема практичне задатке, материјале и прибор за рад; Упознаје ученике са основним појмовима из авио технике и моделарства; Објашњава принципе кретања, лета и стабилности авио модела; Демонстрира правилну и безбедну употребу алата, прибора и материјала; Објашњава поступак израде једноставних ракетних модела; Подстиче креативност, самосталност, истраживачки дух и тимски рад ученика; Пружа стручну помоћ и усмерава ученике током рада; Контролише примену мера безбедности и заштите при раду; Мотивише ученике за активно учешће и развијање практичних вештина; Организује презентације, изложбе, смотре и приказ ученичких радова; Прати напредовање, ангажовање и однос ученика према раду.

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Практичан рад ученика; Индивидуални рад, рад у пару и групни рад; Демонстрација поступака израде авио модела; Упознавање ученика са основним појмовима из моделарства и авио технике; Израда скица, планова и једноставних техничких цртежа; Израда једноставних авио модела од папира, картона, дрвета, пластике и других погодних материјала; Коришћење једноставног алата, прибора и материјала уз примену мера безбедности; Мерење, сечење, лепљење, обликовање и склапање делова модела; Испитивање стабилности и функционалности израђених модела; Разговор, анализа и упоређивање ученичких радова; Презентација и вредновање израђених модела; Учешће у радионицама, изложбама, смотрама и такмичењима; Повезивање стечених знања са примерима из свакодневног живота, технике и технологије.

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење активности и ангажовања ученика током рада секције; Праћење самосталности, уредности и прецизности у изради авио модела; Вредновање практичних радова, макета и израђених авио модела; Процена креативности и примене стечених знања у изради модела; Праћење правилне и безбедне употребе алата, прибора и материјала; Праћење сарадње ученика у индивидуалном, паровном и групном раду; Праћење односа ученика према раду, материјалу, алату и радном простору; Анализа успешности реализованих задатака и активности ракетне секције; Праћење способности ученика да представе, објасне и вреднују свој рад; Праћење припремљености ученика за смотре, изложбе и такмичења; Процена поштовања правила безбедности и правила понашања током рада и испитивања модела.

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА – АУТО МОДЕЛАРСТВО

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Циљ припреме ученика за такмичење у оквиру аутомобилске секције јесте афирмација образовно-васпитног рада, подстицање ученичких постигнућа, развијање практичних, стваралачких и истраживачких способности ученика и подизање квалитета образовања.
Појединачни циљеви припреме ученика у оквиру аутомобилске секције су да ученици:
Примене стечена знања, умења и вештине из технике, технологије и моделарства;
Прикажу своје стваралачке, иновативне и практичне способности;
Развијају алгоритамски, логички и технички начин размишљања;
Схвате значај функционалних знања и њихове примене у изради модела;
Развијају прецизност, стрпљење, одговорност и самосталност у раду;
Уче да процењују и реално вреднују своје резултате у односу на резултате других учесника;
Развијају такмичарски дух, мотивацију и жељу за доказивањем;
Развијају сарадњу, фер-плеј, културу понашања и поштовање правила такмичења;
Представе свој рад, објасне поступак израде и анализирају успешност модела.</td><td>➢ Животно и радно окружење;
➢ Основе технике и технологије;
➢ Техничка и дигитална писменост;
➢ Материјали, алати и безбедан рад;
➢ Основе моделарства;
➢ Основе ауто технике;
➢ Израда једноставних аутомобилских модела по задатку;
➢ Испитивање, представљање и вредновање ученичких радова.</td><td>36/34</td></tr>
<tr><th>АКТИВНОСТИ</th><th>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</th><th colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</th></tr>
</table>

	Учествује у избору и планирању практичних задатака; Упознаје се са основним појмовима из моделарства и аутомобилске технике; Самостално или у групи израђује једноставне ауто моделе; Користи једноставан алат, прибор и различите материјале у раду; Примењује правила безбедности и заштите при раду; Израђује скице, једноставне техничке цртеже и планове израде модела; Мери, сече, савија, лепи и склапа делове модела према упутству; Развија прецизност, уредност и креативност током рада; Предлаже начине побољшања стабилности, изгледа и функционалности модела; Учествује у пробном испитивању и анализи израђених модела; Сарађује са другим ученицима током реализације задатака; Представља и образлаже свој рад, поступак израде и идеју; Учествује у уређењу и одржавању радног простора	Планира и организује рад аутомобилске секције према узрасту и интересовањима ученика; Предлаже и припрема практичне задатке, материјале и прибор за рад; Упознаје ученике са основним појмовима из аутомобилске технике и моделарства; Објашњава принципе кретања, погона и стабилности модела; Демонстрира правилну и безбедну употребу алата, прибора и материјала; Објашњава поступак израде једноставних аутомобилских модела; Подстиче креативност, самосталност, истраживачки дух и тимски рад ученика; Пружа стручну помоћ и усмерава ученике током рада; Контролише примену мера безбедности и заштите при раду; Мотивише ученике за активно учешће и развијање практичних вештина; Организује презентације, изложбе, смотре и приказ ученичких радова; Прати напредовање, ангажовање и однос ученика према раду.

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Практичан рад ученика; Индивидуални рад, рад у пару и групни рад; Демонстрација поступака израде аутомобилских модела; Упознавање ученика са основним појмовима из моделарства и аутомобилске технике; Израда скица, планова и једноставних техничких цртежа; Израда једноставних авио модела од папира, картона, дрвета, пластике и других погодних материјала; Коришћење једноставног алата, прибора и материјала уз примену мера безбедности; Мерење, сечење, лепљење, обликовање и склапање делова модела; Испитивање стабилности и функционалности израђених модела; Разговор, анализа и упоређивање ученичких радова; Презентација и вредновање израђених модела; Учешће у радионицама, изложбама, смотрама и такмичењима; Повезивање стечених знања са примерима из свакодневног живота, технике и технологије.

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење активности и ангажовања ученика током рада секције; Праћење самосталности, уредности и прецизности у изради ракетних модела; Вредновање практичних радова, макета и израђених ракетних модела; Процена креативности и примене стечених знања у изради модела; Праћење правилне и безбедне употребе алата, прибора и материјала; Праћење сарадње ученика у индивидуалном, паровном и групном раду; Праћење односа ученика према раду, материјалу, алату и радном простору; Анализа успешности реализованих задатака и активности ракетне секције; Праћење способности ученика да представе, објасне и вреднују свој рад; Праћење припремљености ученика за смотре, изложбе и такмичења; Процена поштовања правила безбедности и правила понашања током рада и испитивања модела.

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА – БРОДО МОДЕЛАРСТВО

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">Циљ припреме ученика за такмичење у оквиру бродо секције јесте афирмација образовно-васпитног рада, подстицање ученичких постигнућа, развијање практичних, стваралачких и истраживачких способности ученика и подизање квалитета образовања.
Појединачни циљеви припреме ученика у оквиру бродо секције су да ученици:
Примене стечена знања, умења и вештине из технике, технологије и моделарства;
Прикажу своје стваралачке, иновативне и практичне способности;
Развијају алгоритамски, логички и технички начин размишљања;
Схвате значај функционалних знања и њихове примене у изради модела;
Развијају прецизност, стрпљење, одговорност и самосталност у раду;
Уче да процењују и реално вреднују своје резултате у односу на резултате других учесника;
Развијају такмичарски дух, мотивацију и жељу за доказивањем;
Развијају сарадњу, фер-плеј, културу понашања и поштовање правила такмичења;
Представе свој рад, објасне поступак израде и анализирају успешност модела.</td><td>➢ Животно и радно окружење;
➢ Основе технике и технологије;
➢ Техничка и дигитална писменост;
➢ Материјали, алати и безбедан рад;
➢ Основе моделарства;
➢ Основе бродо технике;
➢ Израда једноставних бродо модела по задатку;
➢ Испитивање, представљање и вредновање ученичких радова.</td><td>36/34</td></tr>
<tr><th>АКТИВНОСТИ</th><th>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</th><th colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</th></tr>
</table>

	Учествује у избору и планирању практичних задатака; Упознаје се са основним појмовима из моделарства и бродо технике; Самостално или у групи израђује једноставне бродо моделе; Користи једноставан алат, прибор и различите материјале у раду; Примењује правила безбедности и заштите при раду; Израђује скице, једноставне техничке цртеже и планове израде модела; Мери, сече, савија, лепи и склапа делове модела према упутству; Развија прецизност, уредност и креативност током рада; Предлаже начине побољшања стабилности, изгледа и функционалности модела; Учествује у пробном испитивању и анализи израђених модела; Сарађује са другим ученицима током реализације задатака; Представља и образлаже свој рад, поступак израде и идеју; Учествује у уређењу и одржавању радног простора	Планира и организује рад бродо секције према узрасту и интересовањима ученика; Предлаже и припрема практичне задатке, материјале и прибор за рад; Упознаје ученике са основним појмовима из бродо технике и моделарства; Објашњава принципе кретања и стабилности бродо модела; Демонстрира правилну и безбедну употребу алата, прибора и материјала; Објашњава поступак израде једноставних ракетних модела; Подстиче креативност, самосталност, истраживачки дух и тимски рад ученика; Пружа стручну помоћ и усмерава ученике током рада; Контролише примену мера безбедности и заштите при раду; Мотивише ученике за активно учешће и развијање практичних вештина; Организује презентације, изложбе, смотре и приказ ученичких радова; Прати напредовање, ангажовање и однос ученика према раду.

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Практичан рад ученика; Индивидуални рад, рад у пару и групни рад; Демонстрација поступака израде бродо модела; Упознавање ученика са основним појмовима из моделарства и бродо технике; Израда скица, планова и једноставних техничких цртежа; Израда једноставних авио модела од папира, картона, дрвета, пластике и других погодних материјала; Коришћење једноставног алата, прибора и материјала уз примену мера безбедности; Мерење, сечење, лепљење, обликовање и склапање делова модела; Испитивање стабилности и функционалности израђених модела; Разговор, анализа и упоређивање ученичких радова; Презентација и вредновање израђених модела; Учешће у радионицама, изложбама, смотрама и такмичењима; Повезивање стечених знања са примерима из свакодневног живота, технике и технологије.

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Праћење активности и ангажовања ученика током рада секције; Праћење самосталности, уредности и прецизности у изради бродо модела; Вредновање практичних радова, макета и израђених бродо модела; Процена креативности и примене стечених знања у изради модела; Праћење правилне и безбедне употребе алата, прибора и материјала; Праћење сарадње ученика у индивидуалном, паровном и групном раду; Праћење односа ученика према раду, материјалу, алату и радном простору; Анализа успешности реализованих задатака и активности ракетне секције; Праћење способности ученика да представе, објасне и вреднују свој рад; Праћење припремљености ученика за смотре, изложбе и такмичења; Процена поштовања правила безбедности и правила понашања током рада и испитивања модела.

,

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА – ШТА ЗНАШ О САОБРАЋАЈУ

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА		Тема/област	БРОЈ ЧАСОВА
Упознавање са правилима и прописима кретања пешака и бициклисте у јавном друмском саобраћају. -Савладавање правила првенства пролаза возила на различитим врстама раскрсница. -Оспособљавање ученика за самосталну проверу техничке исправности бицикла (кочиони, управљачки и светлосни системи). -Припрема ученика за такмичење кроз теоријске тестове и симулацију полигона спретности		Везбедност пешака и бициклиста и припрема за такмичење „Шта знаш о саобраћају?“.	36
АКТИВНОСТИ	**АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА**	**АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА**	

	Анализирају саорађајне ситуације на раскрсницама и одређују редослед проласка возила. Решавају званичне интерактивне тестове АМСС-а на рачунару за групу Ц (ученици старији од 13 година). Практично вежбају вожњу бицикла на школском полигону спретности. Врше преглед подешавања висине седишта, управљача и контролу притиска у пнеуматицима бицикла.	Објашњава саобраћајне ситуације, правила проласка кроз раскрсницу без или са семафорима, знаковима и правилом десне стране. Организује и координира решавање онлајн тестова за припрему такмичења. Формира и обележава полигон спретности у школском дворишту или фискултурној сали. Врши демонстрацију сигурне вожње и евалуира спретност и знање ученика.
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	Комбинација теоријског рада у рачунарском кабинету (мултимедијалне презентације и симулације) и практичног рада на полигону (индивидуалне и групне вежбе вожње).	
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Кроз формативно оцењивање поена на пробним тестовима знања, праћење броја негативних бодова током вожње на полигону и кроз укупан пласман на школском нивоу такмичења.	

ОДБОЈКАШКА СЕКЦИЈА

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">● Развијање основних и напредних одбојкашких вештина
● Подстицање тимског рада и спортског духа
● Развијање моторичких способности (снага, брзина, координација, издржљивост)
● Усвајање правила игре и фер-плеја
● Развијање интересовања за спорт и здрав начин живота</td><td>Одбојкашка секција</td><td>36</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>● Учење и увежбавање основних елемената одбојке (сервис, пријем, додавање, смеч, блок)
● Учешће у вежбама загревања и кондиционе припреме
● Играње одбојке (мини-игре и утакмице)
● Сарадња у тиму и поштовање правила игре
● Самопроцена сопственог напретка</td><td>- Планирање и организација наставних часова
● Демонстрација техничких елемената
● Надгледање и корекција извођења вежби
● Мотивисање ученика за активност и напредак</td><td></td></tr>
</table>

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	● Практичан рад у фискултурној сали или на терену ● Индивидуални, паровни и групни облици рада ● Примена демонстрације и усменог објашњења ● Постепено усвајање техничких елемената од лакших ка сложенијим ● Организација тренажних игара и такмичења ● Прилагођавање активности способностима ученика	● Обезбеђивање безбедности током рада ● Праћење и вредновање напретка ученика	
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	● Континуирано праћење активности и залагања ученика ● Провера усвојености техничких елемената ● Праћење моторичког напретка ученика ● Оцењивање учешћа, дисциплине и тимског рада ● Разговори са ученицима о напретку и мотивисаности ● Евиденција присуства и активности		

КОШАРКАШКА СЕКЦИЈА

<table>
<tr><th colspan="2">ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА</th><th>Тема/област</th><th>БРОЈ ЧАСОВА</th></tr>
<tr><td colspan="2">● Развијање основних и напредних кошаркашких вештина
● Подстицање тимског рада и спортског духа
● Развијање моторичких способности (снага, брзина, координација, издржљивост)
● Усвајање правила игре и фер-плеја
● Развијање интересовања за спорт и здрав начин живота</td><td>Кошарка</td><td>34</td></tr>
<tr><td rowspan="2">АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td colspan="2">АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td>● Учење и увежбавање основних елемената кошарке (дриблинг, додавање, пивот, шут, одбрана)
● Учешће у вежбама загревања и кондиционе припреме
● Играње кошарке
● Сарадња у тиму и поштовање правила игре
● Самопроцена сопственог напретка</td><td colspan="2">- Планирање и организација наставних часова

● Демонстрација техничких елемената
● Надгледање и корекција извођења вежби
● Мотивисање ученика за активност и напредак
● Обезбеђивање безбедности током рада
● Праћење и вредновање напретка ученика</td></tr>
</table>

НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	● Практичан рад у фискултурној сали или на терену ● Индивидуални и групни облици рада ● Примена демонстрације и усменог објашњења ● Постепено усвајање техничких елемената од лакших ка сложенијим ● Организација тренажних игара и такмичења ● Прилагођавање активности способностима ученика
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	● Континуирано праћење активности и залагања ученика ● Провера усвојености техничких елемената ● Праћење моторичког напретка ученика ● Оцењивање учешћа, дисциплине и тимског рада ● Разговори са ученицима о напретку и мотивисаности ● Евиденција присуства и активности

АТЛЕТСКА СЕКЦИЈА

ЦИЉЕВИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА		**Тема/област**	**БРОЈ ЧАСОВА**
-Развој основних физичких способности (брзина, снага , издржљивост) **-Учење основних атлетских дисциплина (трчање, скокови, бацања)** **-Стицање навике редовног вежбања** **-Развијање дисциплине и фер-плеј понашања** **-Подстицање здравог начина живота** **-Припрема ученика за школска такмичења**		Атлетика	36
АКТИВНОСТИ	**АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА**	**АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА**	
	-Извођење вежби загревања и истезања **-Трчање на кратке и дуже деонице** **-Вежбање скокова и бацања** **-Учење и увежбавање основне технике** **-Учешће у играма и штафетама** **-Учешће на школским такмичењима**	-Планирање и организација рада секције -Демонстрација вежби и објашњавање технике -Праћење и усмеравање ученика током рада -Прилагођавање вежби узрасту и способностима -Мотивисање ученика и развијање фер-плеја -Организација и припрема за такмичење	
НАЧИН ОСТВАРИВ. ПРОГРАМА	**-Програм се реализује кроз редовну наставу у сали и на терену** **-Рад се одвија кроз игру, вежбе и елементе атлетике** **-Вежбе се прилагођавају узрасту и способностима ученика** **-Примењују се демонстрација, објашњавање и практичан рад** **-Ученици учествују на школским такмичењима** **-Рад се спроводи континуирано током школске године**		
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	**-Праћење редовности похађања секције** **-Посматрање напретка ученика у вештинама и способностима** **-Провера усвојености основних техника** **-Праћење ангажовања и односа према раду** **-Резултати на школским такмичењима**		

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Основ за израду програма је Упутсво за Педагошки рад одељенског старешине, бр.601-00-00013/2023-16.

УЛОГА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Одељењски старешина има организационо-руководећу и педагошко-инструктивну улогу у раду са ученицима којима је одељењски старешина, у сарадњи са њиховим родитељима, односно другим законским заступницима и води прописану евиденцију и педагошку документацију.

Улога одељењског старешине у образовно-васпитном процесу је примарно васпитне природе и везана је за активности у оквиру одељењске заједнице ради развијања и неговања моралних вредности код ученика, толеранције, емпатије, развијања еколошке свести, развијања међупредметних компетенција. Примарни задаци одељењског старешине су: организациони, педагошки, сарадња са родитељима, стручно усавршавање и вођење евиденције.

Одељењски старешина својим ставовима, моделом понашања креира позитивну атмосферу у одељењу, развија инклузивну и подржавајућу средину за успостављање социјалних релација између свих ученика, чиме доприноси развоју ученичког колектива и пружа подршку личном развоју сваког ученика. У оквиру педагошких задатака најважније је: успостављаље поверења са ученицима, пружање додатне подршке ученику у оквиру рада Тима за пружање додатне подршке, праћење напредовања и оцењивања ученика, превентивни рад са ученицима и родитељима, поступање у ситуацијама заштите од насиља и дискриминације, појачан васпитни рад са ученицима.

Одељењски старешина реализује превентивно-васпитни рад са ученицима у сарадњи са родитељима и другим запосленима у установи; саветодавно-едукативни рад са родитељима ученика; појачан васпитни рад са појединим ученицима или одељењем, вршњачким тимом/ученичким парламентом, самостално и у сарадњи са родитељима, одељењском заједницом, предметним наставницима и стручним сарадницима. Превентивно-васпитни рад одељењских старешина може да организује на часовима одељењског старешине, кроз ваннаставне активности и различите школске акције или акције у сарадњи са локалном заједницом, а треба да је усклађен са програмима заштите од насиља, злостављања и занемаривања, програмом спречавања дискриминације и програмом превенције других облика ризичног понашања. Одељењски старешина у својој комуникацији и односу са родитељима и ученицима је у обавези да негује професпонални однос и комуникацију, да својим понашањем не подстиче ситуације у којима може доћи до непотребне интимизације, злоупотребе поверења, злоупотребе података путем информационих техпологија и слично.

Својим понашањем одељењски старешина треба да допринесе очувању угледа и достојанства професије и установе, превенцији насиља и дискриминације.

Принципи квалитетног педагошког рада одељењског старешине

Основни принципи квалитетног педагошког рада одељењског старешине јесу:

Успостављање односа поверења и сарадње

Стварање предуслова за квалитетан рад одељењског старешине подразумева:

- ближе упознавање сваког ученика из одељења којим руководи (емоционално и социјално функционисање, специфичности у развоју, породични услови, особине личности, лична својства и друго) и израда педагошког профила за ученика коме је потребна додатна образовна подршка;

- успостављање односа поверења, разумевања и уважавања са учеником и развијање позитивне и безбедне атмосфере у којој је могућа размена информација између одељењског старешине и ученика (поверавање тајни, тражење подршке и слично) и

- упознавање родитеља/другог законског заступника ученика (породичног окружења, броја деце у породици, материјалног и социјалног статуса породице, васпитног стила родитеља, вредносних ставова, могућих ризика по раст и развој детета и друго).

Улога одељењског старешине у Тиму за пружање додатне подршке детету, ученику. Одељењске старешине имају значајну улогу у Тиму за пружање додатне подршке ученику, имају највише информација из различитих извора о ученику (вршњаци, колеге наставници, чланови породице), остварују редовну комуникацију са родитељима ученика, познаје породичне и социјално-економске услове из којих ученик долази као и групну динамику одељења што је изузетно важно за планирање додатне образовне подршке ученику.

Неопходно је да одељењски старешина буде упознат са Правилником о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање и Правилником о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету и ученику и да познаје процедуру приликом израде индивидуалног образовног плана.

У циљу пружања додатне подршке ученику, одељењски старешина:

- прати развој и процес образовног напретка ученика;

- учествује у изради педагошког профила;

- учествује у процесу планирања ИОП-а;

- стара се да се обезбеде и спроводе планиране мере додатне подршке;

- учествује у праћењу и евалуацији ИОП-а;

- организује састанке Тима за додатну подршку ученику и остварује сарадњу са родитељима и упућује их на улогу Тима за додатну подршку ученику.

Праћење напредовања и оцењивање ученика из обавезног предмета, изборног програма и активности и владања;

У свом раду одељењски старешина сарађује са предметним наставницима, стручним сарадницима, директором установе и родитељима ученика.

Одељењски старешина:

- прати напредовање и успех ученика и реагује у ситуацијама када дође до пада образовног постигнућа ученика;

- прати владање ученика и напредовање у односу на појачан васпитни рад са учеником.

Обавања потребне консултативно-саветодавне разговоре са предметним наставницима, родитељима и ученицима, а no потреби укључује стручне сараднике установе;

- похваљује ученике и предлаже их за награђивање, а може дати предлог за брже напредовање ученика;

- присуствује поправним испитима и

- упознаје родитеље са: критеријумима и начином, динамиком и поступком оцењивања као и напредовањем ученика.

Ако родитељ, односно други законски заступник не долази на родитељске и индивидуалне састанке одељењски старешипа је дужан да га благовремено, званично, у писменој форми обавести о успеху и оценама, евентуалним тешкоћама и изостанцима ученика и последицама изостајања ученика.

Према ученику који врши повреду правила понашања у школи или повреду забране, школа ће уз учешће родитеља, односно другог законског заступника, појачати активности васпитног рада: у оквиру одељењске заједнпце, стручном раду одељењског старешине, педагога, психолога, посебних тимова школе, а када је то неопходно, сарађиваће са одговарајућим установама социјалне, односно здравствене заштите са циљем дефинисања и пружања подршке ученику у вези са променом његовог понашања.

<table>
<tr><th colspan="3">ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ ПЕТИ РАЗРЕД</th></tr>
<tr><td colspan="3">ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:Подстицање: мисаоних активности, активности ученика у раду користећи животно искуство, односно ситуације у којима би се некада нашли, развијати интерактивно и динамично учење, подстицање радозналости, самосталних и стваралачких идеја.</td></tr>
<tr><td rowspan="9">ТЕМА /ОБЛАСТ</td><td>НАЗИВ ТЕМЕ</td><td>БРОЈ ЧАСОВА</td></tr>
<tr><td>Здраво живимо</td><td rowspan="8">36</td></tr>
<tr><td>Клима у одељењу</td></tr>
<tr><td>Учење</td></tr>
<tr><td>Превенција насиља</td></tr>
<tr><td>Понашање ученика</td></tr>
<tr><td>Наша интересовања</td></tr>
<tr><td>Професионална оријентација</td></tr>
<tr><td>Сарадња породице и школе</td></tr>
<tr><td>АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td>АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td></td><td>-учествује, осмишљава,црта,пише, саставља, пита, разговара, креира, прикупља, закључује, прави паное, учествује у приредбама, на конкурсима, посматра, уочава...</td><td>-разговара, показује, подстиче, даје објашњења и задатке, припрема посете,води у обиласке, доводи госте, организује</td></tr>
<tr><td>НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРИНЦИПА, ЦИЉЕВА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">-разговор, дружење, посете, цртање, певање, учествовањем у културним манифестацијама , на конкурсима и такмичењима,гледање филма, пројектна настава, индивидуалан пирступ</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз евалуацију и самоевалуацију активности, мотивације и продуката;</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th colspan="3">ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ ШЕСТИ РАЗРЕД</th></tr>
<tr><td colspan="3">ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:Подстицање: мисаоних активности, активности ученика у раду користећи животно искуство, односно ситуације у којима би се некада нашли, развијати интерактивно и динамично учење, подстицање радозналости, самосталних и стваралачких идеја.</td></tr>
<tr><td>ТЕМА /ОБЛАСТ</td><td>НАЗИВ ТЕМЕ</td><td>БРОЈ ЧАСОВА</td></tr>
<tr><td rowspan="8"></td><td>Здраво живимо</td><td rowspan="8">36</td></tr>
<tr><td>Клима у одељењу</td></tr>
<tr><td>Учење</td></tr>
<tr><td>Превенција насиља</td></tr>
<tr><td>Понашање ученика</td></tr>
<tr><td>Наша интересовања</td></tr>
<tr><td>Професионална оријентација</td></tr>
<tr><td>Сарадња породице и школе</td></tr>
<tr><td>АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td>АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td></td><td>-учествује, осмишљава,црта,пише, саставља, пита, разговара, креира, прикупља, закључује, прави паное, учествује у приредбама, на конкурсима, посматра, уочава...</td><td>-разговара, показује, подстиче, даје објашњења и задатке, припрема посете,води у обиласке, доводи госте, организује</td></tr>
<tr><td>НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРИНЦИПА, ЦИЉЕВА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">-разговор, дружење, посете, цртање, певање, учествовањем у културним манифестацијама , на конкурсима и такмичењима,гледање филма, пројектна настава, индивидуалан пирступ</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз евалуацију и самоевалуацију активности, мотивације и продуката;</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th colspan="3">ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ СЕДМИ РАЗРЕД</th></tr>
<tr><td colspan="3">ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:Подстицање: мисаоних активности, активности ученика у раду користећи животно искуство, односно ситуације у којима би се некада нашли, развијати интерактивно и динамично учење, подстицање радозналости, самосталних и стваралачких идеја.</td></tr>
<tr><td>ТЕМА /ОБЛАСТ</td><td>НАЗИВ ТЕМЕ</td><td>БРОЈ ЧАСОВА</td></tr>
<tr><td rowspan="8"></td><td>Здраво живимо</td><td rowspan="8">36</td></tr>
<tr><td>Клима у одељењу</td></tr>
<tr><td>Учење</td></tr>
<tr><td>Превенција насиља</td></tr>
<tr><td>Понашање ученика</td></tr>
<tr><td>Наша интересовања</td></tr>
<tr><td>Професионална оријентација</td></tr>
<tr><td>Сарадња породице и школе</td></tr>
<tr><td>АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td>АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td></td><td>-учествује, осмишљава,црта,пише, саставља, пита, разговара, креира, прикупља, закључује, прави паное, учествује у приредбама, на конкурсима, посматра, уочава...</td><td>-разговара, показује, подстиче, даје објашњења и задатке, припрема посете,води у обиласке, доводи госте, организује</td></tr>
<tr><td>НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРИНЦИПА, ЦИЉЕВА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">-разговор, дружење, посете, цртање, певање, учествовањем у културним манифестацијама , на конкурсима и такмичењима,гледање филма, пројектна настава, индивидуалан пирступ</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз евалуацију и самоевалуацију активности, мотивације и продуката;</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th colspan="3">ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ ОСМИ РАЗРЕД</th></tr>
<tr><td colspan="3">ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:Подстицање: мисаоних активности, активности ученика у раду користећи животно искуство, односно ситуације у којима би се некада нашли, развијати интерактивно и динамично учење, подстицање радозналости, самосталних и стваралачких идеја.</td></tr>
<tr><td>ТЕМА /ОБЛАСТ</td><td>НАЗИВ ТЕМЕ</td><td>БРОЈ ЧАСОВА</td></tr>
<tr><td rowspan="9"></td><td>Здраво живимо</td><td rowspan="9">36</td></tr>
<tr><td>Клима у одељењу</td></tr>
<tr><td>Учење</td></tr>
<tr><td>Превенција насиља</td></tr>
<tr><td>Понашање ученика</td></tr>
<tr><td>Наша интересовања</td></tr>
<tr><td>Професионална оријентација</td></tr>
<tr><td>Сарадња породице и школе</td></tr>
<tr><td>АКТИВНОСТИ</td><td>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</td><td>АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</td></tr>
<tr><td></td><td>-учествује, осмишљава,црта,пише, саставља, пита, разговара, креира, прикупља, закључује, прави паное, учествује у приредбама, на конкурсима, посматра, уочава...</td><td>-разговара, показује, подстиче, даје објашњења и задатке, припрема посете,води у обиласке, доводи госте, организује</td></tr>
<tr><td>НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРИНЦИПА, ЦИЉЕВА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">-разговор, дружење, посете, цртање, певање, учествовањем у културним манифестацијама , на конкурсима и такмичењима,гледање филма, пројектна настава, индивидуалан пирступ</td></tr>
<tr><td>ПРАЋЕЊЕ НАЧИНА ОСТВАРИВАЊА СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА</td><td colspan="2">● у току сваког часа, кроз све активности и фазе (знање, ангажовање, однос према раду);
● кроз индивидуални рад;
● кроз групни рад и комуникацију;
● кроз евалуацију и самоевалуацију активности, мотивације и продуката;</td></tr>
</table>

СТАНДАРДИ ЗА КРАЈ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА

1. Српски језик
2. Математика
3. Биологија
4. Географија
5. Историја
6. Физика
7. Хемија
8. Ликовна култура
9. Музичка култура
10. Физичко васпитање
11. Енглески језик
12. Други страни језик

СТАНДАРДИ СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ			
ОБЛАСТ / ТЕМА	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
1. ЧИТАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ	СЈ.1.1.2. разликује уметнички и неуметнички текст; уме да одреди сврху текста: експозиција (излагање), дескрипција (описивање), нарација (приповедање), аргументација, пропаганда СЈ.1.1.3. препознаје различите функционалне стилове на једноставним примерима СЈ.1.1.4. разликује основне делове текста и књиге (наслов, наднаслов, поднаслов, основни текст, поглавље, пасус, фуснота, садржај, предговор, поговор); препознаје цитат; служи се садржајем да би пронашао одређени део текста СЈ.1.1.6. разликује у тексту битно од небитног, главно од споредног СЈ.1.1.7. повезује информације и идеје изнете у тексту, уочава јасно исказане односе (временски след, средство – циљ, узрок – последица и сл.) и изводи закључак заснован на једноставнијем тексту СЈ.1.1.8. чита једноставне нелинеарне елементе текста:	СЈ.2.1.1. чита текст користећи различите стратегије читања: „летимично читање“ (ради брзог налажења одређених информација); читање „с оловком у руци“ (ради учења, ради извршавања различитих задатака, ради решавања проблема); читање ради уживања СЈ.2.1.2. познаје врсте неуметничких текстова (излагање, технички опис, техничко приповедање, расправа, реклама) СЈ.2.1.3. препознаје и издваја језичка средства карактеристична за различите функционалне стилове СЈ.2.1.5. проналази, издваја и упоређује информације из два краћа текста или више њих (према датим критеријумима) СЈ.2.1.6. разликује чињеницу од коментара, објективност од пристрасности и пропаганде на једноставним примерима СЈ.2.1.7. препознаје став аутора неуметничког текста и разликује га од другачијих ставова изнетих у тексту	СЈ.3.1.1. проналази, издваја и упоређује информације из два дужа текста сложеније структуре или више њих (према датим критеријумима) СЈ.3.1.2. издваја кључне речи и резимира текст СЈ.3.1.3. издваја из текста аргументе у прилог некој тези (ставу) или аргументе против ње; изводи закључке засноване на сложенијем тексту СЈ.3.1.4. чита и тумачи сложеније нелинеарне елементе текста: вишеструке легенде, табеле, дијаграме и графиконе

	легенде, табеле, дијаграме и графиконе		
2. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ	СЈ.1.2.2. саставља разумљиву, граматички исправну реченицу СЈ.1.2.3. саставља једноставан експозиторни, наративни и дескриптивни текст и уме да га организује у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста) СЈ.1.2.5. свој језик прилагођава медијуму изражавања (говору, односно писању), теми, прилици и сл.; препознаје и употребљава одговарајуће језичке варијетете (формални или неформални) СЈ.1.2.6. влада основним жанровима писане комуникације: саставља писмо; попуњава различите обрасце и формуларе с којима се сусреће у школи и свакодневном животу СЈ.1.2.8. примењује правописну норму (из сваке правописне области) у једноставним примерима СЈ.1.2.9. има изграђену језичку толеранцију и негативан став према језику дискриминације и говору мржње	СЈ.2.2.1. саставља експозиторни, наративни и дескриптивни текст, који је целовит и кохерентан СЈ.2.2.3. пише резиме краћег и/или једноставнијег текста СЈ.2.2.4. зна основне особине говорног и писаног језика СЈ.2.2.5. зна правописну норму и примењује је у већини случајева	СЈ.3.2.1. организује текст у логичне и правилно распоређене пасусе; одређује прикладан наслов тексту и поднаслове деловима текста СЈ.3.2.2. саставља аргументативни текст СЈ.3.2.3. пише приказ (књиге, филма, позоришне представе и сл.), репортажу и расправу СЈ.3.2.4. пише резиме дужег и/или сложенијег текста СЈ.3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму
3.ГРАМАТИКА И ЈЕЗИК	СЈ.1.3.1. зна особине и врсте гласова; дели реч на слогове у једноставнијим примерима;	СЈ.2.3.2. препознаје гласовне промене	СЈ.3.3.1. дели реч на слогове у сложенијим случајевима СЈ.3.3.2. познаје гласовне промене (уме да

	примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовним СЈ.1.3.4. препознаје врсте речи; зна основне граматичке категорије променљивих речи; примењује књижевнојезичку норму у вези с облицима речи СЈ.1.3.5. разликује просте речи од твореница; препознаје корен речи; гради реч према задатом значењу на основу постојећих творбених модела СЈ.1.3.6. препознаје синтаксичке јединице (реч, синтагму, предикатску реченицу и комуникативну реченицу) СЈ.1.3.7. разликује основне врсте независних реченица (обавештајне, упитне, заповедне) СЈ.1.3.8. одређује реченичне и синтагматске чланове у типичним (школским) примерима СЈ.1.3.9. правилно употребљава падеже у реченици и синтагми СЈ.1.3.10. правилно употребљава глаголске облике (осим имперфекта) СЈ.1.3.11. препознаје бирократски језик као непожељан начин изражавања СЈ.1.3.12. познаје основне лексичке појмове: једнозначност	СЈ.2.3.3. познаје врсте речи; препознаје подврсте речи; уме да одреди облик променљиве речи СЈ.2.3.4. познаје основне начине грађења речи (извођење, слагање, комбинована творба, претварање) СЈ.2.3.5. препознаје СЈ.2.3.6. одређује реченичне и синтагматске чланове у сложенијим примерима СЈ.2.3.7. препознаје главна значења падежа у синтагми и реченици СЈ.2.3.8. препознаје главна значења и функције глаголских облика СЈ.2.3.9. познаје метонимију као лексички механизам Сј.2.3.10. зна значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима као и литерарним и медијским текстовима намењеним младима и правилно их употребљава СЈ.2.3.11. одређује значење непознатих речи и израза на основу њиховог састава и контекста у коме су употребљени	их препозна, објасни и именује) променама СЈ.3.3.3. зна и у свом говору примењује акценатску норму СЈ.3.3.4. познаје подврсте речи; користи терминологију у вези са врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама СЈ.3.3.5. познаје и именује подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица) СЈ.3.3.6. познаје главна значења падежа и главна значења глаголских облика (уме да их објасни и зна терминологију у вези с њима) СЈ.3.3.7. уме да одреди значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава, контекста у коме су употребљени СЈ.3.3.8. зна значења речи и фразеологизама у научнопопуларним текстовима намењеним младима и правилно их употребљава антонимију, хомонимију

	и вишезначност речи;основне лексичке односе: синонимију, подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица) СЈ.1.3.13. препознаје различита значења вишезначних речи које се употребљавају у контексту свакодневне комуникације СЈ.1.3.14. зна значења речи и фразеологизама који се употребљавају у контексту свакодневне комуникације као и оних који се јављају у школским текстовима СЈ.1.3.15. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и контекста у коме су употребљени СЈ.1.3.17. разликује појмове књижевног и народног језика; зна основне податке о развоју књижевног језика код Срба СЈ.1.3.18. зна основне податке о пореклу и дијалекатској разуђености српског језика СЈ.1.3.19. зна основне податке о језицима националних мањина СЈ.1.3.12. разуме важност књижевног језика за живот заједнице и за лични развој		

4.КЊИЖЕВНОСТ	СЈ.1.4.1. повезује наслове прочитаних књижевних дела (предвиђених програмима од V до VIII разреда) са именима аутора тих дела СЈ.1.4.2. разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност) СЈ.1.4.3. разликује основне књижевне родове: лирику, епику и драму СЈ.1.4.4. препознаје врсте стиха (римовани и неримовани; осмерац и десетерац) СЈ.1.4.5. препознаје различите облике казивања у књижевноуметничком тексту: нарација, дескрипција, дијалог и монолог СЈ.1.4.6. препознаје постојање стилских фигура у књижевноуметничком тексту (епитет, поређење, ономатопеја) СЈ.1.4.7. уочава битне елементе књижевноуметничког текста: мотив, тему, фабулу, време и место радње, лик... СЈ.1.4.8. има изграђену потребу за читањем књижевноуметничких текстова и поштује национално, књижевно и уметничко наслеђе СЈ.1.4.9. способан је за естетски доживљај уметничких дела	СЈ.2.4.1. повезује дело из обавезне лектире са временом у којем је настало и са временом које се узима за оквир приповедања СЈ.2.4.2. повезује наслов дела из обавезне лектире и род, врсту и лик из дела; препознаје род и врсту књижевноуметничког дела на основу одломака, ликова, карактеристичних ситуација СЈ.2.4.3. разликује лирско-епске врсте (баладу, поему) СЈ.2.4.4.разликује књижевнонаучне врсте: биографију, аутобиографију, дневник и путопис и научнопопуларне текстове СЈ.2.4.5. препознаје и разликује одређене (тражене) стилске фигуре у књижевноуметничком тексту (персонификација, хипербола, градација, метафора, контраст) СЈ.2.4.6. одређује мотиве, идеје, композицију,форму, карактеристике лика (психолошке, социолошке, етичке) и њихову међусобну повезаност СЈ.2.4.7. разликује облике казивања у књижевноуметничком тексту: приповедање, описивање,	СЈ.3.4.1. наводи наслов дела, аутора, род и врсту на основу одломака, ликова, карактеристичних тема и мотива СЈ.3.4.2. издваја основне одлике књижевних родова и врста у конкретном тексту СЈ.3.4.3. разликује аутора дела од лирског субјекта и приповедача у делу СЈ.3.4.4. проналази и именује стилске фигуре; одређује функцију стилских фигура у тексту СЈ.3.4.5. одређује и именује врсту стиха и строфе СЈ.3.4.6. тумачи различите елементе књижевноуметничког дела позивајући се на само дело СЈ.3.4.7. изражава свој став о конкретном делу и аргументовано га образлаже СЈ.3.4.8. повезује књижевноуметничке текстове с другим текстовима који се обрађују у настави

		монолог/унутрашњи монолог, дијалог CJ.2.4.8. уочава разлику између препричавања и анализе дела CJ.2.4.9. уме да води дневник о прочитаним књигама	

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ЗА ПРЕДМЕТ МАТЕМАТИКА			
ОБЛАСТ	**ОСНОВНИ НИВО**	**СРЕДЊИ НИВО**	**НАПРЕДНИ НИВО**
БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА	МА.1.1.1. прочита и запише различите врсте бројева (природне, целе, рационалне) МА.1.1.2. преведе децимални запис броја у разломак и обратно; МА.1.1.3. упореди по величини бројеве истог записа,помажући се сликом када је то потребно; МА.1.1.4. изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа помажући се сликом када је то потребно; МА.1.1.5. дели са остатком једноцифреним бројем и зна када је један број дељив другим. МА.1.2.1. реши линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану.	МА.2.1.1. упореди по величини бројеве записане у различитим облицима; МА.2.1.2. одреди супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја; израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа МА.2.1.3. примени основна правила дељивости са 2,3,5,9 и декадним јединицама. МА.2.1.4.користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама;	МА.3.1.1. одреди вредност сложенијег бројевног израза, МА.3.1.2. оперише са појмом дељивости у проблемским ситуацијама. МА.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама.
АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈЕ	МА.1.2.1. реши линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану	МА.2.2.1. реши линеарне једначине и системе линеарних једначина са две непознате	МА.3.2.1. саставља и решава линеарне једначине и неједначине и системе линеарних једначина са две непознате

	МА.1.2.2. израчуна степен датог броја, зна основне операције са степенима МА.1.2.3. сабира, одузима и множи мономе МА.1.2.4. одреди вредност функције дате таблицом или формулом	МА.2.2.2. оперише са степенима и зна шта је квадратни корен МА.2.2.3. сабира и одузима полиноме, уме да помножи два бинома и да квадрира бином МА.2.2.4. уочи зависност међу променљивим, зна функцију y=ax и графички интерпретира њена својства; везује за та својства појам директне пропорционалности и одређује непознати члан пропорције МА.2.2.5. користи једначине у једноставним текстуалним задацима	МА.3.2.2. користи особине степена и квадратног корена МА.3.2.3. зна и примењује формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; увежбано трансформише алгебарске изразе и своди их на најједноставији облик МА.3.2.4. разликује директно и обрнуто пропорционалне величине и то изражава одговарајућим записом; зна линеарну функцију и графички интерпретира њена својства МА.3.2.5. користи једначине, неједначине и системе једначина решавајући и сложеније текстуалне задатке
ГЕОМЕТРИЈА	МА.1.3.1. влада појмовима:дуж,полуправа,раван и угао(уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор;разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве); МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и	МА.2.3.3. користи формуле за обим и површину круга и кружног прстена МА.2.3.4. влада појмовима: призма и пирамида; рачуна њихову површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку	МА.3.3.3. одреди централни и периферијски угао, рачуна површину исечка, као и дужину лука МА.3.3.4. израчуна површину и запремину призме и пирамиде, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати

	правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непознату страницу правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему) МА.1.3.3. влада појмовима: круг, кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; уме да израчуна обим и површину круга датог полупречника) МА.1.3.4. влада појмовима: коцка и квадар (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе и рачуна њихову површину и запремину) МА.1.3.5. влада појмовима: купа, ваљак и лопта (уочава њихове	МА.2.3.5. израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте када су неопходни елементи непосредно дати у задатку МА.2.3.6. уочи осносиметричне фигуре и да одреди осу симетрије; користи подударност и везује је са карактеристичним својствима фигура (нпр. паралелност и једнакост страница паралелограма)	МА.3.3.5. израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати МА.3.3.6. примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката

	моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе) МА.1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура(кретањем до поклапања		
МЕРЕЊЕ	МА.1.4.1. користи одговарајуће јединице за мерење дужине, површине, запремине, масе, времена и углова МА.1.4.2. претвори веће јединице дужине, масе и времена у мање МА.1.4.3. користи различите апоене новца МА.1.4.4. при мерењу одабере одговарајућу мерну јединицу; заокругљује величине исказане датом мером	МА.2.4.1. пореди величине које су изражене различитим мерним јединицама за дужину и масу МА.2.4.2. претвори износ једне валуте у другу правилно постављајући одговарајућу пропорцију МА.2.4.3. дату величину искаже приближном вредношћу	МА.3.4.1. по потреби претвара јединице мере, рачунајући са њима МА.3.4.2. процени и заокругли дате податке и рачуна са таквим приближним вредностима; изражава оцену грешке (нпр. мање од 1 динар, 1cm, 1g)
ОБРАДА ПОДАТАКА	МА.1.5.1. изражава положај објеката сврставајући их у врсте и колоне; одреди положај тачке у првом квадранту координатног система ако су дате координате и обратно МА.1.5.2. прочита и разуме податак са графикона, дијаграма	МА.2.5.1. влада описом координатног система (одређује координате тачака, осно или централно симетричних итд) МА.2.5.2. чита једноставне дијаграме и табеле и на основу њих обради податке по једном критеријуму (нпр. одреди аритметичку средину за дати	МА.3.5.1. одреди положај (координате) тачака које задовољавају сложеније услове МА.3.5.2. тумачи дијаграме и табеле МА.3.5.3. прикупи и обради податке и сам састави дијаграм или табелу; црта график којим

	или из табеле, и одреди минимум или максимум зависне величине МА.1.5.3. податке из табеле прикаже графиконом и обрнуто МА.1.5.4. одреди задати проценат неке величине	скуп података; пореди вредности узорка са средњом вредношћу) МА.2.5.3. обради прикупљене податке и представи их табеларно или графички; представља средњу вредност медијаном МА.2.5.4. примени процентни рачун у једноставним реалним ситуацијама (на пример, промена цене неког производа за дати проценат)	представља међузависност величина МА.3.5.4. примени процентни рачун у сложенијим ситуацијама

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ЗА ПРЕДМЕТ БИОЛОГИЈА			
ОБЛАСТ	**ОСНОВНИ НИВО**	**СРЕДЊИ НИВО**	**НАПРЕДНИ НИВО**
ОСОБИНЕ ЖИВИХ БИЋА	**БИ.1.1.1.** Наводи особине живих бића: ћелијска грађа, рађање, раст и развој, дисање, исхрана, излучивање, размно-жавање, реакција организма на дражи, старење, смрт – на одабраном моделу. **БИ.1.1.3.** Разврстава бића у одређене категорије по њиховим сличностима и разликама.	**БИ.2.1.1.** Уочава да се вишећеличност независно развила у неколико еукриотских група (биљке, гљиве, животиње). **БИ.2.1.2.** Повезује прилагођености одређене групе организама са начином живота, условима средине и њиховом животном формом. **БИ.2.6.3.** Уме да безбедно рукује лабораторијским при-бором и опремом за теренски рад.	**БИ.3.1.1.** Анализира корелацију између животне форме и распрострањења одређених група организама.
ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	**БИ.1.2.3.** Разликује и пореди основне морфолошке и анатомске каракеристике одабраних представника таксона.	**БИ.2.2.3.** Тумачи основне чињенице о грађи и начину функционисања организама као и сличности и разлике у обављању животних процеса (на пр. исхране, дисања, излучивања). **БИ.2.6.3.** Уме да безбедно рукује лабораторијским прибором и опремом за теренски рад.	**БИ.3.2.3.** Успоставља везу између усаглашеног функционисања и понашања организама у променљивим условима средине и објашњава је на примерима.
НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	**БИ.1.3.1.** Дефинише појам наследних особина и објашњава на примерима.	**БИ.2.3.3.** Препознаје промене код живих бића условљене утицајима спољашње средине.	**БИ.3.3.3.** Успоставља везу између природне селекције

	БИ.1.3.2. Разликује полно од бесполног размножавања и разуме значај полног размножавања за разноврсност живог света. **БИ.1.3.4.** Наводи примере природне селекције (конкуренција, мимикрија, упозоравајућа обојеност, коеволуција).	**БИ.2.3.4.** Уме да објасни деловање природне и вештачке селекције на примерима. **БИ.2.6.3.** Уме да безбедно рукује лабораторијским прибором и опремом за теренски рад.	и наследне варијабилности које доводе до еволутивних промена.
ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	**БИ.1.4.2.** Препознаје типичне представнике екосистема у непосредном окружењу и одговорно се односи према њима. **БИ.1.4.3.** Описује значај биодиверзитета и властите одговорности за његову заштиту. **БИ.1.4.4.** Препознаје утицаје људског деловања на животну средину, основне мере заштите животне средине и разуме значај тих мера са аспекта одрживог развоја.	**БИ.2.4.4.** Успоставља везу између узрока и последица штетног дејства загађујућих супстанци на живи свет и животну средину. **БИ.2.6.2.** Уме да симболички прикаже резултате истраживања / експеримента.	**БИ.3.4.2.** Процењује значај мера заштите, очувања и унапређења животне средине и зна како може да их примени. **БИ.3.4.4.** Анализира конфликт између потребе развоја људског друштва и очувања природе и биодиверзитета.
ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	**БИ.1.5.1.**Познаје основне хигијенске мере и разуме зашто су потребне **БИ.1.5.2.** Познаје биолошки смисао адолесценције.	**БИ.2.5.2.** Уме да објасни физиолошке процесе организма човека и њихову повезаност. **БИ.2.5.3.** Уме да општа знања о променама у пубертету повеже са сопственим искуствима и одговорно	**БИ.3.5.3.** Објашњава механизме и поремећаје функције органских система и истиче значај имунитета. **БИ.3.5.4.** Вреднује различите животне стилове и утицај медија на понашање младих.

Посматрање, мерење, експеримент у биологији	**БИ.1.5.3.** Уме да идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања. **БИ.1.5.6.** познаје принципе правилне исхране и разуме њихов значај **БИ.1.5.7.** познаје принципе вођења здравог живота и разуме значај поштовања ових принципа **БИ.1.6.1.** При доношењу одлука у свакодневном животу препознаје елементе научног метода (посматрање, уочавање, праћење, описивање, закључивање) и према упутству реализује једноставне експерименте (у лабораторији и на терену). **БИ.1.6.3.** Поштује безбедносна правила приликом лабораторијског и теренског рада.	се понаша у вези са репродуктивним здрављем. **БИ.2.6.1.** Уме да евидентира и систематизује податке истраживања / експеримента и процени њихову релевантност за извођење закључка. **БИ.2.6.2.** Уме да симболички прикаже резултате истраживања / експеримента.	**БИ.3.5.5.** Повезује настанак болести а посебно болести зависности са ризичним облицима понашања и стресом (односно поремећајима психичког стања и здравља личности). **БИ.3.6.1** Користи различите методе / технике за посматрање и сакупљање података.

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ЗА ПРЕДМЕТ ГЕОГРАФИЈА			
ОБЛАСТ	**ОСНОВНИ НИВО**	**СРЕДЊИ НИВО**	**НАПРЕДНИ НИВО**
ГЕОГРАФСКЕ ВЕШТИНЕ	Ученик/ученица: ГЕ.1.1.1. разуме појам оријентације и наводи начине оријентисања ГЕ.1.1.2. наводи и описује начине представљања Земљине површине (глоб и географска карта) ГЕ.1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте	Ученик/ученица: ГЕ.2.1.1. одређује стране света у простору и на географској карти ГЕ.2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти ГЕ.2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом ГЕ.2.1.4. приказује понуђене географске податке: на немој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима ...), графико	Ученик/ученица: ГЕ.3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте
ФИЗИЧКА ГЕОГРАФИЈА	Ученик/ученица: ГЕ.1.2.1. именује небеска тела у Сунчевом систему и наводи њихов распоред ГЕ.1.2.2. описује облик Земље и препознаје појаве и процесе везане за њена кретања ГЕ.1.2.3. именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике	Ученик/ученица: ГЕ.2.2.1. описује небеска тела и њихова кретања ГЕ.2.2.2. разликује и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери)	Ученик/ученица: ГЕ.3.2.1. препознаје димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика и њених кретања ГЕ.3.2.2. објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање

ДРУШТВЕНА ГЕОГРАФИЈА	Ученик/ученица: ГЕ.1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред ГЕ.1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране	Ученик/ученица: ГЕ.2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва ГЕ.2.3.2. именује међународне организације у свету (EU, UNICEF, UN, UNESCO, FAO, Црвени крст)	Ученик/ученица: ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности
РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА	Ученик/ученица: ГЕ.1.4.1. препознаје основне природне и друштвене одлике наше државе ГЕ.1.4.2. именује континенте и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике	Ученик/ученица: ГЕ.2.4.1. описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи њене географске регије ГЕ.2.4.2. описује природне и друштвене одлике континената и наводи њихове географске регије	Ученик/ученица: ГЕ.3.4.1. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у нашој земљи и уме да издвоји географске регије ГЕ.3.4.2. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у Европи и уме да издвоји географске регије ГЕ.3.4.3. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) на ваневропским континентима и уме да издвоји географске регије

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ЗА ПРЕДМЕТ ИСТОРИЈА			
ОБЛАСТ	**ОСНОВНИ НИВО**	**СРЕДЊИ НИВО**	**НАПРЕДНИ НИВО**
ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ	ИС.1.1.1. именује и разликује основне временске одреднице ИС.1.1.2. именује историјске периоде и зна редослед историјских периода ИС.1.1.3. зна поделу на праисторију и историју ИС.1.1.4. уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.5. уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и	ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС.2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје ИС.2.1.3. препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје ИС.2.1.4. препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости ИС.2.1.5. зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји ИС.2.1.6. зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје	ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одредикојој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен) ИС.3.1.2. уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту ИС.3.1.3. зна специфичне детаље из националне и опште историје ИС.3.1.4. разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне, опште историје ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости ИС.3.1.6. уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања

	опште историје ИС.1.1.10.уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости		
2. ИСТРАЖИВАЊЕ И ТУМАЧЕЊЕ ИСТОРИЈЕ у	ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави,догађају и личности је реч ИС.1.2.2. препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику, који говоре о истим историјским појавама ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.1.2.5. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске	ИС.2.2.1. уме да закључи о којем догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора ИС.2.2.3. уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора ИС.2.2.4. уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеђеног) на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену ИС.2.2.5. препознаје да постоји	ИС.3.2.1. уме да изврши селекцију историјских извора ИС.3.2.2. уме да анализира и процени релевантност историјског извора ИС.3.2.3. уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло извора ИС.3.2.4. уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски контекст извора) ИС.3.2.5. уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графикона и закључује о појави) ИС.3.2.6. уме да издвоји разлике и сличности у

	информације дате у форми табеле ИС.1.2.6. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми графикона ИС.1.2.7. зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче ИС.1.2.8. препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима	пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена	тумачењима и изворима који се односе на исту историјску појаву ИС.3.2.7. уме да изрази став и мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена и да одреди врсту пристрасности (манипулација, пропаганда, стереотип...)

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ЗА ПРЕДМЕТ ФИЗИКА			
ОБЛАСТ	**ОСНОВНИ НИВО**	**СРЕДЊИ НИВО**	**НАПРЕДНИ НИВО**
СИЛА	1.1.1.Ученик уме да препозна гравитациону силу у једноставним ситуацијама, зна да је у одсуству отпора подлоге гравитациона сила узрок падања тела. 1.1.2. Ученик/ученица уме да препозна смер деловања магнетне и електростатичке силе ФИ.1.1.3. Ученик/ученица разуме принцип спојених судова	ФИ.2.1.1. Ученик/ученица уме да препозна еластичну силу, силу потиска и особине инерције ФИ.2.1.2. Ученик/ученица зна основне особине гравитационе и еластичне силе и силе потиска ФИ.2.1.3. Ученик/ученица уме да препознаје када је полуга у стању равнотеже ФИ.2.1.4. Ученик/ученица разуме како односи сила утичу на врсту кретања ФИ.2.1.5. Ученик/ученица разуме и примењује концепт густине ФИ.2.1.6. Ученик/ученица зна да хидростатички притисак зависи од висине стуба флуида	ФИ.3.1.1. Ученик/ученица разуме и примењује услове равнотеже полуге ФИ.3.1.2. Ученик/ученица зна какав је однос сила које делују на тело које мирује или се равномерно креће ФИ.3.1.3. Ученик/ученица зна шта је притисак чврстих тела и од чега зависи ФИ.3.1.4. Ученик/ученица разуме и примењује концепт притиска у флуидима
	1.2.1.Ученик уме да препозна врсту кретања према облику		ФИ.3.2.1. Ученик/ученица уме да примени односе између физичких величина које

КРЕТАЊЕ	путање (праволинијско и криволинијско). 1.2.2.Ученик разликује равномерно и неравномерно кретање (не мора да зна разлику између тренутне и средње брзине, али треба да зна да је брзина стална код равномерног кретања). 1.2.3.Ученик уме у да тексту препозна величине које описују равномерно кретање, користи образац v=s/t и може да израчуна једну величину ако су познате друге две. Није обавезно да зна претварање мерних јединица.	ФИ.2.2.1. Ученик/ученица уме да препозна убрзано кретање ФИ.2.2.2. Ученик/ученица зна шта је механичко кретање и које га физичке величине описују ФИ.2.2.3. Ученик/ученица уме да препозна основне појмове који описују осцилаторно кретање	описују равномерно променљиво праволинијско кретање ФИ.3.2.2. Ученик/ученица уме да примени односе између физичких величина који описују осцилаторно кретање ФИ.3.2.3. Ученик/ученица зна како се мењају положај и брзина при осцилаторном кретању ФИ.3.2.4. Ученик/ученица зна основне физичке величине које описују таласно кретање ФИ.3.2.5. Ученик/ученица уме да препозна основне особине звука и светлости ФИ.3.2.6. Ученик/ученица зна како се прелама и одбија светлост
ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА	ФИ.1.3.1. Ученик/ученица уме да препозна да струја тече само кроз проводне материјале	ФИ.2.3.1. Ученик/ученица зна да разликује електричне проводнике и изолаторе	ФИ.3.3.1. Ученик/ученица зна како се везују отпорници и инструменти у електричном колу

	ФИ.1.3.2. Ученик/ученица уме да препозна магнетне ефекте електричне струје	ФИ.2.3.2. Ученик/ученица зна називе основних елемената електричног кола ФИ.2.3.3. Ученик/ученица уме да препозна да ли су извори напона везани редно или паралелно ФИ.2.3.4. Ученик/ученица уме да израчуна отпор, јачину струје или напон ако су му познате друге две величине ФИ.2.3.5. Ученик/ученица уме да препозна топлотне ефекте електричне струје ФИ.2.3.6. Ученик/ученица разуме појмове енергије и снаге електричне струје	
МЕРЕЊЕ	ФИ.1.4.1. Ученик/ученица уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока ФИ.1.4.2. уме да препозна мерила и инструменте за мерење дужине, масе, запремине, температуре и времена ФИ.1.4.3. Ученик/ученица зна да користи основне јединице за	ФИ.2.4.1. Ученик/ученица уме да користи важније изведене јединице SI и зна њихове ознаке ФИ.2.4.2. Ученик/ученица уме да препозна дозвољене јединице мере изван SI, нпр. литар или тону ФИ.2.4.3. Ученик/ученица уме да користи префиксе и претвара бројне вредности физичких величина из	ФИ.3.4.1. Ученик/ученица уме да претвара јединице изведених физичких величина у одговарајуће јединице SI система ФИ.3.4.2. Ученик/ученица уме да мери јачину струје и напон у електричном колу ФИ.3.4.3. Ученик/ученица зна шта је грешка мерења

	дужину, масу, запремину, температуру и време ФИ.1.4.4. Ученик/ученица уме да препозна јединице за брзину ФИ.1.4.5. Ученик/ученица зна основна правила мерења, нпр. нула ваге, хоризонтални положај, затегнута мерна трака ФИ.1.4.6. Ученик/ученица зна да мери дужину, масу, запремину, температуру и време	једне јединице у другу, нпр. километре у метре ФИ.2.4.4. Ученик/ученица зна када мерења понављамо више пута	
ЕНЕРГИЈА И ТОПЛОТА	ФИ.1.5.1. зна да агрегатно стање тела зависи од његове температуре ФИ.1.5.2. Ученик/ученица уме да препозна да се механичким радом може мењати температура тела	ФИ.2.5.1. Ученик/ученица зна да кинетичка и потенцијална енергија зависе од брзине, односно висине на којој се тело налази ФИ.2.5.2. Ученик/ученица уме да препозна појаве код којих се електрична енергија троши на механички рад ФИ.2.5.3. Ученик/ученица уме да препозна појмове рада и снаге ФИ.2.5.4. Ученик/ученица зна да унутрашња енергија зависи од температуре	ФИ.3.5.1. Ученик/ученица разуме да се укупна механичка енергија тела при слободном паду одржава ФИ.3.5.2. Ученик/ученица уме да препозна карактеристичне процесе и термине који описују промене агрегатних стања

МАТЕМАТИЧКЕ ОСНОВЕ ФИЗИКЕ		ФИ.2.6.1. Ученик/ученица разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност ФИ.2.6.2. Ученик/ученица уме да препозна векторске физичке величине, нпр. брзину и силу ФИ.2.6.3. Ученик/ученица уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина	
ЕКСПЕРИМЕНТ	ФИ.1.7.1. Ученик/ученица поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији ФИ.1.7.2. Ученик/ученица уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији	ФИ.2.7.1. Ученик/ученица уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења ФИ.2.7.2. Ученик/ученица уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата ФИ.2.7.3. Ученик/ученица уме да реализује експеримент по упутству	ФИ.3.7.1. Ученик/ученица уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења ФИ.3.7.2. Ученик/ученица уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ЗА ПРЕДМЕТ ХЕМИЈА			
ОБЛАСТ	**ОСНОВНИ НИВО**	**СРЕДЊИ НИВО**	**ВИШИ НИВО**
Општа хемија	ХЕ.1.1.1. да прави разлику између елемената,једињења и смеша из свакодневног живота на основу њихове сложености ХЕ.1.1.2. о практичној примени елемената, једињења и смеша из сопственог окружења,на основу њихових својстава ХЕ.1.1.3. на основу којих својстава супстанце могу да се разликују, којим врстама промена супстанце подлежу, као и да се при променама укупна маса супстанци не мења ХЕ.1.1.4. да су чисте супстанце изграђене од атома, молекула и јона, и те честице међусобно разликује no наелектрисању и сложености грађе ХЕ.1.1.5. тип хемијске везе у молекулима елемената, ковалентним и јонским једињењима ХЕ.1.1.6. квалитативно значење симбола најважнијих хемијских елемената, хемијских формула најважнијих представника класа неорганских и органских једињења, и квалитативно	**зна:** ХЕ.2.1.1. како тип хемијске везе одређује својства супстанци (температуре топљења и кључања, као и растворљивост супстанци) ХЕ.2.1.2. значење термина: материја, хомогена смеша, хетерогена смеша, анализа и синтеза, неутрализација, супституција, адиција, анхидрид, изомер, изотоп ХЕ.2.1.3. шта је засићен, незасићен и презасићен раствор ХЕ.2.1.4. да саставља формуле најважнијих представника класа неорганских и органских једињења, и једначине хемијских реакција неутрализације и супституције **уме да:** ХЕ.2.1.5. изабере најпогоднији начин за повећање брзине растварања супстанце (повећањем температуре растварача, уситњавањем супстанце, мешањем)	**разуме:** ХЕ.3.1.1. разлику између чистих супстанци (елемената и једињења) и смеша, на основу врста честица које их изграђују ХЕ.3.1.2. како је практична примена супстанци повезана са њиховим својствима ХЕ.3.1.3. да су својства супстанци и промене којима подлежу условљене разликама на нивоу честица ХЕ.3.1.4. структуру атома, молекула и јона, које их елементарне честице изграђују и како од њиховог броја зависи наелектрисање атома, молекула и јона ХЕ.3.1.5. зависност растворљивости супстанце од природе супстанце и растварача ХЕ.3.1.6. значење следећих термина: естерификација, сапонификација

	значење хемијских једначинареакција оксидације ХЕ.1.1.7. шта су раствори, како настају и примере раствора у свакодневном животу ХЕ.1.1.8. значење следећих термина: супстанца,смеша, раствор, растварање, елемент,једињење,атом, молекул, јон, ковалентна веза,јонска веза,оксидација, оксид, киселина, база, со, ХЕ.1.1.9. загрева супстанцу на безбедан начин ХЕ.1.1.10. измери масу, запремину и температуру супстанце ХЕ.1.1.11. састави апаратуру и изведе поступак цеђења ХЕ.1.1.12. у једноставним огледима испитасвојства супстанци (агрегатно стање, мирис, боју, магнетна својства, растворљивост), као и да та својства опише	ХЕ.2.1.6. промени концентрацију раствора додавањем растворене супстанце или растварача (разблаживање и концентровање) ХЕ.2.1.7. у огледима испитује својства супстанци и податке о супстанцама приказује табеларно или шематски ХЕ.2.1.8. израчуна процентни састав једињења на основу формуле и масу реактаната и производа на основу хемијске једначине, то јест да покаже на основу израчунавања да се укупна маса супстанци не мења при хемијским реакцијама ХЕ.2.1.9. израчуна масу растворене супстанце и растварача, на основу процентног састава раствора и обрнуто ХЕ.2.1.10. направи раствор одређеног процентног састава	**уме да:** ХЕ.3.1.7. на основу својстава састојака смеше да изабере и изведе одговарајући поступак за њихово раздвајање ХЕ.3.1.8. да осмисли експериментални поступак према задатом циљу/проблему/питању за истраживање, да бележи и приказује резултате табеларно и графички, формулише објашњење/а и изведе закључак/е ХЕ.3.1.9. да израчуна процентуалну заступљеност неке супстанце у смеши, да изводи стехиометријска израчунавања која обухватају реактант у вишку и однос масе и количине супстанце

НЕОРГАНСКА ХЕМИЈА	ХЕ.1.2.1. основна физичка и хемијска својства неметала и метала (агрегатно стање, проводљивост топлоте и електрицитета и реакцију са кисеоником) ХЕ.1.2.2. везу између својстава неметала и метала и њихове практичне примене ХЕ.1.2.3. да препозна метале (Na, Mg, Al, Fe, Zn, Cu, Pb, Ag, Au) на основу њихових физичких и хемијских својстава ХЕ.1.2.4. да на основу формуле именује основне класе неорганских једињења ХЕ.1.2.5. примере оксида, киселина, база и соли у свакодневном животу као и практичну примену ових једињења ХЕ.1.2.6. основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база и соли ХЕ.1.2.7. утврди основна физичка својства оксида (агрегатно стање, боја, мирис) ХЕ.1.2.8. докаже кисело-базна својства супстанци помоћу индикатора ХЕ.1.2.9. испита растворљивост соли ХЕ.1.2.10. безбедно рукује супстанцама, посуђем и прибором	ХЕ.2.2.3. експерименталним путем испита растворљивост и хемијску реакцију оксида са водом ХЕ.2.2.4. испита најважнија хемијска својства киселина (реакција са карбонатима и металима)	ХЕ.3.2.1. да су физичка и хемијска својства метала и неметала одређена структуром њихових атома/молекула ХЕ.3.2.2. хемијска својства оксида (реакције са водом, киселинама, хидроксидима) ХЕ.3.2.3. да општа својства киселина зависе од њихове структуре (реакција са хидроксидима, металима, карбонатима, бикарбонатима и базним оксидима) ХЕ.3.2.4. да општа својства база зависе од њихове структуре (реакције са киселинама и са киселим оксидима) ХЕ.3.2.5. да физичка и хемијска својства соли зависе од њихове структуре ХЕ.3.2.6. изведе реакцију неутрализације

ОРГАНСКА ХЕМИЈА	ХЕ.1.3.1. формуле, називе и функционалне групе најважнијих угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара ХЕ.1.3.2. основна физичка и хемијска својства угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара ХЕ.1.3.3. практични значај угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара у свакодневном животу	ХЕ.2.3.1. пише једначине хемијских реакција сагоревања угљоводоника и алкохола	ХЕ.3.3.1. хемијске реакције угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара ХЕ.3.3.2. видове практичне примене угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара на основу својстава која имају ХЕ.3.3.3. пише једначине хемијских реакција угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара
БИОХЕМИЈА	ХЕ.1.4.1. да наведе физичка својства (агрегатно стање и растворљивост) масти и уља, угљених хидрата, протеина ХЕ.1.4.2. примере и заступљеност масти и уља, угљених хидрата и протеина у намирницама	ХЕ.2.4.1. најважније улоге масти и уља, угљених хидрата и протеина у живим организмима	ХЕ.3.4.1. основу структуре молекула који чине масти и уља, угљене хидрате и протеине ХЕ.3.4.2. основна хемијска својства масти и уља (сапонификацију и хидролизу), угљених хидрата и протеина
ХЕМИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	ХЕ.1.5.1. значај безбедног поступања са супстанцама, начине њиховог правилног складиштења, а са циљем очувања здравља и животне средине		
ЕКСПЕРИМЕНТ	**уме да:** ХЕ.1.6.1. безбедно рукује основном опремом за експериментални рад са супстанцама	**уме да:** ХЕ.2.6.1. прикупи податке посматрањем и мерењем, и да	**уме да:** ХЕ.3.6.1. препозна питање/проблем које се може експериментално истражити

	ХЕ.1.6.2. изведе експеримент према датом упутству	при том користи одговарајуће инструменте ХЕ.2.6.2. табеларно и графички прикаже резултате посматрања или мерења ХЕ.2.6.3. изводи једноставна уопштавања и систематизацију резултата	ХЕ.3.6.2. постави хипотезе ХЕ.3.6.3. планира и изведе експеримент за тестирање хипотезе ХЕ.3.6.4. донесе релевантан закључак на основу резултата добијених у експерименталном раду

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ЗА ПРЕДМЕТ ЛИКОВНА КУЛТУРА			
ОБЛАСТ	**ОСНОВНИ НИВО**	**СРЕДЊИ НИВО**	**НАПРЕДНИ НИВО**
1. МЕДИЈИ, МАТЕРИЈАЛИ **И ТЕХНИКЕ** **ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ**	ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање) визуелних уметности ЛК.1.1.2. изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове ЛК.1.1.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак	ЛК.2.1.1. познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике, технике...)	ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју.
2. ЕЛЕМЕНТИ, ПРИНЦИПИ **И САДРЖАЈИ (ТЕМЕ, МОТИВИ,** **ИДЕЈЕ...)** **ВИЗУЕЛНИХ** **УМЕТНОСТИ**	ЛК.1.2.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак)	ЛК.2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт ЛК.2.2.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему,карактеристике технике...).	ЛК.3.2.1. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао дређени ефекат ЛК.3.2.3. користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из

			визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и на радовима других
3. УЛОГА, РАЗВОЈ И РАЗЛИЧИТОСТ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ	ЛК.1.3.1. описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља, култура и периода ЛК.1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...) ЛК1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр.музеј,галерију, атеље, уметничка радионица...) ЛК.1.3.4. зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном живот	ЛК.2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст	ЛК.3.3.1. анализира одабрана уметничка дела у односу на време настанка и према културној припадности (описује основне карактеристике, намеру уметника...) ЛК.3.3.2. описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањим а везаним за визуелне уметности ЛК.3.3.3. користи друга места и изворе (нпр. библиотека, интернет...) да би проширио своја знања из визуелних уметности ЛК.3.3.4. разуме међусобнуповезаност и утицај уметности и других области живота

Наставна тема	**НИВО ПОСТИГНУЋА – ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ МУЗИЧКА КУЛТУРА**		
	Основни ниво	**Средњи ниво**	**Напредни ниво**
Област: 1. Знање и разумевање	ученик уме да: МК. 1.1.1. препозна основне ел менте музичке писмено сти МК. 1.1.2. опише основне карактеристике: -музичких инструмената и састава -историјско–стилских периода - музичких жанрова - народног стваралаштва	ученик уме да анализира повезаност: МК. 2.1.1. музичких елемната и ка рактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (на пример, брз темпо са живахним карактером) МК. 2.1.2. структуре и драматургије одређеног музичког жанра (на пример, оперски финале са догађајима у драми) МК. 2.1.3. облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота	ученик: МК. 3.1.1. зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела МК. 3.1.2. разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора МК. 3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд МК. 3.1.4. уме креативно да комбинује из ражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак до води у везу са жељеним ефектом)
Област: 2. **Слушање музике**	ученик уме, на основу слушања музич ких примера, да именује: МК. 1.2.1. музичке изражајне елементе МК. 1.2.2. извођачки састав МК. 1.2.3. музичке жанрове	ученик уме да: МК. 2.2.1. опише и анализ ра карактеристике звучног примера кроз садејство опа жених музич ких елемената (на пример, узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа,	ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са: МК. 3.2.1. структуралном и драматуршком димензијом звучног примера

	МК. 1.2.4. српски музички фолклор	агогике, динамике, интервалске структу ре) МК. 2.2.2. препозна структуру одређеног жанра	МК. 3.2.2. жанровским и историјско–стилским контекстом звучног примера МК. 3.2.3. контекстом наста ка и примене различитих облика музичког фолклора
Област: 3 **Музичко извођење**	ученик уме да: МК. 1.3.1. пева једноставне дечије, народне или популарне композиције МК. 1.3.2. изводи једноставне дечије, народне или популарне композиције на бар једном инструменту		ученик уме да: МК. 3.3.1. изведе разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као соли ста и у школским ансамблима
Област: 4 **Музичко стваралаштво**	ученик уме да: МК. 1.4.1. на прави музичке инструменте користећи предмете из окружења МК. 1.4.2. осмисли мање музичке целине на основу по нуђених модела МК. 1.4.3. изводи пратеће ритмичке и мелодијско–рит мичке		уче ник уме да: МК. 3.4.1. осмишљава пратеће ара жмане за Орфов ин струментаријум и друге задате музичке инструменте МК. 3.4.2. импровизује и/или компонује ма ње музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова

	деонице на направљеним музичким инструментима МК. 1.4.4. учеству је у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст.		МК. 3.4.3. осмисли музику за школску представу, приредбу или перформанс

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ – образовни стандарди

За предмет физичко васпитање образовни стандарди су дефинисани за три области: **Оспособљеност у вештинама, Знања о физичком вежбању и физичком васпитању** и **Вредновање физичког вежбања и физичког васпитања од стране ученика.**

Оспособљеност у вештинама подразумева ниво савладаности садржаја програма Физичког васпитања: Спортске игре (кошарка, одбојка, рукомет, фудбал), Атлетика (трчање, скокови, бацање), Вежбе на справама и тлу (тло, прескок, греда), Ритмичка гимнастика, Пливање и Вежбе обликовања.

Знања о физичком вежбању и физичком васпитању садрже: основне појмове о физичком вежбању и основним правилима вежбања, правила спортских игара и индивидуалних спортова, утицај физичког вежбања на личност, као и смисао физичког васпитања.

Вредновање физичког вежбања и физичког васпитања од стране ученика односи се на: уверења, ставове, интересовања, тимски рад и самооактуализацију ученика у физичком вежбању и физичким активностима уопште и процесу физичког васпитања посебно.

Стандардима нису обухваћени ученици са посебним потребама, као ни ученици који су делимично ослобођени појединих активности из здравствених разлога. У оба случаја наставник врши проверу стандарда у области **оспособљеност у вештинама** према могућностима ученика.

Напомена: у нашем систему физичког васпитања значајно место заузима развој моторичких способности, али ова област није посебно обухваћена стандардима. За то би било неопходно извршити посебно истраживање на знатно већем узорку и уз предлог тестова од којих би се формирала национална батерија тестова

Област	Ученик зна и уме		
	на основном нивоу	на средњем нивоу	на напредном нивоу
ОСПОСОБЉЕНОСТ У ВЕШТИНАМА: вежбе обликовања	1.1.23. правилно изводи најмање један комплекс вежби обликовања и приказује вежбе за поједине делове тела 1.1.24. зна утицај и значај вежби обликовања за организам, познаје поделу вежби обликовања и њихову терминологију, и функцију појединих вежби у комплексу	2.1.21. правилно изводи и показује више комплекса вежби обликовања без и са реквизитима 2.1.22. зна принципе састављања комплекса вежби обликовања и дозирање оптерећења	3.1.19. саставља, правилно изводи и показује сложене комплекса вежби обликовања без и са реквизитима 3.1.20. зна да саставља комплексе вежби обликовања и дозира оптерећење

ОСПОСОБЉЕНОСТ У ВЕШТИНАМА: спортске игре	1.1.1. игра спортску игру примењујући основну технику, неопходна правила и сарађује са члановима екипе изражавајући сопствену личност уз поштовање других 1.1.2. зна функцију спортске игре, основне појмове, неопходна правила, основне принципе тренинга и пружа прву помоћ	2.1.1. игра спортску игру примењујући виши ниво технике, већи број правила, једноставније тактичке комбинације и уз висок степен сарадње са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других 2.1.2 зна функцију и значај спортске игре, већи број правила, принципе и утицај тренинга	3.1.1. игра спортску игру примењујући сложене елементе технике, испуњавајући тактичке задатке, учествује у организацији утакмице и суди на утакмицама 3.1.2. зна тактику игре, систем такмичења, начин организовања утакмице и суди

ОСПОСОБЉЕНОСТ У ВЕШТИНАМА: атлетика	1.1.3. правилно трчи варијантама технике трчања на кратке, средње и дуге стазе и мери резултат 1.1.4. зна терминологију, значај трчања, основе тренинга и пружа прву помоћ 1.1.5. зна правилно да скаче удаљ згрчном варијантом технике и мери дужину скока 1.1.6. зна терминологију, основе тренинга и пружа прву помоћ 1.1.7. зна правилно да скаче увис варијантом технике маказице 1.1.8. зна терминологију, основе тренинга и пружа прву помоћ 1.1.9. правилно баца куглу из места и мери дужину хица 1.1.10. зна правила за такмичење, сигурносна правила, влада терминологијом, основама тренинга и пружа прву помоћ	2.1.3. правилно изводи варијанту технике штафетног трчања 2.1.4. зна правилно да скаче удаљ варијантом технике увинуће 2.1.5. зна правилно да скаче увис леђном варијантом технике 2.1.6. правилно баца куглу леђном варијантом технике 2.1.7. зна правила за такмичење 2.1.8. учествује на такмичењу у једној атлетској дисциплини	3.1.4. учествује на такмичењу у атлетском петобоју 3.1.5. зна атлетска правила неопходна за учествовање на такмичењу у атлетском петобоју

ОСПОСОБЉЕНОСТ У ВЕШТИНАМА: вежбе на тлу и справама	1.1.11. ученик/ученица правилно изводи вежбе на тлу 1.1.12. ученик/ученица правилно изводи прескоке 1.1.13. ученик/ученица изводи вежбе и комбинације вежби на греди	2.1.9. ученик/ученица правилно изводи вежбе и комбинације вежби на тлу 2.1.10. ученик/ученица правилно изводи згрчку 2.1.11. ученица правилно изводи вежбе и комбинације вежби на греди	3.1.6. ученик/ученица правилно изводи вежбе и комбинацију вежби на тлу 3.1.7. ученик/ученица правилно изводи згрчку и разношку са изразитијим фазама лета 3.1.8. ученица правилно изводи вежбе и комбинацију вежби на греди
ОСПОСОБЉЕНОСТ У ВЕШТИНАМА: ритмичка гимнастика	1.1.20. правилно изводи основне вежбе из ритмичке гимнастике 1.1.21. зна називе вежби и основе тренинга, пружа прву помоћ	2.1.19. правилно изводи вежбу са реквизитима	3.1.17. правилно изводи самостални састав без и са реквизитим а из ритмичке гимнастике и учествује на такмичењу
ОСПОСОБЉЕНОСТ У ВЕШТИНАМА: пливање	1.1.22. плива и поштује правила самоспасавања и безбедности око и у воденој средини	2.1.20. плива једном од техника спортског пливања, поседује вештину самопомоћи у води и безбедног понашања у и око водене средине	3.1.18. зна да плива две технике спортског пливања и такмичи се

ОБЛАСТ / ТЕМА	СТАНДАРДИ ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК		
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
1. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате / блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим / блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.1.1.6. Разуме појединачне речи и једноставне изразе из текстова савремене музике.	ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2–3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и интересовања. ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са)говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом. ПСТ.2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације спорије, јасно артикулисаних монолошких излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и понављања. ПСТ.2.1.4. Разуме основни смисао и главне информације из подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим и узрасно адекватним темама, уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.2.1.5. Разуме општи смисао и фреквентне фразе и изразе једноставнијих текстова из савремене музике.	ПСТ.3.1.1. Разуме дуже низове саопштења, упутстава, молби итд. који се тичу његових потреба и интересовања. ПСТ.3.1.2. Разуме основни смисао и главне информације у аутентичном разговору два или више (са)говорника, уколико се говори разговетно и умереним темпом. ПСТ.3.1.3. Разуме основни смисао и главне информације јасно артикулисаних монолошких излагања, прича, презентација и предавања на узрасно адекватне и блиске теме, уз одговарајућу визуелну подршку. ПСТ.3.1.4. Разуме основни смисао и може да издвоји главне информације из аутентичних подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим, узрасно адекватним темама (нпр. репортажа, научно-популарних, документарних, играних, анимираних филмова, спотова) које слуша/гледа у смисленим целинама. ПСТ.3.1.5. Разуме општи смисао и већину фраза и израза сложенијих

			разговетних текстова савремене музике.
РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА	ПСТ. 1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.) ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе.	ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама. ПСТ.2.1.7. Разуме краће низове (2–3) упутстава која се тичу његових непосредних потреба (нпр. оријентација у простору, употреба уређаја и апарата, правила игре и сл.), праћена визуелним елементима. ПСТ.2.1.8. Разуме општи смисао и главне информације у краћим текстовима, различитих врста и једноставне садржине, са интернета или других писаних медија, о познатим и узрасно адекватним темама. ПСТ.2.1.9. Разуме општи смисао једноставних књижевних текстова прилагођених узрасту и интересовањима. ПСТ.2.1.10. Разуме општи смисао и једноставније формулације у текстовима савремене музике. ПСТ.2.1.11. Разуме смисао једноставних рекламних порука уколико не садрже игру речи или неко	ПСТ.3.1.6. Разуме општи смисао и може да издвоји већину релевантних информација у порукама, писмима и мејловима о блиским темама. ПСТ.3.1.7. Разуме упутства која се односе на сналажење на јавним местима (нпр. руковање апаратима и уређајима, упозорења, безбедносне информације и сл.) ПСТ.3.1.8. Разуме општи смисао и главне информације различитих врста текстова са интернета или других писаних медија који су у складу са узрастом и интересовањима ученика. ПСТ.3.1.9. Разуме главне идеје, поруке и специфичне информације адаптираних верзија белетристике за младе. ПСТ.3.1.10. На основу смисла читавог текста и садржаја појединачних делова открива значења непознатих речи и конструкција. ПСТ.3.1.11. Разуме експлицитно изражена осећања, жеље и расположења.

		конотативно/скривено/метафорично значење.	ПСТ.3.1.12. Разуме општи смисао и већину фраза и израза у текстовима из савремене музике. ПСТ.3.1.13. Разуме смисао једноставних рекламних порука. ПСТ.3.1.14. Проналази потребне информације у речницима, енциклопедијама, брошурама и на интернет страницама. ПСТ.3.1.15. Разуме и може да издвоји потребне информације из табела, графикона, информатора и сл.
УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ	ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средстава приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.) ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет,	ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме. ПСТ.2.1.13. Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину ПСТ.2.1.14. Уз краће паузе, описује себе и своје непосредно окружење, свакодневне активности, искуства из прошлости користећи једноставна језичка средства. ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2–3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима,	ПСТ.3.1.6. Разуме општи смисао и може да издвоји већину релевантних информација у порукама, писмима и мејловима о блиским темама. ПСТ.3.1.7. Разуме упутства која се односе на сналажење на јавним местима (нпр. руковање апаратима и уређајима, упозорења, безбедносне информације и сл.) ПСТ.3.1.8. Разуме општи смисао и главне информације различитих врста текстова са интернета или других писаних медија који су у складу са узрастом и интересовањима ученика. ПСТ.3.1.9. Разуме главне идеје, поруке и специфичне информације

	користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.1.12. Уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства. ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника. ПСТ.1.1.14. Поставља и одговара на питања која се односе на изражавање допадања и недопадања, слагања и неслагања користећи једноставна језичка средства. ПСТ.1.1.15. Формулише молбе и извињења. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.1.1.16. Пише једноставне податке о себи и лицима из блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама. ПСТ.1.1.17. Пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама.	обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање. ПСТ.2.1.16. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање и једноставним језичким средствима даје кратко објашњење. ПСТ.2.1.17. Размењује основне информације о плановима и обавезама. ПСТ.2.1.18. Једноставним језичким средствима пореди људе, ствари и појаве. ПСТ.2.1.19. Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ вербалним и невербалним средствима.	адаптираних верзија белетристике за младе. ПСТ.3.1.10. На основу смисла читавог текста и садржаја појединачних делова открива значења непознатих речи и конструкција. ПСТ.3.1.11. Разуме експлицитно изражена осећања, жеље и расположења. ПСТ.3.1.12. Разуме општи смисао и већину фраза и израза у текстовима из савремене музике. ПСТ.3.1.13. Разуме смисао једноставних рекламних порука. ПСТ.3.1.14. Проналази потребне информације у речницима, енциклопедијама, брошурама и на интернет страницама. ПСТ.3.1.15. Разуме и може да издвоји потребне информације из табела, графикона, информатора и сл.

	ПСТ.1.1.18. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима. ПСТ.1.1.19. Пише кратке и једноставне поруке (нпр. СМС, имејл, објаве на друштвеним мрежама) у којима се захваљује, извињава или нешто честита. ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама.		
ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ	ПСТ.1.1.16. Пише једноставне податке о себи и лицима из блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама. ПСТ.1.1.17. Пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама. ПСТ.1.1.18. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима. ПСТ.1.1.19. Пише кратке и једноставне поруке (нпр. СМС, имејл, објаве на друштвеним мрежама) у којима се захваљује, извињава или нешто честита. ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама.	ПСТ.2.1.20. Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима. ПСТ.2.1.21. Пише једноставна лична писма, поруке, мејлове у којима се са пријатељима и познаницима договара о активностима или одговара на питања. ПСТ.2.1.22. Саставља краће текстове о себи, својој породици и непосредном окружењу. ПСТ.2.1.23. Описује искуства, активности и догађаје из прошлости користећи једноставније језичке структуре и увежбану лексику.	ПСТ.3.1.23. Пише обична и електронска писма у којима са пријатељима и познаницима договара активности и једноставним језичким средствима обрађује/спомиње узрасно релевантне теме. ПСТ.3.1.24. Пише краће текстове од неколико логички повезаних реченица о узрасно релевантним темама (о себи, друштвеном и природном окружењу, аспектима приватног и школског живота). ПСТ.3.1.25. Прецизно описује искуства, активности и догађаје из садашњости и прошлости у виду дескриптивних и наративних текстова користећи познате сложеније језичке структуре и адекватну лексику.

			ПСТ.3.1.26. Пише кратке приче од понуђеног језичког материјала на узрасно адекватне теме. ПСТ.3.1.27. Резимира/парафразира одслушан или прочитан текст, ослањајући се минимално на језичка средства која се у њему појављују. ПСТ.3.1.28. Описује и тумачи податке из табела, графикона, информатора и сл.
МЕДИЈАЦИЈА	ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...) ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику. ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику.	ПСТ.2.1.24. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних текстова опште информативне природе. ПСТ.2.1.25. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа. ПСТ.2.1.26. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста. ПСТ.2.1.27. На страном језику саопштава туристима најједноставније информације коју су тражили од трећег лица (назив улице, број линије у градском саобраћају, цену).	ПСТ.3.1.29. На матерњем језику саопштава основну тему и појединачне информације нешто опширнијег усменог исказа, примереног узрасту и интересовањима. ПСТ.3.1.30. На матерњем језику преноси саговорнику тему, садржај и главне информације из краћих и једноставнијих писаних текстова (новинских и књижевних), примерених узрасту и интересовањима. ПСТ.3.1.31. На страном језику саопштава једноставније информације добијене од трећег лица у вези с блиским комуникативним ситуацијама и познатим темама. ПСТ.3.1.32. На матерњем језику преноси информације, упутства,

			молбе, савете и сл. добијене од трећег лица
ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА	ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну). ПСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику. ПСТ.1.2.3. Познаје и користи ограничен број фреквентних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру наученог репертоара језичких средстава. ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности.	ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина). ПСТ.2.2.2. Правилно записује фреквентне и увежбане речи, познаје и примењује одређени број основних правописних правила. ПСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције. ПСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба.	ПСТ.3.2.1. Углавном коректно изговара све гласове и гласовне групе, чак и у тежим комбинацијама гласова, уз поштовање акцентско-интонацијских правила или уз мање неправилности које не угрожавају разумевање поруке коју жели да саопшти. ПСТ.3.2.2. Записује речи и изразе уз минималне ортографске неправилности које не ремете разумевање датог записа; познаје и примењује фреквентна правописна правила. ПСТ.3.2.3. Познаје и користи одређени број граматичких елемената и конструкција, укључујући и најчешће изузетке, као и основне начине творбе и флексије именица, глагола, придева, прилога. ПСТ.3.2.4. Користи фреквентне лексичке елементе који се односе на теме и ситуације из његовог непосредног искуства.
ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА	ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин	ПСТ.2.3.1. Разуме и описује сличности и разлике у свакодневном животу (нпр. начин	ПСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим

	исхране, радно време, навике, празници, разонода). ПСТ.1.3.2. Зна за регије и државе у којима се страни језик користи као већински. ПСТ.1.3.3. Познаје најзначајније историјске догађаје циљних култура. ПСТ.1.3.4. Познаје неколико најпознатијих историјских и савремених личности циљних култура; наводи и на матерњем језику даје основне податке о некој личности из циљних култура за коју показује интересовање. ПСТ.1.3.5. Познаје неколико најпознатијих културних остварења циљних култура; наводи и описује на матерњем језику неколико локација циљних култура за које показује интересовање.	исхране, радно време, навике, празници, разонода). ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.). ПСТ.2.3.3. Препознаје најкритичније обрасце понашања које је непримерено/неприкладно у контексту циљних култура. ПСТ.2.3.4. Препознаје најчешће стереотипе у вези са својом и циљним културама. ПСТ.2.3.5. Познаје основне одлике регија и држава у којима се страни језик користи као већински. ПСТ.2.3.6. Познаје животне услове који владају у појединим екосистемима света (клима, географске одлике и сл.) где се користи страни језик. ПСТ.2.3.7. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости циљних култура. ПСТ.2.3.8. Представља и укратко описује на циљном језику неколико познатих личности и појава из циљних култура, као и оне за које показује интересовање.	аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика. ПСТ.3.3.2. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у области умећа живљења и прихвата постојање разлика; примењује неке основне елементе у области умећа живљења (нпр. начин обраћања и поздрављања). ПСТ.3.3.3. Разуме и избегава основне облике непримереног/ неприкладног понашања у контексту циљних култура. ПСТ.3.3.4. Препознаје да постоји пристрасност у тумачењу културних појава и негује критичко мишљење у њиховом посматрању и разумевању. ПСТ.3.3.5. Познаје положај земаља у којима се користи страни језик. ПСТ.3.3.6. Познаје положај циљног језика у глобалном контексту и код нас. ПСТ.3.3.7. Познаје најтипичније представнике појединих екосистема света где се користи страни језик и доводи их у везу са одликама екосистема. ПСТ.3.3.8. Препознаје повезаност најважнијих појава из историје циљних култура и опште историје.

			ПСТ.3.3.9. Препознаје утицај неколико најзначајнијих личности и дела из друштвене и уметничке историје циљних култура у свету, које доводи у везу са друштвеним и уметничким појавама из наше историје и обрнуто.

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ЗА ПРЕДМЕТ ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК-НЕМАЧКИ ЈЕЗИК			
ОБЛАСТ	**ОСНОВНИ НИВО**	**СРЕДЊИ НИВО**	**НАПРЕДНИ НИВО**
ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА	ДСТ.1.1.1. Разуме најједноставније речи, имена, бројеве (нпр. цене, датуме, изразе за количину и меру) и успева да их запише, уколико му се саопштавају или диктирају полако и разговетно и уколико су јасно контекстуализовани. ДСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, фраза и других основних лексичких елемената у оквиру једноставних, кратких, јасно контекстуализованих усмених исказа. ДСТ.1.1.3. Разуме и прати једноставна упутства и обавештења која се односе на познате ситуације, а исказана су спорим темпом и разговетно. ДСТ.1.1.4. Разуме споро и разговетно артикулисана јасно контекстуализована питања која се односе на непосредне личне потребе и интересовања, породицу, блиско окружење. ДСТ.1.1.5. Разуме основни смисао најједноставније конверзације, тј. предмет разговора који прати, уколико саговорници говоре довољно разговетно и споро.	ДСТ.2.1.1. Разуме фреквентне речи и изразе као главне носиоце значења у кратким саопштењима на блиске теме. ДСТ.2.1.2. Разуме једноставније поруке личне природе. ДСТ.2.1.3. Разуме једноставнија упутства и поступа у складу с њима. ДСТ.2.1.4. Разуме краћа саопштења и питања која се односе на блиску и познату тематику. ДСТ.2.1.5. Разуме предмет краће усмене интеракције о личним и породичним стварима, непосредном друштвеном окружењу, природној средини. ДСТ.2.1.6. Разуме спорији, јасно артикулисани монолошки исказ од неколико реченица, уз одговарајуће паузе и понављања. ДСТ.2.1.7. Разуме основни смисао кратких телевизијских емисија (или других аудио-визуелних записа) о познатим темама, с предвидљивим информацијама, уколико се говори споро и разговетно. ДСТ.2.1.8. Разуме појединачне речи, једноставне фразе и предвидљиве конструкције у модерној музици.	ДСТ.3.1.1. Разуме саопштења, упутства, молбе итд. који се тичу његових потреба и интересовања. ДСТ.3.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са) говорника, уколико се говори разговетно и умереним темпом. ДСТ.3.1.3. Разуме кратко и једноставно монолошко излагање на узрасно адекватне и блиске теме, као и презентације праћене визуелним елементима. ДСТ.3.1.4. Разуме основни смисао и главне информације радио и телевизијских емисија (или других аудио-визуелних

			записа) о блиским темама, као и тему и основну поруку кратких телевизијских репортажа и документарних филмова помажући се визуелним информацијама. ДСТ.3.1.5. Разуме општи смисао и фреквентне фразе и изразе једноставнијих текстова модерне музике.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА	ДСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе. ДСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС). ДСТ.1.1.8. Разуме најједноставнија упутства, уколико укључују и визуелне елементе. ДСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања.	ДСТ.2.1.9. Разуме краће поруке личне природе са неколико суштинских информација (писма, мејлови итд.) ДСТ.2.1.10. Разуме најједноставније савете и упутства који се тичу непосредних потреба (оријентација у простору, употреба апарата, правило игре), праћена визуелним елементима. ДСТ.2.1.11. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставнијим информативним текстовима (новинске вести, брошуре,проспекти, кратке репортаже, кратки прилози на друштвеним мрежама) с блиском тематиком и предвидљивим порукама. ДСТ.2.1.12. Разуме општи садржај различитих врста нелинеарних интернет текстова, прилагођених узрасту и интересовањима. ДСТ.2.1.13. Разуме најопштији смисао једноставних прозних и поетских текстова прилагођених узрасту и интересовањима. ДСТ.2.1.14. Разуме општи смисао једноставнијих текстова модерне музике. ДСТ.2.1.15. Разуме садржај једноставних рекламних порука уколико не садрже игру речи или неко конотативно/скривено/метафорично значење.	ДСТ.3.1.6. Разуме општи смисао и релевантне информације на блиске теме у порукама, писмима, мејловима. ДСТ.3.1.7. Разуме једноставнија упутства у вези с личним потребама и са сналажењем на јавним местима. ДСТ.3.1.8. Разуме општи смисао и појединачне информације у узрасно примереним информативним текстовима различитих врста и разноврсне тематике, примерене узрасту. ДСТ.3.1.9. Разуме општи садржај и главне информације различитих врста нелинеарних интернет текстова, прилагођених узрасту и интересовањима.

			ДСТ.3.1.10. Разуме информације, главне идеје и поруке фикционалних прича и других форми из области књижевности за младе. ДСТ.3.1.11. Разуме општи смисао и једноставније формулације у текстовима модерне музике. ДСТ.3.1.12. Разуме смисао једноставнијих рекламних порука.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ	ДСТ.1.1.10. Чита наглас (изражајно) кратке и једноставне текстове (показујући да прати њихов општи смисао). ДСТ.1.1.11. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи најједноставнија језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника. ДСТ.1.1.12. Саопштава саговорнику основне информације о себи и најближем окружењу (породица, кућни љубимци, место становања, школа, хоби). ДСТ.1.1.13. Најједноставнијим језичким средствима тражи од саговорника одређени предмет. ДСТ.1.1.14. Најједноставнијим језичким средствима, уз употребу увежбаних фраза, именује и описује људе и ствари из свог непосредног окружења или везане за лична искуства. ДСТ.1.1.15. Поставља најједноставнија питања личне природе (о блиским темама, потребама, интересовањима, предметима у нечијем поседу) и одговара на слична питања саговорника.	ДСТ.2.1.16. Успева да накратко поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме. ДСТ.2.1.17. У оквиру размене информација са саговорником о темама од непосредног личног интереса повезује неколико реченица у смислену целину. ДСТ.2.1.18. На једноставан начин тражи од саговорника предмет, објашњење, услугуДСТ.2.1.19. Једноставним средствима описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности. ДСТ.2.1.20. Поставља једноставнија питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника. ДСТ.2.1.21. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање. ДСТ.2.1.22. Размењује основне информације о плановима и обавезама. ДСТ.2.1.23. Формулише љубазне молбе и извињења.	ДСТ.3.1.13. Описује себе и околину, школски контекст и приватан живот, свакодневне навике, претходне и планиране активности и догађаје. ДСТ.3.1.14. Поставља неколико повезаних питања у низу, на познате теме у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз евентуалну помоћ и понављање; одговара на слична питања саговорника. ДСТ.3.1.15. Објашњава зашто му се нешто допада или не допада, зашто се слаже или не слаже, зашто нешто воли или не; на једноставан начин износи и образлаже своје ставове и мишљење. ДСТ.3.1.16.

	ДСТ.1.1.16. Најједноставнијим језичким средствима саопштава шта воли, а шта не и поставља иста/таква питања саговорнику		Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ (вербалним и невербалним средствима). ДСТ.3.1.17. Једноставним средствима пореди људе, ствари и појаве. ДСТ.3.1.18. На једноставан начин и укратко излаже на задату тему или резимира краћи текст (прочитан или одслушан), делимично користећи и језичка средства која се у њему појављују.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ	ДСТ.1.1.17. Пише најједноставније податке о себи и лицима из свог блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама. ДСТ.1.1.18. Пише најкраће и најсажетије белешке о информацијама од непосредног личног интереса (нпр. Списак за куповину). ДСТ.1.1.19. Писаним путем доставља информације о себи или тражи информације о другима. ДСТ.1.1.20. Пише кратке и једноставне поздраве и поруке (као СМС, путем електронске поште или социјалне мреже). ДСТ.1.1.21. Повезује неколико кратких исказа у везани текст о блиским темама.	ДСТ.2.1.24. Пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама. ДСТ.2.1.25. Писменим путем тражи или преноси детаљнија обавештења и податке личне природе. ДСТ.2.1.26. Пише једноставне поруке (у личном обраћању) и објаве (на социјалним мрежама), као и кратка писма пријатељима и познаницима да би изразио захвалност, извињење и слично. ДСТ.2.1.27. Пише кратке текстове на блиске теме у којима описује себе, своју породицу и окружење, користећи фреквентне кохезивне елементе.	ДСТ.3.1.19. Пише обична и електронска писма у којима с пријатељима и познаницима договара активности и једноставним језичким средствима обраћује/спомиње узрасно релевантне теме. ДСТ.3.1.20. Саставља краће текстове од неколико повезаних реченица о себи, друштвеном и природном окружењу, аспектима приватног и школског живота. ДСТ.3.1.21. На једноставан начин описује догађаје и обављене активности. ДСТ.3.1.22. Пише кратке приче од понуђеног језичког материјала на узрасно адекватне теме. ДСТ.3.1.23. На

			једноставан начин резимира или препричава краћи (прочитан или одслушан) текст, у извесној мери користећи и језичка средства која се у њему појављују

МЕДИЈАЦИЈА	ДСТ.1.1.22. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника…). ДСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику. ДСТ.1.1.24. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику.	ДСТ.2.1.28. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних текстова опште информативне природе. ДСТ.2.1.29. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа. ДСТ.2.1.30. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста. ДСТ.2.1.31. На страном језику саопштава туристима најједноставније информације које су тражили од трећег лица (назив улице, број линије у градском саобраћају, цену).	ДСТ.3.1.24. На матерњем језику саопштава основну тему и појединачне информације нешто опширнијег усменог исказа, примереног узрасту и интересовањима. ДСТ.3.1.25. На матерњем језику преноси саговорнику тему, садржај и главне информације из краћих и једноставнијих писаних текстова (новинских и књижевних), примерених узрасту и интересовањима. ДСТ.3.1.26. На страном језику саопштава једноставније информације добијене од трећег лица у вези с блиским комуникативним ситуацијама и познатим темама.

			ДСТ.3.1.27. На матерњем језику преноси информације, упутства, молбе, савете и сл. добијене од трећег лица.

2.ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА	ДСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну). ДСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику. ДСТ.1.2.3. Познаје и/или користи ограничени број правилних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру наученог репертоара језичких средстава. ДСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности	ДСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина). ДСТ.2.2.2. Исправно записује фреквентне и увежбане краће речи, познаје и примењује одређен број основних правописних правила. ДСТ.2.2.3. Познаје и/или користи једноставније граматичке елементе и конструкције. ДСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба.	ДСТ.3.2.1. Углавном коректно изговара све гласове и гласовне групе, чак и у понеким тежим комбинацијама гласова, уз поштовање акценатско-интонацијских правила, а евентуалне неправилности не угрожавају комуникацију. ДСТ.3.2.2. Записује речи и изразе с релативном ортографском тачношћу (тако да не долази до неспоразума) и познаје и примењује фреквентна правописна правила. ДСТ.3.2.3. Познаје и/или користи одређени број граматичких елемената и конструкција, укључујући и

			најчешће изузетке, као и основне начине творбе и флексије именица, глагола, придева, прилога. ДСТ.3.2.4. Користи фреквентне лексичке елементе који се односе на теме и ситуације из његовог непосредног искуства.
3. ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА	ДСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода). ДСТ.1.3.2. Зна за регије и државе у којима се страни језик користи као већински. ДСТ.1.3.3. Познаје најзначајније историјске догађаје циљних култура. ДСТ.1.3.4. Познаје неколико најпознатијих историјских и савремених личности циљних култура; наводи и на матерњем језику даје основне податке о некој личности из циљних култура за коју показује интересовање. ДСТ.1.3.5. Познаје неколико најпознатијих културних остварења циљних култура; наводи и описује на матерњем језику неколико	ДСТ.2.3.1. Разуме и описује сличности и разлике у свакодневном животу (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода). ДСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.). 28 ДСТ.2.3.3. Препознаје најкритичније обрасце понашања које је непримерено/ неприкладно у контексту циљних култура. ДСТ.2.3.4. Препознаје најчешће стереотипе у вези са својом и циљним културама. ДСТ.2.3.5. Познаје основне одлике регија и држава у којима се страни језик користи као већински. ДСТ.2.3.6. Познаје животне услове који владају у појединим екосистемима света (клима, географске одлике и сл.) где се користи	ДСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика. ДСТ.3.3.2. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у области умећа живљења и прихвата постојање разлика; примењује неке основне елементе у области умећа

	локација циљних култура за које показује интересовање.	страни језик. ДСТ.2.3.7. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости циљних култура. ДСТ.2.3.8. Представља и укратко описује на циљном језику неколико познатих личности и појава из циљних култура, као и оне за које показује интересовање.	живљења (нпр. начин обраћања и поздрављања). ДСТ.3.3.3. Разуме и избегава основне облике непримереног/неприкладног понашања у контексту циљних култура. ДСТ.3.3.4. Препознаје да постоји пристрасност у тумачењу културних појава и негује критичко мишљење у њиховом посматрању и разумевању. ДСТ.3.3.5. Познаје положај земаља у којима се користи страни језик. ДСТ.3.3.6. Познаје положај циљног језика у глобалном контексту и код нас. ДСТ.3.3.7. Познаје најтипичније представнике појединих екосистема света где

			се користи страни језик и доводи их у везу са одликама екосистема. ДСТ.3.3.8. Препознаје повезаност најважнијих појава из историје циљних култура и опште историје. ДСТ.3.3.9. Препознаје утицај неколико најзначајнијих личности и дела из друштвене и уметничке историје циљних култура у свету, које доводи у везу са друштвеним и уметничким појавама из наше историје и обрнуто.